

f

V Międzynarodowy — Festiwal

Muzyki — Europy

Środkowo-Wschodniej

Warszawa, 17–25 listopada 2023

Tradycje ludowe

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

eufonie

Warsaw, 17–25 November 2023

Folk Traditions

5th International — Music

Festival of Central — and

Eastern — Europe

Dyrektor festiwalu:

dr hab. Rafał Wiśniewski, prof. ucz.

Rada Programowa festiwalu:

dr Mieczysław Kominek (przewodniczący)

Ewa Bogusz-Moore

dr hab. Beata Bolesławska-Lewandowska, prof. IS PAN

Oľga Smetanová

Aleksandra Jagieľło-Skupińska

Marek Horodniczy

Rzecznik prasowy festiwalu:

Joanna Bancerowska

rzecznik@nck.pl

(+48 22) 210 01 69

(+48) 602 720 193

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Narodowe Centrum Kultury

ul. Płocka 13

01-231 Warszawa

tel. (+48 22) 210 01 00

eufonie.pl

nck.pl

Festival Director:

Prof. Rafał Wiśniewski

Programme Board:

Mieczysław Kominek, PhD (Chairperson)

Ewa Bogusz-Moore

Prof. Beata Bolesławska-Lewandowska

Ol'ga Smetanová

Aleksandra Jagiełło-Skupińska

Marek Horodniczy

Festival Media Spokesperson:

Joanna Bancerowska

rzecznik@nck.pl

(+48 22) 210 01 69

(+48) 602 720 193

NATIONAL
CENTRE FOR
CULTURE
POLAND

National Centre for Culture Poland

ul. Płocka 13

01-231 Warsaw, Poland

tel. (+48 22) 210 01 00

eufonie.pl

nck.pl

17 listopada

(piątek)

19.30

**Gluzman /
BBC SO / Elts**Filharmonia Narodowa,
Sala Koncertowa

s. — 18

22.00

**Michał Barański:
Masovian Mantra**

Teatr Palladium

s. — 28

18 listopada

(sobota)

19.30

**L.U.C.: Chłopi.
Muzyka filmowa***Filharmonia Narodowa,
Sala Koncertowa

s. — 38

*prapremiera

Organizator zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian w programie festiwalu.

22.00

Bester Quartet:**Na początku...**

Mała Warszawa

s. — 50

19 listopada

(niedziela)

17.00

**proMODERN:
Europolifonie***Zamek Królewski w Warszawie
— Muzeum, Sala Wielka

s. — 62

19.30

**Bedřich Smetana:
Moja ojczyzna**Filharmonia Narodowa,
Sala Koncertowa

s. — 70

20 listopada

(poniedziałek)

19:30

**Armellini /
Orkiestra Słoweńska /
Sanderling**Filharmonia Narodowa,
Sala Koncertowa

s. — 78

21 listopada

(wtorek)

18.00

**Palúch: Muzyka do
filmu *Jánošík* (1921)**

Teatr Palladium

s. — 90

20.00

**Długosz / Orkiestra
NUSO Charków /
Dybał**Filharmonia Narodowa,
Sala Koncertowa

s. — 100

22 listopada

(środa)

19.30

**Muzyczne wędrówki
Lakatos a i AUKSO**

Teatr Palladium

s. — 110

23 listopada

(czwartek)

19.30

**Hover: muzyka
chóralna z Armenii**Kościół Ewangelicko-
-Augsburski Świętej Trójcy

s. — 122

24 listopada

(piątek)

19.30

**Tańce tradycyjne łuku
karpackiego**

Mała Warszawa

s. — 132

25 listopada

(sobota)

17.00

**ACh Duo: Dialog
na 53 struny**Kościół Ewangelicko-
-Augsburski Świętej Trójcy

s. — 142

19.30

**Krzysztof Penderecki:
Jutrznia**Kościół Wszystkich Świętych
(Plac Grzybowski)

s. — 152

WYDARZENIE SPECJALNE**16 listopada – 3 grudnia****Penderecki. Ideografie**

Krzysztof Penderecki, Zygmunt Piotrowski

Filharmonia Narodowa,
Foyer Witolda RowickiegoWystawa jest prezentacją nieznanymi akwafort
sygnowanych przez Maestra, przeniesionych
na matrycę przez artystę grafika Zygmunta
Piotrowskiego. Stanowią one zapis znaków kodu
wyseparowanego z klasycznego porządku pięciolinii.
Prezentujemy także serię grafik – fragmentów
partytury *Kosmogonii*, zapisanej sekwencją
wielobarwnych znaków ideograficznych.

17 November
(Friday)

7.30 pm

Gluzman /
BBC SO / Elts

Warsaw Philharmonic
Concert Hall

p. — 18

10.00 pm

Michał Barański:
Masovian Mantra

Palladium Theatre

p. — 28

18 November
(Saturday)

7.30 pm

L.U.C.: The Peasants.
Film Music*

Warsaw Philharmonic
Concert Hall

p. — 38

* world premiere

The organiser reserves the right to introduce changes to the festival programme.

10.00 pm

Bester Quartet:
In the Beginning...

Mała Warszawa

p. — 50

19 November
(Sunday)

5.00 pm

proMODERN:
Europolyphonies*

Royal Castle in Warsaw —
Museum, Great Assembly Hall

p. — 62

7.30 pm

Bedřich Smetana:
My Fatherland

Warsaw Philharmonic
Concert Hall

p. — 70

20 November
(Monday)

7.30 pm

Armellini /
Slovenian Orchestra /
Sanderling

Warsaw Philharmonic
Concert Hall

p. — 78

21 November
(Tuesday)

6.00 pm

Palúch: Music for the
Film *Jánošík* (1921)

Palladium Theatre

p. — 90

8.00 pm

Długosz / NUSO
Kharkiv Orchestra /
Dybał

Warsaw Philharmonic
Concert Hall

p. — 100

22 November
(Wednesday)

7.30 pm

Lakatos & AUKSO:
Musical Journeys

Palladium Theatre

p. — 110

23 November
(Thursday)

7.30 pm

Hover: Choral Music
from Armenia

Holy Trinity Evangelical Church
of the Augsburg Confession

p. — 122

24 November
(Friday)

7.30 pm

Traditional Dances
of the Carpathian Arch

Mała Warszawa

p. — 132

25 November
(Saturday)

5.00 pm

ACH Duo: Dialogue
for 53 Strings

Holy Trinity Evangelical Church
of the Augsburg Confession

p. — 142

7.30 pm

Krzysztof Penderecki:
Utrenja

All Saints Church
(Grzybowski Square)

p. — 152

SPECIAL EVENT

16 November—3 December

Penderecki. Ideographies

Krzysztof Penderecki, Zygmunt Piotrowski

Warsaw Philharmonic,
Witold Rowicki Foyer

The exhibition presents unknown etchings signed by Maestro, transferred to the plate by graphic artist Zygmunt Piotrowski. They are a record of the characters of a code separated from the classical order of the staff. The exhibition also presents a series of graphics—fragments of the score of *Cosmogony* written in a sequence of multicoloured ideographic characters.

Szanowni Państwo,

z wielką uwagą i sympatią przyglądam się rozwojowi Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Europy Środkowo-Wschodniej *Eufonie*. Byłem jego pomysłodawcą i z ogromną przyjemnością każdego roku w nim uczestniczę. Przedsięwzięcie, które powstało, aby wypełnić repertuarową lukę między „muzyką wschodnią” a „muzyką zachodnią” i podważyć niesprawiedliwe stereotypy, dzięki atrakcyjnym a zarazem nieoczywistym propozycjom artystycznym cieszy się coraz większym zainteresowaniem publiczności i umacnia swoją unikalną pozycję na muzycznej mapie Polski.

Tegoroczna odsłona *Eufonii* została poświęcona tradycjom ludowym, których bogactwo stanowi niewyczerpane źródło inspiracji dla twórców. To właśnie w kulturze tradycyjnej znajdziemy najwięcej cech wspólnych naszego środkowoeuropejskiego regionu, co unaocznia choćby projekt autorstwa Weroniki Grozdew-Kołacińskiej i Piotra Pierona *Europolifonie*, złożony z pieśni wielogłosowych z Ukrainy, Bułgarii, Albanii, Chorwacji, Włoch, Litwy i Polski, które usłyszymy w wykonaniu sekstetu wokalnego proMODERN.

W kulturze ludowej muzyka często towarzyszy innym aktywnościom artystycznym, w szczególności sztuce tanecznej. Podczas *Eufonii* muzykę z tańcem połączy występ Kapeli Lipka oraz Zespołu Pieśni i Tańca „Olza”, podczas którego polscy i czescy artyści zainaugurują publiczność w muzyczną wędrówkę lukiem Karpat, a następnie zaproszą na potańcówkę.

W programie festiwalu pojawiają się również inne projekty interdyscyplinarne, łączące muzykę z obrazem. Jednym z nich jest pokaz pierwszego słowackiego, pełnometrażowego filmu Jarosława Siakela *Žánošík* z 1921 roku. Zrekonstruowany obraz, znajdujący się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO, zilustrują na żywo muzycy z zespołu Bashavel oraz Sinfonietty Žiliny. Niewątpliwym wydarzeniem będzie również pierwsza koncertowa prezentacja muzyki do nowej ekranizacji *Chłopów*. Światowa premiera filmu odbyła się 9 września w Toronto, a w polskich kinach obraz można oglądać od 13 października. Na scenie zobaczymy ponad setkę artystów, w tym kompozytora Łukasza L.U.C. Rostkowskiego, Rebel Babel Orchestras oraz Orkiestrę Filharmonii Narodowej pod dyrekcją Anny Sułkowskiej-Migoń, ubiegłorocznej zwyciężczyni konkursu *La Maestra* w Paryżu. Na ekranie artystom towarzyszyć będzie materiał filmowy ukazujący kulisy powstawania filmu, ale i fragmenty malowanej fabuły. Nie zabraknie też premier, wśród których pojawią się zamówienia festiwalowe.

W edycja *Eufonii* z pewnością przyciągnie melomanów piękną inauguracją i mocnym finałem. Zwieńczeniem festiwalu będzie wykonanie – w całości i w znakomitej obsadzie – monumentalnej *Żutrzni* Krzysztofa Pendereckiego. Uczymy w ten sposób 90. rocznicę urodzin Mistrza. Ostatni raz obydwie części *Żutrzni* zabrzmiały w Warszawie podczas jednego koncertu dawno, ponad pół wieku temu. Festiwal zainauguruje Orkiestra Symfoniczna BBC pod dyrekcją Ołariego Eltsa, z wybitnym solistą Vadimem Gluzmanem. Artyści zaprezentują utwory

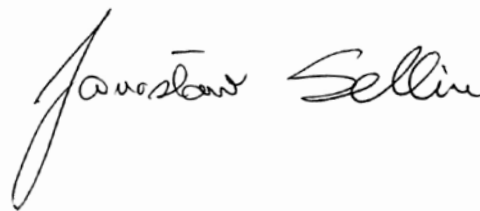
inspirowane polską i fińską kulturą tradycyjną. W programie koncertu znalazło się m.in. preludium symfoniczne *Polonia* Edwarda Elgara – dzieło napisane na prośbę Emila Młynarskiego, przesiąknięte naszym narodowym duchem za sprawą cytatów i motywów z polskiego hymnu, pieśni patriotycznych, dzieł Chopina oraz Paderewskiego, któremu utwór został dedykowany.

Takich muzycznych dedykacji będzie podczas *Eufonii* więcej, m.in. usłyszymy *Pieśń Cherubinów* – utwór podarowany przez Krzysztofa Pendereckiego na 60. urodziny Mścisławowi Rostropowiczowi – i koncert napisany przez Mistrza dla wybitnego francuskiego flecisty Jean-Pierre'a Rampala. Będzie też kompozycja Aleksandra Tansmana z 1962 roku, zadedykowana zaprzyjaźnionemu z nim hiszpańskiemu wirtuozowi gitary Andrésowi Segovii.

Gratulując Narodowemu Centrum Kultury wręczonej w Bratysławie międzynarodowej Nagrody Wyszehradzkiej, która jest wyrazem uznania za działania podejmowane na rzecz rozwoju współpracy kulturalnej krajów V4 – w głównej mierze właśnie w ramach festiwalu *Eufonie* – zapraszam Państwa w muzyczną podróż do Wyszehradu... w Pradze. Analogicznie jak węgierski Wyszehrad, późnośredniowieczna stolica Królestwa Węgier, tak praskie wzgórze o tej samej nazwie, będące siedzibą pierwszych czeskich królów, pozostało symbolem siły narodu. Bedřich Smetana, ojciec czeskiej muzyki narodowej, od tej właśnie opowieści zaczyna cykl sześciu poematów

symfonicznych *Moja Ojczyzna*. Usłyszymy je w interpretacji filharmoników z Ostrawy i cenionego czeskiego dyrygenta Tomáša Netopila. Znakomitych dyrygentów, orkiestr i solistów wystąpi podczas *Eufonii* znacznie więcej. Podobnie rzecz się ma z kompozytorami, których utwory nie pojawiają się często w naszych salach koncertowych. Zachęcam do sprawdzenia programu i licznej obecności.

Podczas piątej edycji festiwalu *Eufonie* zapraszam Państwa do wspólnej kontemplacji nie tylko pięknych dźwięków, ale także ruchu i obrazu. Podobnie jak Leopold Stokowski, nagrodzony Oscarem słynny brytyjski dyrygent polskiego pochodzenia, popularyzator muzyki Andrzeja Panufnika i Witolda Lutosławskiego, których utwory również zabrzmiały podczas festiwalu, wierzę, że „muzyka może być inspirującą siłą w życiu każdego z nas”. *Eufonie* niewątpliwie będą wielkim źródłem inspiracji.

dr Jarosław Sellin
Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ladies and Gentlemen,

I observe the development of the International Music Festival of Central and Eastern Europe *Eufonie* with great attention and affection. I am its originator, and it is with great pleasure that I participate in it every year. Thanks to the attractive and at the same time unobvious artistic proposals, the project—whose aim was to fill the repertoire gap between ‘eastern music’ and ‘western music’ and to challenge unfair stereotypes—enjoys increasing public interest, which, in turn, enhances its unique position on the musical map of Poland.

This year’s edition of the *Eufonie* festival is dedicated to folk tradition, whose richness constitutes an endless source of inspiration for artists. It is in traditional culture that we will find the greatest number of common features of our Central European region, as evidenced by the EuroPolifonie project by Weronika Grozdew-Kolacińska and Piotr Pieron, consisting of polyphonic songs from Ukraine, Bulgaria, Albania, Croatia, Italy, Lithuania, and Poland, which we will hear performed by the vocal sextet proMODERN.

In folk culture, music often accompanies other artistic activities, in particular dance. During *Eufonie*, music and dance will come together thanks to the performance of the Lipka Band and the Folk Song & Dance Ensemble ‘Olza’, during which Polish and Czech artists will take the audience on a musical journey through the arch of the Carpathians and will then invite them to a dance party.

The programme also features other interdisciplinary projects, e.g., combining music and painting. One of these is the screening of the first Slovak feature film by Jaroslav Siakel, i.e., *Jánošík* from 1921. The reconstructed film, which is inscribed on the UNESCO World Heritage List, will be illustrated live by the Bashavel ensemble and the Slovak Sinfonietta Žilina. One of the highlights of the festival will also be the first concert presentation of music for a new version of *The Peasants*. The world premiere of the film took place in September in Toronto, and in Polish cinemas the film has been playing since October. On stage, we will see over a hundred artists, including composer Łukasz L.U.C. Rostkowski, the Rebel Babel Orchestras, and the Warsaw Philharmonic Orchestra conducted by Anna Sułkowska-Migoń, last year’s winner of the ‘La Maestra’ competition in Paris. On screen, the artists will be accompanied by footage showing the film’s making, as well as painted film scenes. In addition, we will experience a number of premieres, including festival commissions.

The fifth edition of the *Eufonie* festival will certainly attract music lovers with a beautiful inauguration and a strong finale. The festival will be crowned by a performance of the monumental *Utrenja* by Krzysztof Penderecki; an excellent cast will present both parts of the piece. Thus, we will celebrate the ninetieth anniversary of the Master’s birth. The last time both parts of *Utrenja* could be heard in Warsaw during one concert was a long time ago, more than half a century. The festival will be inaugurated by the BBC Symphony Orchestra conducted by

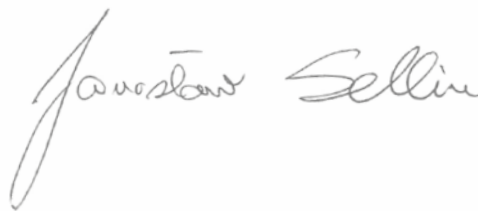
Olari Elts, featuring outstanding soloist Vadim Gluzman. The artists will present works inspired by Polish and Finnish traditional culture. The concert programme includes the Symphonic Prelude *Polonia* by Edward Elgar—a work written at the commission of Emil Młynarski, imbued with our national spirit thanks to quotations and motifs from the Polish anthem, patriotic songs and works by Chopin and Paderewski, to whom the work was dedicated.

There will be more such musical dedications during *Eufonie*, among others, we will hear *Song of Cherubim*—Krzysztof Penderecki's gift to Mstislav Rostropovich for his sixtieth birthday—and a concerto written by the Master for excellent French flautist Jean Pierre Rampal. Moreover, we will listen to a composition by Alexandre Tansman from 1962 dedicated to his friend, Spanish guitar virtuoso Andrés Segovia.

Congratulating the National Centre for Culture Poland on the international Visegrad Prize presented in Bratislava, which is an expression of appreciation for the activities undertaken for the development of cultural cooperation between the V4 countries—mainly as part of the *Eufonie* festival—I invite you to a musical journey to the Visegrad... in Prague. Like the Hungarian Visegrad, the late mediaeval capital of the Kingdom of Hungary, the Prague hill of the same name, which was the seat of the first Czech kings, remained a symbol of the strength of the nation. Bedřich Smetana, the father of Czech national music, opened the set of his six symphonic poems *My Fatherland* with this very story. We will hear the

poems in the interpretation of the Ostrava Philharmonic and an esteemed Czech conductor, Tomáš Netopil. There will be many more outstanding conductors, orchestras, and soloists during this year's *Eufonie* festival. The same applies to composers whose works do not appear often in our concert halls. I encourage you to peruse the programme and to attend the festival as many times as possible.

During the fifth edition of the *Eufonie* festival, I invite you to contemplate together not only beautiful sounds, but also movement and image. Like Leopold Stokowski, an Oscar-winning British conductor of Polish origin, populariser of music by Andrzej Panufnik and Witold Lutosławski, whose works will also be heard during the festival, I believe that 'music can be an inspirational force in all our lives.' The *Eufonie* festival will undoubtedly be a great source of inspiration.

Jarosław Sellin, PhD
Secretary of State at the Ministry of Culture and National Heritage

Szanowni Państwo,

już po raz piąty festiwal *Eufonie* zabierze nas w podróż po meandrach muzyki Europy Środkowo-Wschodniej. Wydarzenie przez pół dekady swojego istnienia bez wątpienia znacząco wzbogaciło polską scenę muzyczną, otwierając przestrzeń dla prezentacji zarówno różnych nurtów, gatunków i dzieł składających się na muzyczne dziedzictwo regionu, jak i spotkań z wybitnymi postaciami i indywidualnościami artystycznymi ze świata muzyki. W tym roku różnorodna oferta repertuarowa krąży wokół tematu przewodniego, jakim są tradycje ludowe.

Jestem przekonany, że – analogicznie jak rok temu – wydarzeniem, cieszącym się wielkim zainteresowaniem i uznaniem, będzie koncert inauguracyjny festiwalu. Przed polską publicznością wystąpi bowiem jedna z najbardziej rozpoznawalnych orkiestr na świecie, założona w 1930 roku Orkiestra Symfoniczna BBC, pod dyrekcją estońskiego dyrygenta Olariego Eltsa. Cieszę się, że brytyjscy symfonicy, mimo napiętego kalendarza, przyjęli nasze zaproszenie. Podczas *Eufonii* będziemy też gościć Słoweńską Orkiestrę Symfoniczną Radia i Telewizji, Janáček Philharmonic Ostrava, Orkiestrę Filharmonii Narodowej, Sinfonię Varsovię, Orkiestrę NUSO Charków, Sinfonietę Żiliny oraz znakomite chóry: Narodowy Kameralny Chór Armenii „Hover”, Chór Filharmonii Narodowej i Poznański Chór Chłopięcy.

Nadchodzących dziewięć dni festiwalowych to aż czternaście wydarzeń, wśród których znalazły się koncerty symfoniczne, jazzowe, chóralne,

a także multimedialne spektakle, takie jak premierowe wykonanie muzyki napisanej przez Łukasza L.U.C. Rostkowskiego do niezwykłego filmu *Chłopi* duetu DK Welchman i Hugh Welchman – twórców nominowanego do Oscara *Twojego Vincenta*. Film, którego koproducentem jest Narodowe Centrum Kultury, został zrealizowany w niezwykle wymagającej technice animacji malarskiej. Do jej stworzenia ponad stu artystów w Polsce, Ukrainie, Serbii i na Litwie przez ponad dwa lata namalowało tysiące obrazów. Koncertowemu wykonaniu kompozycji będzie towarzyszyć specjalnie przygotowany materiał filmowy zabierający publiczność nie tylko za kulisy powstawania *Chłopów*, ale i zawierający ożywione, malowane fragmenty obrazów. Przygotowaliśmy też dla Państwa seans zrekonstruowanego niemego filmu słowacko-amerykańskiego *Ľánošik* sprzed ponad stu lat, z muzyczną oprawą słowackich muzyków z zespołu Bashavel i Sinfonietty Žiliny. Nowością podczas *Eufonii* będzie również występ Zespołu Pieśni i Tańca „Olza” oraz Kapeli Lipka.

W tegorocznym repertuarze nie mogło zabraknąć dzieł Krzysztofa Pendereckiego, którego koncertem zainaugurowaliśmy pierwszą edycję festiwalu. Tym razem 90. urodziny Mistrza uczymy podczas finału, prezentując pełną, dwuczęściową wersję *Futrzni* – utworu opowiadającego o jednej z największych tajemnic wiary chrześcijańskiej. Oprócz tego *Koncert na flet i orkiestrę* kompozytora wykona Łukasz Długosz przy akompaniamencie Orkiestry NUSO Charków pod dyrekcją Jurka Dybała. Specjalnym wydarzeniem towarzyszącym festiwalowi będzie wyjątkowa wystawa w gmachu Filharmonii Narodowej poświęcona znakom

ideograficznym obecnym w zapisie *Kosmogonii* Krzysztofa Pendereckiego, napisanej z okazji 25-lecia ONZ. Ekspozycja autorstwa Zygmunta Piotrowskiego zawierać będzie sygnowane przez Krzysztofa Pendereckiego grafiki wykonywane techniką akwaforty, przedstawiające zapis znaków stosowanych przez Mistrza w rękopisie utworu, oraz fragmenty manuskryptu drukowane na płótnie. Podczas oglądania wystawy będzie możliwość odsłuchania dzieła. Ekspozycja będzie dostępna od 16 listopada do 3 grudnia.

W festiwalowym repertuarze znalazły się utwory i kompozytorzy z muzycznego kanonu, jak Franciszek Liszt, Béla Bartók, Bedřich Smetana, Jean Sibelius, Karol Szymanowski, Arvo Pärt, Aleksander Tansman, Andrzej Panufnik, Edward Elgar, Zoltán Kodály, Walentyn Sylwestrow, oraz dzieła ciekawych, ale zdecydowanie mniej znanych twórców, jak: Eric Sessler, Mychajło Kałaczewski, Dušan Bogdanović. Podczas *Eufonii* zabrzmia *Mała suita* Witolda Lutosławskiego, ale także utwór pokazujący inne oblicze kompozytora: niezwykle popularny słowacki napisany w 1959 r. pod pseudonimem Derwid na zamówienie Polskiego Radia. Premierowo zaprezentujemy *Wariacje podwójne* Mikołaja Góreckiego, których nowa wersja na harfę i gitarę zadedykowana została zespołowi ACh Duo. Państwa uwadze polecam też pierwsze polskie wykonania współczesnych utworów: Lotty Wennäkoski – znanej fińskiej kompozytorki – oraz wielokrotnie nagradzanej kompozytorki słoweńskiej Niny Šenk, której dzieła były prezentowane w Europie i USA. Pojawi się też wątek ekologiczny: *soundscape* (pejzaż dźwiękowy) Raymonda Murraya Schafera, kanadyjskiego twórcy i badacza, uważanego

za protagonistę ruchu ekologii dźwiękowej. Gorąco zapraszam również na inspirujący koncert Michała Barańskiego. Artysta wraz z zespołem wykona materiał ze swojej debiutanckiej płyty *Masovian Mantra*, wydanej w minionym roku w serii *Polish Jazz* (w partnerstwie z NCK). Za ten krążek został w maju br. nagrodzony podwójnym Fryderykiem (album roku, artysta roku). Poza wspomnianymi już znakomitymi muzykami festiwal będzie okazją do spotkania m.in. z Vadimem Gluzmanem, Leonorą Armellini, Bożeną Bujnicką, Agnieszką Rehlis, Rafałem Bartmińskim, Tomaszem Koniecznym, Grażyną Auguścik, Robym Lakatosem, Thomasem Sanderlingiem, Zsoltem Nagyem, Tomášem Netopilem, Markiem Mosiem, Anną Sułkowska-Migoń, Bester Quartet.

Tegoroczna edycja to ponad siedmiuset artystów z dwunastu krajów, osiem orkiestr symfonicznych, dziewięć zespołów, trzy chóry oraz dwunastu solistów, inspirujące i poruszające utwory, w tym premiery i specjalne zamówienia festiwalowe. Żywię ogromną nadzieję, że zbliżające się festiwalowe dni będą dla Państwa źródłem niezapomnianych wrażeń oraz muzycznych odkryć.

dr hab. Rafał Wiśniewski, prof. ucz.
Dyrektor Narodowego Centrum Kultury

Ladies and Gentlemen,

For the fifth time, the *Eufonie* festival will take us on a journey through the meanders of Central and Eastern European music. For the half decade of its existence, the event has undoubtedly significantly enriched the Polish music scene, opening up space for the presentation of various trends, genres, and pieces making up the musical heritage of the region; we have also experienced numerous encounters with outstanding figures and artistic personalities from the world of music. This year, the diverse repertoire offer revolves around the main theme, which is folk tradition.

I am convinced that—as was the case last year—the inaugural concert of the festival will enjoy great interest and recognition. The BBC Symphony Orchestra—one of the best-known orchestras in the world, founded in 1930—will perform in front of a Polish audience under the direction of Estonian conductor Olari Elts. I am glad that the British ensemble accepted our invitation despite their busy schedule. During the *Eufonie* festival, we will also host the RTV Slovenia Symphony Orchestra, the Janáček Philharmonic Ostrava, the Warsaw Philharmonic, Sinfonia Varsovia, the NUSO Kharkiv Orchestra, the Slovak Sinfonietta Žilina, and excellent choirs: the Armenian Hover State Chamber Choir, the Warsaw Philharmonic Choir, and the Poznań Boys' Choir.

The upcoming nine festival days accommodate as many as fourteen events, including symphonic, jazz, and choral concerts and even multimedia shows,

e.g., the premiere performance of music written by Łukasz (L.U.C.) Rostkowski for the unusual film *The Peasants* by the duo DK Welchman and Hugh Welchman—creators of the Oscar-nominated *Loving Vincent*. The film, co-produced by the National Centre for Culture Poland, was made using an extremely demanding technique, since it is a painted animation feature film. In order to create it, over a hundred artists from Poland, Ukraine, Serbia, and Lithuania made thousands of paintings in over two years. The concert performance of L.U.C.'s composition will be accompanied by special footage taking the audience not only behind the scenes of *The Peasants*, but also showing animated, painted fragments of the film. We have also prepared a screening of the reconstructed Slovak-American silent film *Jánošík*, dating back over a hundred years, with a musical setting by the Bashavel ensemble and the Slovak Sinfonietta Žilina. Another novelty during *Eufonie* will be the performance of the Folk Song & Dance Ensemble 'Olza' and the Lipka Band.

Works by Krzysztof Penderecki, whose concerto inaugurated the first edition of the festival, could not be missing from this year's repertoire. This time, during the finale, we will celebrate the Master's ninetieth birthday by presenting the full, two-part version of *Utrenja*—a piece about one of the greatest mysteries of the Christian faith. In addition, the *Concerto for Flute and Orchestra* by the composer will be performed by Łukasz Długosz with the NUSO Kharkiv Orchestra under the direction of Jurek Dybał. There will also be a special event accompanying the festival—a unique exhibition in the building of the Warsaw Philharmonic devoted

to the ideographic signs in the score of Krzysztof Penderecki's *Cosmogony*, written for the twenty-fifth anniversary of the UN. Zygmunt Piotrowski's exhibition will contain etchings signed by Krzysztof Penderecki—presenting the notation of the signs used by the Master in the manuscript of the work—and fragments of the manuscript printed on canvas. While visiting the exhibition, you will be able to listen to the piece. The exhibition will be available from 16 November to 3 December.

The festival repertoire presents composers and works from the musical canon, such as Franz Liszt, Béla Bartók, Bedřich Smetana, Jean Sibelius, Karol Szymanowski, Arvo Pärt, Alexandre Tansman, Andrzej Panufnik, Edward Elgar, Zoltán Kodály, Valentin Silvestrov, and interesting but definitely lesser-known artists, e.g., Eric Sessler, Mykhailo Kalachevsky, Dušan Bogdanović. During *Eufonie*, Witold Lutosławski's *Little Suite* will be presented, as well as a piece showing a different face of the composer: an extremely popular slowfox written in 1959 under the pseudonym Derwid, commissioned by Polish Radio. We will premiere Mikołaj Górecki's *Double Variations*, whose new version for harp and guitar was dedicated to the ACh Duo. I also recommend the first Polish performances of contemporary works by Lotta Wennäkoski—a well-known Finnish composer—and by the award-winning Slovenian composer Nina Šenk, whose pieces have been presented in Europe and the USA. We will also have an ecological theme: soundscape by Raymond Murray Schafer, a Canadian creator and researcher, considered a protagonist of acoustic ecology. I also cordially invite you to an

inspiring concert by Michał Barański. The artist and his ensemble will perform the pieces from their debut album *Masovian Mantra* released last year in the *Polish Jazz* series (in partnership with the National Centre for Culture). For the album, in May this year, he was awarded a Fryderyk in two categories (Album of the Year, Artist of the Year). In addition to the aforementioned outstanding artists, the festival will be an opportunity for a musical meeting with, among others, Vadim Gluzman, Leonora Armellini, Bożena Bujnicka, Agnieszka Rehlis, Rafał Bartmiński, Tomasz Konieczny, Grażyna Auguścik, Roby Lakatos, Thomas Sanderling, Zsolt Nagy, Tomáš Netopil, Marek Moś, Anna Sułkowska-Migoń, and the Bester Quartet.

This year's edition features over seven hundred artists from twelve countries, eight symphony orchestras, nine ensembles, three choirs, and twelve soloists, inspiring and moving works, including premieres and special festival commissions. I very much hope that the upcoming festival days will serve you as a source of unforgettable impressions and musical discoveries.

Prof. Rafał Wiśniewski
Director of the National Centre for Culture Poland

Eufonie docenione!

26 czerwca tego roku odbyła się w Bratysławie uroczystość wręczenia Narodowemu Centrum Kultury (NCK) Nagrody Wyszehradzkiej. Przyznają ją od roku 2005 ministrowie kultury krajów Grupy V4 „w uznaniu wkładu w rozwój współpracy kulturalnej pomiędzy krajami V4”. Tym razem ministrowie docenili różnorodną działalność NCK, a w pierwszej kolejności i nade wszystko wyjątkową rolę *Eufonii* w propagowaniu muzyki środkowoeuropejskiej i artystów z krajów wyszehradzkich oraz zdobytą już rangę naszego festiwalu. Dyrektor NCK, Pan Rafał Wiśniewski, odebrał z rąk minister kultury Słowacji, Pani Sylwii Hroncovej, dyplom i nagrodę finansową. Takie wyróżnienie nie tylko zwiększa satysfakcję z wykonanej w ciągu minionych pięciu lat pracy, ale jest także wyzwaniem na przyszłość, któremu właśnie chcemy sprostać podczas V Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Europy Środkowo-Wschodniej *Eufonie*.

Tematem wiodącym tegorocznej edycji są tradycje ludowe – uściślijmy – tradycje ludowe w muzyce poważnej. To problematyka szeroka, mocno przez kompozytorów eksploatowana. XVIII-wieczna koncepcja folkloru służyła wielu twórcom jako drogowskaz w poszukiwaniu tożsamości etnicznej i narodowej. Szczególne znaczenie miała oparta na tradycji ludowej „sztuka narodowa” w wymazanej zaborami z mapy Europy Polsce. Karol Szymanowski tę tradycję jednak zdecydowanie potępiał, uniemożliwiała ona bowiem tworzenie sztuki nowoczesnej, „cywilizowanej” – jak się wyrażał:

Czymże bowiem nie bywała w minionym okresie niewoli „Sztuka Narodowa”! Nazywało się nią beznadziejne pograżanie się w odmęcie świętej przeszłości, wyczarowywanie zmarłych jej widm, trwożliwe zamknięcie oczu na huczący, wartki potok współczesnego życia sztuki, toczący się opodal – wokół nas; nazywało się nią również „pójście pomiędzy lud”, istny hipnotyzm mazurkowo-kolędowy, zbieranie okropnych malinowych wycinanek i zielonych wstążek; była nią akademicko-niemiecka fuga na temat Niedaleko Krakowa czy też Chmielu, chmielu zielony...

Ideal muzyki polskiej widział natomiast Szymanowski w twórczości Chopina, która według niego w żadnym stopniu nie odnosiła się do tradycji ludowych. Podczas uroczystego koncertu z okazji 75. rocznicy śmierci kompozytora wygłosił przemówienie, dzieło Chopina nazywając „Mitem o Duszy Polskiej”:

Na dnie czarodziejskiego piękna, w bogactwie i różnorodności swych form, skrzy się ono zawsze tą samą niezmienną prawdą niewątpliwą swą Polskością. Podobnie Mitem historyczny nie jest wszak baśnią, ozdobnym kłamstwem jedynie; w nim to właśnie utrwala się to, co stoi już poza nieuchwytną, zmienną rzeczywistością wieczystego „stawiania się” Dziejów – w nim się krystalizuje w przeczystym swym kształcie najgłębsza prawda Narodu, odbija się, jak w czarodziejskim zwierciadle, jego istotne oblicze. [...] Tę cechę właśnie niezmienną Polskością – Polskością istniejącą poza tym lub owym zdarzeniem dziejowym, skupiającej w sobie jak w soczewce wszystko, co w niej jest Światłem i Pięknem, ma w sobie dzieło Fryderyka Chopina, nie „wypowiedziany” a „wyspiewany” z najgłębszej otchłani serca Mitem o Duszy Polskiej.

A jednak w 1931 roku powstał balet *Harnasie* i choćby kompozytor nie wiadomo jak się od tradycji ludowych odżegnywał, to przecież czujemy tę tradycję wszystkimi zmysłami! Nie ma *Harnasiów* w programie piątych *Eufonii*, ale podobne rozważania możemy snuć, słuchając podczas naszego festiwalu *II Koncertu skrzypcowego* Karola Szymanowskiego, w którym nuta góralska jest tak bardzo obecna!

Wielkim symfonicznym freskiem z odwołaniami do czeskiego pejzażu i ludowych melodii jest cykl poematów *Moja ojczyzna* Bedřicha Smetany. *Eufonie* stwarzają rzadką okazję usłyszenia tego tak bardzo czeskiego dzieła w całości i na żywo w wykonaniu czeskich muzyków. Orkiestra Symfoniczna Radia i Telewizji Słoweńskiej natomiast przywozi *III Koncert fortepianoowy*

Béli Bartóka, jednego z najwybitniejszych „folklorystów” XX wieku, a także utwór słoweńskiej kompozytorki Niny Šenk o angielskim tytule *Shadows of Stillness*. Szukajmy w nim bałkańskich rytmów!

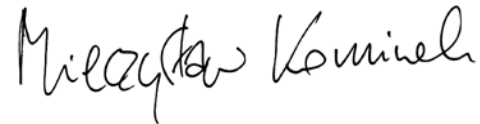
W programie koncertu Orkiestry NUSO z Charkowa, wspieranej w wojennych czasach przez polskie Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, znalazł się sztandarowy polski utwór „ludowy” – *Mała suita* Witolda Lutosławskiego. Geniusz kompozytora uczynił z tego utworu, napisanego w okresie wojującego socrealizmu, prawdziwą perelkę o ludowym rodowodzie.

Ludowych, ognistych rytmów można się spodziewać podczas występu węgierskiego skrzypka Robyego Lakatosa, który zagra z orkiestrą AUKSO pod dyktando Marka Mosia. I jeszcze autentyczna muzyka ludowa, swoisty punkt odniesienia: Kapela Lipka z czeskiego Beskidu Śląskiego oraz Zespół Pieśni i Tańca „Olza” z Czeskiego Cieszyna, działający przy Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym w Republice Czeskiej i pielęgnujący przede wszystkim tańce ze Śląska Cieszyńskiego, ale nie tylko! Wędrować będziemy przez Karpaty od Cieszyna po Bieszczady i z powrotem do Żywca. Górale zaproszą nas też do tańca!

Poszukiwanie czy akcentowanie tożsamości etnicznej albo narodowej to tylko jedna z możliwości wykorzystywania ludowej tradycji. Wplatanie elementów folkloru do muzyki wcale nie ludowej może być efektem poszukiwania nowych inspiracji, wzbogacania języka kompozytorskiego czy poszerzania środków wyrazu, a nawet demonstracją solidarności z uciśnioną warstwą społeczną. Jest oczywiście tradycja ludowa ważna w muzyce rozrywkowej, co będziemy mogli usłyszeć również na naszym festiwalu, jazz wywodzi się bezpośrednio z afroamerykańskiego folkloru, a w muzyce filharmonicznej zapożyczenia ludowe w najrozmaitszej postaci są zazwyczaj interesującą ciekawostką.

Mamy jeszcze w tegorocznej edycji *Eufonii* oddzielne wydarzenie niezwykłej wagi. Finałowy koncert festiwalu przyniesie rzadkie wykonanie monumentalnego dzieła Krzysztofa Pendereckiego *Żutrznia* w pełnej formie, obejmującej dwie części – *Złożenie do grobu* i *Śmartwychwstanie. Po Pasji według św. Łukasza*, w której podjął kompozytor wielką zachodnioeuropejską tradycję muzyki sakralnej, z kulminacją w pasjach Jana Sebastiana Bacha, w *Żutrzni* pokazał Penderecki fascynację kulturą drugiej części Europy naznaczonej prawosławiem. Nie ma w *Żutrzni* bezpośrednich nawiązań do tradycji ludowych, podobnie jak nie ma ich w prawosławnej liturgii, niemniej współczesna antropologia zauważa wzajemne oddziaływanie oficjalnej prawosławnej kultury i ludowej prawosławnej religijności. Starocerkiewne teksty liturgiczne wykorzystane przez Krzysztofa Pendereckiego kierują myśl słuchacza, a może bardziej jego wyobraźnię, ku jednemu uniwersalnemu źródłu wschodnioeuropejskiego chrześcijaństwa.

Zachęcam Państwa do uważnego wsłuchiwania się w przygotowane dla Państwa utwory i rozpoznawania ludowych wątków. Życzę wiele satysfakcji!

dr Mieczysław Kominek
Przewodniczący Rady Programowej Festiwalu *Eufonie*

Award for *Eufonie!*

On 26 June of this year, the National Centre for Culture Poland (NCC) was presented with the Visegrad Prize at a ceremony held in Bratislava. The prize has been awarded since 2005 by the ministers of culture of the V4 countries 'in recognition of contribution to the development of cultural cooperation between the V4 countries.' This time, the ministers appreciated the diverse activities of the NCC; first and foremost, the unique role of the *Eufonie* festival in the promotion of Central European music and artists from the Visegrad countries and the already high rank of our festival. The NCC Director, Mr Rafał Wiśniewski, received a diploma and a financial award from the Minister of Culture of Slovakia, Mrs Silvia Hroncová. Such a distinction increases our satisfaction with the work we have been doing over the past five years, but it is also a challenge for the future, which we want to face during the fifth International Music Festival of Central and Eastern Europe *Eufonie*.

The main theme of this year's edition is folk tradition—to be more precise—folk tradition in classical music. This is a broad issue, heavily exploited by composers. The eighteenth-century concept of folklore served many artists as a signpost in the search for ethnic and national identity. Such 'national art', based on folk tradition, was of particular importance in Poland, erased from the map of Europe due to the Partitions. Karol Szymanowski, however, strongly condemned this tradition, since it prevented the creation of modern, 'civilised' art, as he would have it:

*What was 'National Art' in the past captivity? 'National Art' was the hopeless plunge into the depths of the great past, conjuring up ghosts of the past, fearfully closing the eyes to the idea of the roaring, swift torrent of modern art, happening nearby—around us; 'National Art' was also 'going out among the people', sheer hypnotism of mazurka and carols, collecting terrible raspberry cut-outs and green ribbons; 'national art' was an academic-German fugue on the theme of *Near Cracow* (*Niedaleko Krakowa*) or *Hops*, *Green Hops* (*Chmielu, chmielu zielony*)...*

Whereas Szymanowski saw the ideal of Polish music in Chopin's oeuvre, which, according to him, did not refer to folk tradition in any way. At a gala concert on the occasion of the seventy-fifth anniversary of the composer's death, he gave a speech in which he called Chopin's output 'The Myth of the Polish Soul':

At the bottom of magical beauty, in the richness and diversity of its forms, it always glitters with the same unchanging truth of its undoubted Polishness. Similarly, the historical Myth is not a fairy tale, a decorative lie only; it is in it that what stands beyond the elusive, volatile reality of the eternal 'becoming' History is fixed; it is in it that the deepest truth of the Nation crystallises in its pure form, its essential face is reflected as if in a magic mirror. (...) This feature of permanent Polishness—Polishness existing outside this or that historic event, focusing in itself, as if in a lens, everything that is Light and Beauty—is in the work of Frederic Chopin; the Myth of the Polish Soul not 'spoken' but 'sung' from the deepest abyss of the heart.

And yet, in 1931, the ballet *Harnasie* was created. Even if the composer had done everything to distance himself from folk tradition, we can still feel it with all our senses! *Harnasie* is not included in the programme of the fifth *Eufonie* festival, but we will be able to make similar considerations while listening to Karol Szymanowski's *Violin Concerto No. 2* during our festival, in which the highlander element is so pronounced!

The set of poems *My Fatherland* by Bedřich Smetana is a great symphonic fresco with references to the Czech landscape and folk melodies. The *Eufonie* festival offers a rare opportunity to listen to this very Czech work in its entirety and live performed by Czech musicians. The RTV Slovenia Symphony Orchestra, on the other hand, brings the *Piano Concerto No. 3* by Béla Bartók, one of the

most outstanding ‘folklorists’ of the twentieth century, and a piece by Slovenian composer Nina Šenk with the English title *Shadows of Stillness*. We will be on the lookout for Balkan rhythms therein!

The concert programme of the Ukrainian Youth Academic Symphony Orchestra from Kharkiv, supported in wartime by the Polish Ministry of Culture and National Heritage, includes a flagship Polish ‘folk’ piece—Witold Lutosławski’s *Little Suite*. The composer’s genius made this work, written in the period of militant socialist realism, a real gem of folk origin.

Fiery folk rhythms can be expected from the performance of Hungarian violinist Roby Lakatos, who will play with the AUKSO orchestra conducted by Marek Moś. There will also be authentic folk music, a kind of reference point: the Lipka Band from the Czech Silesian Beskids and the Folk Song & Dance Ensemble ‘Olza’ from Český Těšín, operating at the Polish Cultural and Educational Union in the Czech Republic and primarily cultivating dances from Cieszyn Silesia, but not only! We will wander through the Carpathians from Cieszyn to the Bieszczady Mountains and back to Żywiec. The highlanders will also invite us to dance!

Searching for or emphasising ethnic or national identity is just one of the possibilities of using folk tradition. Weaving elements of folklore into non-folk music may result from searching for new inspirations, enriching the compositional language, or expanding the means of expression; it may even be a demonstration of solidarity with an oppressed social stratum. Of course, folk tradition is also important in popular music, which we will hear at our festival. Jazz derives directly from African American folklore, while in philharmonic music, folk borrowings in a variety of forms are usually an interesting phenomenon.

We still have a separate event of extraordinary importance at this year’s *Eufonie*. The final concert of the festival will bring a rare full performance of *Utrenja*, a monumental work by Krzysztof Penderecki consisting of two parts—*Entombment* and *Resurrection*. After the *St Luke Passion*, in which the composer took up the great Western European tradition of sacred music, culminating in the passions of Johann Sebastian Bach, in *Utrenja* Penderecki revealed his fascination with the culture of the second part of Europe, marked by Orthodoxy. There are no direct references to folk tradition in *Utrenja*, just as there are no such relations in the Orthodox liturgy; nevertheless, contemporary anthropology notes the mutual influence of official Orthodox culture and folk Orthodox religiosity. The Old Church Slavic liturgical texts used by Krzysztof Penderecki direct the listener’s thoughts, or perhaps the listener’s imagination, towards one universal source of Eastern European Christianity.

I encourage you to listen carefully to the pieces we have prepared for you and to look for folk themes. I wish you many rewarding experiences!

Mieczysław Kominek, PhD
Chairperson of the *Eufonie* Festival Programme Board

Gluzman / BBC SO / Elts

17 listopada (piątek) — 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5

Orkiestra Symfoniczna BBC, inaugurująca tegoroczny festiwal *Eufonie*, czyni ukłon w stronę polskich gospodarzy, wpisując się jednocześnie w główną ideę festiwalu, jaką jest prezentacja kultury muzycznej szeroko pojętej Europy Środkowo-Wschodniej, z uwzględnieniem także północnych rejonów kontynentu, a do takich należy Finlandia. Szymanowski i Sibelius – to dwaj giganci muzyki polskiej i fińskiej, których dzieła zabrzmiały podczas koncertu. Muzyczny hołd Edwarda Elgara, złożony walczącej o niepodległość Polsce w preludium symfonicznym *Polonia*, a także utwór współczesnej kompozytorki fińskiej Lotty Wennäkoski dopełniają jego programu.

17 November (Friday) — 7.30 pm

Warsaw Philharmonic
Concert Hall
5 Jasna Street

The BBC Symphony Orchestra, which inaugurates this year's *Eufonie* festival, makes a nod to the Polish hosts; at the same time, it matches the main idea of the festival, which is the presentation of the musical culture of Central and Eastern Europe, with the inclusion of the northern part of the continent, such as Finland. During the concert, we will hear works by Szymanowski and Sibelius—two giants of Polish and Finnish music. The programme will be embellished by Edward Elgar's musical tribute to Poland's struggle for independence, expressed in the Symphonic Prelude *Polonia*, and by a piece by contemporary Finnish composer Lotta Wennäkoski.

Program koncertu / Concert programme

Edward Elgar

(1857–1934)

Preludium symfoniczne „Polonia”

op. 76

(1915)

Karol Szymanowski

(1882–1937)

II Koncert skrzypcowy

op. 61

(1932–1933)

***

Lotta Wennäkoski

(ur. 1970)

Verdigris

(2014–2015)

na orkiestrę

Jean Sibelius

(1865–1957)

Poemat symfoniczny „En Saga”

op. 9

(1892, rew. 1902)

Jean Sibelius

(1865–1957)

*Powrót Lemminkäinena
(Lemminkäinen’s Return)*

op. 22 nr 4

(1897)

z suity orkiestrowej

Cztery legendy z Kalevali

Wykonawcy:

Vadim Gluzman
skrzypce

Orkiestra Symfoniczna BBC

Olari Elts
dyrygent

Edward Elgar

(1857–1934)

Symphonic Prelude Polonia

Op. 76

(1915)

Karol Szymanowski

(1882–1937)

Violin Concerto No. 2

Op. 61

(1932–1933)

***

Lotta Wennäkoski

(b. 1970)

Verdigris

(2014–2015)

for orchestra

Jean Sibelius

(1865–1957)

Symphonic Poem En Saga

Op. 9

(1892, rev. 1902)

Jean Sibelius

(1865–1957)

Lemminkäinen’s Return

Op. 22 No. 4

(1897)

from orchestral suite

Four Legends from the Kalevala

Performers:

Vadim Gluzman
violin

BBC Symphony Orchestra

Olari Elts
conductor

Gluzman / BBC SO / Elts

W latach 1910–1916 muzycznym dyrektorem Szkockiej Orkiestry Symfonicznej w Glasgow był Emil Młynarski – pierwszy dyrektor artystyczny i dyrygent powstałej w 1901 roku Filharmonii Warszawskiej. To on poprosił **Edwarda Elgara** o skomponowanie utworu, który spopularyzowałby ideę wskrzeszenia niepodległej Polski, od 1772 roku pozostającej pod okupacją trzech mocarstw. Kompozycja miała zostać wykonana podczas koncertu charytatywnego na rzecz Szwajcarskiego Komitetu Generalnego Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce. Komitet (Comité Général de Suisse pour les Victimes de la Guerre en Pologne) powstał na początku roku 1915 w Lozannie w Szwajcarii przy znaczącym udziale Ignacego Jana Paderewskiego, który był jego pierwszym fundatorem, oraz Henryka Sienkiewicza. Właśnie Paderewskiemu zadedykował Elgar swoje dzieło, „pożyczając” z jego *Symfonii h–moll* tytuł **Polonia** i prosząc o zgodę na wykorzystanie początkowego tematu z *Fantazji polskiej* na fortepian i orkiestrę op. 19, na co zgodę uzyskał. Elgar wplótł do swej muzyki także fragment *Nocturnu g–moll* op. 37 nr 1 Fryderyka Chopina i przewijające się przez całą kompozycję tematy z *Warszawianki 1905* (nie mylić z *Warszawianką* z 1831 roku z muzyką Kurpińskiego!), a także chorału *Z dymem pożarów*. Zwieńczeniem całości jest parafraza na temat pieśni *Jeszcze Polska nie umarła*, która wtedy nie była jeszcze hymnem państwowym.

II Koncert skrzypcowy op. 61 Karola Szymanowskiego powstał na prośbę zaprzyjaźnionego z nim skrzypka Pawła Kochańskiego, który udzielał kompozytorowi wskazówek technicznych. Ukończony w 1933 roku utwór

Edward Elgar

Edgar Thomas Holding

Between 1910–1916, the position of the music director of the Scottish Symphony Orchestra in Glasgow was held by Emil Młynarski—the first artistic director and conductor of the Warsaw Philharmonic established in 1901. It was he who asked **Edward Elgar** to compose a piece that would popularise the idea of resurrecting an independent Poland, which had been under the occupation of three powers since 1772. The composition

was to be performed at a charity concert supporting the fund of the Swiss General Relief Committee for the Victims of the War in Poland. The committee (Comité Général de Suisse pour les Victimes de la Guerre en Pologne) was established at the beginning of 1915 in Lausanne, Switzerland, with the significant participation of Ignacy Jan Paderewski, who was its first sponsor, and Henryk Sienkiewicz. It was to Paderewski that Elgar dedicated his work, ‘borrowing’ the title **Polonia** from his *Symphony in B minor* and asking for permission to use the initial theme from the *Polish Fantasy*, Op. 19 for piano and orchestra, to which Paderewski agreed. Elgar also included in his music

a fragment of the *Nocturne in G minor*, Op. 37 No. 1 by Frederic Chopin and themes from *Whirlwinds of Danger* (*Warszawianka 1905*) [not to be confused with *The Varsovian* (*Warszawianka* from 1831) to music by Kurpiński!] and from the chorale *With the Smoke of Fires* (*Z dymem pożarów*). The entire piece is crowned with a paraphrase on the song *Poland Is Not Yet Lost* (*Jeszcze Polska nie umarła*), which was not the national anthem at that time.

The Violin Concerto No. 2, Op. 61 by **Karol Szymanowski** was created on the commission of a friend, violinist Paweł Kochański, who provided the composer with technical hints. Completed in 1933, the piece is imbued

prepojony jest klimatem muzyki góralskiej, jednak pozbawiony dosłownych cytatów. Koncert ma budowę nietypową: składa się z dwóch ogniw przedzielonych kadencją napisaną przez Pawła Kochańskiego. Złożona budowa każdego z ogniw pozwala określić formę pierwszego z nich jako wariacji, drugiego jako ronda. Prawykonanie utworu odbyło się 6 października 1933 roku w Filharmonii Warszawskiej, z udziałem Pawła Kochańskiego jako solisty i pod dyrekcją Grzegorza Fitelberga.

W 2015 roku świat muzyczny obchodził 150. rocznicę urodzin Jeana Sibeliusa. Z tej okazji Szkocka Orkiestra Kameralna zwróciła się do znanej fińskiej kompozytorki **Lotta Wennäkoski** z prośbą o skomponowanie utworu na tę okazję. Artystka, do której przyłgnęły przydomki „lirycznej modernistki” i „postekspresjonistki”, znalazła inspirację w dwóch dziełach Sibeliusa – *Poemacie symfonicznym „En Saga”* oraz *Andante festivo*, utworze istniejącym w dwóch wersjach: na kwartet smyczkowy oraz na orkiestrę smyczkową z kottami. Kompozytorka nadała swemu dziełu na orkiestrę kameralną tytuł **Verdigris**. To nazwa zielonkawej patyny osadzającej się przez lata na posągach z brązu. To także sztucznie wyrabiany pigment wykorzystywany w pracach malarskich. Wennäkoski twierdzi, że tytuł trafnie oddaje strategię zastosowaną w utworze; wątki zaczerpnięte z dwóch dzieł Sibeliusa są przekształcone, tworzą rodzaj patyny pochodzącej z wyobraźni współczesnego kompozytora.

En Saga op. 9 Jeana Sibeliusa to poemat symfoniczny skomponowany w 1892 roku, zrewidowany w 1902 roku. Tytuł, który bywa tłumaczony jako *Baśń*, *Bajka*, *Opowieść*, nie zawiera żadnego programu literackiego. Barwna instrumentacja, przywodząca na myśl piękno fińskiego krajobrazu,

with the atmosphere of Polish highlander music but devoid of literal quotations. The Concerto is unusual: it consists of two sections separated by a cadenza written by Paweł Kochański. The complex structure of each of the links makes us determine the form of the first section as variations, while the second—as a rondo. The world premiere of the composition took place on 6 October 1933, at the Warsaw Philharmonic with the participation of Paweł Kochański as the soloist and Grzegorz Fitelberg as the conductor.

In 2015, the music world celebrated the 150th anniversary of the birth of Jean Sibelius. On that occasion, the Scottish Chamber Orchestra asked recognised Finnish composer **Lotta Wennäkoski** to write a piece for the event. The artist, who has been nicknamed ‘lyrical Modernist’ and ‘post-Expressionist’, found inspiration in two works by Sibelius—the Symphonic Poem *En Saga* and *Andante festivo*, a piece that can be found in two versions: for string quartet and for string orchestra and timpani. The composer entitled her work for chamber orchestra **Verdigris**. The term describes a greenish patina that has been gathering on bronze statues for years. It is also an artificially made pigment used by painters. Wennäkoski claims that the title accurately reflects the strategy used in the work—the motifs drawn from two compositions by Sibelius are transformed; they create a kind of patina derived from the imagination of a contemporary composer.

En Saga, Op. 9 by Jean Sibelius is a Symphonic Poem composed in 1892 and revised in 1902. The title, which is sometimes translated as *A Fairy Tale*, *A Saga*, or *A Legend*, does not contain any literary programme. The colourful instrumentation, reminiscent of the beauty of the Finnish

Karol Szymanowski

☐ autor nieznany / author unknown, NAC

Lotta Wennäkoski

☐ Maarit Kytöharju

oraz trzy tematy, które przewijają się w utworze pod różnymi postaciami, prowokowały do szukania ukrytych znaczeń. Kompozytor zaprzeczał jednak istnieniu zewnętrznej inspiracji, twierdząc, że dzieło jest obrazem stanu jego umysłu. Wykonanie utworu w Berlinie w 1902 roku stało się wielkim sukcesem kompozytora, który osobiście dyrygował Orkiestrą Filharmoników Berlińskich. *En Saga* jest jednym z najczęściej wykonywanych dzieł fińskiego twórcy.

W latach 1893–1900 Sibelius komponował czteroczęściową suitę **Lemminkäinen op. 22**, powstałą ze szkiców do porzuconej opery opartej na wątkach mitologicznych. Lemminkäinen to postać z eposu *Kalevala* – fińskiego zbioru pieśni i legend będących natchnieniem dla wielu artystów. W czterech poematach Sibelius zawarł losy bohatera, który po wielu przygodach zapragnął poślubić córkę czarownicy Louhi – władczyni północnej krainy. Jednym z warunków zdobycia ręki dziewczyny było zabicie czarnego łabędzia z Tuoneli, strzegącego krainy umarłych. Obraz Tuoneli to temat najślawniejszego z poematów, znanego pod tytułem *Łabędź z Tuoneli*. Dzielnemu Lemminkäinenowi nie udaje się jednak spełnić tego zadania, bo sam stał się ofiarą zabójstwa. Dokonał go pewien mściwy ślepiec, który poszarpane szczątki rycerza wrzucił do martwej rzeki Tuoneli. Matka zabitego bohatera, bogini miłości i płodności, postanowiła odzyskać syna. Wyłowiła z rzeki fragmenty jego ciała, zlepiła je i dzięki czarom przywróciła do życia. **Powrót Lemminkäinena** – ostatni, pełen energii poemat, został nazwany „galopującym rondem”. Wyrasta z motywu dwóch fagotów, przejętego potem przez inne instrumenty. Kończy się triumfalnie, pełnym akordem Es–dur.

Jean Sibelius

Daniel Nyblin

landscape, and the three themes that appear throughout the piece in various forms provoked musicologists to search for hidden meanings. However, the composer denied the existence of an external inspiration, claiming that the work depicted his state of mind. The performance of the piece in 1902 in Berlin brought him great success; he himself conducted the Berlin Philharmonic Orchestra. *En Saga* is one of the most frequently performed works by the Finnish artist.

Between 1893–1900, Sibelius composed the four-movement **Lemminkäinen Suite, Op. 22**, created from sketches for an abandoned opera based on mythology. Lemminkäinen is a character from the epic *Kalevala*—a Finnish collection of songs and legends that has inspired many artists. In four poems, Sibelius included the fate of a hero who, after many adventures, wanted to marry the daughter of the witch Louhi, ruler of the northern land. One of the conditions for winning the girl’s hand was to kill the black swan of Tuonela, guardian of the underworld. The image of Tuonela is the subject of the most famous of the poems, known as *The Swan of Tuonela*. However, brave Lemminkäinen failed to fulfil the task, because he himself became a victim of murder. He was killed by a vengeful blind man, who, afterwards, threw the tattered remains of the knight into the dead Tuonela River. The mother of the slain hero, goddess of love and fertility, decided to get her son back. She fished the fragments of his body out of the river, reassembled them and brought him back to life thanks to magic. **Lemminkäinen’s Return**—the last, energetic poem—was called a ‘galloping rondo’. It grows out of a motif presented by two bassoons, which is later taken over by other instruments. It ends triumphantly with a full E–flat major chord.

Małgorzata Gąsiorowska

Małgorzata Gąsiorowska

Vadim Gluzman – skrzypce / violin

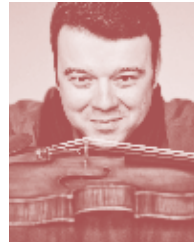
Vadim Gluzman, powszechnie uznawany za jednego z najlepszych artystów estradowych, tchnął nowe życie i pasję w dziewiętnasto- i dwudziestowieczną tradycję muzyki skrzypcowej. Repertuar wykonywanych przez niego utworów obejmuje muzykę nową, a jego występów można słuchać na całym świecie dzięki transmisjom na żywo i imponującemu katalogowi nagradzanych nagrań płytowych (na wyłączność dla wytwórni BIS).

Izraelski skrzypek występuje z czołowymi orkiestrami i dyrygentami, wśród których znajdują się Tugan Sochijew (Filharmonia Berlińska, Boston Symphony i Orchestre de Paris), Neeme Järvi (Chicago Symphony i Orchestre de la Suisse Romande), Riccardo Chailly (Królewska Orkiestra Concertgebouw, Orkiestra Gewandhaus i Orkiestra Symfoniczna w Göteborgu) oraz Hannu Lintu i Michail Jurowski (Cleveland Orchestra).

Najważniejsze wydarzenia sezonu 2023/2024 obejmują występy z Orkiestrą Symfoniczną z Bambergu pod dyrekcją Juraja Valcuhy, Orkiestrą Symfoniczną ze Stavanger z Andrisem Poga, Orkiestrą Symfoniczną BBC z Sakarim Oramą, z Philharmonia Orchestra pod dyrekcją

Santtu-Matiasa Rouvalego i Orkiestrą Symfoniczną w Lucernie z Michaeliem Sanderlingiem, a także projekty z Narodowym Baletem Hamburgskim, z Angelą Yoffe i Ani Aznavoorian, oraz koncerty w duecie z pianistą Jewgienijem Sinajskim. Gluzman cały czas koncertuje z Orkiestrą Kameralną ProMusica w Columbus w stanie Ohio, gdzie pełni funkcję partnera kreatywnego i głównego artysty gościnnego.

Dokonał prawykonania utworów takich kompozytorów jak Sofija Gabajdulina, Moritz Eggert, Gia Kanczeli, Elena Firsova, Pēteris Vasks, Michael Daugherty czy Lera Auerbach. W bieżącym sezonie wykona europejską premierę *III Koncertu skrzypcowego* Erkki-Svena Tüüra z Orkiestrą Radiową we Frankfurcie (hr-Sinfonieorchester). Posiada tytuł Distinguished Artist in Residence w Peabody Conservatory, gdzie uczy wybraną grupę młodych skrzypków. Gluzman gra na legendarnym instrumencie Stradivariusa z 1690 roku, znanym jako „ex-Leopold Auer”, wypożyczonym mu przez Stradivari Society z siedzibą w Chicago.

Marco Borggreve

Universally recognised among today's top performing artists, Vadim Gluzman breathes new life and passion into the golden era of the nineteenth- and twentieth-century violin tradition. His wide repertoire embraces new music, and his

performances are heard around the world through live broadcasts and a striking catalogue of award-winning recordings exclusively for the BIS label.

The Israeli violinist performs with the world's leading orchestras and conductors, including Tugan Sokhiev with the Berlin Philharmonic, Boston Symphony and Orchestre de Paris, Neeme Järvi with the Chicago Symphony and Orchestre de la Suisse Romande, Riccardo Chailly with the Royal Concertgebouw Orchestra, Gewandhaus Orchestra and Gothenburg Symphony, and with the Cleveland Orchestra under the direction of Hannu Lintu and Mikhail Jurowski.

Highlights of the 2023/24 season include performances with the Bamberg Symphony Orchestra, conducted by Juraj Valcuha, the Stavanger Symphony

Orchestra with Andris Poga, the BBC Symphony Orchestra with Sakari Oramo, the Philharmonia Orchestra, conducted by Santtu-Matias Rouvali, and the Lucerne Symphony Orchestra with Michael Sanderling, as well as projects with the Hamburg State Ballet, together with Angela Yoffe and Ani Aznavoorian, and concerts with his duo partner Evgeny Sinaiski. Gluzman continues to lead performances with the ProMusica Chamber Orchestra in Columbus, Ohio, where he serves as Creative Partner and Principal Guest Artist.

He has premiered works by Sofia Gubaidulina, Moritz Eggert, Giya Kancheli, Elena Firsova, Pēteris Vasks, Michael Daugherty, and Lera Auerbach. In the current season, he will perform the European premiere of Erkki-Sven Tüür's *3rd Violin Concerto* with the HR Radio Orchestra Frankfurt. He holds the title of Distinguished Artist in Residence at the Peabody Conservatory, where he teaches a selected group of young violinists. Gluzman performs on the legendary 1690 'ex-Leopold Auer' Stradivari, on extended loan from the Stradivari Society of Chicago.

Orkiestra Symfoniczna BBC /
BBC Symphony Orchestra

Orkiestra Symfoniczna BBC / BBC Symphony Orchestra

Orkiestra Symfoniczna BBC jest jedną z najważniejszych instytucji brytyjskiego życia muzycznego od momentu jej założenia, tj. od 1930 roku. Orkiestra odgrywa znaczącą rolę w odbywających się w Royal Albert Hall BBC Proms, występując każdego roku podczas pierwszego i ostatniego wydarzenia. Oprócz tego regularnie uczestniczy w koncertach Proms u boku czołowych dyrygentów i solistów z całego świata.

W sezonie artystycznym koncertów BBC SO można posłuchać w londyńskim Barbican, gdzie ma status Associate Orchestra. O zaangażowaniu zespołu w muzykę współczesną świadczą liczne prawykonania, a także dni „Total Immersion” poświęcone konkretnym kompozytorom lub tematom. Zróżnicowany program orkiestry obejmuje znane i lubiane pozycje muzyki klasycznej oraz nowe zamówienia kompozytorskie. Zespół współpracuje z cenionymi artystami ze świata muzyki pop, a od kilku lat organizowane są również wieczory literackie, podczas których odczytów dokonują znani autorzy.

BBC SO koncertuje ze światowej klasy dyrygentami i artystami gościnnymi, takimi jak: główny dyrygent Sakari

Oramo, główna dyrygentka gościnnie Dalia Stasevska, przewodniczący katedry dyrygentury im. Güntera Wanda Siemion Byczkow, dyrygent laureat sir Andrew Davis i stowarzyszony artysta kreatywny Jules Buckley. Zespół regularnie występuje również z Chórem BBC.

Zdecydowana większość koncertów orkiestry transmitowana jest w BBC Radio 3. Każdego sezonu można nieodpłatnie uczestniczyć w nagraniach studyjnych orkiestry, podczas których często występują nowe talenty, w tym członkowie programu BBC Radio 3 New Generation Artists. Wszystkie transmisje są dostępne przez trzydzieści dni na platformie BBC Sounds, a BBC SO można również oglądać w BBC TV i BBC iPlayer oraz posłuchać jej w internetowym archiwum BBC – Experience Classical.

Orkiestra Symfoniczna i Chór BBC – wraz z BBC Concert Orchestra, BBC Singers i BBC Proms – mają w swojej ofercie również przystępne i innowacyjne programy edukacyjne oraz działania angażujące społeczność. Odgrywają też wiodącą rolę w programach BBC Ten Pieces i BBC Young Composer.

The BBC Symphony Orchestra has been at the heart of British musical life since it was founded in 1930. It plays a central role in the BBC Proms at the Royal Albert Hall, performing at the First and Last Night each year in addition to regular appearances throughout the Proms season with the world’s leading conductors and soloists.

The BBC SO performs an annual season of concerts at the Barbican in London, where it is Associate Orchestra. Its commitment to contemporary music is demonstrated by a range of premieres each season, as well as Total Immersion days devoted to specific composers or themes, and its richly varied programming includes well-loved works at the heart of classical music, newly commissioned music, collaborations with highly regarded musicians from the world of pop and, in recent years, evenings of words and music featuring readings by well-known authors.

The BBC SO has close relationships with its world-class roster of conductors and guest artists: Chief Conductor Sakari Oramo, Principal Guest Conductor Dalia Stasevska, holder of the Günter Wand Conducting Chair

Semyon Bychkov, Conductor Laureate Sir Andrew Davis, and Creative Artist in Association Jules Buckley. It also makes regular appearances with the BBC Symphony Chorus.

The vast majority of performances are broadcast on BBC Radio 3 and a number of studio recordings each season are free to attend. These often feature up-and-coming new talent, including members of BBC Radio 3 New Generation Artists scheme. All broadcasts are available for 30 days on BBC Sounds and the BBC SO can also be seen on BBC TV and BBC iPlayer and heard in the BBC online archive, Experience Classical.

The BBC Symphony Orchestra and Chorus—alongside the BBC Concert Orchestra, BBC Singers, and BBC Proms—also offer enjoyable and innovative education and community activities and take a leading role in the BBC Ten Pieces and BBC Young Composer programmes.

Olari Elts — dyrygent / conductor

W międzynarodowym środowisku muzycznym Olari Elts doceniany jest za innowacyjne podejście do planowania repertuaru, co wyróżnia go na tle innych dyrygentów. W 2020 roku rozpoczął kadencję dyrektora muzycznego i głównego dyrygenta Estońskiej Narodowej Orkiestry Symfonicznej, którą to funkcję będzie pełnił do sezonu artystycznego 2027/2028.

W sezonie 2023/2024 Elts poprowadzi Orkiestrę Symfoniczną BBC w trasie koncertowej po Polsce, powracając po raz drugi na Festiwal *Eufonie*. We wrześniu 2023 dyrygował koncertem otwierającym sezon artystyczny Orkiestry Symfonicznej Fińskiego Radia. W tym sezonie dyrygent ponownie podejmie współpracę z Orkiestrą Symfoniczną Miasta Birmingham, Tampere Filharmonia i Polską Filharmonią Bałtycką w Gdańsku. Z niecierpliwością oczekuje również debiutów z Praską Radiową Orkiestrą Symfoniczną, Orquesta de València, orkiestrami symfonicznymi Aalborg Symfoniorkester i Sinfonieorchester Wuppertal oraz Orkiestrą Filharmoniczną w Bergen na Międzynarodowym Festiwalu w Bergen. W sezonie 2022/2023, po swoim pierwszym występie na Festiwalu *Eufonie* z Estońską Narodową Orkiestrą Symfoniczną w 2021 roku, Elts wyruszył w trasy koncertowe

z orkiestrą, występując w renomowanych salach koncertowych, w tym w Paryżu, Monachium i Londynie.

Dyrygent specjalizuje się w wykonawstwie dzieł współczesnych kompozytorów bałtyckich, takich jak Erkki-Sven Tüür czy Heino Eller. Elts dokonał nagrania poematów symfonicznych Ellera, a także jego *Koncertu skrzypcowego* z Baibą Skride i Estońską Narodową Orkiestrą Symfoniczną. Powszechnie cenione przez krytyków są również jego nagrania muzyki Erkki-Svena Tüüra z Tapiola Sinfonietta dla wytwórni Ondine.

Elts był głównym dyrygentem gościnnym Estońskiej Narodowej Orkiestry Symfonicznej w latach 2007–2020 i zajmował to samo stanowisko w Orkiestrze Filharmonicznej w Helsinkach w latach 2011–2014. Był także doradcą artystycznym Orchestre National de Bretagne w latach 2006–2011, głównym dyrygentem gościnnym Szkockiej Orkiestry Kameralnej w latach 2007–2010 oraz głównym dyrygentem Łotewskiej Narodowej Orkiestry Symfonicznej w latach 2001–2006. Urodzony w 1971 roku w Tallinie Elts założył własny zespół muzyki współczesnej NYDD Ensemble.

© Króót Tarkmeel

Olari Elts' passion for distinctive programming, rich with invention, has earned him much praise on the international music scene. He began his tenure as Music Director and Chief Conductor of the Estonian National Symphony Orchestra in

2020, a position which he will be holding till the 2027/28 season.

In the 2023/2024 season, Elts leads the BBC Symphony Orchestra on tour to Poland, returning to the *Eufonie* Festival for the second time. In September 2023, he conducted the season's opening concert by the Finnish Radio Symphony Orchestra. His returns this season include engagements with the City of Birmingham Symphony Orchestra, the Tampere Philharmonic, and the Polish Baltic Philharmonic in Gdańsk. He also looks forward to debuts with the Prague Radio Symphony Orchestra, the Valencia Orchestra, the Aalborg and Wuppertal Symphony Orchestras, and the Bergen Philharmonic at the Bergen International Festival. Since the 2022/23 season, and following his first appearance at the *Eufonie* Festival with the Estonian National Symphony Orchestra in 2021, Elts has embarked on tours with the orchestra performing

in important cities including Paris, Munich, and London.

As a champion of contemporary Baltic composers such as Erkki-Sven Tüür and Heino Eller, Elts has released recordings of Heino Eller's symphonic poems, as well as Eller's violin concerto with Baiba Skride and the Estonian National Symphony Orchestra. Also widely celebrated by critics are his Ondine recordings of Erkki-Sven Tüür's works with Tapiola Sinfonietta.

Elts was Principal Guest Conductor of the Estonian National Symphony Orchestra between 2007–2020 and held the same position at the Helsinki Philharmonic Orchestra between 2011–2014. He was also Artistic Advisor of the Orchestre de Bretagne between 2006–2011, Principal Guest Conductor of the Scottish Chamber Orchestra between 2007–2010, and Chief Conductor of the Latvian National Symphony Orchestra between 2001–2006. Born in Tallinn in 1971, Elts is the founder of his own contemporary music ensemble, NYDD Ensemble.

f

Michał Barański: *Masovian Mantra*

17 listopada (piątek) — 22.00

Teatr Palladium
ul. Złota 9

Masovian Mantra Michała Barańskiego to przełomowa pozycja współczesnej edycji serii *Polish Jazz*. Album zyskał najwyższe krajowe wyróżnienie w dwu głównych jazzowych kategoriach nagrody Fryderyk – Artysta Roku i Płyta Roku. Ten sukces jest wynikiem kreatywności i odwagi twórcy, który dokonał próby syntezy wątków bardzo odległych, jak muzyczne Indie, polska tradycja ludowa i brzmienie współczesnego jazzu. Efekt przerósł oczekiwania i wywołał entuzjazm wielu fanów, których opinie są jednoznaczne – to wydarzenie!

17 November (Friday) — 10.00 pm

Palladium Theatre
9 Złota Street

Masovian Mantra by Michał Barański is a groundbreaking album in the contemporary edition of the *Polish Jazz* series. It has received the ultimate award of the Polish recording industry (the Fryderyk) in two main jazz categories, i.e., Artist of the Year and Album of the Year. This achievement followed from the creativity and courage of the leader, who made an attempt to synthesise very disparate themes, e.g., the music of India, Polish folk tradition, and contemporary jazz. The effect exceeded expectations and generated excitement of many fans, whose opinions are crystal clear—this is something big!

Program koncertu / Concert programme

Michał Barański

(ur. 1984)

Muzyka z albumu
Masovian Mantra

(*Polish Jazz*, vol. 88,
Polskie Nagrania, 2022)

Wykonawcy:

Michał Barański

kontrabas, gitara basowa, konnakol,
śpiew, instrumenty perkusyjne

Shachar Elnatan

gitara, śpiew

Michał Tokaj

fortepian, instrumenty klawiszowe

Łukasz Żyta

perkusja

Olga Stopińska

śpiew

Kacper Malisz

skrzypce

Michał Barański

(b. 1984)

Music from the Album
Masovian Mantra

(*Polish Jazz*, vol. 88,
Polskie Nagrania, 2022)

Performers:

Michał Barański

double bass, bass guitar, konnakol,
vocals, percussion instruments

Shachar Elnatan

guitar, vocals

Michał Tokaj

piano, keyboard instruments

Łukasz Żyta

percussion

Olga Stopińska

vocals

Kacper Malisz

violin

Michał Barański: *Masovian Mantra*

Album ***Masovian Mantra*** Michała Barańskiego jest przełomową pozycją współczesnej edycji serii *Polish Jazz*. Wyznacza nowe pole twórczości, będąc jednocześnie swoistą, niepozbawioną humoru łamigłówką. Takie właśnie zadanie postawił przed swoimi muzykami Michał Barański, jeden z najbardziej kreatywnych, poszukujących i odważnych artystów współczesnej sceny polskiego jazzu. Jego dorobek, niezależnie od działalności koncertowej, obejmuje kilkadziesiąt płyt, zrealizowanych u boku liderów reprezentujących różne, niekiedy skrajne rejony sceny muzycznej. Wśród albumów składających się na muzyczny portret artysty można by wymienić takie krążki, jak choćby *Presence* tria Trilogy wraz z jego mentorem Bradem Terryem (2006, z udziałem Mateusza Kołakowskiego i Tomasza Torresa), *Assymetry* z zespołem Zbigniewa Namysłowskiego (2006), *Umiera piękno* Agi Zaryan (2007), *Early Reflections* z Bennie Maupin Quartet (2008) oraz *Sacrum Profanum* z kwartetem Adama Bałdycha (2019). Najnowsze fascynacje Michała Barańskiego to indyjska muzyka karnatycka i indyjska perkusja wokalna, egzotyczne praktyki wykonawcze o wysokim progu trudności.

Masovian Mantra stanowi wybór co najmniej trzech wątków, które muzycy pod wodzą Michała Barańskiego próbują połączyć w jednej przestrzeni. Są to muzyczne Indie, polska tradycja ludowa (z symbolicznym mazurkowym trójmiarem) i brzmienie współczesnego jazzu, wraz z jego wzorami sięgającymi lat 70. Warto w tym miejscu przywołać legendarnego Raviego Shankara czy grupę Shakti z Johnem McLaughlinem, praktykę hinduskiego śpiewu rytmicznego konnakol, a także przypomnieć dokonania muzyków polskich, przede wszystkim Zbigniewa Namysłowskiego

The album ***Masovian Mantra*** by Michał Barański is a groundbreaking volume in the contemporary edition of the *Polish Jazz* series. It determines a new area of creativity; at the same time, it constitutes a peculiar riddle, not devoid of humour. This is the task that Michał Barański—one of the most creative, inquiring, and courageous artists in the contemporary Polish jazz scene—gave his musicians. His output, aside from his concert activities, includes several dozen albums recorded alongside leaders representing various, sometimes extreme, fields of the music scene. Among the albums that make up the musical portrait of the artist one could mention such CDs as *Presence* by the Trilogy trio with its mentor Brad Terry (2006, with Mateusz Kołakowski and Tomasz Torres), *Assymetry* with the Zbigniew Namysłowski Group (2006), *Beauty Dies (Umiera piękno)* by Aga Zaryan (2007), *Early Reflections* with the Bennie Maupin Quartet (2008), and *Sacrum Profanum* with the Adam Bałdych Quartet (2019). Michał Barański's latest fascinations include Indian Carnatic music and Indian vocal percussion, exotic practices requiring considerable performance proficiency.

Masovian Mantra is a selection of at least three themes that the musicians led by Michał Barański try to combine in one space. These are the music of India, the Polish folk tradition (including the symbolic mazurka triple metre) and the contemporary jazz sound, along with its patterns dating back to the 1970s. It is worth recalling here, on the one hand, the legendary Ravi Shankar or Shakti with John McLaughlin, konnakol, i.e., the practice of Indian rhythmic singing, but also the achievements of Polish musicians, including mainly Zbigniew Namysłowski (with whom Michał

(z którym Michał Barański nagrał album *Assymetry*), Tomasza Stańki (słynna wyprawa do Taj Mahal), grupę Ossjan czy eksperymenty Sławomira Kulpowicza z wirtuozem sitara Shujaatem Khanem. Rodzime wątki etniczne są w tym wypadku związane z regionem południowego Mazowsza, z dominującym mazurkowym metrum trójdzielnym (tę tradycję pielęgnują zespoły folkowe, których przedstawicielem na płycie jest skrzypek Kacper Malisz ze słynnej Kapeli Maliszów!). Uważne ucho wychwyci także brzmienia inspirowane, najogólniej rzecz biorąc, sceną jazzu fusion czy ethno-fusion (m.in. Weather Report, Pat Metheny, Joe Zawinul Syndicate), a także stylistyką artystów współczesnych, coraz bardziej docenianych przez słuchaczy i krytykę, jak choćby ormiański pianista Tigran Hamasyan (na którego powołuje się Michał Barański). Wspominając o inspiracjach, koniecznie trzeba dodać elitę kontrabasistów i twórców nowoczesnej szkoły gitary basowej, takich jak legendarny Jaco Pastorius, działający współcześnie Awiszaj Kohen i Hadrien Feraud.

Jednym z najważniejszych elementów muzyki zawartej na płycie jest rytm czy też, w szerszym jazzowym rozumieniu, *groove*. Punktem odniesienia jest podział mazurkowy „na trzy”, któremu autor całego przedsięwzięcia nie przeciwstawia metrum parzystego, lecz kontynuuje myślenie „asymetryczne”, wchodząc w bardziej złożone struktury „w pionie” i „w poziomie”, np. na 5 i 7, co w połączeniu z praktyką hinduską prowadzi do komplikacji – mogłoby się zdawać, trudnych do rozszyfrowania nawet dla uważnego słuchacza. Ale wrażenie jest inne! Oto utwór tytułowy, a także m.in. *Itzhak of Opoczno*, *Gaca*, *13 Lakes* utrzymane są na dłuższych przestrzeniach w wyrazistym, prawdziwie jazzowym timingu, choć przytupująca noga słuchacza, przyzwyczajona do symetrii standardów swingowych, nie wyczuwa początku nowej frazy czy nowego taktu. Lider postawił tu przed całym zespołem zadanie, które wymagało

Barański recorded the album *Assymetry*), Tomasz Stańko (the famous expedition to the Taj Mahal), the Osjan band, or Sławomir Kulpowicz's experiments with sitar virtuoso Shujaat Khan. In this case, the native ethnic motifs are associated with the region of southern Masovia, with the mazurka triple metre in a dominant role (this tradition is cultivated by folk bands, represented on the album by violinist Kacper Malisz from the famous Malisz Band). An attentive ear will also pick up sounds inspired by, generally speaking, the jazz fusion or ethno-fusion scene (including Weather Report, Pat Metheny, Joe Zawinul Syndicate); and other sources of inspiration that include the manner of contemporary artists, who are increasingly appreciated by listeners and critics, such as Armenian pianist Tigran Hamasyan (referred to by Michał Barański). When speaking of inspiration, it is necessary to add the elite of double bassists and creators of the modern bass guitar school, e.g., the legendary Jaco Pastorius or Avishai Cohen and Hadrien Feraud, who are still active.

One of the most important elements of the music presented on the album is rhythm or, in the broader jazz sense, 'groove'. The reference point is the mazurka triple time, which the author of the entire project does not juxtapose with an even time signature but continues to think 'asymmetrically', diving into more complex structures, both 'vertically' and 'horizontally', e.g., quintuple or septuple time, which, when combined with Indian practice, leads to complications—presumably difficult to decipher even for a careful listener. But the impression is different! Over long sections, the title track and, among others, *Itzhak of Opoczno*, *Gaca*, or *13 Lakes* are kept in an expressive, truly jazz timing, although the stomping leg of the listener, accustomed to the symmetry of swing standards, does not sense the beginning of a new phrase or a new bar. The leader challenged the entire band; it must have required many

zapewne wielu prób i wejścia w niemal surrealistyczny puls rytmiczny, ale efekt jest fantastyczny! Choć utwory różne. Na przykład kurpiowska pieśń *Leciały Zurazie* (oryg. *Leciały zórazie*), którą opracował kiedyś Karol Szymanowski, później Wojciech Kilar, tu zyskuje wersję nostalgiczną, w pięknym dialogu śpiewu Olgi Stopińskiej i gitary basowej lidera. Albo *Pilica*, z partiami kontrabasu i długim solem gitary urodzonego w Izraelu Shachara Elnatana – artysty, którego rodzina wywodzi się z Płońska. Albo *Gaca*, gdzie w partii fortepianu Michała Tokaja pojawia się kwarta lidyjska (w przeszłości eksploatowana w nadmiarze przez naszych jazzmanów!) i wyraźny (chwilami) rytm trójdzielny. Finał płyty przynosi zaskoczenie: w kodzie utworu *My Mazurka* saksofon Kuby Więcka przywołuje motyw kończący słynną frazę z kompozycji *Kuyaviak Goes Funky* Zbigniewa Namysłowskiego.

Nagrodzony Fryderykiem album ukazał się w serii *Polish Jazz*, którą – warto przypomnieć – w 1965 roku zapoczątkował, inspirowany rodzimym folklorem, krążek Warszawskich Stompersów. Przez ponad pół wieku podobnych płyt było znacznie więcej i Michał Barański do tej tradycji świadomie nawiązuje. Jest to propozycja na wskroś nowoczesna, operująca językiem chwilami złożonym, ale jednocześnie uniwersalnym i nadzwyczaj inspirującym.

Tomasz Szachowski

rehearsals and entry into an almost surreal rhythmic pulse, but the result is fantastic! Although the pieces are different. For example, the Kurpie song *Cranes Flew By* (*Leciały zórazie*), which was once arranged by Karol Szymanowski and later also by Wojciech Kilar, is presented in a nostalgic version here as a beautiful dialogue between Olga Stopińska and the leader's bass guitar. Or *Pilica*, with the double bass parts and a long guitar solo, played by Israeli-born Shachar Elnatan—an artist whose family comes from Płońsk. Or *Gaca*, where Michał Tokaj's piano part features the Lydian fourth (in the past exploited in excess by our jazzmen!) and a clear (sometimes) triple rhythm. The finale of the album comes as a surprise: in the coda of *My Mazurka*, Kuba Więcek's saxophone evokes the motif ending the famous phrase from the composition *Kuyaviak Goes Funky* by Zbigniew Namysłowski.

The Fryderyk Award-winning album was released in the *Polish Jazz* series, which—it is worth recalling—was initiated in 1965 by the album by Warszawscy Stompersi, inspired by Polish folklore. For over half a century, there have been many more similar records, and Michał Barański consciously refers to this tradition. It is a thoroughly modern proposal, using a language that is sometimes complex but at the same time universal and extremely inspiring.

Tomasz Szachowski

Michał Barański – kompozytor, instrumentalista / composer, instrumentalist

Urodzony w 1984 roku w rodzinie z muzycznymi tradycjami. Już w wieku pięciu lat rozpoczął przygodę z muzyką, początkowo ucząc się gry na fortepianie, a następnie na wiolonczeli. W trakcie edukacji szkolnej zainteresował się muzyką rozrywkową i jazzową. Podjął naukę gry na gitarze basowej, aby już wkrótce grać w lokalnych zespołach w rodzinnych Żorach.

Jako trzynastolatek został zauważony na warsztatach jazzowych przez amerykańskiego klawecistę Brada Terry'ego. Wraz z pianistą Mateuszem Kołakowskim i perkusistą Tomaszem Torresem wszedł w skład kwartetu Terry'ego, z którym wielokrotnie koncertował w USA, zdobywając szlify u źródeł jazzu. Grał w słynnym klubie Knitting Factory w Nowym Jorku, Jazz Bakery w Los Angeles, Berklee Performance Center w Bostonie, na Vail Jazz Festival w stanie Colorado, Portland Jazz Festival w stanie Maine.

Studiował na Wydziale Jazzu Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie Jacka Niedzieli. W czasie studiów wraz z pianistą Pawłem Kaczmarczykiem założył formację K/B/D trio,

z którą zdobył wiele nagród na festiwalach i konkursach, a także rozpoczął współpracę jako sideman z wieloma wybitnymi artystami polskiej i światowej sceny, takimi jak Bennie Maupin, Nigel Kennedy, Dan Tepfer, David Dorůžka, Władysław Sendecki, Derrick McKenzie, Atma Anur, Tomasz Stańko, Zbigniew Namysłowski, Marcin Wasilewski, Michał Urbaniak, Aga Zaryan, Kayah, Piotr Wojtasik, Bernard Maseli, Jarosław Śmietana, Piotr Wyleżoł, Michał Tokaj, Artur Dutkiewicz, Urszula Dudziak, Kuba Badach, Ania Szarmach, Ewa Bem, Mięczysław Szcześniak, Dorota Miśkiewicz, Marek Napiórkowski, Adam Bałdych, Andrzej Olejniczak, Anna Serafińska, José Torres, Grzech Piotrowski, Piotr Baron, Mate.O, zespoły Afromental, Walk Away, New Life M, TGD. Od 2012 roku jest wykładowcą macierzystej uczelni.

Za swój pierwszy autorski album, zatytułowany *Masovian Mantra*, wydany jako 88. wolumin kultowej serii *Polish Jazz*, otrzymał nagrodę Fryderyk 2023 w kategorii Jazzowy Album Roku oraz tytuł Jazzowego Artysty Roku.

© Oleg Panov

Born in 1984 to a family with musical traditions. He began his adventure with music already at the age of five; first he learned to play the piano and then the cello. During his school education, he became interested in pop and jazz music. He

started learning to play the bass guitar, and soon he was playing in local bands in his native Żory.

Already at the age of thirteen, at jazz workshops, he was noticed by American clarinetist Brad Terry. Together with pianist Mateusz Kołakowski and percussionist Tomasz Torres, he became part of Terry's quartet, with which he performed in the USA a number of times, thus gaining experience at the source, i.e., in the cradle of jazz. He has played in the famous Knitting Factory in New York, the Jazz Bakery in Los Angeles, the Berklee Performance Center in Boston, the Vail Jazz Festival in Colorado, and the Portland Jazz Festival in Maine.

He studied at the Jazz Faculty of the Academy of Music in Katowice in the class of Jacek Niedziela. During his

studies, together with pianist Paweł Kaczmarczyk, he founded the K/B/D trio, with which he won many awards at festivals and competitions. He also began cooperating with a number of outstanding artists from both the Polish and world scenes as a sideman, e.g., Bennie Maupin, Nigel Kennedy, Dan Tepfer, David Dorůžka, Vladislav Sendecki, Derrick McKenzie, Atma Anur, Tomasz Stańko, Zbigniew Namysłowski, Marcin Wasilewski, Michał Urbaniak, Aga Zaryan, Kayah, Piotr Wojtasik, Bernard Maseli, Jarosław Śmietana, Piotr Wyleżoł, Michał Tokaj, Artur Dutkiewicz, Urszula Dudziak, Kuba Badach, Ania Szarmach, Ewa Bem, Mięczysław Szcześniak, Dorota Miśkiewicz, Marek Napiórkowski, Adam Bałdych, Andrzej Olejniczak, Anna Serafińska, José Torres, Grzech Piotrowski, Piotr Baron, and Mate.O; he also works with bands: Afromental, Walk Away, New Life M, TGD. Since 2012, he has been a lecturer at his alma mater.

For his first original album, entitled *Masovian Mantra*, released under the iconic series *Polish Jazz* vol. 88, he received the Fryderyk 2023 in the category Jazz Album of the Year and the title of Jazz Artist of the Year.

© Jacek Poręmba

Michał Tokaj – fortepian, instrumenty klawiszowe

Absolwent Akademii Muzycznej w Katowicach (Wydział Jazzu i Muzyki Rozrywkowej). Zadebiutował w 1993 roku, grając w kwartecie Kazimierza Jonkisz. Wraz z zespołem Joint Venture zdobył I nagrody na

festiwalu Jazz Juniors w Krakowie (1995) i Festiwalu Standardów Jazzowych w Siedlcach (1996) oraz nagrodę dla najbardziej obiecującej młodej grupy w konkursie Europ’Jazz Contest w Hoeilaart w Belgii (1996). Z kwartetem Marcina Żupańskiego zdobył I nagrodę na Jazz Juniors w 1997 roku. W 1999 roku zwyciężył w Międzynarodowym Konkursie Improwizacji Jazzowej w Katowicach.

Koncertował w USA, Izraelu, Egipcie, Jordanii oraz w większości krajów europejskich. Współpracował m.in. z Tomaszem Stańką, Janem Ptaszynem Wróblewskim, Januszem Muniakiem, Tomaszem Szukalskim, Ewą Bem, Andrzejem Olejniczakiem, Robertem Majewskim, Henrykiem Miśkiewiczem, Piotrem Wojtasikiem, Piotrem Baronem, Darkiem Oleszkiewiczem, Grzegorzem Nagórskim, Leszkiem Żądłą, Zbigniewem Namysłowskim, Benniem Maupinem, Eddiem Hendersonem, Victorem Lewisem, Kevinem Mahoganym i Monty Watersem.

W 2004 roku płyta *Bird Alone*, nagrana z kontrabasistą Darkiem Oleszkiewiczem oraz perkusistą Łukaszem Żytą, wydana przez japońską wytwórnię Gats Production, przyniosła mu Fryderyka w kategorii Jazzowy Album Roku i uzyskała status platynowej. Kolejnymi Fryderykami zaowocowała współpraca z Agą Zaryan: w 2008 roku w kategorii Album Roku Muzyka Poetycka wygrała płyta *Umiera piękno*, zaś w roku 2011 utwory zawarte na płycie *Looking Walking Being* dały mu zwycięstwo w kategorii Jazzowy Kompozytor Roku. Od 2001 roku Michał Tokaj jest wykładowcą w Zespole Szkół Muzycznych im. Fryderyka Chopina (tzw. prestiżowa Bednarska) w Warszawie.

Michał Tokaj – piano, keyboard instruments

Graduate of the Academy of Music in Katowice (Jazz and Pop Music Faculty). He made his debut in 1993 with the Kazimierz Jonkisz Quartet. Together with the Joint Venture band, he won first prizes at the Jazz Juniors Festival in Cracow (1995), the Jazz Standards’ Festival in Siedlce (1996), and the award for the most promising young group in the Europ’Jazz Contest in Hoeilaart, Belgium (1996). With the Marcin Żupański Quartet, he won the first prize at the Jazz Juniors in 1997. In 1999, he won the International Jazz Improvisation Competition in Katowice.

He has given concerts in the USA, Israel, Egypt, Jordan, and most European countries. He has worked with,

among others, Tomasz Stańko, Jan Ptaszyn Wróblewski, Janusz Muniak, Tomasz Szukalski, Ewa Bem, Andrzej Olejniczak, Robert Majewski, Henryk Miśkiewicz, Piotr Wojtasik, Piotr Baron, Darek Oleszkiewicz, Grzegorz Nagórski, Leszek Żądło, Zbigniew Namysłowski, Bennie Maupin, Eddie Henderson, Victor Lewis, Kevin Mahogany, and Monty Waters.

In 2004, the album *Bird Alone*, recorded with double bassist Darek Oleszkiewicz and percussionist Łukasz Żyta, released by the Japanese Gats Production label, brought him a Fryderyk in the category Jazz Album of the Year and was certified platinum. His cooperation with Aga Zaryan resulted in subsequent Fryderyks: in 2008, the album *Beauty Dies (Umiera piękno)* won in the category Album of the Year—Poetic Music; in 2011, his works featured on the album *Looking Walking Being* earned him a Fryderyk in the category Jazz Composer of the Year. Since 2001, Michał Tokaj has been a lecturer at the Frederic Chopin State Music School (the so-called prestigious Bednarska) in Warsaw.

© Maria Jarzyna

Łukasz Żyta – perkusja

Ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną w Katowicach na Wydziale Jazzu i Muzyki Rozrywkowej w klasie perkusji jazzowej Adama Buczka. Na jazzowej scenie zadebiutował w 1993 roku, biorąc

udział w konkursie Jazz Juniors w Krakowie z zespołem Youth Formation.

Z zespołem Joint Venture zwyciężył na Jazz Juniors w 1995 roku, a rok później na Festiwalu Standardów Jazzowych w Siedlcach oraz zdobył nagrodę dla najbardziej obiecującej grupy Europ'Jazz Contest 1996 w Hoeilaart (1996). Z zespołem Parnas Sextet otrzymał nagrodę Klucz do Kariery na Festiwalu Pomorska Jesień Jazzowa (1998). Jest laureatem I nagrody Konkursu Perkusistów Jazzowych w Grodzisku Mazowieckim (1998). Na Festiwalu Jazz nad Odrą we Wrocławiu otrzymał wyróżnienie indywidualne (1998).

Lista nazwisk muzyków, z którymi współpracował, jest bardzo długa, warto wymienić takie jak: Janusz Muniak, Jan Ptaszyn Wróblewski, Tomasz Szukalski, Zbigniew Namysłowski, Andrzej Olejniczak, Adam Pierończyk, Piotr Baron, Henryk Miśkiewicz, Piotr Wojtasik, Jerzy Małek, Grzegorz Nagórski, Jarosław Śmietana,

Szymon Mika, Andrzej Cudzich, Jacek Niedziela-Meira, Michał Barański, Sławomir Kurkiewicz, Kuba Stankiewicz, Joachim Mencil, Michał Tokaj, Piotr Wyleżoł, Artur Dutkiewicz, Wojciech Groborz, Aga Zaryan, Grażyna Auguścik, Urszula Dudziak, Iza Zając, Ewa Bem, Bennie Maupin, David Doruška, Jaromír Honzák, Lee Konitz, Greg Osby, Gary Thomas, Chris Cheek, Dan Tepfer, David Murray, David Friedman, Bobby Watson, Brad Terry, Stephen Riley, Dayna Stephens, Ingrid Jensen, Timuçin Şahin, Steve Logan i in.

Łukasz Żyta wziął udział w nagraniu 50 płyt, spośród których wiele uhonorowanych zostało najwyższymi laureatami, w tym nagrodą Fryderyk.

Łukasz Żyta – percussion

He graduated with honours from the Academy of Music in Katowice at the Jazz and Pop Music Faculty in the jazz percussion class of Adam Buczek. He debuted on the jazz scene in 1993 in the Jazz Juniors competition in Cracow with the Youth Formation band.

With the Joint Venture band, he won the Jazz Juniors in 1995 and the Jazz Standards' Festival in Siedlce in 1996; he also received the award for the most promising group at the Europ'Jazz Contest 1996 in Hoeilaart (1996). With the Parnas Sextet band, he was recognised with the Klucz do Kariery [Key to Career] at the Pomeranian Jazz Autumn Festival (1998). Winner of the first prize in the

Jazz Drummers' Competition in Grodzisk Mazowiecki (1998). At the Jazz on the Oder Festival in Wrocław, he received an individual distinction (1998).

The list of musicians with whom he has cooperated is very long and includes such names as Janusz Muniak, Jan Ptaszyn Wróblewski, Tomasz Szukalski, Zbigniew Namysłowski, Andrzej Olejniczak, Adam Pierończyk, Piotr Baron, Henryk Miśkiewicz, Piotr Wojtasik, Jerzy Małek, Grzegorz Nagórski, Jarosław Śmietana, Szymon Mika, Andrzej Cudzich, Jacek Niedziela-Meira, Michał Barański, Sławomir Kurkiewicz, Kuba Stankiewicz, Joachim Mencil, Michał Tokaj, Piotr Wyleżoł, Artur Dutkiewicz, Wojciech Groborz, Aga Zaryan, Grażyna Auguścik, Urszula Dudziak, Iza Zając, Ewa Bem, Bennie Maupin, David Doruzka, Jaromir Honzak, Lee Konitz, Greg Osby, Gary Thomas, Chris Cheek, Dan Tepfer, David Murray, David Friedman, Bobby Watson, Brad Terry, Stephen Riley, Dayna Stephens, Ingrid Jensen, Timucin Sahin, Steve Logan, and many others.

Łukasz Żyta has participated in the recording of fifty albums, many of which have been recognised at the highest level, including with a Fryderyk Award.

T. Hoenig

Shachar Elnatan – gitara, śpiew

Gitarzysta, multiinstrumentalista, kompozytor. W 2016 roku wydał swój pierwszy album zatytułowany *One Word* – płyta powstała w wytwórni muzycznej Razdaz Recordz należącej do kontrabasisty Awiszaja Kohena. Od 2015 roku mieszka w Nowym

Jorku. Występował w Stanach Zjednoczonych, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Rosji i Austrii. Współpracował m.in. z Awiszajem Kohenem, Ravim Coltranem, Kellylee Evensem, Elim Degibrim i Kurtem Rosenwinkelem.

Shachar Elnatan – guitar, vocals

Guitarist, multi-instrumentalist, composer. In 2016, he released his first album entitled *One Word*—an album published by the Razdaz Recordz label owned by double bassist Avishai Cohen. Since 2015, the artist has been living in New York. He has performed in the USA, Spain, Great Britain, Russia and Austria. He has worked with Avishai Cohen, Ravi Coltrane, Kellylee Evans, Eli Degibri, and Kurt Rosenwinkel, among others.

G. Yarovenko

Olga Stopińska – śpiew

Wokalistka i muzykoterapeutka. Umiejętności wokalne doskonaliła m.in. w klasie wokalistyki jazzowej na Wydziale Piosenki Państwowej Szkoły Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie oraz podczas licznych spotkań z mistrzami

śpiewu naturalnego. Współpracowała m.in. z Teatrem Roma i Teatrem Narodowym w Warszawie. Wykonuje kompozycje autorskie, muzykę miejską, tradycyjne pieśni kurpiowskie oraz obrzędowe pieśni afro-kubańskie. W praktyce muzykoterapeutycznej specjalizuje się w meloterapii.

Olga Stopińska – vocals

Vocalist and music therapist. She has been honing her vocal skills in, e.g., the jazz vocal class at the Song Faculty of the Frederic Chopin State Music School in Warsaw and during numerous encounters with masters of natural singing. She has worked with, among others, the Roma Theatre and the National Theatre in Warsaw. She performs original compositions, urban music, traditional Kurpie songs and ritual Afro-Cuban songs. In her music therapy practice, she specialises in melotherapy.

z archiwum artysty /
from the artist's archive

Kacper Malisz – skrzypce

Pochodzi z Męciny Małej w Beskidzie Niskim, wychował się w rodzinie, której wszyscy członkowie wykonują muzykę tradycyjną. Najpierw uczył się gry na akordeonie, później na skrzypcach – najpierw od ojca, potem w szkole muzycznej.

Współtworzył rodzinną Kapelę Maliszów i zespół Zawierucha. Utalentowany skrzypek, który czuje się doskonale zarówno w repertuarze muzyki tradycyjnej, jak i w improwizacji. W 2013 roku – w wieku 13 lat – zdobył nagrodę specjalną za interpretację melodii własnego regionu oraz technikę gry na „Sabałowych Bajaniach” w Bukowinie Tatrzańskiej, a w roku 2014 – nagrodę Złote Gęśle na Festiwalu Muzyki Folkowej Polskiego Radia „Nowa Tradycja” w Warszawie. W 2022 roku zajął I miejsce w prestiżowym konkursie 5. Seifert Competition – Międzynarodowym Jazzowym Konkursie Skrzypcowym im. Zbigniewa Seiferta. Obecnie studiuje na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie.

Kacper Malisz – violin

Native of Męcina Mała in the Low Beskids, he grew up in a family whose members perform traditional music. At first, he learned to play the accordion and then the violin—first with his father and later at a music school. He has been a part of the Maliszów Family Band and the Zawierucha band. A talented violinist who feels at ease both while performing traditional music and improvising. In 2013—at the age of thirteen—he won a special award for the interpretation of a melody of his home region and for the performance technique at the ‘Sabałowe Bajania’ in Bukowina Tatrzańska; in 2014—a Złote Gęśle [Golden Gusle] award at the ‘New Tradition’ Folk Music Festival of Polish Radio in Warsaw. In 2022, he won the first prize in a prestigious violin competition, i.e., the 5th Zbigniew Seifert International Jazz Violin Competition. Currently, he is a student at the Chopin University of Music in Warsaw.

L.U.C.: *Chłopi*. Muzyka filmowa* / L.U.C.: *The Peasants*. Film Music*

18 listopada (sobota) — 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5

* prapremiera

Wymagają wielu lat intensywnej pracy w wielkich, międzynarodowych zespołach. To filmy, które właściwie robi się ręcznie! Animacje malarskie BreakThru Films zachwycają widzów na całym świecie od czasu nominowanego do Oscara *Twojego Vincenta*. Czas na *Chłopów* – spektakularną produkcję inspirowaną Reymontem, młodopolskim malarstwem i dawną polską muzyką ludową. Kompozytor L.U.C. i jego goście zabierają widzów i słuchaczy za kulisy powstania filmu w nadzwyczajnie różnorodnym muzycznie przedsięwzięciu.

18 November (Saturday) — 7.30 pm

Warsaw Philharmonic
Concert Hall
5 Jasna Street

* world premiere

They require many years of intensive work in large, international teams. These are films that are actually made by hand! BreakThru Films' painted animations have been enchanting audiences around the world since the Oscar-nominated *Loving Vincent*. It is time for *The Peasants*—a spectacular production inspired by Reymont, paintings from the Young Poland period, and old Polish folk music. The composer, L.U.C., and his guests take viewers and listeners behind the scenes of the movie in an extremely diverse musical undertaking.

Program koncertu / Concert programme**Łukasz L.U.C. Rostkowski**

(ur. 1981)

**Muzyka do malowanej
ekranizacji *Chłopów****

reż. DK Welchman i Hugh Welchman,
BreakThru Films, 2023

* prapremiera

Wykonawcy:

**L.U.C. & Rebel Babel
Orchestras & Goście**

Orkiestra Filharmonii Narodowej

Anna Sułkowska-Migoń
dyrygent

Łukasz L.U.C. Rostkowski

(b. 1981)

**Music for the painted
adaptation of *The Peasants****

dir. DK Welchman and Hugh Welchman,
BreakThru Films, 2023

* world premiere

Performers:

**L.U.C. & Rebel Babel
Orchestras & Guests**

Warsaw Philharmonic Orchestra

Anna Sułkowska-Migoń
conductor

L.U.C.: *Chłopi*. Muzyka filmowa / L.U.C.: *The Peasants*. Film Music

Jak czytać ***Chłopów***? To właśnie musiał zrobić **L.U.C.**, czyli **Łukasz Rostkowski**, przystępując do pracy nad filmem – odczytać tę historię na nowo. Jest to zadanie właściwie każdego kompozytora, którego ambicje sięgają dalej niż ilustrowanie muzyką filmowej opowieści. A trzeba przyznać, że ta w *Chłopach* jest dość niezwykła, i to pod każdym względem.

Film przenosi na ekran uwielbianą przez czytelników powieść Władysława Reymonta, za którą pisarz otrzymał w 1924 roku literacką Nagrodę Nobla. To przedstawiony na tle zmieniających się pór roku obraz wiejskiej społeczności z całym pejzażem międzyludzkich relacji. Dlatego też wciąż aktualny. Kino realizowane w technice animacji malarskiej, tej samej, którą w 2017 roku DK Welchman (aka Dorota Kobiela) i Hugh Welchman podbili serca widzów na całym świecie przy poprzedniej swojej produkcji – nominowanym do Oscara *Twoim Vincencie*, opowiadającym o niderlandzkim malarzu Vincencie van Goghu. Wcześniej BreakThru Films Studio, z którym oboje są związani, a którego Welchman jest założycielem, współprodukowało nagrodzony Oscarem film *Piotruś i wilk* (2006). Przełomowe, odważne artystycznie animacje to jego specjalność.

Nad *Chłopami* twórcy pracowali latami. Film został najpierw nakręcony w tradycyjny sposób, z udziałem m.in. Kamili Urzędowskiej (Jagna), Roberta Gulaczyka (Antek), Mirosława Baki (Boryna), a także Andrzeja Konopki, Ewy Kasprzyk, Małgorzaty Kożuchowskiej, Soni Bohosiewicz i Julii Wieniawy. Następnie każda z około 80 tysięcy klatek musiała zostać

How to read ***The Peasants***? This is what **L.U.C.**, or **Łukasz Rostkowski**, had to do when starting to work on the film—read this story anew. And this is actually the task of every composer whose ambitions go beyond just illustrating a film story with music. It must be admitted that the tale included in *The Peasants* is quite unusual in every respect.

The film takes to the screen the esteemed novel by Władysław Reymont, for which the writer received the Nobel Prize in Literature in 1924. It paints an image of a rural community (with an entire landscape of interpersonal relationships) juxtaposed against the backdrop of the changing seasons—something that still remains relevant. The project has been implemented as a painted animation, which means that it uses the same technique that was employed by the creators, DK Welchman (aka Dorota Kobiela) and Hugh Welchman, in their 2017 Oscar-nominated film *Loving Vincent*, a story about Dutch painter Vincent van Gogh, which won the hearts of viewers around the world. Previously, the BreakThru Films Studio, with which they are both associated, and which Welchman founded, co-produced the Oscar-winning film *Peter and the Wolf* (2006). They specialise in groundbreaking, artistically bold animations.

They have been working on *The Peasants* for years. First, the film was shot traditionally with the participation of, among others, Kamila Urzędowska (Jagna), Robert Gulaczyk (Antek), Mirosław Baka (Boryna), Andrzej Konopka, Ewa Kasprzyk, Małgorzata Kożuchowska, Sonia Bohosiewicz, and Julia Wieniawa. Then, each of the approximately eighty thousand

namalowana ręcznie i zarejestrowana. Aby to było możliwe, BreakThru Films Studio wybrało i wyszkoliło w pracy w swojej autorskiej technice ponad 70 malarzy z Polski, Serbii, Ukrainy i Litwy. Inspiracją było dla autorów słynące z precyzji malarstwo młodopolskie — płótna Chełmońskiego, Ruszczyca czy Wyczółkowskiego.

L.U.C. dostrzegł w *Chłopach* dwa fascynujące elementy przeszłości i teraźniejszości (w jednym z wydań powieść Reymonta miała nawet podtytuł „współczesna”, a technika animacji malarskiej, choć wymagająca pracy ludzkich rąk, czerpie też z nowoczesnej technologii), ale to przeszłość wydała mu się muzycznie najciekawsza. Rostkowski sięga do tradycji polskiej muzyki ludowej XIX wieku, wykorzystuje brzmienia liry korbowej, bębnów, akordeonów, fletów i instrumentów mniej znanych, jak fidel plocka oraz suka biłgorajska, które wyróżnia specyficzna, paznokciowa technika gry.

Rostkowski czyta jednak muzyczną przeszłość po swojemu, stąd niektóre z rozwiązań, np. połączenie tradycyjnej artykulacji i nowoczesnego sprzętu. To świadome przełożenie na język muzyki filmu duetu DK Welchman i Hugh Welchman. Kompozytor usiłuje dla dawnych środków wyrazu znaleźć współczesny rytm, przy czym określenie „współczesny” oznacza dla niego pewną konkretną estetykę. „Kluczowe jest dość przewrotne podejście do brzmienia. Reymont wykorzystał prosty chłopski język i stworzył z niego barwne dzieło na najwyższym poziomie lingwistycznym. Podobnie podchodzimy do muzyki. Na ludowych instrumentach gramy nienaturalnie pięknie, nawiązując tym samym do wysokiego poziomu literackiego powieści”¹ — tłumaczy L.U.C.

¹ Rozmowa autorki z Łukaszem Rostkowskim z dnia 20 czerwca 2023 roku.

frames had to be painted by hand and registered. To make this possible, the BreakThru Films Studio found and trained over seventy painters from Poland, Serbia, Ukraine, and Lithuania in their original technique. The authors drew inspiration from the Young Poland art movement, famous for its precision—such as paintings by Chełmoński, Ruszczyca, or Wyczółkowski.

L.U.C. noticed two fascinating elements in *The Peasants*: the past and the present (in one of the editions, Reymont’s novel was even provided with the subtitle ‘contemporary’, and the painted animation technique, although requiring the work of human hands, also draws on modern technology), but it was the past that seemed to be the most musically interesting to him. Rostkowski reached for the Polish folk music tradition of the nineteenth century, using the sound of the hurdy-gurdy, drums, accordions, flutes, and lesser-known instruments, such as the Płock fidel and the suka of Biłgoraj, which are distinguished by a specific performing technique (using fingernails).

However, Rostkowski reads the musical past in his own way, hence some of the solutions, e.g., traditional articulation combined with modern instruments. It is a conscious translation of the language of the DK Welchman and Hugh Welchman duo’s film into music, trying to find a contemporary rhythm for old means of expression. For the composer, ‘contemporary’ means a specific aesthetic. ‘The key is a rather perverse approach to sound. Reymont used simple peasant language and created a diverse work at the highest linguistic level. We approach music in a similar way. We play unnaturally beautifully on folk instruments, thus referring to the high literary level of the novel,’¹ explains L.U.C.

¹ The author’s conversation with Łukasz Rostkowski of 20 June 2023.

Muzycznie *Chłopi* dotykają tradycji centralnej Polski tak samo ambitnie, jak ambitne jest ręczne wykonanie każdej filmowej klatki – to praca wymagająca skrupulatności i czasochłonna, podejmowana wbrew czasom, które na zawołanie ułatwiają dziś każdy etap produkcji. Nie jest to film tworzony „na szybko”, powstaje on przy użyciu zupełnie innych metod. Jego warstwa muzyczna również łączy w sobie tradycje dawnych plemion: Wielkopolan, Małopolan, Mazurów, Łęczycan i Sieradzan. „Sięgamy zarówno do typowego metrum trójdziałowego z obecnością rytmiki mazurkowej, jak również do parzystego metrum, na przykład z polki”² – mówi Łukasz Rostkowski. W jego artystyczne projekty realizowane razem z Rebel Babel Orchestras taneczność i różnorodność wpisane są na stałe. Rebel Babel zaangażował dotychczas ponad 11 tysięcy muzyków. „Orkiestra orkiestr”, jak nazywa ją L.U.C., od 2016 roku podróżuje po świecie, by gromadzić na scenie artystów profesjonalnych i amatorów, zapraszać ich do wspólnego koncertowania i edukacyjnych warsztatów. W *Chłopach* sztuka ludowa styka się z klasyczną muzyką symfoniczną. Na potrzeby filmu skład Rebel Babel poszerzony został o instrumentalistów specjalizujących się w tradycyjnej muzyce polskiej, a towarzyszą im artyści z Białorusi, Ukrainy i Serbii; są wśród nich wykonawcy znani ze słynnych już formacji, jak Percival Schuttenbach czy InFidelis.

Czy muzyka filmowa może być autobiograficzna? Zapytano o to kiedyś kompozytora, laureata Oscara i promotora sztuki filmowej Elmera Bernsteina. Odpowiedział krótko: zawsze jest. L.U.C. także wplótł w *Chłopów* własne doświadczenia i inspiracje muzyczne, przede wszystkim wpływy Philipa Glassa, jednego z najważniejszych dla niego artystów.

² Tamże.

Musically speaking, *The Peasants* connects to the tradition of central Poland very ambitiously, which corresponds to the way each film frame is made—it is an incredibly meticulous and time-consuming work, as if contrary to our time, in which every stage of production can be facilitated on demand. But this is not a ‘fast’ film; it is created using completely different methods. Therefore, it is also the music that features a moving history of the traditions of the tribes of Greater Poland, Lesser Poland, Masuria, Łęczycza, and Sieradz. ‘We reach both for a typical triple time featuring mazurka rhythms and for even time, e.g., derived from the polka,’² says Łukasz Rostkowski, in whose artistic projects, which he presents with the Rebel Babel Orchestras, dance and diversity are a constant characteristic. So far, Rebel Babel has gathered over eleven thousand musicians. The ‘orchestra of all orchestras’, as L.U.C. calls it, has been travelling the world since 2016 with the mission of gathering professional and amateur artists on stage and of inviting them to joint concerts and educational workshops. In *The Peasants*, folk art meets a classic symphony orchestra. This time, for the purposes of the film, the line-up of Rebel Babel has been expanded to include instrumentalists specialising in traditional Polish music, accompanied by artists from Belarus, Ukraine, and Serbia; there are also performers known from recognised ensembles, such as Percival Schuttenbach or InFidelis.

Can film music be autobiographical? Composer, Oscar winner, and film art promoter Elmer Bernstein was once asked about this, to which he retorted, ‘It always is.’ L.U.C. has also incorporated his own experiences and musical inspirations into *The Peasants*, primarily the influence of Philip Glass, one of the most important artists for him. Additionally, he filters and presents

² Ibidem.

Filtruje też i pokazuje w polskim folku stylistykę francuskiego kompozytora i multiinstrumentalisty Yanna Tiersena, którego charakterystyczna muzyka do filmu *Amelia* cieszy się niesłabnącą popularnością. Soczysta to mozaika.

Z okazji V edycji *Eufonii* Łukasz Rostkowski przygotował nietradycyjny filmowy making of – koncert wzbogacą na ekranie fragmenty pokazujące powstawanie filmu, a na estradzie wystąpi wielu znakomitych gości, wśród nich Maria Pomianowska, Laboratorium Pieśni (trójmiejski kobiecy zespół pieśniarek wykonujący i aranżujący tradycyjne śpiewy polifoniczne). Z kilkunastoosobowym zespołem zagra sam L.U.C. Będzie też orkiestra symfoniczna. Całość poprowadzi dyrygentka Anna Sułkowska-Migoń.

Magda Miśka-Jackowska

the style of French composer and multi-instrumentalist Yann Tiersen in Polish folk music, whose characteristic music for *Amelie* is still very popular. Undoubtedly, the music for *The Peasants* is a delicious mosaic.

For the *Eufonie* festival, Łukasz Rostkowski has prepared a non-traditional film making of—the concert will be enriched with excerpts showing the making of the film, which will be displayed on the screen. On stage, many outstanding guests will perform, including Maria Pomianowska, Laboratorium Pieśni (a Tri-City female ensemble of singers performing and arranging traditional polyphonic songs). The ensemble (comprising several members) will include L.U.C. himself. There will also be a symphony orchestra. The concert will be conducted by Anna Sułkowska-Migoń.

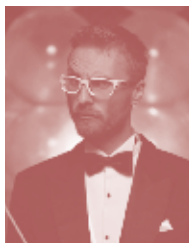
Magda Miśka-Jackowska

Łukasz L.U.C. Rostkowski — kompozytor / composer

Łukasz L.U.C. Rostkowski – polski raper, kompozytor i producent muzyczny, reżyser teledysków, koncertów i spektakli oraz promotor kultury brassowej w Polsce i na świecie.

Autor wielu konceptualnych albumów oraz projektów kilkakrotnie nominowanych do Fryderyków. Za nowatorskie łączenie dziedzin i gatunków otrzymał w 2010 roku Paszport „Polityki” za projekt „Zrozumieć Polskę”. Nagrodzony m.in. Mateuszem Trójki, Wrocławską Nagrodą Muzyczną, nagrodą Ale Sztuka!, Ślizgerem, Brylantami Dolnośląskimi i dwukrotnie Yachem. W roku 2004 stworzył prywatną filozofię czterech galaktyk sztuki, która zakłada traktowanie Muzyki, Filmu, Grafiki i Słowa jako jednego sumarycznego przekazu. W 2015 roku założył pod patronatem Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 międzynarodowy big band Rebel Babel Film Orchestra, którego został liderem.

Ten charyzmatyczny twórca ceniony jest za rozmach i odwagę swoich produkcji, eklektyzm, oryginalne performanse oraz niekonwencjonalne rozwiązania muzyczne. W swoich kompozycjach celowo przekracza liczne gatunki, tworząc na pograniczu nu jazzu, trip-hopu, hip-hopu, reggae, folku, elektroniki i klasyki. Jego największą pasją jest łączenie muzyki z obrazem i słowem. Komponował i nagrywał z wieloma wybitnymi instrumentalistami i wokalistami, m.in. z Urszulą Dudziak, Zbigniewem Namysłowskim, Leszkiem Możdżerem, Pokahontaz, Kalibrem 44, Marią Peszek, Krystyną Prońko, Grubsonem, Promoe, Rapsusklei i islandzkim Múm, współpracował z najlepszymi na świecie artystami sceny didżejskiej, jak DJ Qbert czy DJ Eprom, a także z prestiżowymi orkiestrami, brass bandami, w tym z Hot 8 Brass Band – zdobywcami nagrody Grammy. Na żywo supportował m.in. Tricky’ego, The Prodigy, Taliba Kweliego, grupy Coldcut i Massive Attack oraz wielu innych światowej klasy artystów.

© Tomasz Sagan

Łukasz L.U.C. Rostkowski—Polish rapper, composer, and music producer. He also directs music videos, concerts, and performances and promotes brass culture both in Poland and around the world.

Author of many Fryderyk-nominated conceptual albums and projects. In 2010, he received Polityka’s Passport for the project ‘Zrozumieć Polskę’ [Understanding Poland] for an innovative combination of fields and genres. Awarded with, among others, a Mateusz Trójki, the Wrocław Music Award, an Ale Sztuka! award, a Ślizger, Lower Silesian Diamonds, and a Yach (twice). In 2004, he created a private philosophy of four galaxies of art, whose main approach is to consider Music, Film, Graphics, and Word as one total message. In 2015, under the patronage of the European Capital of Culture Wrocław 2016, he established the international big band Rebel Babel Film Orchestra, of which he became the leader.

This charismatic artist is valued for the momentum and boldness of his productions, eclecticism, original performances, and unconventional musical solutions. In his compositions, he deliberately crosses the boundaries of numerous genres, thus creating on the borderline of nu jazz, trip-hop, hip-hop, reggae, folk, electronics, and classics. His greatest passion is combining music with image and word. He has composed and recorded with a number of outstanding instrumentalists and vocalists, including Urszula Dudziak, Zbigniew Namysłowski, Leszek Możdżer, Pokahontaz, Kaliber 44, Maria Peszek, Krystyna Prońko, Grubson, Promoe, Rapsusklei, and Icelandic Múm; he has also collaborated with the world’s best DJs, such as DJ Qbert or DJ Eprom; the list is completed by prestigious orchestras and brass bands, including the Hot 8 Brass Band (Grammy Award winners). Live, he has opened for, among others, Tricky, The Prodigy, Talib Kweli, Coldcut, Massive Attack, and many other world-class artists.

Rebel Babel Orchestras

Rebel Babel Orchestras to międzynarodowa, nieograniczona orkiestra założona przez rapera, producenta i kompozytora Łukasza L.U.C. Rostkowskiego. Zasiadła w Polsce oraz za granicą, tworząc koncerty-widowiska oraz wyjątkowe aranżacje na najwyższym muzycznym poziomie. Koncerty sekcji filmowej RBO współtworzyli prestiżowi artyści polskiej sceny: Krzysztof Herdzin, Maciej Obara, Ania Rusowicz, Irek Wojtczak, Pawbeats, Małgorzata Kożuchowska, Maria Sadowska i wielu innych, podejmując repertuar wybitnych twórców muzyki filmowej, takich jak Krzysztof Komeda, Bronisław Kaper czy Jan A.P. Kaczmarek. Od wielu lat orkiestra podróżuje po kraju i świecie, prezentując specjalne projekty muzyczne, takie jak 100 lat Polskiej Muzyki Filmowej, Polish Film Composers in Hollywood i wiele innych.

Na potrzeby tak wyjątkowego projektu, jakim są *Chłopi*, powołano specjalny skład RBO, do której zaproszono wielu znakomitych muzyków głęboko zakorzenionych w tradycyjnej muzyce polskiej. Zaproszenie przyjęli m.in. Maria Pomianowska, Laboratorium Pieśni czy Sutari.

The Rebel Babel Orchestras is an international open-ended orchestra founded by Łukasz L.U.C. Rostkowski, a rapper, producer, and composer. It is famous both in Poland and abroad for creating shows and unique arrangements of the highest musical standard. Concerts of the film section of the RBO have been co-created by renowned artists of the Polish scene: Krzysztof Herdzin, Maciej Obara, Ania Rusowicz, Irek Wojtczak, Pawbeats, Małgorzata Kożuchowska, Maria Sadowska, and many others, performing music by outstanding film music creators, such as Krzysztof Komeda, Bronisław Kaper, or Jan A.P. Kaczmarek. For many years, the orchestra has been travelling around Poland and the world, presenting special musical projects, e.g., 100 lat Polskiej Muzyki Filmowej [100 Years of Polish Film Music], Polish Film Composers in Hollywood, and many others.

For the needs of such a unique project as *The Peasants*, a special RBO line-up was appointed, to which many outstanding musicians deeply rooted in traditional Polish music were invited. The invitation was accepted by, among others, such excellent artists as Maria Pomianowska, Laboratorium Pieśni, and Sutari.

Orkiestra Filharmonii Narodowej / Warsaw Philharmonic Orchestra

Pierwszy koncert w wykonaniu Orkiestry Filharmonii Warszawskiej odbył się 5 listopada 1901 roku w nowo wybudowanym gmachu. Dyrygował nią współzałożyciel filharmonii i jej pierwszy dyrektor muzyczny Emil Młynarski, a jako solista wystąpił Ignacy Jan Paderewski.

Już przed I wojną światową i w okresie międzywojennym Filharmonia Warszawska stała się głównym ośrodkiem życia muzycznego w Polsce oraz jedną z ważniejszych instytucji muzycznych w Europie. W pierwszych latach po II wojnie światowej koncerty orkiestry odbywały się w teatrach i halach sportowych. 21 lutego 1955 roku nastąpiło otwarcie nowego gmachu filharmonii przy ul. Jasnej, wzniesionego w miejscu jej wcześniejszej siedziby, zniszczonej w trakcie nalotów niemieckich. W tym dniu Filharmonia Warszawska została przemianowana na Filharmonię Narodową.

Pod kierownictwem Witolda Rowickiego orkiestra odzyskała swój prestiż wiodącego zespołu symfonicznego w Polsce. W latach 1955–1958 funkcję Dyrektora Artystycznego sprawował Bohdan Wodiczko, by przekazać ją ponownie Rowickiemu. W 1977 roku stanowisko to objął Kazimierz Kord, a od 2002 do 2013 roku funkcje Dyrektora Naczelnego i Artystycznego Filharmonii Narodowej pełnił Antoni Wit. Od sezonu 2013/2014 stanowisko Dyrektora Artystycznego – odpowiedzialnego za rozwój zespołów, kształtowanie repertuaru i dobór artystów gościnnych – piastował Jacek Kaspszyk. Z początkiem sezonu 2019/2020 funkcję tę objął Andrzej Boreyko.

Dziś Orkiestra Filharmonii Narodowej cieszy się uznaniem na całym świecie. Odbyła niemal sto pięćdziesiąt tournée na pięciu kontynentach, występowała w najważniejszych salach koncertowych świata, uczestniczyła w wielu prestiżowych wydarzeniach muzycznych i międzynarodowych festiwalach. Nagrywa dla Polskiego Radia i Telewizji, polskich i zagranicznych firm płytowych oraz na potrzeby filmu, a jej dokonania były wielokrotnie nagradzane prestiżowymi nagrodami fonograficznymi. Od 2016 roku Filharmonia Narodowa cyklicznie transmituje wybrane koncerty przez Internet.

The first concert performed by the Warsaw Philharmonic Orchestra was held on 5 November 1901 in a newly erected building. The Orchestra was conducted by the co-founder of the Philharmonic and its first Music Director Emil Młynarski, while Ignacy Jan Paderewski performed as a soloist.

Even before World War I and in the interwar period, the Warsaw Philharmonic was the heart of Polish musical life and one of the most important musical institutions in Europe. In the first years after World War II, the Orchestra's concerts would take place in theatres and sports halls. On 21 February 1955, a new building for the Philharmonic in Jasna Street was inaugurated, erected on the site of its former headquarters, which was destroyed during German airstrikes. On that day, the Warsaw Philharmonic was named the National Philharmonic.

Under the leadership of Witold Rowicki, the Orchestra regained its status as the leading symphony ensemble in Poland. Between 1955–1958, it was Bohdan Wodiczko who held the position of Artistic Director, which he later handed over to Rowicki. In 1977, the position was taken over by Kazimierz Kord, and from 2002 to 2013, it was Antoni Wit who served as Chief and Artistic Director of the Warsaw Philharmonic. From the 2013/2014 to the 2019/2020 season, the post of Artistic Director—responsible for the ensembles' development, the repertoire and selection of guest artists—was held by Jacek Kaspszyk. At the beginning of the 2019/2020 season, Andrzej Boreyko took over this function.

Nowadays, the Warsaw Philharmonic Orchestra enjoys worldwide recognition. It has been on almost one hundred and fifty tours on five continents, performed in the most important concert halls in the world, and participated in many prestigious music events and international festivals. The Orchestra records for Polish Radio and Television, Polish and foreign record labels, and for the purposes of film; its achievements have been acknowledged with prestigious recording awards. Since 2016, the Warsaw Philharmonic has periodically broadcast selected concerts via the Internet.

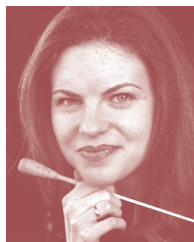

Orkiestra Filharmonii Narodowej /
Warsaw Philharmonic Orchestra

Anna Sułkowska-Migoń – dyrygentka / conductor

Jak zauważyła „Le Devoir”, Anna Sułkowska-Migoń jest dyrygentką, której nazwisko koniecznie trzeba zapamiętać. Wyróżnia się wrażliwością, szczerością oraz błyskotliwym talentem. Dodatkowo charakteryzuje się energicznym urokiem, co sprawia, że jest porównywana do światowej klasy dyrygentki Mirgi Grażinytė-Tyli („Le Monde”). Jest zwyciężczynią prestiżowego konkursu La Maestra w Paryżu (2022), laureatką Taki Alsop Fellowship Award Recipient 2022–2024, Paszportów „Polityki” 2022 w kategorii Muzyka Poważna, nagród Koryfeusz Muzyki Polskiej 2022 w kategorii Odkrycie Roku oraz Młody Promotor Polski w kategorii Kultura (2022).

© Jean-Baptiste Millot

According to *Le Devoir*, Anna Sułkowska-Migoń is a conductor whose name must be remembered. She is distinguished by her sensitivity, honesty, and brilliant talent. In addition, she is characterised by an energetic charm likened to world-class conductor Mirga Gražinytė-Tyla (*Le Monde*). Winner of the prestigious La Maestra competition in Paris (2022), recipient of the Taki Alsop Fellowship 2022–2024, winner of *Polityka's* Passport 2022 in the Classical Music category, of the Coryphaeus of Polish Music 2022 in the Discovery of the Year category, and of the 2022 Young Promoter of Poland in the Culture category.

Współpracuje z orkiestrami w Polsce i za granicą. W aktualnym sezonie artystycznym młoda artystka dyryguje wieloma zespołami, prowadząc m.in. trasę koncertową Orchestre National de Lille oraz Orquesta de la Comunitat Valenciana, koncertując z Philadelphia Orchestra, Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach, Deutsches Symphonie-Orchester in Berlinie, Dresdner Philharmonie, Orchestre de chambre de Paris, Orquesta Simfònica del Vallès w Barcelonie. Współpracowała z orkiestrami w Europie, Ameryce Północnej oraz Afryce. Była stypendystką licznych kursów mistrzowskich, m.in. Gstaad Conducting Academy w Szwajcarii, programu Dyrygent-Rezydent, realizowanego przy Polskiej Orkiestrze Sinfonia Iuventus im. Jerzego Semkowa (2021/2022) oraz w Filharmonii Dolnośląskiej (2020/2021), uczestniczką mistrzowskich kursów dyrygenckich z Marin Alsop i Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia.

Rozpocząwszy naukę dyrygentury pod okiem swojego ojca Piotra Sułkowskiego, swoje umiejętności szlifowała także podczas projektów asystenckich u Klausa Mäkeli, Jerzego Maksymiuka, Marka Pijarowskiego, Pawła Przytockiego i Antoniego Wita. Artystka jest absolwentką Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, gdzie studiowała na dwóch kierunkach: dyrygentura symfoniczna w klasie Łukasza Borowicza oraz dyrygentura chóralna w klasie Lidii Matynian i Andrzeja Korzeniowskiego.

She cooperates with orchestras in Poland and abroad. In the current artistic season (2023/24), the young artist is conducting many ensembles, among others, concert tours of the Orchestre National de Lille and of the Orquesta de la Comunitat Valenciana, concerts with the Philadelphia Orchestra, the Polish National Radio Symphony Orchestra in Katowice, the Deutsches Symphonie-Orchester in Berlin, the Dresdner Philharmonie, the Orchestre de chambre de Paris, or the Orquesta Simfònica del Vallès in Barcelona. She has worked with orchestras in Europe, North America, and Africa. Scholarship holder of numerous masterclasses, including the Gstaad Conducting Academy in Switzerland, the Conductor-in-Residence programme she implemented in the Jerzy Semkow Polish Sinfonia Iuventus Orchestra (2021/22) and at the Lower Silesian Philharmonic (2020/21), participant in master courses for conductors with Marin Alsop and the Polish National Radio Symphony Orchestra.

Having begun conductor training under the supervision of her father Piotr Sułkowski, she also honed her skills during assistant projects with Klaus Mäkeli, Jerzy Maksymiuk, Marek Pijarowski, Paweł Przytocki, and Antoni Wit. She is a graduate of the Krzysztof Penderecki Academy of Music in Cracow, where she studied two majors: symphonic conducting in the class of Łukasz Borowicz and choral conducting in the class of Lidia Matynian and Andrzej Korzeniowski.

Bester Quartet: *Na początku...* / Bester Quartet: *In the Beginning...*

18 listopada (sobota) — 22.00

Mała Warszawa
Otwocka 14

Bereshit bara Elohim... — „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię...” — to pierwszy werset biblijnej Księgi Rodzaju i zarazem przesłanie płyty pod tytułem *Bereshit* oraz koncertu, który odbędzie się w ramach festiwalu *Eufonie* po dwudziestu latach od premiery albumu. Zarówno płyta, wydana przez słynną nowojorską wytwórnę Tzadik Johna Zorna, jak i obecny koncert zadedykowane zostały przez Jarosława Bestera (kompozytora i lidera Kwartetu Bester) rabinowi Nachmanowi z Braclawia (1772–1811) — jednemu z najśłynniejszych przedstawicieli chasydyzmu. Prezentowana muzyka to zbiór opowieści o stworzeniu świata, każdy z utworów odnosi się do żydowskiej religii i jej uniwersalnych treści.

18 November (Saturday) — 10.00 pm

Mała Warszawa
14 Otwocka Street

Bereshit bara Elohim... — ‘In the beginning, God created the heavens and the earth...’—this is the first verse of the biblical Book of Genesis and at the same time the message of the album entitled *Bereshit* and of the concert that will take place as part of the *Eufonie* festival twenty years after the album’s release. The album published by John Zorn’s famous New York label Tzadik Records and the present concert are dedicated by Jarosław Bester (composer and leader of the Bester Quartet) to Rebbe Nachman of Breslov (1772–1811)—one of the most famous figures of the Hasidic movement. The featured music is a collection of stories about the creation of the world; each of the pieces contains a separate reference to the Jewish religion and its universal contents.

Program koncertu / Concert programme

Jarosław Bester

(ur. 1976)

Bereshit

(Tzadik, New York, 2003, TZ 7183)

- I. *Drzewo życia (Ets Hayyim)*
- II. *Kolory niebios
(Tsive Ha-Shamayyim)*
- III. *Wędrownka dusz (Gil Gul)*
- IV. *Łzy Izraela (Dim'ot Yisrael)*
- V. *Diabelska opowieść
(Sippuro Shel Shed)*
- VI. *Przemijanie (Holef)*
- VII. *Potęga żywiołów
(‘Otsmat)*
- VIII. *Na początku (Bereshit)*
- IX. *Hiob**

* prapremiera

Wykonawcy:

Bester Quartet:

Jarosław Bester
akordeon

Dawid Lubowicz
skrzypce

Maciej Adamczak
kontrabas

Ryszard Pałka
perkusja, instrumenty perkusyjne

Goście specjalni:

Grażyna Auguścik
wokal

Piotr Lato
klarnet

Mateusz Dudek
akordeon

Jarosław Bester

(b. 1976)

Bereshit

(Tzadik, New York, 2003, TZ 7183)

- I. *The Tree of Life (Ets Hayyim)*
- II. *The Colours of the Heaven
(Tsive Ha-Shamayyim)*
- III. *The Migration of Souls (Gil Gul)*
- IV. *Israel's Tears (Dim'ot Yisrael)*
- V. *A Devilish Tale
(Sippuro Shel Shed)*
- VI. *Transience (Holef)*
- VII. *The Might of the Elements
(‘Otsmat)*
- VIII. *In the Beginning (Bereshit)*
- IX. *Job**

* world premiere

Performers:

Bester Quartet:

Jarosław Bester
accordion

Dawid Lubowicz
violin

Maciej Adamczak
double bass

Ryszard Pałka
percussion, percussion instruments

Special guests:

Grażyna Auguścik
vocals

Piotr Lato
clarinet

Mateusz Dudek
accordion

Bester Quartet: *Na początku...* / Bester Quartet: *In the Beginning...*

Bereshit (*Na początku...*) to tytuł-przesłanie – jakże charakterystyczne i odpowiednie dla Jarosława Bestera, kompozytora i lidera **Bester Quartet** (przedtem The Cracow Klezmer Band). Przesłanie, bowiem płyta dedykowana jest przez jej twórcę rabinowi Nachmanowi z Braclawia (1772–1811).

„Nachman głosił wyjątkową wartość radości i uważał, że nie należy rozpaczać z powodu przekraczania wąziutkiej kładki życia (...). Dzieło Stworzenia śpiewa Bogu, a człowiek przebywaniem pośród tej pieśni Przyrody na polach i lasach umacnia swoją wiarę”¹. Swym koncepcjom religijnym nadał kształt opowieści, bajek alegorycznych, przypowieści mistycznych, które miały zbudzić ludzi z duchowego uśpienia. Opowiadane w jidysz, ale zapisywane po hebrajsku bajki Nachmana zostały następnie zebrane w księdze *Sipurej maasijot* (hebr. historie bajkowe).

Bester podążył tym samym tropem, jego muzyka to zbiór opowieści o stworzeniu świata, każdy z utworów ma osobne odniesienie do żydowskiej religii i jej uniwersalnych treści. Wyjątkowość podjętego muzyczno-mistycznego tematu koresponduje z wyjątkowością jego twórcy, kompozytora i muzyka Jarosława Bestera (ur. 1976). Jest on absolwentem krakowskiej Akademii Muzycznej, obecnie doktorem sztuk muzycznych (Akademia Muzyczna w Gdańsku), mistrzem gry na akordeonie,

Bereshit (*In the Beginning...*) is both a title and a message so typical of and applicable to Jarosław Bester, a composer and the leader of **the Bester Quartet** (previously The Cracow Klezmer Band). It is a message, because the album’s creator dedicated it to Rebbe Nachman of Breslov (1772–1811):

‘Nachman preached the unique value of joy and believed that one should not lament the crossing of the narrow footbridge of life (...). The Creation sings to God, and people, by being in the midst of this song of Nature in the fields and forests, grow stronger in the faith.’¹ He gave his religious concepts the shape of stories, allegorical fairy tales, mystical parables that were to awaken people from spiritual sleep. Narrated in Yiddish, but recorded in Hebrew, Nachman’s fairy tales were then collected in the book *Sippurei Ma’asiyot* (Hebrew for fairy tales).

Bester followed the same path, and his music is a collection of stories about the creation of the world; each of the pieces contains a separate reference to the Jewish religion and its universal contents. The uniqueness of the musical and mystical theme corresponds with the uniqueness of its creator, composer and musician Jarosław Bester (b. 1976). He is a graduate of the Academy of Music in Cracow, currently a Doctor of Musical Arts (Academy of Music in Gdańsk), a master of accordion, a creator of his own

¹ A. Unterman, *Encyklopedia tradycji i legend żydowskich*, Warszawa 1998, s. 195.

¹ A. Unterman, *Encyklopedia tradycji i legend żydowskich* [Encyclopaedia of Jewish Traditions and Legends], Warsaw 1998, p. 195.

twórcą własnego stylu muzycznego, kompozytorem sięgającym po tematy z dziedzin różnorodnych, przede wszystkim z tradycji i historii narodu żydowskiego. W wywiadzie radiowym z roku 2022, udzielonym z okazji dwudziestopięciolecia pracy, mówił:

W tym pierwszym okresie, kiedy powstał zespół The Cracow Klezmer Band, graliśmy muzykę tradycyjną żydowską. Ale już wtedy myślałem, żeby nie poprzestać tylko na źródle, ale iść o krok dalej (...), tworzyć takie bardzo profesjonalne formy, instrumentalne, ale też z elementem improwizacji. Bo ta improwizacja pozwala nam się realizować na scenie, a z drugiej strony tworzy pewnego rodzaju niepowtarzalność. Każdy koncert może być wtedy inny (...). Te źródła to była muzyka tradycyjna pozyskiwana z nagrań archiwalnych. Miałem dostęp do takich nagrań dzięki życzliwości Janusza Makucha, szefa Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie, dzięki temu poznałem muzykę najbardziej rdzenną, wykonywaną przed wojną przez topowych klezmerów tamtych czasów (...). Nowa muzyka żydowska istnieje, istnieje nawet pojęcie polskiej szkoły klezmerskiej, przodujemy jako kraj w ilości zespołów tworzących nie tylko muzykę tradycyjną, ale tą z elementem twórczym, koncertową. Jesteśmy takim zagłębieniem europejskim, armią znakomitych muzyków, która stara się zrozumieć te źródła i zrozumieć, co ta muzyka ze sobą niesie².

Inspiracją dla Bestera były też postacie ważne dla żydowskiej tradycji muzycznej: Mordechaj Gebirtig, czego efektem była płyta *Golden Land*, oraz Dawid Bajgelman i projekt *Get to Tango*. Trudno wymienić liczne

² Polskie Radio PR 2, Źródła, 7.06.2022, godz.: 15.15, <https://www.polskieradio.pl/8/478/artukul/2974507,25-lat-z-muzyka-jaroslaw-bester-swietuje-jubileusz-cwiercwiecz-pracy> [dostęp: 28.07.2023].

musical style, and a composer reaching for themes from various fields but, above all, from the tradition and history of the Jewish nation. In a radio interview (2022) on the occasion of the twenty-fifth anniversary of his activities, he said:

In the first period, when The Cracow Klezmer Band was formed, we played traditional Jewish music. But even then I was thinking about not stopping at the source but going a step further (...), creating very professional instrumental forms, but also with an element of improvisation. After all, improvisation allows us to perform on stage while creating a kind of uniqueness. It can make each concert different (...). Those sources were found in traditional music obtained from archival recordings. I had access to such recordings courtesy of Janusz Makuch, head of the Jewish Culture Festival in Cracow, which allowed me to learn about the most indigenous music, performed before the war by the best klezmers of that time (...). New Jewish music exists and there is even a concept of the Polish klezmer school; as a country, we excel in the number of ensembles creating not only traditional music but also music featuring a creative element: concert music. We are a kind of European klezmer region—an army of excellent musicians who are trying to understand those sources and understand the message of that music.²

Another inspiration for Bester were the key representatives of the Jewish music tradition: Mordechai Gebirtig, which resulted in the album *Golden Land*, David Beigelman, and the project *Get to Tango*. It is difficult to list the

² Polskie Radio PR 2, Źródła, 7/06/2022, at: 3.15 pm, <https://www.polskieradio.pl/8/478/artukul/2974507,25-lat-z-muzyka-jaroslaw-bester-swietuje-jubileusz-cwiercwiecz-pracy> (accessed on 28/07/2023).

nagrody, jakie zdobywał Jarosław Bester solo lub z zespołem, to długa lista. Jego muzyka nie daje się zaszufłakować, nie jest to muzyka klezmerska, tylko poważna, elegancka, ale zawsze pełna ekspresji opowieść! Nie pozostawia ona słuchacza obojętnym, zmusza do uruchomienia wyobraźni, rozumienia muzycznych odniesień, jest często bolesna w swojej wymowie i skojarzeniach, jakie budzi. W projekcie *Bereshit* Bester korzysta z tradycyjnych form muzyki instrumentalnej i szerokiego wachlarza środków kompozytorskich: od polifonii (*Drzewo życia, Kolory niebios*) po improwizację. Bogactwo rytmiczne, rytmy aksakowe, zapożyczone z tradycji bałkańskiej i śródziemnomorskiej, wzmagają intensywność opowieści muzycznej. To nowa muzyka żydowska, ale nie tylko, bo krąg zainteresowań twórcy wciąż się poszerza (jak w przypadku płyty *Angels* inspirowanej tangami Astora Piazzoli).

Bereshit to jedno z najbardziej przejmujących dzieł Bestera. Jego wizję wzbogacił udział wspaniałych wykonawców – tak było dwadzieścia lat temu, gdy tę muzykę wykonywał The Cracow Klezmer Band (Jarosław Bester, Jarosław Tyrała, Oleg Dyak, Wojciech Front), tak jest i teraz, gdy gra ją Bester Quartet (Jarosław Bester, Dawid Lubowicz, Ryszard Pałka i Maciej Adamczak). *Bereshit* wraca w nowej odsłonie jako odnowiona muzycznie opowieść. Bester powierza członkom zespołu wirtuozowskie improwizacje, które, choć częściowo zapisane w nutach, dają pole do indywidualnego opisu każdemu z czterech muzyków oraz gości. To jednak lider jest duszą wykonania – jako charyzmatyczny akordeonista, nagradzany na wielu konkursach wirtuoz tego instrumentu, który nie pozostawia słuchacza obojętnym na muzykę, prezentując emocjonalność popartą niezwykłymi umiejętnościami. Dawid Lubowicz dialoguje z akordeonistą, tworząc brawurowe struktury rytmiczne i melodyczne. To utalentowany skrzypek, który czuje istotę tej muzyki (*Drzewo życia,*

numerous awards won by Jarosław Bester solo or with a band; it is a long list. His music defies categorisation; it is not klezmer music—it is a serious, elegant, but always expressive story! Not leaving listeners indifferent, forcing them to activate their imagination, to understand musical references; a music often painful in its expression and in those references. In the *Bereshit* project, Bester uses traditional forms of instrumental music, a wide range of compositional means, from polyphony (*The Tree of Life, The Colours of the Heaven*) to improvisation. The rhythmic richness: the aksak rhythms, borrowed from the Balkan and Mediterranean traditions, enhance the intensity of the musical story. This is new Jewish music, but it will not stop here as the artist's circle of interests is constantly expanding (as with the album *Angels* inspired by Astor Piazzola's tangos).

Bereshit is one of Bester's most poignant works. His vision was enriched thanks to the participation of great performers—both twenty years ago, when this music was performed by The Cracow Klezmer Band (Jarosław Bester, Jarosław Tyrała, Oleg Dyak, Wojciech Front), and now, when it is played by the Bester Quartet (Jarosław Bester, Dawid Lubowicz, Ryszard Pałka, Maciej Adamczak). *Bereshit* now returns in a new version as a musically renewed story. Bester entrusts the members of the ensemble with virtuoso improvisations, which, although partially written down in the score, give room for individual performance to each of the four musicians and guests. However, it is the leader that is the life and soul of the performance—as a charismatic accordionist, an award-winning virtuoso of that instrument, who does not leave the listener indifferent to the music he presents; moreover, he supports the emotional layer with his extraordinary skills. Dawid Lubowicz musically converses with the accordionist by creating daring rhythmic and melodic structures. He is a talented violinist who feels the essence of this music (*The Tree of Life, The Colours of the*

Kolory niebios z przejmującą skrzypcową kantyleną). Każdy z wykonawców jest tu współtwórcą opowieści i może wykazać się inwencją. Perkusista Ryszard Pałka w utworze *Bereshit (Na początku...)* buduje nastrój koncertu, kontrabasista Maciej Adamczak podkreśla *Diabelską opowieść*, Grażyna Auguścik współtworzy mroczny, ale dynamiczny klimat stwarzania świata (*Wędrówka dusz*), dając popis sztuki wokalne. Klarncista Piotr Lato błyskotliwie i przejmująco prowadzi temat *Łez Izraela*. Akordeonista Mateusz Dudek wspomaga nową interpretację utworów. Koncert zakończy nowy utwór, skomponowany przez Jarosława Bestera na zamówienie festiwalu *Eufonie* – *Hiob*.

Maria Baliszewska

Heaven with a moving violin cantilena). Each of the performers co-creates the story and has room for their own ideas. In the piece *Bereshit (In the Beginning...)*, percussionist Ryszard Pałka builds the mood of the concert, double bassist Maciej Adamczak emphasises *A Devilish Tale*, while Grażyna Auguścik co-creates the dark but dynamic atmosphere of the world creation (*The Migration of Souls*), showing her extraordinary vocal skills. Clarinetist Piotr Lato brilliantly and expressively leads the theme of *Israel's Tears*. In turn, accordionist Mateusz Dudek supports the new interpretation of the pieces. The concert will be completed by Jarosław Bester's brand new piece for the *Eufonie* festival—*Job*.

Maria Baliszewska

Bester Quartet

Bester Quartet

Bester Quartet jest swego rodzaju fenomenem na światowym rynku muzycznym. Grupę tworzą czterej wybitni instrumentalści, wykształceni muzycy klasyczni i jazzowi. Wykonują muzykę o szerokim przekroju stylistycznym, w którym połączone zostały wybrane elementy muzyki klasycznej, jazzowej, awangardowej oraz dokonania współczesnej kameralistyki, a fundamentem do budowania niepowtarzalnych form instrumentalnych jest improwizacja.

Formacja jest nowym obliczem legendarnego The Cracow Klezmer Band, który powstał w 1997 roku w Krakowie z inicjatywy kompozytora i akordeonisty Jarosława Bestera. Dzięki wypracowaniu oryginalnego, odważnego artystycznie repertuaru, opartego głównie na kompozycjach własnych lub przygotowanych specjalnie dla tego składu instrumentalnego, zespół nieustannie zdobywa uznanie krytyki muzycznej i publiczności na całym świecie.

Bester Quartet dokonał licznych nagrań dla stacji telewizyjnych i radiowych w Polsce i na świecie, współpracował z wybitnymi artystami oraz słynnymi zespołami muzyki jazzowej, klezmerskiej, awangardowej i klasycznej, jak: John Zorn, Tomasz Stańko, Grażyna Auguścik, John McLean, Don Byron, Frank London, Dorota Miśkiewicz, Jorgos Skolias, Aaron Alexander, Tomasz Ziętek, Sinfonietta Cracovia, Capella Bydgostiensis, Kwartet Dafó, Marek Moś (orkiestra AUKSO) i in. Zespół koncertował w prestiżowych salach koncertowych i klubach muzycznych w Polsce, Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, na Tajwanie, w Hiszpanii, Czechach, na Słowacji, w Finlandii, Estonii, Francji, Rosji, Ukrainie, Białorusi, Serbii, Bułgarii, na Węgrzech, we Włoszech, w Mołdawii, Rumunii, Szwecji, Szwajcarii, Austrii, Belgii, Holandii, Turcji, Chorwacji, Izraelu, Brazylii, Niemczech i Kanadzie. Owoce wieloletniej współpracy z prestiżową nowojorską wytwórnią Tzadik Johna Zorna oraz cenionymi polskimi wydawnictwami FOR TUNE i ANAKLISIS jest dwanaście wydanych dotychczas płyt.

The Bester Quartet is a kind of phenomenon on the global music market. The group consists of four outstanding instrumentalists—classical and jazz musicians. They perform in a wide variety of styles, in which selected elements of classical, jazz, avant-garde, and contemporary chamber music have been assimilated, with improvisation being the foundation for building unique instrumental forms.

The formation is the new face of the legendary Cracow Klezmer Band, founded in 1997 in Cracow on the initiative of composer and accordionist Jarosław Bester. Thanks to the development of an original, artistically bold repertoire, based mainly on their own compositions or those prepared specifically for their ensemble, they have constantly been appreciated both by music critics and audiences around the world.

The Bester Quartet has made numerous recordings for television and radio stations in Poland and around the world, cooperated with outstanding artists and bands famous in the world of jazz, klezmer, avant-garde, and classical music, e.g., John Zorn, Tomasz Stańko, Grażyna Auguścik, John McLean, Don Byron, Frank London, Dorota Miśkiewicz, Jorgos Skolias, Aaron Alexander, Tomasz Ziętek, Sinfonietta Cracovia, Capella Bydgostiensis, Dafó String Quartet, Marek Moś (the AUKSO orchestra), and many others. The ensemble has performed in prestigious concert halls and music clubs in Poland, the USA, the UK, Taiwan, Spain, the Czech Republic, Slovakia, Finland, Estonia, France, Russia, Ukraine, Belarus, Serbia, Bulgaria, Hungary, Italy, Moldova, Romania, Sweden, Switzerland, Austria, Belgium, the Netherlands, Turkey, Croatia, Israel, Brazil, Germany, and Canada. They have released twelve albums, which have resulted from their long-time cooperation with the prestigious New York Tzadik label of John Zorn and with the esteemed Polish labels FOR TUNE and ANAKLISIS.

Grażyna Auguścik – wokół / vocals

Wokalistka, kompozytorka, aranżerka i producentka. Zdobyła uznanie i podziw krytyków muzycznych, entuzjastów jazzu, a nawet niejazzowej publiczności. Jest jedną z intrygujących współczesnych wokalistek na dzisiejszej światowej scenie jazzowej. Jej nieuchwytny styl rzuca wyzwanie tradycyjnym definicjom jazzu. Jej niekonwencjonalne podejście do adaptowania dzieł klasycznych jest hołdem składanym ich twórcom i jednocześnie przygodą przeżywaną na niezbadanym terytorium.

Zawodową karierę muzyczną rozpoczęła w Polsce. Następnie, w 1992 roku, ukończyła studia w prestiżowym Berklee College of Music w Bostonie. Dyplom z wyróżnieniem otrzymała z rąk Philla Collinsa i Ala Jarreau. Od 1994 roku mieszka w Chicago, gdzie koncertuje, nagrywa płyty jako lider i gość innych artystów.

Grażyna Auguścik nagrała i wyprodukowała dwadzieścia trzy albumy, z których trzynaście powstało w jej własnej wytwórni płytowej GMA Records, a także występowała gościnnie w wielu projektach nagraniowych. Dzielila scenę z takimi znakomitościami jazzu jak Michael i Randy Brecker, Jim Hall, Toots Thielemans, John Medeski, Paul Wertico, Kurt Rosenwinkel, Michał Urbaniak, Urszula Dudziak, Terry Callier, Patricia Barber, John McLean, Paulinho Garcia, Jarosław Bester, Andrzej Jagodziński i wielu innych. Jej album *Pastels* został uznany przez słuchaczy Radia Publicznego w USA za jeden z najlepszych w 1998 roku. W 2003 roku otrzymała nominację do nagrody Twirlie dla najlepszej wokalistki i została nominowana do nagrody dla najlepszej wokalistki roku 2002 podczas 22. edycji Chicago Music Awards.

Jest laureatką wielu prestiżowych nagród, m.in. Nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Prezydenta Miasta Słupska (2011). W 2017 roku otrzymała Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, a w 2018 roku nagrodę od TVP Polonia „Artysta bez granic”.

W 2016 założyła fundację non-profit Sounds and Notes i od 2017 roku organizuje w Chicago coroczny ośmiodniowy festiwal Chopin In The City.

© Kasia Jarosz

Vocalist, composer, arranger, and producer. She has won recognition and admiration from music critics, jazz enthusiasts, and even non-jazz audiences. She is one of the most intriguing contemporary singers on today's global jazz scene. Her elusive style challenges traditional definitions of jazz. Her unconventional approach to the adaptation of classical works is a tribute to their authors and at the same time a venture into unexplored territory.

She launched her professional music career in Poland. Then, in 1992, she graduated from the prestigious Berklee College of Music in Boston. She received her diploma with honours from Phil Collins and Al Jarreau. Since 1994, she has been living in Chicago, where she gives concerts and records albums as both a leader and a guest.

Grażyna Auguścik has recorded and produced twenty-three albums, of which thirteen came from her own record label GMA Records; she has also made a guest appearance in many recording projects. She has shared the stage with such jazz icons as Michael and Randy Brecker, Jim Hall, Toots Thielemans, John Medeski, Paul Wertico, Kurt Rosenwinkel, Michał Urbaniak, Urszula Dudziak, Terry Callier, Patricia Barber, John McLean, Paulinho Garcia, Jarosław Bester, Andrzej Jagodziński, and many others. Her album *Pastels* was recognised as one of the best in 1998 by the listeners of US National Public Radio. In 2003, she received a Twirlie Award nomination for Best Female Vocalist and was nominated for the 2002 Best Female Vocalist at the 22nd Chicago Music Awards.

Winner of many prestigious awards, including an Award of the Minister of Culture and National Heritage (2011) and of the Mayor of the City of Słupsk. In 2017, she received a Silver Medal 'For Merit to Culture—Gloria Artis'; in 2018, TVP Polonia honoured her with the 'Artist Without Borders' award.

In 2016, she founded the non-profit Sounds and Notes foundation and has been organising the annual eight-day Chopin In The City festival in Chicago since 2017.

Piotr Lato – klarnet / clarinet

Już jako uczeń, a następnie student klarnetu uzyskał szereg nagród i wyróżnień w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach muzycznych, m.in. w 2002 roku został półfinalistą Międzynarodowego Konkursu Klarinetowego „Praska Wiosna”, w 2006 roku zdobył III nagrodę w IV Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. Johannesa Brahmsa w Gdańsku, a w roku 2021 II nagrodę w MEDICI International Music Competition.

Jego działalność artystyczna i naukowa była wielokrotnie doceniana, o czym świadczą liczne stypendia oraz odznaczenia; otrzymał m.in. odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (2016), Nagrodę Województwa Małopolskiego „Ars Quaerendi” za wybitne działania na rzecz rozwoju i promocji kultury (2019), Brązowy Krzyż Zasługi (2019), nagrodę w konkursie „Partnerstwo dla Muzyki” 2.0 (2020), Stypendium Twórcze Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2020), odznakę „Honoris Gratia” Prezydenta Miasta Krakowa (2021) oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej (2022).

Brał udział w wielu festiwalach krajowych i zagranicznych, takich jak Festiwal Wielkanocny Ludwiga van Beethovena, Festiwal Muzyki Filmowej w Krakowie, Muzyka w Starym Krakowie, Musica Polonica Nova we Wrocławiu, Festiwal Muzyki Kameralnej „Muzyka na Szczytach”. Zrealizował szereg nagrań płytowych, telewizyjnych i radiowych dla wytwórni polskich i zagranicznych, m.in. DUX, Centaur Records, Le Foxx Music, Universal Music.

Zawodowo związany z Państwową Szkołą Muzyczną II stopnia im. Władysława Żeleńskiego i Akademią Muzyczną im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Od roku 2020 jest kierownikiem Katedry Instrumentów Dętych Drewnianych i Akordeonu na stanowisku profesora AMKP.

Od 2004 roku pełni funkcję pierwszego klarncisty Orkiestry Akademii Beethovenowskiej. Gościnnie koncertuje z wieloma orkiestrami i zespołami, jak również solo. Jest członkiem zarządu Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kameralistów. Współpracuje z Henri Selmer Paris, MARCA Reeds, Eddie Daniels Expressions Ligatures oraz Chedeville w USA.

z archiwum artysty /
from the artist's archive

The recipient of numerous awards and distinctions: he entered the semi-finals of the 'Prague Spring' International Clarinet Competition in 2002, received third prize at the 4th Johannes Brahms International Chamber Music Competition in Gdańsk in 2006, and very recently, second prize at the MEDICI International Music Competition.

In recognition of his artistic and academic achievements, he has been awarded honorary medals and scholarships, such as the Order of Merit in the Service of Polish Culture (2016), the 'Ars Quaerendi' Małopolska Voivodeship Award 'for outstanding commitment to dissemination and promotion of culture' (2019), the Bronze Cross of Merit (2019), the creative scholarship of the Minister of Culture and National Heritage (2020), the Order of 'Honoris Gratia' by the City of Cracow (2021), and the Medal of the Commission for National Education (2022).

He has taken part in many national and international festivals, including the Ludwig van Beethoven Easter Festival, the Cracow Film Music Festival, and the Music in Old Cracow Festival. He has been involved in numerous CD, television, and radio recordings for DUX, Centaur Records, Le Foxx Music, Universal Music, and others.

Professionally involved with the Władysław Żeleński Secondary State School of Music and the Krzysztof Penderecki Academy of Music in Cracow. Since 2020, he has been the chair of the Woodwinds and Accordion Faculty as professor at the Academy.

Piotr Lato joined the Beethoven Academy Orchestra as principal clarinet in 2004. He appears regularly as a soloist and alongside many orchestras and ensembles. He is a board member at the Polish Chamber Musicians' Association and works with Henri Selmer Paris, MARCA Reeds, Eddie Daniels Expressions Ligatures, and Chedeville, USA.

Mateusz Dudek — akordeon / accordion

Polski akordeonista i pedagog, pianista, aranżer. Ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną w Krakowie; obecnie kończy przewód doktorski na tej uczelni. Ma na swoim koncie ponad pięćdziesiąt nagród na międzynarodowych oraz ogólnopolskich konkursach akordeonowych. Koncertował w takich krajach jak Zjednoczone Emiraty Arabskie, Turcja, Francja, Niemcy, Węgry, Litwa, Słowacja, Włochy, Słowenia, Dania, Stany Zjednoczone.

Był laureatem programu stypendialnego Młoda Polska 2017, otrzymał stypendium MKiDN za wybitne osiągnięcia artystyczne (2008/2009, 2015/2016, 2016/2017) oraz nagrody MKiDN za osiągnięcia w twórczości artystycznej (2014). Laureat Stypendium Twórczego Miasta Krakowa, Fundacji im. Zofii i Władysława Pokusów oraz SAPERE AUSO.

Współpracował z wieloma wybitnymi osobowościami sceny muzycznej, takimi jak: Adam Makowicz, Jenő Lisztes, Kalman Cseki, Anna Serafińska, Jacek Królik, Wiesław Ochman, Krystian Ochman, Jacek Wójcicki, Marcin Jajkiewicz, Jakub Oczkowski, Karolina Trybała, Ewa Warta-Śmietana, Stanisław Stowiński, Dawid Czernik, Grzegorz Palus, Alena Budziňáková-Palus, Maciej Tworek, Giovanni Weiss, Stanisław Sojka, Aga Zaryan, Leslie Deskevure-Salmon, Marcin Gałażyn i in.

Brał udział w festiwalach w kraju i za granicą, m.in.: w Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu 2022, Summer Jazz Festival w Krakowie (trzykrotnie), Krakowskim Festiwalu Akordeonowym (czterokrotnie), Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Artystycznej OFPA 2021 w Rybniku, Studenckim Festiwalu Piosenki w Krakowie (trzykrotnie), Festiwalu Kultur Świata w Stambule, festiwalach GÓRALMANIA w Chicago, Sylwester Marzeń 2022 w Zakopanem, Camerata Augustoviana, Karpackie Klimaty w Krośnie, SIMCHA we Wrocławiu i wielu innych.

Jest muzykiem wszechstronnym, jeśli chodzi o uprawiane style oraz gatunki muzyczne. W kręgu jego zainteresowań pozostają: muzyka klasyczna, jazzowa, klezmerska, taneczna, rozrywkowa oraz teatralna. Jest członkiem takich zespołów jak Kapela Ciupaga, Sirius Accordion Quintet, Ethno Garden, Diri Levsky, Legend of Kazimierz, Duo Performance Band, Hot Swing, Tate-Mame.

Fran Viallaba Photographers

Polish accordionist and teacher, pianist, arranger. He graduated with honours from the Academy of Music in Cracow; currently, he is in the process of completing his doctoral studies at that Academy. He has won over fifty awards in international and national accordion competitions. He has performed in such countries as the United Arab Emirates, Turkey, France, Germany, Hungary, Lithuania, Slovakia, Italy, Slovenia, Denmark, and the USA.

A former holder of the 2017 Young Poland scholarship programme and of the Ministry of Culture and National Heritage scholarship for outstanding artistic achievements (2008/2009, 2015/2016, 2016/2017) as well as the winner of an award of the Minister of Culture and National Heritage for his achievements in artistic creation (2014). Recipient of the Creative Scholarship of the City of Cracow, of the Pokusa Foundation, and SAPERE AUSO.

He has worked with many outstanding personalities on the music scene, including Adam Makowicz, Jenő Lisztes, Kalman Cseki, Anna Serafińska, Jacek Królik, Wiesław Ochman, Krystian Ochman, Jacek Wójcicki, Marcin Jajkiewicz, Jakub Oczkowski, Karolina Trybała, Ewa Warta-Śmietana, Stanisław Stowiński, Dawid Czernik, Grzegorz Palus, Alena Budziňáková-Palus, Maciej Tworek, Giovanni Weiss, Stanisław Sojka, Aga Zaryan, Leslie Deskevure-Salmon, Marcin Gałażyn, and many others.

He has participated in festivals in Poland and abroad, e.g., the Polish Song Festival in Opole 2022, the Summer Jazz Festival in Cracow (three times), the Cracow Accordion Festival (four times), the National Art Song Festival OFPA 2021 in Rybnik, the Student Song Festival in Cracow (three times), the World Culture and Art Festival in Istanbul, the GÓRALMANIA festivals in Chicago, the New Year's Eve of Dreams 2022 in Zakopane, the Camerata Augustoviana, the Karpackie Klimaty in Krosno, the SIMCHA in Wrocław, and many others.

He is a versatile musician when it comes to styles and music genres. His interests include classical, jazz, klezmer, dance, pop, and theatre music. He is a member of such bands as Kapela Ciupaga, Sirius Accordion Quintet, Ethno Garden, Diri Levsky, Legend of Kazimierz, Duo Performance Band, Hot Swing, or Tate-Mame.

f

proMODERN: *Europolifonie** / proMODERN: *Europolyphonies**

19 listopada (niedziela) — 17.00

Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum
Sala Wielka
plac Zamkowy 4

* prapremiera

proMODERN jako pierwszy polski zespół sięgnął po jedną z najtrudniejszych na świecie form archaicznej wielogłosowości – isopolifonię albańską. Stała się ona zarzewiem programu koncertowego, odnoszącego się do stylów śpiewu charakterystycznych dla różnych tradycji europejskich, prezentowanych w wersji *in crudo* i w opracowaniach kompozytorskich. Ideą *Europolifonii* jest ukazanie wspólnoty europejskich źródeł kultury, zadziwiającej aktualności tradycyjnego repertuaru i jego bogatych walorów sonorystycznych.

19 November (Sunday) — 5.00 pm

Royal Castle in Warsaw—Museum
Great Assembly Hall
4 Zamkowy Square

* world premiere

proMODERN is the first Polish ensemble to reach for one of the most difficult forms of archaic polyphony in the world—Albanian isopolyphony. It became the inspiration for the concert programme, referring to characteristic singing styles from various European regions, presented both *in crudo* and in compositional arrangements. The idea of *Europolyphonies* is to show the common factor of European cultural sources, the astonishing timeliness of the traditional repertoire, and its rich sonoristic values.

Program koncertu / Concert programme

Europolifonie*

(2023)

*prapremiera

Autorzy projektu:

**Weronika
Grodew-Kołacińska**

Piotr Pieron

Wykonawcy:

proMODERN:

Marta Czarkowska
sopran

Katarzyna Bienias
sopran

Anna Krawczuk
mezzosopran

Aleksander Rewiński
tenor

Krzysztof Chalimoniuk
baryton

Piotr Pieron
bas, kierownik artystyczny

Europolyphonies*

(2023)

* world premiere

Authors of the project:

**Weronika
Grodew-Kołacińska**

Piotr Pieron

Performers:

proMODERN:

Marta Czarkowska
soprano

Katarzyna Bienias
soprano

Anna Krawczuk
mezzo-soprano

Aleksander Rewiński
tenor

Krzysztof Chalimoniuk
baritone

Piotr Pieron
bass, artistic director

proMODERN: Europolifonie / proMODERN: Europolyphonies

Potrzeba wspólnotowego wielogłosu wydaje się w kulturze ludzkiej głęboko zakorzeniona. Muzyczne tradycje świata obfitują w różnorodne formy śpiewu, które percypujemy jako polifonie, choć w systematyce muzykologicznej nie wszystkie zostałyby tak sklasyfikowane. Również tradyjni wykonawcy, kultywujący miejscowy śpiew, ujmują w bardzo różny sposób wielogłosowe śpiewanie. Utwory, które tworzą program koncertu **proMODERN**, odnoszą się do bogactwa europejskiej wielogłosowości tradycyjnej. Wydawać by się mogło, że mamy tu do czynienia z jakimś rodzajem niekonsekwencji, bo oto zespół muzyki współczesnej sięga po repertuar przynależny zespołom ludowym. Owa ludowość jest tu jednak kategorią nieco mylącą, intuicyjnie mogącą kojarzyć się przede wszystkim z pieśniami chóralnymi, wykonywanymi przez popularne zespoły pieśni i tańca, lub też z prząsnymi przyspiewkami weselnymi. Tymczasem repertuarowi wokalnemu, będącemu dla lidera sextetu Piotra Pierona źródłem inspiracji, zdecydowanie bliżej do współczesnej chóralnej sonorystyki i awangardy niż do prostych, popularnych melodii, do których spontanicznie dośpiewuje się konsonującą – w naszym zachodnioeuropejskim rozumieniu – tercję. Archaiczne formy wielogłosu – aktualizowane i przypomniane, kultywowane i rekonstruowane – wciąż są wyrazem kulturowej rzeczywistości wielu regionów Europy, stanowią rezeruar skomplikowanych technik wokalnych, ornamentacji, efektów głosowych oraz współbrzmień, niemieszczących się ani w temperowanym systemie, ani też w powszechnie akceptowanej dziś estetyce brzmieniowej, opartej na dur–molowych związkach harmonicznym. Często jedynym „stabilnym” odnośnikiem tonalnym jest w nich głos burdonowy, którego utrzymanie na dobrej wysokości i w odpowiednim natężeniu dynamicznym jest nieraz

The need for a community polyphony seems to be deeply rooted in human culture. World musical traditions abound with various forms of singing that we perceive as polyphony, although not all of them would be classified as such in the musicological taxonomy. Even traditional performers, cultivating their local singing forms, have varying approaches to polyphonic singing. The pieces making up the programme of the **proMODERN** concert refer to the richness of traditional European polyphony. It might seem that we are dealing here with some kind of inconsistency, because a contemporary music ensemble is following a repertoire inherent to folk bands. However, folkishness is a somewhat confusing category, intuitively associated primarily with choral songs performed by popular song and dance ensembles or with homespun wedding songs. Meanwhile, the vocal repertoire that inspired the sextet leader, Piotr Pieron, is definitely closer to contemporary choral sonorism and avant-garde than to simple, popular melodies, to which a consonant third—in our Western European understanding—could be spontaneously added. Archaic forms of polyphony, which—updated and recalled, cultivated and reconstructed—are still an expression of the cultural reality of many regions of Europe. They are a reservoir of complex vocal techniques, ornamentation, voice effects, and consonances that fit neither the tempered system nor the commonly accepted sound aesthetics based on major and minor harmonic relationships. Many times, the only ‘stable’ tonal reference is the bourdon voice, whose correct pitch and appropriate dynamic intensity are often a great feat. The sound quality of the voice that leads and ornaments the melody depends on it. A unique, for European traditions, type of bourdon is the one performed by the lowest voice, called *bassu*, in the singing of the Sardinian *tenores* of

wielką sztuką. Od tej umiejętności zależy jakość brzmieniowa głosu prowadzącego i ornamentującego melodię. Wyjątkowym, jak na tradycje europejskie, rodzajem burdonu jest ten realizowany przez najniższy z głosów, zwany *bassu* w śpiewie sardyńskich *tenores* z Orosei, korzysta bowiem z techniki alikwotowej, podobnej do tej charakteryzującej *kargyrę* – najniższy ze śpiewów mongolskich i tuwińskich. Równoległe prowadzenie głosów w interwale sekundy czy wręcz „szukanie” współbrzmień dysonujących (choć dla wykonawców to one właśnie brzmia zgodnie) oraz głębokie wibrowanie i „potrząsanie” głosem odnajdziemy w utworach pochodzących z tradycji istryjskiej, serbskiej, bułgarskich Szopów oraz albańskich Labów i Tosków.

W repertuarze zespołu znalazły się też tzw. *obrabotki* – kompozycje Filipa Kutewa, Krassimira Kyurkchiyskiego, Petera Lyondeva i Hrista Todorova, należące do nurtu charakteryzującego powojenną i współczesną gałąź muzyki bułgarskiej, będące swoistą kontynuacją tradycyjnych polifonii. Intensywny i długotrwały proces stapiania się „wiejskich” głosów śpiewaczek z kompozytorsko–dyrygenckim zamysłem stał się fenomenem na tle światowego dziedzictwa muzyki chóralnej¹. Substrat ludowego wielogłosu i żywiołowej rytmiki aksakowej wykorzystywany jest w utworach niemalże do granic możliwości wykonawczych i percepcyjnych ludzkiego głosu i ucha – słyszymy multiplikowane wertykalnie i linearnie sekundowe współbrzmienia, układające się w klastery, czy onomatopoeiczne efekty głosowe imitujące ludowe instrumenty. Kompozycja Gody Marii Gužauskaitė także jest głęboko zakorzeniona w tradycyjnej wersji litewskiej *sutartinė*. Sama nazwa tego stylu oznacza „zgodność”, także tę w równoległym śpiewaniu dwóch różnych melodii. Pieśni ukraińskie są być może najbliższe polskiej kulturze dzięki

¹ Por. W. Grozdew–Kotacińska, *Fenomen „bułgarskich głosów” – od archaicznej diafonii do współczesnej chóralistyki*, „Muzyka” 2020, R. 65, nr 3, s. 122–149.

Orosei, which owes its specific nature to the overtone technique, similar to the one that distinguishes *kargyraa*—the lowest of the Mongolian and Tuvan chants. In turn, a parallel voice leading in the interval of a second or even ‘searching’ for dissonance (although for performers, it is dissonance that sounds consonant), deep vibration, and voice ‘shaking’ can be found in works from the Istrian and Serbian tradition; they can also be encountered in the chants of Bulgarian Shopi and of Albanian Labs and Tosks.

The programme also includes the so-called *obrabotki*—compositions by Filip Kutev, Krassimir Kyurkchiysky, Peter Lyondev, and Hristo Todorov, which belong to the trend typical of the post-war and contemporary branch of Bulgarian music, which is a kind of continuation of traditional polyphony. The intense and long-lasting process of melding the ‘rural’ voices of female singers with a compositional and conducting idea became a phenomenon among the world choral music heritage.¹ The substrate of folk polyphony and lively aksak rhythm is used in the compositions almost to the limits of performative and perceptual capabilities of the human voice and ear—we hear vertically and linearly multiplied secundal consonances, arranged in clusters, or onomatopoeic voice effects imitating folk instruments. The composition by Goda Maria Gužauskaitė is similarly deeply rooted in the source version of the Lithuanian *sutartinė*. The very name of this style means ‘concordance’, also when singing two different melodies in parallel. Ukrainian songs are perhaps closest to Polish culture thanks to our common history and regional proximity (after all, they are sung in Podlasie, especially those from Polesia, or in the Subcarpathian region among the Lemkos)—it was

¹ Cf. W. Grozdew–Kotacińska, *Fenomen “bułgarskich głosów”—od archaicznej diafonii do współczesnej chóralistyki*, ‘Muzyka’ 2020, vol. 65(3), pp. 122–149.

wspólnej historii i bliskości regionalnej (śpiewane są przecież na Podlasiu – zwłaszcza te poleskie, na Podkarpaciu wśród Łemków) – to od nich właśnie zaczęło się w Polsce w latach 80. XX w. ożywianie dawnych technik naszego tradycyjnego śpiewu. W Polsce wielogłosowość ludowa należy do rzadkości i pojawia się głównie tam, gdzie stykają się różne etnosy². Bywa też owiana tajemnicą, jak dawny śpiew pieniński, o którym Łucjan Kamieński pisał, iż przypomina średniowieczne organum, lecz próżno go dziś szukać w żywej tradycji. Reliktowe równoległe kwinty mogą stać się jednak wyzwaniem dla kompozytorskiej wyobraźni i inspiracją do poszukiwań nowych polifonicznych przestrzeni, jak w utworze Andrzeja Borzyna jr. Kiedy usłyszałam isopolifoniczną pieśń albańską zaśpiewaną przez proMODERN, uznałam to za zdarzenie intrygujące. Okazało się, że archaiczny styl śpiewu może brzmieć niezwykle aktualnie i pociągająco w głosach wyszkolonych klasycznie śpiewaków. Niech do odbycia tej polifonicznej podróży zachęcą Państwa słowa samych artystów:

Z jednej z naszych wypraw po świecie przywieźliśmy prawdziwy skarb – przejmując pieśń Janinës çï panë syte. Zaaranżowana dla proMODERN przed kosowskiego kompozytora – prof. Rafeta Rudiego, trafiwszy głęboko do naszych dusz i serc naszej publiczności, stała się zarzewiem fascynacji pierwotną wokalną polifonią. Ekscytowaliśmy się oryginalnością współbrzmień głosów ludowych artystów i niezwykłym spotkaniem ludzi nad wyśpiewywaną historią, zanurzyliśmy się w wielobarwne wstęgi ludowych opowieści. Niech wersy Europolifonii oplotą również Was³.

Weronika Grozdew-Kołacińska

² Por. P. Dahlig, *Tradycyjny śpiew wielogłosowy w Polsce w perspektywie etnomuzykologii*, „Łódzkie Studia Etnograficzne” 2018, t. 57, s. 11–27.

³ Z wypowiedzi lidera zespołu – Piotra Pierona, udzielonej autorce eseju w rozmowie telefonicznej w dniu 24 maja 2023 roku.

these that served as the starting point for reviving the old techniques of our traditional singing in the 1980s. In Poland, folk polyphony is rare and appears mainly on the border of different ethnicities.² It may also be shrouded in mystery, like the old Pieniny chant, which, according to Łucjan Kamieński, resembles the medieval organum, and which today is nowhere to be found in a living tradition. However, the relict parallel fifths may become a challenge for the composer’s imagination and an inspiration for the search for new polyphonic spaces, e.g., in the work of Andrzej Borzym Jr. When I heard the iso-polyphonic Albanian song performed by proMODERN, I found it intriguing. It turned out that the archaic style of singing can sound extremely modern and appealing when sung by classically trained singers. Let the words of the artists themselves encourage you to embark on this polyphonic journey,

From one of our trips around the world, we brought a real gem—the poignant song Janinës çï panë syte. Arranged for proMODERN by a Kosovar composer, Prof. Rafet Rudi, having reached deep into our souls and into the hearts of our audience, it became a source of fascination with primal vocal polyphony. We were excited by the originality of the harmonies produced by folk artists and by the unusual meeting of people over the sung story; we immersed ourselves in the multicoloured ribbons of folk tales. May the lines of Europolyphonies entwine you too.³

Weronika Grozdew-Kołacińska

² Cf. P. Dahlig, *Tradycyjny śpiew wielogłosowy w Polsce w perspektywie etnomuzykologii*, „Łódzkie Studia Etnograficzne” 2018, vol. 57, pp. 11–27.

³ From a statement of the ensemble leader—Piotr Pieron, from a telephone conversation with the author of the essay on 24 May 2023.

proMODERN

W ciągu dziesięciu lat istnienia zasłynął najlepszymi wykonaniami muzyki wokalne. Wydał w tym czasie cztery własne albumy płytowe, obsypane nagrodami, nagrał muzykę do dwóch innych, dokonując premierowych rejestracji. Prawykonał kilkadziesiąt utworów, współpracował z najlepszymi orkiestrami, m.in. NOSPR na „Warszawskiej Jesieni” i Sinfonią Varsovia. Nagrywał recitale dla TVP i koncerty dla Polskiego Radia, występował na czołowych festiwalach, w ważnych ośrodkach kulturalnych w Polsce i za granicą. Na zaproszenie Ambasadorów RP w Rzymie i Watykanie zespół wystąpił podczas papieskich uroczystości we Włoszech.

Sekstet stworzyli wybitni śpiewacy–soliści wokalni połączeni pasją i umiejętnościami interpretowania najbardziej wymagających utworów dzisiejszych twórców. Zespół proMODERN współpracuje z najwybitniejszymi kompozytorami, muzykami i orkiestrami. Sięga po niedostępny dla innych repertuar, od dzieł najważniejszych polskich kompozytorów – Witolda Lutosławskiego, Krzysztofa Pendereckiego, Andrzeja Panufnika, przez klasyków europejskich, jak Berio, Sciarrino, Stockhausen, Ligeti, Pärt i Andriessen, po utwory tworzone na zamówienie, m.in. Zygmunta Krauzego i Pawła Łukaszewskiego, a także wyjątkowe projekty z udziałem Krzysztofa Herdzina czy Krzesimira Dębskiego. Dzięki autorskim interpretacjom sekstet zyskał wielkie uznanie w środowisku muzycznym. Otrzymuje też znakomite międzynarodowe recenzje, m.in. entuzjastyczne opinie brytyjskiego „Gramophone”.

Zespół zdobył pięć nagród Fryderyk: w 2015 roku za swoją debiutancką płytę *Where are you. Pieces from Warsaw* – w kategoriach Album Roku Muzyka Chóralna, Oratoryjna i Operowa oraz Najwybitniejsze Nagranie Muzyki Polskiej, w 2018 za *proMODERN shakespeared* – w kategoriach Album Roku Muzyka Współczesna i Najwybitniejsze Nagranie Muzyki Polskiej, oraz w 2020 za *Comfort zone* – w kategorii Album Roku Muzyka Współczesna. Utwór Philipa Lawsons, stworzony przez legendarnego artystę specjalnie na zamówienie zespołu, w ciągu zaledwie dwóch tygodni doczekał się 20 tysięcy odsłuchań na Spotify!

During its ten years of existence, the ensemble has become known for the best performances of vocal music. In that period, it has released four original albums, which received numerous awards, and recorded music for two others (world premiere recordings). It has premiered dozens of works, cooperated with the best orchestras, including the Polish National Radio Symphony Orchestra at the Warsaw Autumn and Sinfonia Varsovia. The ensemble has recorded recitals for TVP and concerts for Polish Radio, performed at leading festivals, in important cultural centres in Poland and abroad. At the invitation of the Ambassadors of the Republic of Poland in Rome and the Vatican, the sextet has performed during papal celebrations in Italy.

The sextet was created by excellent singers and soloists sharing the passion and the skills necessary to interpret the most demanding works by today's artists. Group proMODERN cooperates with the most outstanding composers, musicians, and orchestras. It reaches for a repertoire inaccessible to others, from works by the most important Polish composers—Witold Lutosławski, Krzysztof Penderecki, Andrzej Panufnik—through European classics such as Berio, Sciarrino, Stockhausen, Ligeti, Pärt, and Andriessen, to works created on commission, including by Zygmunt Krauze and Paweł Łukaszewski; there is also room for unique projects with the participation of Krzysztof Herdzin or Krzesimir Dębski. The sextet has gained great recognition from the musical environment for its original interpretations. It also receives excellent international reviews, including enthusiastic opinions from the British *Gramophone*.

The ensemble has won five Fryderyk Awards: in 2015, for their debut album *Where Are You. Pieces from Warsaw* in the categories Album of the Year Choral, Oratorio, and Operatic Music and Most Outstanding Recording of Polish Music; in 2018, for *proMODERN Shakespeared* in the categories Album of the Year Contemporary Music and Most Outstanding Recording of Polish Music; in 2020, for *Comfort Zone* in the category Album of the Year Contemporary Music. Philip Lawson's piece, which the legendary artist created especially for the ensemble, was listened to twenty thousand times on Spotify in just two weeks!

f

Smetana: *Moja ojczyzna* / Smetana: *My Fatherland*

19 listopada (niedziela) — 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5

Bedřich Smetana, jak wielu twórców jego pokolenia, zauroczony był w młodości muzyką europejskich romantyków; niektórych zresztą, np. Ferencza Liszta, poznał osobiście. Pozostając początkowo pod ich wpływem, uczestnicząc w europejskim życiu koncertowym, zbliżał się jednak do celu, jakim było uznanie go za ojca czeskiej muzyki narodowej. Zasłużył na to miano, ponieważ łączył najlepsze europejskie tradycje z bogactwem czeskiej muzyki ludowej, z której czerpał inspirację dla wielu swoich dzieł.

19 November (Sunday) — 7.30 pm

Warsaw Philharmonic
Concert Hall
5 Jasna Street

In his youth, Bedřich Smetana, like many artists of his generation, was enchanted by the music of the European Romantics; what is more, he managed to meet some of them, such as Franz Liszt. Initially under their influence, while participating in European concert life, he was gradually approaching the goal of being recognised as the father of Czech national music. He earned this title by combining the best European traditions with the richness of Czech folk music, which inspired many of his works.

Program koncertu / Concert programme**Bedřich Smetana**

(1824–1884)

Moja ojczyzna (*Má vlast*)

(1872–1879)

na orkiestrę

- I. *Wysoki zamek (Vyšehrad)*
- II. *Wełtawa (Vltava, Moldau)*
- III. *Šárka*
- IV. *Z českých lók i gajów*
(*Z českých luhů a hájů*)
- V. *Tabor (Tábor)*
- VI. *Blaník*

Wykonawcy:

Janáček Philharmonic Ostrava

Tomáš Netopil
dyrygent

Bedřich Smetana

(1824–1884)

My Fatherland (*Má vlast*)

(1872–1879)

for orchestra

- I. *High Castle (Vyšehrad)*
- II. *Vltava (Moldau)*
- III. *Šárka*
- IV. *From Bohemia's Woods and Fields*
(*Z českých luhů a hájů*)
- V. *Tabor (Tábor)*
- VI. *Blaník*

Performers:

Janáček Philharmonic Ostrava

Tomáš Netopil
conductor

Smetana: *Moja ojczyzna* / Smetana: *My Fatherland*

Moja ojczyzna (*Má vlast*) – trudno o bardziej wymowną deklarację patriotyzmu niż ta, jaką złożył Bedřich Smetana, wpisując taki tytuł na partyturze cyklu sześciu poematów symfonicznych komponowanych w latach 1872–1879. W Czechach, które były częścią monarchii austro-węgierskiej, w drugiej połowie XIX wieku dojrzewała świadomość odrębności narodowej, wzrastała potrzeba pielęgnowania tradycji. Smetana na wielu polach swojej działalności był wyrazicielem tych tendencji.

Przystępując do komponowania cyklu, kompozytor zamierzał oddać piękno krajobrazu swojej ojczyzny, przywołać rodzimą mitologię, utrwalić historię. Tytuły kolejnych poematów nie pozostawiają wątpliwości co do ich programowego charakteru, zresztą Smetana sam naszkicował treść każdego z nich. Na tej podstawie, przy pełnej akceptacji kompozytora, krytyk muzyczny Václav Vladimír Zelený sporządził szczegółowe komentarze.

Cykl otwiera poemat zatytułowany **Wysoki zamek (*Vyšehrad*)**. To nazwa wzgórza, na którym znajdował się zamek będący siedzibą pierwszych czeskich królów. W pamięci Czechów pozostał on symbolem siły i trwałości narodu. Kolejne motywy muzyczne poematu są nawiązaniem do opowieści legendarne go barda Lumira o zmiennych losach zamku i okolic.

Drugi poemat, **Weltawa (*Vltava, Moldau*)**, to najstynniejszą utwór cyklu, wykonywany często jako samodzielna kompozycja. Urok tego utworu skupiony jest w głównym, melodyjnym temacie symbolizującym piękno

My Fatherland (*Má vlast*)—it is difficult to find a more eloquent declaration of patriotism than that made by Bedřich Smetana in the title of the score of a set of six symphonic poems he composed between 1872 and 1879. In Bohemia, which was part of the Austro-Hungarian Empire, the awareness of national distinctiveness matured in the second half of the nineteenth century, and the need to keep traditions alive was constantly growing. Smetana expressed those tendencies in many fields of his activities.

Bedřich Smetana

☐ autor nieznany / author unknown, LOC

The idea of the series was to reflect the beauty of the landscape of the composer's homeland, recall native mythology, and preserve history. The titles of subsequent poems leave no doubt as to their programmatic nature, and Smetana himself sketched the contents of each of them. On this basis, with full support from the composer, music critic Václav Vladimír Zelený prepared detailed comments.

The series opens with a poem entitled **The High Castle (*Vyšehrad*)**. This is the name of the hill on which the castle that served as the seat of the first Czech kings was located. To Czechs, the castle is a symbol of strength and persistence of the nation. The subsequent musical motifs of the poem are a reference to the story sung by a legendary bard, Lumir, about the changing fate of the castle and its surroundings.

The second poem, **Moldau (*Vltava*)**, is the most famous work of the series, often performed as an independent composition. The charm of this piece is in the melodious main theme symbolising the beauty of the Czech

narodowej rzeki, za jaką Czesi uważają Wełtawę. Zanim stanie się ona dumną rzeką, słychać najpierw jeden (we fletach), potem dwa (flety i klarnety) skromne strumyki (Ciepłą i Zimną Wełtawę), które łączą się w rzekę. Wreszcie na pulsującym tle wielu instrumentów, w obojach i skrzypcach, pojawia się główny temat. Potężniejący prąd wody przepływa przez różne okolice, słychać odgłosy polowania, wiejskie wesele, tańce rusalek, wreszcie Świętojańskie Wodospady. Pojawia się też motyw Wyszehradu. Rozlewny temat Wełtawy zamienia się teraz w energiczny nurt, rzeka radośnie przepływa przez Pragę, by na koniec połączyć się z Łabą.

Šarka to imię legendarnej amazonki, bohaterki trzeciego poematu. Została ona zdradzona przez kochanka i poprzysięgła zemstę na wszystkich mężczyznach, jacy pojawią się w jej życiu. Tak też się stało. Udając zakochaną w wojowniku Cziradzie, Šarka podstępem zwabia całą jego drużynę, po czym razem ze swymi towarzyszkami zabija wszystkich. Šarka to najbrutalniejszy, także dźwiękowo, poemat cyklu. Istnieje co prawda inna wersja legendy, wedle której Šarka, dręczona wyrzutami sumienia, rzuca się ze skały, ale Smetana wybrał inny wariant, zaś w liście do dyrygenta Adolfa Čecha napisał, że jego dźwiękowa opowieść nie zawiera żadnego morału; każdy zresztą może tłumaczyć sobie tę historię na swój własny sposób.

Kolejny poemat nosi tytuł **Z czeskich łak i gajów** (*Z českých luhů a hájů*) i jest apoteozą życia w całej jego pełni. Kompozytor zwierzał się w listach, że pragnie oddać atmosferę pracy i zabawy, życie człowieka w symbiozie z naturą. Stąd taki kalejdoskop motywów nierzadko kontrastujących ze sobą. Wszystkie wątki łączą się w końcowej apoteozie.

Tabor — tytuł piątego poematu odnosi się do czeskiej twierdzy, siedziby Taborytów, skupiającej najbardziej radykalnych zwolenników Jana Husa,

national river, which is the Vltava River. Before the Vltava becomes a proud river, first one (in flutes) and then two (flutes and clarinets) modest streams (Warm and Cold Vltava) can be heard; eventually, they merge into a river. Finally, the main theme appears in oboes and violins against the pulsating background of numerous instruments. The stream of water, growing stronger, flows through various areas; one can hear the sounds of hunting, a village wedding, dancing water nymphs, and finally St John's Rapids. The Vyšehrad motif also makes an appearance. The expansive theme of the Vltava now turns into an energetic current; the river joyfully flows through Prague to eventually connect with the Elbe.

Šarka is the name of a legendary Amazonian warrior, the heroine of the third poem. Šarka was betrayed by her lover and vowed revenge on all the men who would appear in her life. And so she did. Pretending to be in love with warrior Ctirad, Šarka tricked his entire band and then killed every man with the help of her female companions. Šarka is the most brutal poem of the cycle, also in terms of sound. There is another version of the legend according to which Šarka, tormented by guilt, threw herself off a rock, but Smetana chose this version; in a letter to conductor Adolf Čech he wrote that his sonic tale does not contain any moral—everyone can interpret it as they choose to.

The next poem is entitled **From Bohemia's Woods and Fields** (*Z českých luhů a hájů*) and is an apotheosis of life in all its fullness. The composer confided in letters that he wanted to convey the atmosphere of work and play, the life of a man in symbiosis with nature. Hence such a kaleidoscope of motifs, often contrasting each other. All themes merge in the final apotheosis.

Tabor—the title of the fifth poem refers to a Czech fortress, the seat of the Taborites, i.e., the most radical followers of Jan Hus, a great

wielkiego teologa i kaznodziei spalonego na stosie w 1415 roku. Taborcy wierzyli w słusność reformatorskich idei Husa dotyczących zarówno odnowy moralnej Kościoła, jak i naprawy stosunków społecznych. Dlatego podjęli krucjatę w obronie wyznawanych wartości, a do każdej walki szli z pieśnią na ustach. Ta pieśń to husycki hymn *Ktoście, Boży wojownicy* (*Ktož jsú boží bojovníci*). Brzmienie surowego, średniowiecznego chorału przenika cały poemat, a jego pierwszy motyw ukazany jest już na początku przez rogi. *Tabor* to najbardziej ascetyczny z sześciu poematów, pozbawiony powabu dłuższych fraz melodycznych, utrzymujący stałe napięcie między krótkimi fragmentami rozjaśniającymi nieco dźwiękowy obraz a statycznym chorałem będącym niczym chorągiew niesiona do walki. Walki w końcu przegranej.

Blaník – ostatni poemat cyklu tworzy razem z poprzedzającym go utworem rodzaj dyptyku. Rozpoczyna się fragmentem hymnu husyckiego przypominającym o poniesionej klęsce. Wojownicy udają się na pobliską górę Blaník, gdzie zapadają w sen. Na górze toczy się normalne życie, słychać głosy pastuszków, ale odpowiadający im dźwięk rogu przypomina o gotowości uspiionych wojowników, by stanąć do kolejnej walki o wolność ojczyzny. O tej gotowości przypominają ostatnie fragmenty, w których motywy husyckiego hymnu i motyw Wyszehradu z pierwszego poematu mieszają się ze sobą, tworząc triumfalne zakończenie całego cyklu.

Małgorzata Gąsiorowska

theologian and preacher burned at the stake in 1415. The Taborites believed in the rightness of Hus' reformist ideas regarding both the moral renewal of the Church and the improvement of social relations. Therefore, they launched a crusade in defence of their values, and they would approach each fight with a song on their lips. This song is the Hussite hymn *Ye Who Are Warriors of God* (*Ktož jsú boží bojovníci*). The sound of austere medieval chant permeates the entire poem; its first motif is shown at the very beginning by the horns. *Tabor* is the most ascetic of the six poems, devoid of the allure of longer melodic phrases, maintaining a constant tension between the short fragments that brighten up the sonic image and the static chorale, which is like a banner carried to the battle. A battle they eventually lost.

Blaník—the last poem of the series; together with the preceding one, it constitutes a kind of diptych. It begins with a fragment of a Hussite hymn reminding of the defeat. The warriors go to the nearby Blaník Mountain, where they fall asleep. Normal life is going on up on the mountain; shepherds' voices can be heard, but the sound of the answering horn reminds us that the dormant warriors are always ready to stand up for the next fight for the freedom of the homeland. It is the last fragments that make us aware of that readiness, in which the motifs of the Hussite hymn and the Vyšehrad motif from the first poem mingle with each other, creating a triumphant ending to the entire series.

Małgorzata Gąsiorowska

Janáček Philharmonic Ostrava

Janáček Philharmonic Ostrava jest jedną z czołowych czeskich orkiestr symfonicznych. Długoletnia tradycja zespołu, jego czeskie brzmienie i progresywny repertuar cieszą się najwyższym uznaniem lokalnej i międzynarodowej publiczności oraz krytyków. Doskonałość orkiestry przejawia się zwłaszcza w jej zdolności do bezbłędnych interpretacji nie tylko dzieł Janáčka, ale także obszernego repertuaru obejmującego utwory od późnego romantyzmu po współczesność, w tym Mahlera, Bartóka i Szostakowicza.

W ciągu ostatnich pięciu lat orkiestra intensywnie koncertowała w Europie, a także w Japonii, Chinach i Korei Południowej. Zespół występował w najbardziej prestiżowych ośrodkach kultury, np. w Elbphilharmonie w Hamburgu, wiedeńskim Musikverein, Filharmonii Berlińskiej, Seoul Arts Center, NOSPR w Katowicach, Gasteig w Monachium i wielu innych.

Wśród artystów, którzy w ostatnich latach wystąpili u boku Janáček Philharmonic Ostrava (w trasie koncertowej lub w Ostrawie), znajdują się skrzypkowie Midori, Alena Bajewa, Sergey Khachatryan i Vadim Gluzman, śpiewacy Elīna Garanča, Anna Netrebko, Jonas Kaufmann, Patricia Petibon, Rolando Villazón i Piotr Beczała, wiolonczeliści Gautier Capuçon i Steven Isserlis oraz pianiści Siergiej Babajan, Boris Giltburg, Lukáš Vondráček, Simon Trpčeski i Federico Colli. Wybitny rosyjski dyrygent Wasilij Sinajski sprawuje obecnie funkcję dyrektora artystycznego i głównego dyrygenta zespołu.

Nowa sala (Koncertní sál Ostrava), zaprojektowana przez pracownię architektoniczną Stevena Holla we współpracy z Architecture Acts, ma potencjał, aby stać się symbolem Ostrawy (rozpoczęcie budowy 2023). Wprowadzenie odpowiednich modyfikacji akustycznych Sali Koncertowej w Ostrawie powierzono japońskiemu specjalistom Yasuhiso Toyocie z renomowanej firmy Nagata Acoustics. Dzięki tym działaniom Janáček Philharmonic Ostrava będzie mogła rozwijać się artystycznie, a Ostrawa zyska wysokiej jakości towar eksportowy.

The Janáček Philharmonic, based in Ostrava, is one of the leading symphony orchestras in the Czech Republic. The result of long-established traditions within this orchestra, its Bohemian sound, and progressive repertoire are held in the highest esteem by local and international audiences and critics. The orchestra's excellence shines especially in its ability to flawlessly perform not only Janáček but also an extensive repertoire comprising Late Romantic to contemporary pieces including those by Mahler, Bartók, and Shostakovich.

Within the last five years, the orchestra has toured extensively across Europe, as well as in Japan, China, and South Korea. The most prominent venues that the Janáček Philharmonic has performed in recently include the Elbphilharmonie in Hamburg, the Vienna Musikverein, the Philharmonie in Berlin, the Seoul Arts Centre, the NOSPR in Katowice, the Gasteig in Munich, and numerous others.

The artists who have recently performed with the Janáček Philharmonic (on tour or in Ostrava) include violinists Midori, Alena Baeva, Sergey Khachatryan, and Vadim Gluzman, singers Elīna Garanča, Anna Netrebko, Jonas Kaufmann, Patricia Petibon, Rolando Villazón, and Piotr Beczała, cellists Gautier Capuçon and Steven Isserlis, pianists Sergei Babayan, Boris Giltburg, Lukáš Vondráček, Simon Trpčeski, and Federico Colli. The prominent Russian conductor Vassily Sinaisky currently holds the title of Artistic Director and Principal Conductor.

The new Ostrava Concert Hall, designed by Steven Holl Architects in cooperation with Architecture Acts, has the potential to become a symbol of the city of Ostrava (start of construction: 2023). The provision of appropriate acoustic modifications to the Ostrava Concert Hall were entrusted to the renowned Japanese specialist Yasuhisa Toyota from Nagata Acoustics. The Janáček Philharmonic Ostrava will be able to grow artistically, and Ostrava will thus acquire a high-quality export item.

Tomáš Netopil – dyrygent / conductor

Główny dyrygent gościnny Orkiestry Filharmonii Czeskiej. Założyciel i dyrektor artystyczny International Summer Academy w Kromieryżu (Czechy). Był dyrektorem muzycznym Aalto–Musiktheater i Philharmonie Essen (2013–2023).

Tomáš Netopil ma inspirujący wpływ na środowisko artystyczne, szczególnie w zakresie muzyki czeskiej. Jest głównym dyrygentem gościnnym Orkiestry Filharmonii Czeskiej, z którą odbywa koncerty w Sali Rudolfinum w Pradze, a także regularnie prowadzi zespół podczas jego tras koncertowych. W sezonie artystycznym 2022/2023 Tomáš Netopil świętował swój dziesiąty i zarazem ostatni sezon jako dyrektor muzyczny Aalto–Musiktheater i Philharmonie Essen. W ostatnim sezonie jego kadencji można było podziwiać takie produkcje jak *Tannhäuser* Wagnera, *Dogville* Kampego i *Wesele Figara* Mozarta. Poza Essen dyrygent poprowadził również orkiestrę podczas wystawienia opery *Katja Kabanowa* w Operze Genewskiej.

Spektakle operowe w sezonie 2023/2024 z jego udziałem to m.in. *Jenůfa* Janáčka w Operze Państwowej w Hamburgu i *Rusalka* Dwořáka w Praskim Teatrze Narodowym oraz koncerty z Orkiestrą Opery Frankfurckiej i orkiestrą Tyrolskiego Teatru Regionalnego. Pozostałe wydarzenia symfoniczne obejmują koncerty z niderlandzką Radio Filharmonisch Orkest, a także powrót do Janaček Philharmonic Ostrava i Orchestre Philharmonique de Monte–Carlo. Ostatnie i przyszłe przedsięwzięcia dyrygenta w USA to występy z Naples Philharmonic, Fort Worth Symphony Orchestra oraz koncerty w ramach Aspen Festival. W sezonie 2022/2023 artysta zadebiutował z orkiestrą Concentus Musicus Wien, zdobywając dalsze doświadczenie w pracy z zespołami muzyki dawnej, oraz dyrygował koncertami w Azji z Yomiuri Nippon Symphony Orchestra i Narodową Koreańską Orkiestrą Symfoniczną.

W latach 2008–2012 Tomáš Netopil pełnił funkcję dyrektora muzycznego Praskiego Teatru Narodowego. Studiował grę na skrzypcach i dyrygenturę w rodzinnych Czechach, a także w Royal College of Music w Sztokholmie pod kierunkiem Jormy Panuli. W 2002 roku wygrał pierwszą edycję Konkursu Dyrygenckiego im. Sir Georga Soltię organizowanego w Alte Oper Frankfurt.

Marco Borggreve

Principal Guest Conductor of the Czech Philharmonic Orchestra as well as the Founder and Artistic Director of the International Summer Academy in Kroměříž, Czech Republic. Former General Music Director of Aalto–Musiktheater and Philharmonie Essen (2013–2023).

An inspirational force, particularly in Czech music, Tomáš Netopil is Principal Guest Conductor of the Czech Philharmonic Orchestra, with whom, in addition to concerts at the Rudolfinum Hall in Prague, he performs regularly on tour. In 2022/23, Tomáš Netopil celebrated his tenth and final season as General Music Director of the Aalto–Musiktheater and Philharmonie Essen; during 2022/23, this tenure featured productions of Wagner’s *Tannhäuser*, Kampe’s *Dogville*, and Mozart’s *The Marriage of Figaro*. Outside Essen, Tomáš also led a production of *Kat’a Kabanova* at the Geneva Opera.

Opera productions in the 2023/24 season include Janáček’s *Jenůfa* at the Staatsoper Hamburg and Dvořák’s *Rusalka* at the Prague National Theatre as well as concerts with the Frankfurt Opera Orchestra and the orchestra of the Tyrolean Regional Theatre. Other symphonic engagements include concerts with the Netherlands Radio Philharmonic Orchestra and returns to the Janáček Philharmonic Ostrava and the Orchestre Philharmonique de Monte–Carlo. Recent and future engagements in the USA include the Naples Philharmonic, the Fort Worth Symphony Orchestra and appearances at the Aspen Festival. In the 2022/23 season, he made his debut with the Concentus Musicus Wien Orchestra, building on his work with period ensembles, and conducted concerts in Asia with the Yomiuri and the Korean National Symphony Orchestras.

Between 2008–2012, Tomáš Netopil held the position of Music Director of the Prague National Theatre. He studied violin and conducting in his native Czech Republic as well as at the Royal College of Music in Stockholm under the guidance of Jorma Panula. In 2002, he won the first Sir Georg Solti Conductors’ Competition at the Alte Oper Frankfurt.

Armellini / Orkiestra Słoweńska / Sanderling / Armellini / Slovenian Orchestra / Sanderling

20 listopada (poniedziałek) ————— 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5

Słowenka, Węgier i Polak. Różne czasy i różne oblicza muzyki środkowej Europy. Romantyczny rozmach Ferencza Liszta, tchnące świeżością powojenne, folklorystyczno-ćwierćtonowe pomysły brzmieniowe Andrzeja Panufnika i współczesne nam delikatne pasma dźwiękowe Niny Šenk. Siła i subtelność, nostalgia i nowoczesność. Łączenie tego, co zastane, z tym, co nowe i oryginalne. Muzyka wieków XIX, XX i XXI spotyka się w jednym koncercie, budując piękny most dla swych wzajemnych odmienności.

20 November (Monday) ————— 7.30 pm

Warsaw Philharmonic
Concert Hall
5 Jasna Street

A Slovene, a Hungarian, and a Pole. Different times and different facets of Central European music. The Romantic momentum of Franz Liszt, the fresh post-war sonic ideas of Andrzej Panufnik (combining folk motives with quarter tones), and the delicate sound strands of contemporary composer Nina Šenk. Power and subtlety, nostalgia and modernity. Combining the old with the new and original. The music of the nineteenth, twentieth, and twenty-first centuries meet in one concert, building a beautiful bridge for their mutual differences.

Program koncertu / Concert programme

Nina Šenk

(ur. 1982)

Cienie ciszy (Shadows of Stillness)

(2021)

na orkiestrę

Ferenc Liszt

(1811–1886)

I Koncert fortepianowy Es–dur

(1835–1856)

- I. *Allegro maestoso*
- II. *Quasi adagio*
- III. *Allegretto vivace – Allegro animato*
- IV. *Allegro marziale animato*

***

Andrzej Panufnik

(1914–1991)

Kołysanka

(1947, rew. 1955)

na 29 instrumentów smyczkowych
i 2 harfy

Andrzej Panufnik

(1914–1991)

Sinfonia rustica (Symfonia nr 1)

(1948, rew. 1955)

- I. *con tenerezza*
- II. *con grazia*
- III. *con espressione*
- IV. *con vigore*

Wykonawcy:

Leonora Armellini
fortepian

**Orkiestra Symfoniczna Radia
i Telewizji Stoweńskiej**

Thomas Sanderling
dyrygent

Nina Šenk

(b. 1982)

Shadows of Stillness

(2021)

for orchestra

Franz Liszt

(1811–1886)

Piano Concerto No. 1

in E-flat major

(1835–1856)

- I. *Allegro maestoso*
- II. *Quasi adagio*
- III. *Allegretto vivace – Allegro animato*
- IV. *Allegro marziale animato*

***

Andrzej Panufnik

(1914–1991)

Lullaby (Kołysanka)

(1947, rew. 1955)

for 29 string instruments and 2 harps

Andrzej Panufnik

(1914–1991)

Sinfonia rustica (Symphony No. 1)

(1948, rew. 1955)

- I. *con tenerezza*
- II. *con grazia*
- III. *con espressione*
- IV. *con vigore*

Performers:

Leonora Armellini
piano

RTV Slovenia Symphony Orchestra

Thomas Sanderling
conductor

Armellini / Orkiestra Słoweńska / Sanderling / Armellini / Slovenian Orchestra / Sanderling

Urodzona w 1982 roku **Nina Šenk** studiowała kompozycję w Akademii Muzycznej w Lublanie, a następnie w Dreźnie i Monachium. Wielokrotnie nagradzana i wykonywana w Europie i Stanach Zjednoczonych, należy do grona najważniejszych twórców słoweńskich. Działa też jako organizatorka koncertów muzyki nowej w rodzimej Lublanie. Jej kompozycja **Cienie ciszy** (*Shadows of Stillness*) powstała w 2021 roku. Kilkuminutowy utwór przeznaczony na zespół orkiestrowy to subtelne, nieco nostalgiczne, brzmieniowe studium muzycznego trwania. Długie pasma dźwięków zdają się zastygać w tytułowym bezruchu, delikatnie zmieniają się tylko ich odcienie.

Ferenc Liszt (1811–1886) to kompozytor nieodrodnie związany z epoką romantyzmu. Znakomity pianista–wirtuoz, przyjaciel i wielbiciel Fryderyka Chopina, we własnej muzyce był znacznie od niego odmienny. Jego kompozycje cechuje siła i rozmach, które nieraz wykraczają poza tradycyjne, klasyczne schematy formalne. Ideą Liszta było zresztą tworzenie nowych ram, lepiej przystających do muzyki romantycznej. Zależało mu na tym, by forma cykliczna była jednolitą całością narracyjną. Tak jest i w **I Koncercie fortepianowym Es–dur**. Utwór ten ma długą historię. Pierwsze tematy kompozytor zapisał w roku 1830, ale wersja finałowa nosi datę 1849 (później Liszt jeszcze kilkakrotnie swoje dzieło poprawiał). Koncert składa się z czterech części, co bliższe

Born in 1982, **Nina Šenk** studied composition at the Academy of Music in Ljubljana and then also in Dresden and Munich. An award-winning composer whose works are performed in Europe and the USA; she is one of the most important Slovenian artists. She also organises new music concerts in her hometown of Ljubljana. Her composition **Shadows of Stillness** was created in 2021. This few-minute-long piece for orchestral ensemble is a subtle, slightly nostalgic sonic study of musical constancy. Long strands of sounds seem to freeze in the titular stillness; it is only their shadows that change slightly.

© Ciri Jazbec

Nina Šenk

obraz/painting: Franz Hantstaengl

Ferenc Liszt

Franz Liszt (1811–1886) is inextricably linked to the Romantic era. An excellent piano virtuoso, friend and admirer of Frederic Chopin, he differed significantly from him, as far as his own music was concerned. His compositions are characterised by power and momentum and often go beyond traditional classical formal schemes. Liszt's idea was to create new frames, better suited to Romantic music. He wanted the multi-movement form to be a uniform narrative whole. This is also the case in the **Piano Concerto No. 1 in E-flat major**. The piece has a long history. The composer wrote the first themes in 1830, but the final version was completed only just in 1849 (later on, Liszt revised his work several more times). The concerto is cast in four movements, which is closer to the tradition of a sonata or a symphony than to a typical

jest tradycji sonaty czy symfonii niż typowego, trzyczęściowego koncertu instrumentalnego. Całość rozpoczyna mocne i majestatyczne *Allegro maestoso*, część druga to liryczne, nokturnowe *Quasi adagio*, część trzecia – *Allegretto vivace* – *Allegro animato* to rodzaj rapsodycznego scherza, w którym na plan pierwszy wysuwa się dźwięk trianguła, całość zaś wieńczy brawurowe, pełne blasku *Allegro marziale animato*. I Koncert fortepianowy *Es-dur* Liszta należy do najbardziej znanych romantycznych koncertów przeznaczonych na ten instrument. Partia fortepianu jest wymagająca technicznie, *stricte* wirtuozowska, a orkiestrę kompozytor traktuje jako pełnoprawnego partnera solisty.

Andrzej Panufnik (1914–1991) w pierwszych latach po II wojnie światowej uznawany był za jednego z najważniejszych kompozytorów polskich i dopiero podjęta w 1954 roku decyzja o emigracji do Wielkiej Brytanii spowodowała, że w kraju objęto jego nazwisko zapisem cenzury i przestano wykonywać utwory. W późniejszych latach Panufnik zdobył pozycję w międzynarodowym świecie muzycznym, komponując dla najważniejszych muzyków i orkiestr brytyjskich i amerykańskich.

Powstała w 1947 roku **Kołysanka** na instrumenty smyczkowe i dwie harfy jest oryginalnym połączeniem ludowej melodii z dysonansową, ćwierćtonową otoczką harmoniczną. Pomysł utworu powstał w czasie wizyty kompozytora w Londynie wiosną 1947 roku, podczas jednego z wieczornych spacerów nad Tamizą:

Fale rzeki i nocne niebo nad zamglonym miastem nasunęły mi pomysł utworu rozgrywającego się w trzech planach: pulsujący rytm harf, który oddawałby spokojny, ciągły nurt rzeki, grupa solowych instrumentów smyczkowych,

three-movement instrumental concerto. The whole begins with the strong and majestic *Allegro maestoso*; the second movement is the lyrical, nocturnal *Quasi adagio*, while the third movement, *Allegretto vivace*–*Allegro animato*, is a kind of rhapsodic scherzo, in which the sound of the triangle comes to the fore. The entire piece is crowned with the daring, brilliant *Allegro marziale animato*. Liszt's *Piano Concerto No. 1 in E-flat major* is one of the most famous Romantic concertos for this instrument. The piano part is technically demanding, strictly virtuoso, while the orchestra was approached by the composer as a full-fledged partner of the soloist.

Andrzej Panufnik

Camilla Jessel-Panufnik

Andrzej Panufnik (1914–1991) was considered one of the most important Polish composers in the first years after World War II, and it was not until his decision to emigrate to Great Britain in 1954 that he was censored in Poland, and his music could no longer be performed. In later years, Panufnik made a name for himself in the international music world, composing for the most important British and American musicians and orchestras.

Created in 1947, the **Lullaby** (*Kołysanka*) for string instruments and two harps is an original combination of a folk melody with a dissonant, quarter-tone harmonic layer. The idea for the piece came to the composer when he was visiting London in the spring of 1947; it happened during one of his evening walks on the Thames:

The river's flow and the night sky over the misty city prompted the idea of music on three planes: a pulsating rhythm of harps to correspond to the gentle, uninterrupted flow of the river; a group of solo string

niektóre grające w ćwierćtonach, dla oddania widoku płynących chmur, a nad tym wszystkim niczym księżyc, który świeci także i nad Polską, polska pieśń ludowa, oparta prawie w całości na skali pentatonicznej i grana kolejno przez solowe instrumenty smyczkowe: skrzypce, następnie altówkę, wreszcie wiolonczelę. Obraz, który miałem przed oczyma, chmury chwilami ukazujące, a chwilami zasłaniające pełny krąg księżyc, muzyka miała oddawać w ten sposób, że linia melodii co jakiś czas wynurzałaby się, to znów zatapiała¹.

W rezultacie ludowy temat melodii to wyłania się, to niknie wśród misternie utkanej tkanki brzmieniowej, a całość tworzy niezwykle, oniryczny świat dźwięków. Oryginalność kompozycji natychmiast odczuli krytycy. Zygmunt Mycielski w zakończeniu swojej entuzjastycznej recenzji notował: „Mieniące się skrzydła komara, z których utkana jest *Kołysanka*, nie są jeszcze nazwane ani sklasyfikowane. Owad to nowy i jeszcze nie znany. Tkanina, którą przędą uszy słyszające na nowo”².

Rok później powstała *Sinfonia rustica*, w której Panufnik znów sięgnął do ludowych źródeł. Impulsem stał się tym razem Chopin, jako że utwór pisany był na konkurs kompozytorski organizowany z okazji obchodów Roku Chopinowskiego w 1949 roku (*Sinfonia rustica* zdobyła I nagrodę). Ze względu na Chopina Panufnik wykorzystał tradycyjne melodie, tyle że nie te z Mazowsza, ale z pobliskich Kurpiów. Wybrane ze zbioru ks. Władysława Skierkowskiego melodie znów ubrał w niecodzienną szatę, ukazując je w nowoczesnym kontekście harmonicznym i kolorystycznym.

¹ A. Panufnik, *Andrzej Panufnik o sobie*. Warszawa 1990, s. 174.

² Z. Mycielski, *Festiwal słowiański. Trzydziestolecie rewolucji. „Kołysanka Panufnika” (1947)*, w: tegoż, *Ucieczki z pięciolinii*, Warszawa 1957, s. 230–231.

instruments, some moving in quarter tones, for the drifting clouds; and above, like the moon which was also looking down on Poland, the song of a Polish peasant, based almost entirely on the pentatonic scale and played by a succession of solo string instruments: violin, then viola, then cello. The music would thus convey the scene in front of my eyes, the clouds sometimes exposing and sometimes obscuring the full circle of the moon—so that the melodie line would be submerged and then emerge again from time to time.¹

Consequently, the folk theme of the melody comes and goes among the intricately woven sound tissue, and the whole creates an unusual, oneiric world of sounds. The originality of the composition was immediately noticed by critics. Zygmunt Mycielski wrote at the end of his enthusiastic review, ‘The shimmering wings of the mosquito from which the *Lullaby* is woven are not yet named or classified. The insect is new and as-yet-unknown. A fabric spun by ears that hear anew.’²

A year later, the *Sinfonia rustica* was created, in which Panufnik again reached for folk sources. On that occasion, it was Chopin’s music that inspired him, as the work was written for a composers’ competition organised as part of the celebrations of the Chopin Year in 1949 (*Sinfonia rustica* won the first prize). Due to Chopin, Panufnik reached for traditional melodies, but not those from Mazovia only from nearby Kurpie. The composer yet again chose an unusual setting for the folk melodies selected from the collection of Fr Skierkowski, showing them in a modern harmonic

¹ A. Panufnik, *Composing Myself*, London, 1987, p. 166.

² Z. Mycielski, *Festiwal słowiański. Trzydziestolecie rewolucji. “Kołysanka Panufnika” (1947)*, in: idem, *Ucieczki z pięciolinii*, Warsaw 1957, pp. 230–231.

Dzięki temu nadał całości posmak świeżości i oryginalności brzmieniowej. Symfonia składa się z czterech części o dość klasycznym układzie. Ustawienie przestrzenne dwóch zespołów smyczkowych przedzielonych instrumentami dętymi dodało utworowi efektu dialogowania, na wzór barokowego *concerto grosso* lub grających równocześnie dwóch kapel ludowych. Kompozytor nawiązał zresztą wprost do sposobu grania muzyków wiejskich, stosując pusto brzmiące *ostinata* w niskich rejestrach smyczków, co upodabnia je do ludowych basów. *Sinfonia rustica*, dzięki zestawieniu melodii ludowych z dysonującą harmoniką i żywą, wyrazistą rytmiką, zyskała charakter pełen radości, wdzięku i niekłamanego uroku.

Beata Bolesławska–Lewandowska

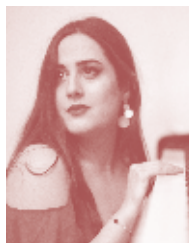
and tone colour context. As a result, the whole sounds fresh and original. The symphony consists of four fairly typically structured movements. The spatial arrangement of two string ensembles separated by wind instruments adds a dialogue effect to the piece, following the example of the Baroque *concerto grosso* or of two folk bands playing simultaneously. Moreover, the composer directly referred to the way rural musicians play by using hollow-sounding *ostinatos* in the low registers of strings, which makes them resemble folk basses. The *Sinfonia rustica*, thanks to the juxtaposition of folk melodies with dissonant harmony and lively, expressive rhythms, is full of joy, grace, and undeniable charm.

Beata Bolesławska–Lewandowska

Leonora Armellini – fortepiano / piano

Laureatka V Nagrody Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina i pierwsza Włoszka, która znalazła się w finale konkursu powszechnie uznawanego za najważniejsze wydarzenie międzynarodowej pianistyki. W 2010 roku, podczas XVI edycji konkursu, Leonora Armellini otrzymała Nagrodę im. Janiny Nawrockiej „dla pianisty wyróżniającego się muzykalnością i pięknym dźwiękiem”. Leonora Armellini (ur. 1992) występuje jako solistka, kameralistka oraz z towarzyszeniem orkiestry w prestiżowych salach koncertowych na całym świecie (m.in. Carnegie Hall w Nowym Jorku, Teatr Maryjski w Petersburgu, Salle Cortot w Paryżu, Filharmonia Narodowa, Teatro La Fenice w Wenecji, a także w całej Europie, Chinach, Korei Południowej i Japonii).

W wieku czterech lat podjęła naukę gry na fortepianie u Laury Palmieri, a szkołę ukończyła w wieku dwunastu lat z najlepszymi ocenami i wyróżnieniem. Armellini zdobyła nagrodę Premio Venezia (2005), a następnie kontynuowała naukę u Sergia Perticarolego w Akademii Muzycznej św. Cecylii w Rzymie. Uczelnię ukończyła z wyróżnieniem jako jej najmłodsza absolwentka (2009). Po studiach u Lily Zilberstein w Hamburgu specjalizowała się u Borisa Petrushansky'ego w Akademii Imola. W 2014 roku wraz z Matteem Rampinem wydała książkę popularyzującą muzykę pt. *Mozart era un figo, Bach ancora di più* (Mozart był fajny, a Bach jeszcze bardziej, wyd. Salani), przedrukowaną osiem razy i przetłumaczoną na język hiszpański. Artystka uczy gry na fortepianie w Konserwatorium Muzycznym „Antonio Buzzolla” w Adrii (Włochy).

© Lodovica Barbiero

Winner of the Fifth Prize in the International F. Chopin Piano Competition and the first Italian woman to have scaled the heights of the competition considered to be the peak of international pianism, Leonora Armellini was a very young winner of the Janina Nawrocka Award for her ‘remarkable musicality and beauty of sound’ in the 2010 edition. Leonora Armellini (1992) performs as a soloist, chamber musician, and alongside many orchestras in prestigious halls all over the world (Carnegie Hall in New York, the Mariinsky Theatre in Saint Petersburg, Salle Cortot in Paris, the Warsaw Philharmonic, La Fenice Theatre of Venice, and throughout Europe, China, South Korea, and Japan, among others).

At the age of four, she started to take piano lessons with Laura Palmieri and at twelve, she graduated with full marks, honours, and a mention. Armellini won the Venice Prize (2005) and then she continued studying with Sergio Perticaroli at the Academy of Santa Cecilia in Rome, graduating with honours and becoming the youngest graduate of the institution (2009). After studying with Lilya Zilberstein in Hamburg, she specialised with Boris Petrushansky at the Imola Academy. In 2014, she published the music dissemination book *Mozart Was Cool, Bach Even More* (*Mozart era un figo, Bach ancora di più*; publ. Salani) with Matteo Rampin, which was reprinted eight times and translated into Spanish. She teaches piano at the Adria Conservatory of Music ‘Antonio Buzzolla’ (Italy).

Orkiestra Symfoniczna Radia i Telewizji Słoweńskiej / RTV Slovenia Symphony Orchestra

Orkiestra Symfoniczna Radia i Telewizji Słoweńskiej wkracza w siódmą dekadę istnienia i od samego początku cieszy się uznaniem ze względu na swoją niesamowitą muzykalność i znakomite wykonania. Główny nacisk zespół kładzie na nagrania studyjne i koncertowe dla Narodowego Archiwum Muzycznego, wykorzystywane następnie w programach radiowych i telewizyjnych.

W ciągu ostatnich dziesięciu lat orkiestra przyciągnęła uwagę profesjonalnej publiczności dzięki współpracy ze znanymi dyrygentami i solistami, takimi jak Marko Letonja, Daniel Raiskin, Roberto González-Monjas, Angela Gheorghiu, Roberto Alagna, Marcello Álvarez, Misza Majski, Aldo Ciccolini, Radu Lupu, Stefan Vladar, Freddy Kempf, Dejan Lazić, Aleksiej Wołodin, Yeol Eum Son, Ning Feng, Gordan Nikolić, Stefan Milenković, Jean Rondeau, 2Cellos, Jonas Kaufmann, Andrea Bocelli, Anna Netrebko, José Carreras czy Plácido Domingo, a także dzięki prestiżowym koncertom w renomowanych salach koncertowych w Europie i Ameryce Południowej.

Głównym dyrygentem orkiestry jest Rossen Milanov, znakomity bułgarsko-amerykański dyrygent.

The RTV Slovenia Symphony Orchestra has been steadily entering its seventh decade, and has been acclaimed for its musical excellence and superb performance since its inception. The Orchestra's main activities are studio and concert recordings for the National Music Archive, available to radio and television programmes.

Over the last decade, the orchestra has attracted considerable attention from the professional public through collaboration with renowned conductors and soloists, including Marko Letonja, Daniel Raiskin, Roberto González-Monjas, Angela Gheorghiu, Roberto Alagna, Marcello Álvarez, Mischa Mayski, Aldo Ciccolini, Radu Lupu, Stefan Vladar, Freddy Kempf, Dejan Lazić, Alexei Volodin, Yeol Eum Son, Ning Feng, Gordan Nikolić, Stefan Milenkovich, Jean Rondeau, 2Cellos, Jonas Kaufmann, Andrea Bocelli, Anna Netrebko, José Carreras, Plácido Domingo, and others, as well as through high-profile concerts in prestigious concert halls in Europe and South America.

Chief Conductor is Rossen Milanov, the excellent Bulgarian-American conductor.

Orkiestra Symfoniczna Radia i Telewizji Słoweńskiej /
RTV Slovenia Symphony Orchestra

Thomas Sanderling — dyrygent / conductor

Thomas Sanderling dorastał w Petersburgu, gdzie jego ojciec, Kurt Sanderling, był stałym dyrygentem Orkiestry Filharmonii Petersburskiej. Ukończył Szkołę Muzyczną przy Konserwatorium w Leningradzie, a następnie studiował dyrygenturę w Hochschule für Musik w Berlinie Wschodnim. W wieku dwudziestu czterech lat został dyrektorem muzycznym Opery w Halle. Dyrygował już wówczas wszystkimi głównymi orkiestrami symfonicznymi i operowymi Niemiec Wschodnich, w tym Staatskapelle w Dreźnie i Gewandhaus w Lipsku. Pracował jako asystent zarówno Herberta von Karajana, jak i Leonarda Bernsteina. Na początku lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku został stałym dyrygentem gościnnym Deutsche Staatsoper Unter den Linden, co z kolei umożliwiło mu udany debiut w Wiedeńskiej Operze Narodowej, podczas którego poprowadził operę *Czarodziejski flet*. Zaraz po tym wydarzeniu Wiedeńska Opera Narodowa zaprosiła go do dyrygowania *Weselem Figara* — pierwszym wykonaniem od śmierci wielkiego Karla Böhma.

Wśród orkiestr, którymi dyrygował, znajdują się: BBC Scottish Symphony Orchestra, Orkiestra Symfoniczna Baltimore, Orkiestra Symfoniczna Radia Bawarskiego, Orkiestra Filharmonii w Bergen, Orkiestra Filharmonii Czeskiej, Orkiestra Symfoniczna w Dallas, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Staatskapelle Dresden, Orkiestra Filharmonii w Dreźnie, Orkiestra Gewandhaus w Lipsku, The Hallé, Orkiestra Filharmonii w Helsinkach, Konzerthausorchester Berlin, Londyńska Orkiestra Filharmoniczna, Orkiestra Symfoniczna w Montrealu, Orkiestra Symfoniczna Radia Północnoniemieckiego, Orkiestra Filharmonii w Oslo, Orkiestra Symfoniczna w Pittsburghu, Royal Liverpool Philharmonic, Orkiestra Radiowa w Hilversum, Orkiestra Filharmonii Petersburskiej, Orkiestra Symfoniczna Radia Moskiewskiego im. Czajkowskiego, Orkiestra Symfoniczna w Vancouver, Orkiestra Symfoniczna Radia Zachodnoniemieckiego w Kolonii, Orkiestra Symfoniczna w Sydney.

Jest laureatem Osaka Symphony, która dożywotnio przyznała mu tytuł dyrektora muzycznego (Music Director Laureate). Z tą orkiestrą w ciągu trzech lat dwukrotnie zdobył Grand Prix krytyków z Osaki.

Od 2017 do 2022 roku pełnił funkcję dyrektora artystycznego i głównego dyrygenta Orkiestry Filharmonii Nowosybirskiej, jednak zrezygnował ze stanowiska na znak protestu przeciwko rosyjskiej agresji na Ukrainę.

materialy prasowe / press materials

Thomas Sanderling grew up in Saint Petersburg, where his father, Kurt Sanderling, was a permanent conductor of the Saint Petersburg Philharmonic Orchestra. He graduated from the Music School of the Leningrad Conservatory and went on to study conducting at the Hochschule für Musik in East Berlin, becoming Music Director of the Halle Opera at twenty-four. By his mid-twenties, he was conducting in all of East Germany principal orchestras and opera houses, including the Dresden Staatskapelle and the Leipzig Gewandhaus. He worked as assistant to both Herbert von Karajan and Leonard Bernstein. In the early 1980s, he became

a permanent guest conductor at the Deutsche Staatsoper Unter Den Linden, which led to his successful debut at the Wiener Staatsoper, conducting *The Magic Flute*. Immediately afterwards, the Wiener Staatsoper invited him to conduct *The Marriage of Figaro*—performed for the first time since the death of the great Karl Böhm.

Among the orchestras he has conducted are: the BBC Scottish Symphony Orchestra, the Baltimore Symphony Orchestra, the Bayerische Rundfunk Symphony Orchestra, the Bergen Philharmonic, the Czech Philharmonic, the Dallas Symphony Orchestra, the Deutsches Symphonie Orchester, the Dresden Staatskapelle, the Dresden Philharmonic, the Gewandhaus Orchestra Leipzig, the Halle Orchestra UK, the Helsinki Philharmonic, the Konzerthausorchester Berlin, the London Philharmonic, the Montreal Symphony Orchestra, the NDR Hamburg Symphony Orchestra, the Oslo Philharmonic, the Pittsburgh Symphony Orchestra, the Royal Liverpool Philharmonic, the Radio Philharmonic Hilversum, the Saint Petersburg Philharmonic, the Tchaikovsky Symphony Orchestra, the Vancouver Symphony Orchestra, the WDR Symphony Orchestra Cologne, the Sydney Symphony Orchestra.

He is Music Director Laureate of Osaka Symphony, which awarded him the title of Music Director Laureate for his lifetime. He won the Grand Prix of the Osaka Critics twice in three years with this Orchestra.

From 2017 to 2022, he was Artistic Director and Chief Conductor at the Novosibirsk Philharmonic Orchestra, a position he gave up as a protest against Russian aggression in Ukraine.

f

Muzyka do filmu *Jánošík* (1921) / Music for the Film *Jánošík* (1921)

21 listopada (wtorek) ————— 18.00

Teatr Palladium
ul. Złota 9

Fascynacja muzyków kinem niemym nie przemija. Wciąż gromadzą się wokół niego najlepsi twórcy, a stare filmy są często przestrzenią do poszukiwania nowego muzycznego języka i doskonalenia się w tym, co w sztuce najważniejsze, czyli umiejętności opowiadania historii. *Jánošík* (1921), pierwszy słowacki film niemy, jest dziś chyba jednym z najcenniejszych skarbów światowej kinematografii. Cudem odnaleziony w garażu w Chicago w latach 70., zainspirował kompozytora Stanislava Palúcha, artystów Slovak Sinfonietta Žilina oraz grupy Bashavel do stworzenia wciągającego muzyczno-filmowego spektaklu.

21 November (Tuesday) ————— 6.00 pm

Palladium Theatre
9 Złota Street

Silent cinema has always fascinated musicians. It still attracts the best artists, and old films are often a space to look for a new musical language and to improve in an area that is most important in art, i.e., the ability to tell stories. *Jánošík* (1921), the first Slovak silent film, is probably one of the most valuable treasures of world cinema today. Miraculously found in the 1970s in a garage in Chicago, it inspired composer Stanislav Palúch and Slovak artists of the Slovak Sinfonietta Žilina and of the Bashavel group to create a captivating music and film show.

Program koncertu / Concert programme**Stanislav Palúch**

(ur. 1977)

Muzyka do filmu *Jánošík*

rež. Jaroslav Siakel',

Tatra Film Corporation, 1921

Wykonawcy:

Bashavel

Slovak Sinfonietta Žilina

Vladimír Martinka

dyrygent

Stanislav Palúch

(b. 1977)

Music for the Film *Jánošík*

dir. Jaroslav Siakel',

Tatra Film Corporation, 1921

Performers:

Bashavel

Slovak Sinfonietta Žilina

Vladimír Martinka

conductor

Muzyka do filmu *Jánošík* (1921) / Music for the Film *Jánošík* (1921)

Kino nigdy nie było nieme. To jedna z najprostszych i najpiękniejszych definicji muzyki w filmie. Ale reszta to jedna wielka tajemnica. Nie wiemy bowiem na pewno, czy podczas oficjalnie pierwszego komercyjnego pokazu w grudniu 1895 roku, gdy francuscy wynalazcy bracia August i Louise Lumière pokazali w paryskiej kawiarni *Wyjście robotników z fabryki Lumière w Lyonie*, towarzyszyła ruchomym obrazom jakaś muzyka. Ani tego, kiedy dokładnie zrozumiano to, co potem ujął w słowa jeden z pierwszych badaczy muzyki filmowej Kurt London, że publiczność może słuchać w ciszy, ale na pewno nie da rady patrzeć w ciszy. Nie wiemy też, w którym momencie dostrzeżono w kompozycjach muzycznych ich niezwykle ważną dla dzieła filmowego wartość, mianowicie to, że wpływają na emocje widza, a nawet mogą nimi sterować. Na podstawie nadal porządkowanych materiałów możemy domyślać się, że nie stało się to od razu, a na początku muzyka raczej uatrakcyjniała widowisko, jakim był seans, nadawała mu wyjątkowości, a czasem tuszowała to, co dla uszu mogło być męczące, np. odgłos sprzętu projekcyjnego. Jej najważniejsza rola przyszła z czasem.

Ewolucja muzyki towarzyszącej filmom to proces zachwycający. Od pojedynczych instrumentów przez małe zespoły aż po wielkie orkiestry, od prostego komentarza po rozbudowane i starannie zaplanowane materiały dźwiękowe i muzyczne. To wszystko czyni kilka dekad kina niemego okresem intrygującym i wciąż odkrywaniem na nowo. I choć zmieniło się w kinie prawie wszystko, dwie kwestie pozostają niezmiennie – opowiadanie historii i chęć odniesienia się do niej muzyką w taki sposób, aby sama opowieść była jeszcze lepsza. Nieme filmy mają się dobrze, gromadzą na pokazach na całym świecie, a szczególnie w Europie,

Film has never been silent. This is one of the simplest and most beautiful definitions of music in the film. But the rest is one great mystery. We do not know for sure whether during the officially first commercial screening in December 1895—when the French inventors, brothers Auguste and Louis Lumière, showed *Workers Leaving the Lumière Factory in Lyon* in a Parisian café—there was any music accompanying the moving images. It is also unknown when the famous sentence by Kurt London was fully understood; London was one of the first researchers of film music, and he once said that the audience could listen in silence, but certainly could not watch in silence. And we do not know at what point this so-called added value, invariably important for each film, was noticed in musical compositions, i.e., that it affects the viewer's emotions and can even control them. Based on the still compiled materials, we can guess that it did not happen immediately; at the beginning, music was rather used to make screenings more attractive, unique. Sometimes, it would cover up noises that could be unpleasant to the ear, e.g., the sound of projectors. However, its most important role came later.

The evolution of the music accompanying films is a delightful process. From individual instruments, through small ensembles, to large orchestras, from a simple commentary to extensive and carefully planned audio and musical materials. All this makes several decades of silent cinema an intriguing and constantly rediscovered period. Although almost everything has changed in film, two things remain the same—the storytelling and the desire to refer to a story with music to make it even better. Silent films are doing well; they attract large crowds of viewers and listeners at screenings all over the world,

gdzie ich korzenie, tłumy widzów i słuchaczy. Wiele z tych produkcji to skarby na skalę międzynarodową.

Takim skarbem jest *Jánošík* (reż. Jaroslav Siakel') z 1921 roku, pierwszy pełnometrażowy i jednocześnie jedyny pełnometrażowy niemy film słowacki, jaki zachował się do dzisiaj. W 1995 roku, jeszcze za życia reżysera, został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Historia karpacciego zbrojnika Janosika znana jest doskonale w Czechach, na Słowacji i w Polsce, gdzie legendę harnasia, który „zabierał bogatym i dawał biednym”, rozślawił w kulturze popularnej telewizyjny serial z lat 70. z Markiem Perepeczką w roli tytułowej. Film Siakel'a rozpoczyna dzieje kina czeskiego i słowackiego, a jego losy są niezwykle barwne.

Pomysł realizacji filmu narodził się w Chicago, dokąd jeszcze przed I wojną światową przeniósł się Jaroslav Siakel', by później wraz z bratem Danielem prowadzić fabrykę produkującą sprzęt filmowy. Mieszkającym w Ameryce Słowakom bardzo zależało na tym, aby opowieść o ich narodowym bohaterze trafiła na ekran. Na miejsce zdjęć bracia wybrali, spośród wielu innych, swoje rodzinne okolice (Blatnická dolina), a główne role powierzyli zarówno aktorom profesjonalnym (Janosika zagrał znany aktor teatralny Theodor Pištěk), jak i naturzszczykom, którzy nigdy wcześniej nie stali przed kamerą. Opowieść oparto na dramacie Jiříego Mahena, ale wzbogacono ją o wątki współczesne dla twórców. Powstały dwie kopie – jedna do wyświetlania na rynku słowackim, druga na amerykańskim. I jak wiele innych niemych filmów – *Jánošík* zaginął. Odnalazł się w Chicago, w garażu producenta Jana Závodnego, dopiero w 1970 roku. Pięć lat później na podstawie kopii amerykańskiej film zrekonstruowano. Odzwierciedla on nie tylko tradycję kraju autorów, ale też losy ich samych, a przede wszystkim część trudnej do odtworzenia i porywającej historii niemej kinematografii. Festiwalowa projekcja skupi wyśmienitych muzyków, przede wszystkim

especially in Europe, where they come from. Many of those productions are international gems.

The 1921 film *Jánošík* (dir. Jaroslav Siakel') is such a gem as the first feature-length Slovak film and at the same time the only silent Slovak film that has survived to this day. In 1995, while the director was still alive, it was inscribed on the UNESCO World Heritage List. The story of the Carpathian bandit Jánošík is well known in the Czech Republic, Slovakia, and Poland, where the legend of a *harnaš* who 'stole from the rich to give to the poor' was made famous in popular culture by a 1970s television series starring Marek Perepeczko. The fortunes of Siakel's film are also extremely eventful; what is more, *Jánošík* begins the history of Czech and Slovak cinema.

The idea of making the film was born in Chicago, where Jaroslav Siakel' moved before World War I; later, together with his brother Daniel, he established a factory producing film equipment. Slovaks living in America wanted the story of their national hero to hit the screen. For the location, the brothers chose, among other places, their home region (the Blatnica Valley), and the main roles were entrusted to both professional actors (*Jánošík* was portrayed by a renowned stage actor, Theodor Pištěk) and amateurs, who had never been in front of a camera. The story was based on a drama by Jiří Mahen, but it was enriched with contemporary themes. Two copies were created—one for display on the Slovak market, and the other—on the American market. And like many other silent films, *Jánošík* disappeared. It was found in Chicago, in the garage of producer Jan Závodny, only in 1970. Five years later, the film was reconstructed on the basis of the American copy. It reflects not only the tradition of the authors' country, but also their fate and, above all, a part of the fascinating history of silent cinema, which is difficult to reconstruct.

Stanislava Palúcha, jednego z najbardziej rozchwytywanych artystów Słowacji i Czech, który w 2021 roku skomponował muzykę do *Jánošíka* na zamówienie Viva Musica! Festival w Bratysławie, oraz Slovak Sinfonietta Žilina. Palúch wśród najważniejszych dla siebie kompozytorów filmowych wymienia Johna Williamsa, lecz, choć jest muzykiem wszechstronnym, nie zajmuje się kinem na co dzień. I tak jak Williams w sztuce stawia przede wszystkim na jakość. „Film wydaje mi się zawsze na początku atrakcyjniejszy niż wszystko inne, co robię”¹ – żartował w jednym z wywiadów.

Słusznie. Ta tajemnicza atrakcyjność kina była od zawsze wielką pokusą dla pierwszych grających i tworzących muzykę filmową artystów. Mieliśmy wśród nich klasyków, kompozytorów operetek i oper, musicali, przedstawicieli sztuki popularnej. Wszystkich tych, którzy zdecydowali się połączyć swój warsztat z odwagą potrzebną do wkroczenia w coś zupełnie nowego, nieznanego. W jakimś sensie dzisiejsze projekcje filmów niemych powtarzają ten zwyczaj.

Muzykę do *Jánošíka* wykonają wspólnie Stanislav Palúch (skrzypce), działająca już od blisko 50 lat Slovak Sinfonietta Žilina oraz grupa Bashavel – w jej skład wchodzi muzyki, którym nieobcy jest również jazz i marzenia o połączeniu go z elementami ludowymi. *Jánošík* to jeden z ich flagowych projektów. Zainteresowanie filmem z 1921 roku zaczęło się od kameralnego pokazu i równie kameralnego występu – w domu. A także od inspirującej obserwacji, że kino... przecież nigdy nie było nieme.

Magda Miška-Jackowska

¹ S. Prátorová, *Jánošík v rukách virtuóza Stana Palúcha*, Pravda, 12.08.2021, <https://kultura.pravda.sk/hudba/clanok/597377-janosik-v-rukach-virtuoz-a-stana-palucha/> [dostęp: 31.07.2023].

The festival screening will bring together excellent musicians, especially **Stanislav Palúch**, one of the most sought-after artists in Slovakia and the Czech Republic, who, in 2021, composed music for *Jánošík* commissioned by the Viva Musica! Festival in Bratislava, and the Slovak Sinfonietta Žilina. Palúch, who mentions John Williams among the film music composers he values most, is a versatile musician, but he does not deal with cinema on a daily basis. Like Williams, in his art he focuses primarily on quality. ‘At the beginning, film always seems more attractive than everything else I do,’¹ he joked in one of the interviews.

And rightly so. This mysterious attractiveness of cinema was always a great temptation for the first artists playing and creating film music. Among them, there were classical music composers, operetta and opera creators, authors of musicals, or representatives of popular art. All of them decided to combine their technical skills with the courage needed to enter something completely new, unknown. In a sense, today’s projections of silent films follow that scheme.

The music for *Jánošík* will be jointly performed by Stanislav Palúch (violin), the Slovak Sinfonietta Žilina (which has been active for over fifty years) and the Bashavel group, which includes musicians who are also familiar with jazz and who have been dreaming of combining it with folk elements. *Jánošík* is one of their flagship projects, and their interest in the 1921 film began with a small screening and an equally small performance—at home. And with an inspiring observation that film... has never been silent.

Magda Miška-Jackowska

¹ S. Prátorová, *Jánošík v rukách virtuóza Stana Palúcha*, Pravda, 12/08/2021, <https://kultura.pravda.sk/hudba/clanok/597377-janosik-v-rukach-virtuoz-a-stana-palucha/> (accessed on 31/07/2023).

Bashavel

Zespół Bashavel powstał wiosną 2006 roku jako wspólny projekt muzyków współpracujących wcześniej w różnych formacjach jazzowych (Pacora Trio, NBS trio itp.). Poprzez swój język muzyczny artyści nawiązują do wątków tradycji muzyki ludowej. Cymbały, fortepian, perkusja, kontrabas i skrzypce nadają ludowym pieśniom i motywom różnorodne nastroje, barwy i rytmy oscylujące między wieloma gatunkami. Grupa wystąpiła już na kilkudziesięciu koncertach i festiwalach, takich jak koncerty w Słowackim Teatrze Narodowym i Teatrze Arena w Bratysławie, w Radiu Katowice, w Marsylii, na festiwalach Konwergencie, Jazzfest Brno, Trenčín Jazz Festival, Jazz pod Zamkiem, Viva Musica!, Międzynarodowy Festiwal Jazzowy Piešťany, Święto Ludowe Náměšť nad Oslavou i wiele innych. Wymieniając udane projekty zespołu, nie można pominąć ich koncertowego wykonania muzyki do pierwszego słowackiego filmu niemego *Jánošík* z 1921 roku, którą grupa wykonywała zarówno w warunkach domowych, jak i na CinEast Festival w Luksemburgu. Utwór *Gruszka (Hruška)* został wybrany jako muzyka do oficjalnego zwiastuna tego festiwalu filmowego.

W 2017 roku zespół nagrał swoją płytę wizytówkę pt. *Hoorhay*, która spotkała się z bardzo przychylnym przyjęciem w kraju i za granicą oraz zdobyła nagrodę Radio Head Awards 2017 dla najlepszego słowackiego albumu jazzowego. W 2020 roku Bashavel został wybrany przez międzynarodowe jury ekspertów jako jedyny przedstawiciel Słowacji zaproszony do udziału w prestiżowych targach muzycznych WOMEX 2020.

The music band Bashavel was formed in spring 2006 as a joint project by musicians who had previously worked together in various jazz formations (Pacora Trio, NBS trio, etc.). Using the language of their music, they want to gather the threads of folk music traditions. Cymbalom, piano, drums, double bass, and violin transform the folk songs and motifs into a variety of moods, colours, and rhythms, oscillating amongst multiple genres. Since their beginnings, the group have already performed at several concerts and festivals, such as concerts in the Slovak National Theatre and in the Arena Theatre in Bratislava, in Radio Katowice, in Marseille, at the Konwergencie festivals, the Jazzfest Brno, the Trenčín Jazz Festival, Jazz Under the Castle, Viva Musica!, the International Jazz Festival Piešťany, the Folk Holiday Náměšť nad Oslavou, etc. Of the group's many various successful projects, one certainly cannot omit their rehearsal and concert performance of the music from the first Slovak silent film *Jánošík* from 1921, which the group played at home as well as at the CinEast Festival in Luxembourg. The piece *Pear (Hruška)* was chosen as the music for the official trailer of this film festival.

In 2017, the band recorded their profile CD called *Hoorhay*, which met with a very favourable reception at home and abroad immediately after its release and won the Radio Head Awards 2017 for the best Slovak jazz album. In 2020, Bashavel was selected by an international expert jury as the only representative of Slovakia to participate in the prestigious music fair WOMEX 2020.

Slovak Sinfonietta Žilina

Jedną z najbardziej znanych orkiestr zawodowych w Europie Wschodniej, zajmująca znaczącą pozycję w słowackim życiu muzycznym. Została założona w 1974 roku jako jedyna słowacka orkiestra kameralna „okresu klasycznego”. Od tego czasu zyskała uznanie na Słowacji i w Czechach, a także osiągnęła międzynarodową renomę. Orkiestra liczy trzydziestu pięciu członków będących absolwentami najważniejszych czeskich i słowackich akademii muzycznych. Są to przeważnie laureaci międzynarodowych konkursów, działający zarówno jako soliści, jak i kameraliści.

Slovak Sinfonietta Žilina grała w tak prestiżowych miejscach jak: Musikverein i Konzerthaus w Wiedniu, Concertgebouw w Amsterdamie, sale koncertowe filharmonii w Berlinie, Monachium i Kolonii, Dom Artystów w Pradze (Rudolfinum), Tonhalle Düsseldorf, Komische Oper i Konzerthaus Berlin, Katedra św. Franciszka w Asyżu, Palau de la Musica Catalana w Barcelonie, Teatro Arriaga w Bilbao, The Symphony Hall w Osace, The Metropolitan Hall w Tokio, Mozarteum w Salzburgu, Tonhalle w Zurychu, Pavilhao Atlantico w Lizbonie, Teatr Narodowy w Pekinie, Seoul Arts Center oraz Wielka Sala Koncertowa Filharmonii Petersburskiej.

Wśród wybitnych artystów, którzy występowali z orkiestrą, znajdują się dyrygenci Peter Maag, Marco Armiliato, Theodore Kuchar, Jean-Bernard Pommier, Alexander Schwinck, Misha Katz, Christian Benda, Dwight Bennett, Christian Pollack, Peter Breiner, Vladimir Kiradjiev, Ernst Märzendorfer, Martin Sieghardt, Stefan Lano, Volker Schmidt-Gertenbach, Georg Mais, Urs Schneider, Ondrej Lenárd, Francesco Angelico, Daniele Rustioni oraz soliści: Igor Ojstrach, Narciso Yepes, André Gertler, Václav Hudeček, Sophia Jaffé, Baiba Skride, Dalibor Karvay, Liana Issakadze, Vanessa-Mae, Eugen Indjic, Till Fellner, Paul Badura-Skoda, Timur Sergejyenia, Ludmil Angelov, Magdaléna Hajóssyová, Adriana Kučerová, Pretty Yende, Izabela Labuda, Benno Schollum.

Orkiestra dała łącznie ponad trzy tysiące trzysta koncertów w Europie, Azji, Afryce i obu Amerykach, m.in. w Japonii, Chinach, Korei, Brazylii, Kanadzie i USA.

It is one of the best-known professional orchestras in Eastern Europe, and holds a significant position in Slovak musical life. It was founded in 1974 as Slovakia's only 'Classical period' chamber orchestra. Since then, the orchestra has attained a prominent position in both the Slovak and Czech Republics, and has achieved a considerable international reputation. Its thirty-five members are graduates of the major Czech and Slovak music academies and many of them are winners of international competitions, active both as soloists and chamber musicians.

The Slovak Sinfonietta Žilina has played at such prestigious international venues as the Musikverein and Konzerthaus Vienna, the Concertgebouw Amsterdam, the Philharmonic Halls in Berlin, Munich, and Cologne, the House of Artists Prague, the Tonhalle Düsseldorf, the Komische Oper and Konzerthaus Berlin, St Francis' Cathedral Assisi, the Palau de la Musica Catalana Barcelona, the Teatro Arriaga Bilbao, the Symphony Hall Osaka, the Metropolitan Hall in Tokyo, the Mozarteum Salzburg, the Tonhalle Zürich, the Pavilhao Atlantico Lisbon, the NCPA Beijing, the Seoul Arts Centre, and the Great Concert Hall of the Saint Peterburg Philharmonic, among others.

Among the prominent artists who have performed with the orchestra are conductors Peter Maag, Marco Armiliato, Theodore Kuchar, Jean-Bernard Pommier, Alexander Schwinck, Misha Katz, Christian Benda, Dwight Bennett, Christian Pollack, Peter Breiner, Vladimir Kiradjiev, Ernst Märzendorfer, Martin Sieghart, Stefan Lano, Volker Schmidt-Gertenbach, Georg Mais, Urs Schneider, Ondrej Lenárd, Francesco Angelico, Daniele Rustioni, and soloists: Igor Oistrach, Narciso Yepes, André Gertler, Václav Hudeček, Sophia Jaffé, Baiba Skride, Dalibor Karvay, Liana Issakadze, Vanessa-Mae, Eugen Indjic, Till Fellner, Paul Badura-Skoda, Timur Sergejyenia, Ludmil Angelov, Magdaléna Hajóssyová, Adriana Kučerová, Pretty Yende, Izabela Labuda, and Benno Schollum.

Altogether, the orchestra has given more than 3,300 concerts in Europe, Asia, Africa and the Americas, i.a., Japan, China, Korea, Brasil, Canada, and the USA.

Vladimír Martinka – dyrygent / conductor

Vladimír Martinka (ur. 1976 roku w Żylinie) studiował grę na fortepianie w Konserwatorium w Żylinie u Marty Filovej i Dariny Švárnej oraz w Musik-Akademie Basel w Szwajcarii u słynnego wirtuoza fortepianu Rudolfa Buchbindera. Artysta pobierał również nauki w zakresie gry na fortepianie i dyrygentury w North Carolina School of the Arts w USA u Cliftona Matthews'a oraz w zakresie muzyki fortepianowej i kameralnej w Konserwatorium w Bostonie w USA u Michaela Lewina. Aktywnie uczestniczył w kursach mistrzowskich prowadzonych przez wybitnych pedagogów, jak np. Lazar Berman, Vitaly Margulis, Eugen Indjic, Peter Toperczer, Claude Frank, Horacio Gutiérrez, Peter Orth i Dag Achatz. Jest laureatem kilku konkursów pianistycznych: I nagroda w konkursie Premio Vittoria Kaffa Rigetti we Włoszech, zwycięstwo w Międzynarodowym Konkursie Sonat Beethovena w Memphis w USA, w Konkursie Koncertów NCSA w USA, II nagroda w Puerto Rico w Konkursie im. Luisa A. Ferré, nagroda dla najlepszego uczestnika kursów w Zurychu, nagroda w Konkursie im. Fryderyka Chopina w Mariańskich Łaźniach oraz wiele innych.

Po ukończeniu studiów pianistycznych został studentem prestiżowej Akademii Filmowej Badenii-Wirtembergii w Stuttgarcie. Od 2004 roku zajmuje się głównie muzyką filmową i produkcją muzyczną – muzyka akustyczna i elektroniczna/ambient. Jako orkiestrator, aranżer i dyrygent pracuje głównie przy produkcjach amerykańskich i skandynawskich. Współtworzył również gry wideo, np. *Battlefield I*, *Battlefield V*, *Harry Potter i Księżę Półkrwi*, oraz filmy i seriale: *Amundsen*, *Kapitan Szablozębny*, *Tsunami*, *Emigranci*, *Becoming you*, *Day 13*, *Hacker*, *Chef's Table*, *Foniks*, *The Quake*, *Delirium*, *Benji*, *Wybór króla*, *Golem z Limehouse*, *Magnus*, *Infini*, *Terminus* i wiele innych.

Współpracował także z Lucie Bílá i Petrem Maláskem przy koncertach w praskiej hali widowiskowej O2 Arena i w Bratysławie. Jako dyrygent produkcji filmowych regularnie współpracuje ze Słowacką Radiową Orkiestrą Symfoniczną, Czeską Narodową Orkiestrą Symfoniczną, Discovery Orchestra Tasmania, ŠKO Žilina oraz wieloma innymi orkiestrami studyjnymi w Bratysławie i Pradze.

Michael Kaboš

Vladimír Martinka (b. 1976, Žilina) studied piano at the Žilina Conservatory with Marta Filová and Darina Švárná, and at the Musik-Akademie Basel in Switzerland with the famous piano virtuoso Rudolf Buchbinder, piano and conducting at the North Carolina School of the Arts in the USA with Clifton Matthews, and piano and chamber music at the Boston Conservatory in the USA with Michael Lewin. He has actively participated in masterclasses with such luminaries as Lazar Berman, Vitaly Margulis, Eugen Indjic, Peter Toperczer, Claude Frank, Horacio Gutiérrez, Peter Orth, and Dag Achatz. He has won prizes in several piano competitions:

first prize at the Premio Vittoria Caffa Righetti in Italy, first prize at the International Competition of Beethoven Sonatas in Memphis, USA, and the NCSA Concerto Competition in the USA, second prize in Puerto Rico at the Luis A. Ferre Competition, and a prize for the best participant in the Zurich courses, among others. He was also the laureate of the F. Chopin Competition in Mariánské Lázně.

After completing his piano studies, he became a student at the prestigious Film Akademie Baden-Württemberg in Stuttgart. Since 2004, he has been working mainly in film music and music production: acoustic and electronic/ambient. As an orchestrator, arranger, and conductor, he works mainly for American and Scandinavian productions. He has contributed to video games such as *Battlefield I*, *Battlefield V*, *Harry Potter and the Half Blood Prince* and movies/series *Amundsen*, *Captain Sabertooth*, *Tsunami*, *The Emigrants*, *Becoming You*, *Day 13*, *Hacker*, *Chef's Table*, *Føniks*, *The Quake*, *Delirium*, *Benji*, *The King's Choice*, *The Limehouse Golem*, *Magnus*, *Infini*, *Terminus*, and many more.

He has also collaborated with Lucie Bílá and Petr Malásek on concerts in Prague's O2 Arena and Bratislava. As a conductor of film productions, he regularly collaborates with the Slovak Radio Symphony Orchestra, the Czech National Symphony Orchestra, the Discovery Orchestra Tasmania, the ŠKO Žilina, and other studio orchestras in Bratislava and Prague.

Długosz / Orkiestra NUSO Charków / Dybał / Długosz / NUSO Kharkiv Orchestra / Dybał

21 listopada (wtorek) — 20.00

Filharmonia Narodowa
Sala Koncertowa
ul. Jasna 5

Błyskotliwa i mistrzowska *Mała suita* Witolda Lutosławskiego to prawdziwa perełka muzyczna. Już od pierwszych nut przypada do gustu słuchaczom i wykonawcom. Uwzględniając upodobania wybitnego francuskiego flecisty Jean-Pierre'a Rampala, Krzysztof Penderecki dedykował mu *Koncert na flet i orkiestrę*. Utrzymał go w nastroju pastoralnym, natomiast partię solową potraktował w sposób szczególnie wirtuozowski. *Modlitwa za Ukrainę* Walentyna Sylwestrowa, inspirowana protestami na kijowskim Majdanie, swoim modlitewnym skupieniem przypomina światu o kruchości naszej cywilizacji. I na zakończenie – oparta na ludowych melodiach *Symfonia „Ukraińska”* Mychajła Kałaczewskiego.

21 November (Tuesday) — 8.00 pm

Warsaw Philharmonic
Concert Hall
5 Jasna Street

Witold Lutosławski's brilliant and masterful *Little Suite* is a real musical gem. From the very first notes, it appeals to listeners and performers. Taking into account the preferences of outstanding French flautist Jean-Pierre Rampal, Krzysztof Penderecki dedicated the *Concerto for Flute and Orchestra* to him. He kept it in a pastoral mood; in turn, he approached the solo part in a particularly virtuoso manner. Valentin Silvestrov's *Prayer for Ukraine*, inspired by the protests in Maidan, Kyiv, reminds the world of the fragility of our civilisation with its prayerful concentration. And finally—the *'Ukrainian' Symphony* by Mykhailo Kalachevsky, based on folk melodies.

Program koncertu / Concert programme

Witold Lutosławski

(1913–1994)

Mała suita

(1951)

wersja na orkiestrę symfoniczną

Krzysztof Penderecki

(1933–2020)

Koncert na flet i orkiestrę

(1992)

***

Walentyn Sylwestrow

(ur. 1937)

Modlitwa za Ukrainę

(*Prayer for Ukraine*)

(2014)

opracowanie na orkiestrę:

Andreas Gies

Mychajło Kałaczewski

(1851–1907)

Symfonia a–moll „Ukraińska”

(1876)

I. *Poco andante – Allegro*

II. *Intermezzo: Scherzando*

III. *Andante con moto*

IV. *Finale: Allegro*

opracowanie: Wiktor Honczarenko

Wykonawcy:

Łukasz Długosz

flet

„Nadiia” Ukraińska Orkiestra
Symfoniczna

Jurek Dybał

dyrygent

Witold Lutosławski

(1913–1994)

Little Suite

(1951)

version for symphony orchestra

Krzysztof Penderecki

(1933–2020)

Concerto for Flute and Orchestra

(1992)

***

Valentin Silvestrov

(b. 1937)

Prayer for Ukraine

(2014)

arr. for orchestra:

Andreas Gies

Mykhailo Kalachevsky

(1851–1907)

Symphony in A minor ‘Ukrainian’

(1876)

I. *Poco andante – Allegro*

II. *Intermezzo: Scherzando*

III. *Andante con moto*

IV. *Finale: Allegro*

arr.: Wiktor Honcharenko

Performers:

Łukasz Długosz

flute

‘Nadiia’ Ukrainian Symphony
Orchestra

Jurek Dybał

conductor

Długosz / Orkiestra NUSO Charków / Dybał / Długosz / NUSO Kharkiv Orchestra / Dybał

W 2023 roku obchodzimy 110. rocznicę urodzin jednego z najwybitniejszych polskich kompozytorów wszechczasów. W muzyce polskiej **Witold Lutosławski** (1913–1994) porównywany jest z Fryderykiem Chopinem i Karolem Szymanowskim. W światowej – stawiany obok Maurice’a Ravela i Béli Bartóka. **Mała suita** powstała na zamówienie kameralnej orkiestry radiowej i została ukończona w 1950 roku. Z inicjatywy Grzegorza Fitelberga, wybitnego dyrygenta oraz wielkiego popularyzatora polskiej muzyki, utwór został opracowany na orkiestrę symfoniczną. W tej nowej wersji zaprezentował on *Suitę* na Festiwalu Muzyki Polskiej w 1951 roku. Prosta stylizacja polskiego folkloru na pierwszy rzut oka wydawała się spełnieniem marzeń władz socjalistycznych o ideale polskiego socrealizmu: tonalna, melodyjna i prosta. W rzeczywistości tej kompozycji, tak wyraźnie związanej z folklorem, w żadnym wypadku nie można nazwać prymitywną. Wręcz przeciwnie, niezwykła, a przede wszystkim mistrzowska *Suita* demonstruje prawdziwy talent kompozytora i wspaniałe opanowanie warsztatu, co pozwoliło Lutosławskiemu na stworzenie prawdziwej perełki w dziedzinie tzw. muzyki popularnej, która od pierwszych nut przypada do gustu zarówno słuchaczom, jak i muzykom. Rozpatrując *Małą suitę* z perspektywy całego dorobku Lutosławskiego, widzimy, że utwór ten stał się ogniwem w długoletniej ewolucji jego języka muzycznego.

Światowej sławy kompozytor, dyrygent i pedagog **Krzysztof Penderecki** (1933–2020) należy do grona najwybitniejszych osobowości polskiej muzyki XX i XXI wieku. Jego muzyka już od ponad sześćdziesięciu lat jest wykonywana na najbardziej prestiżowych scenach w Europie, obu

Witold Lutosławski

Andrzej Zborski, ZKP

In 2023, we celebrate the 110th anniversary of the birth of one of the most outstanding Polish composers of all time. In Polish music, **Witold Lutosławski** (1913–1994) is compared to Frederic Chopin and Karol Szymanowski. In an international context, he is ranked next to Maurice Ravel and Béla Bartók. The **Little Suite** was commissioned by a chamber radio orchestra and was completed in 1950. On the initiative of Grzegorz Fitelberg, an outstanding conductor and a great populariser of Polish music, the piece was arranged for symphony orchestra. He presented the new version of the *Suite* at the Polish Music Festival in 1951. At first glance, this simple stylisation of Polish folklore seemed to fit the ideal of the socialist authorities perfectly, since it was tonal, melodious, and simple. However, this composition, so clearly associated with folklore, can in no way be called primitive. On the contrary, the unusual and, above all, masterful *Suite* demonstrates the composer’s true talent and great mastery of technique, which allowed Lutosławski to create a real gem in the field of so-called popular music, which, from the first notes, is to the taste of both listeners and musicians.

If we look at the *Little Suite* from the perspective of Lutosławski’s entire oeuvre, we can see that it became a link in the long-term evolution of his musical language.

World-famous composer, conductor, and teacher **Krzysztof Penderecki** (1933–2020) is one of the most outstanding personalities of the Polish music of the twentieth and twenty-first centuries. His music has been performed on the most prestigious stages in Europe, the Americas, Asia, and Australia for over sixty years. The artist’s rank is evidenced not only

Amerykach, Azji oraz w Australii. O randze twórcy świadczą nie tylko międzynarodowe festiwale i konkursy jego imienia, liczne odznaczenia, nagrody i tytuły, ale przede wszystkim wykonania jego muzyki przez czołowe orkiestry i wybitnych wirtuozów w najśłynniejszych salach koncertowych świata. W twórczości Pendereckiego istotne miejsce zajmują utwory komponowane z myślą o znakomitych instrumentalistach.

Koncert na flet i orkiestrę został napisany dla francuskiego fletyisty Jean-Pierre'a Rampala. Wychodząc naprzeciw upodobaniom solisty, Penderecki utrzymał *Koncert* w nastroju pastoralnym, stroniąc od awangardowych efektów brzmieniowych. Partia solowa potraktowana została natomiast w sposób szczególnie wirtuozowski. Warto przypomnieć, że jedną z inspiracji dla powstania *Koncertu fletowego* było pełne zaćmienie księżyca, co kompozytor odnotował na końcu partytury.

Urodzony w 1937 roku **Walentyn Sylwestrow** jest najwybitniejszym żyjącym kompozytorem ukraińskim i należy do najbardziej oryginalnych współczesnych twórców. Jego kompozycje (symfonie, utwory wokalnie-instrumentalne, chóralskie oraz kameralne) wykonywane są w Austrii, Danii, Holandii, Finlandii, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych. Niejednokrotnie muzyka Sylwestrowa gościła na scenach koncertowych w Polsce, m.in. podczas „Warszawskiej Jesieni”. Jego utwory znajdują się w repertuarze artystów takiej klasy jak Gidon Kremer czy Ivan Monighetti. Niezależnie od okoliczności historycznych Sylwestrow zawsze był człowiekiem bezkompromisowym. W twórczości – kompozytorem bardzo szczerym. W 2022 roku, ze względu na toczącą się wojnę, został zmuszony do opuszczenia Ukrainy. Obecnie mieszka w Berlinie.

by international festivals and competitions bearing his name, numerous decorations, awards, and titles, but above all by his music being performed by leading orchestras and remarkable virtuosos in the most famous concert halls around the world. In Penderecki's output, works composed for excellent instrumentalists constitute an important part.

Krzysztof Penderecki

Andrzej Gładziński, ZPK

Walentyn Sylwestrow

Roberto Masotti, ECM Records
Schott-Promotion

The ***Concerto for Flute and Orchestra*** was written for French flautist Jean-Pierre Rampal. To meet the soloist's tastes, Penderecki kept the *Concerto* in a pastoral mood, avoiding avant-garde sound effects. In turn, the solo part was approached in a particularly virtuoso manner. It is worth recalling that one of the inspirations for the creation of the *Flute Concerto* was a total lunar eclipse, which the composer mentioned at the end of the score.

Born in 1937, **Valentin Silvestrov** is the greatest living Ukrainian composer and one of the most original contemporary artists. His compositions (symphonies, vocal and instrumental, choral and chamber pieces) are performed in Austria, Denmark, the Netherlands, Finland, Switzerland, the UK, and the USA. Silvestrov's music has often been featured on concert stages in Poland, including during the Warsaw Autumn. His pieces are in the repertoire of such artists as Gidon Kremer or Ivan Monighetti. Regardless of historical circumstances, Silvestrov has always been intransigent. In his work, he is a very sincere composer. In 2022, due to the ongoing war, he was forced to flee Ukraine. Currently, he lives in Berlin.

The ***Prayer for Ukraine*** is a piece from 2014, written under the impression of the dramatic events taking place in Maidan, Kyiv, from November 2013

Modlitwa za Ukrainę to utwór z 2014 roku, napisany pod wrażeniem dramatycznych wydarzeń rozgrywających się na kijowskim Majdanie, począwszy od listopada 2013 do lutego 2014 roku. Kompozytor był uczestnikiem tych protestów, a atmosfera, jaka panowała na Majdanie – śpiewy i modlitwy – wywarły na nim ogromne wrażenie. Medytacyjna, nawet melancholijna *Modlitwa za Ukrainę* poprzez swoją statyczność i spokój przeciwstawia się okrucieństwu, które otaczało protestujących. Tak jakby kompozytor chciał nam powiedzieć: zobaczcie, jak krucha jest nasza cywilizacja.

Mychajło Kałaczewski (1851–1907) – ukraiński kompozytor, pianista, działacz muzyczny. Jego najważniejszą pozycją pozostaje **Symfonia „Ukraińska”**, którą napisał w 1876 roku jako swoją pracę dyplomową w lipskim konserwatorium; jej premierowe wykonanie odbyło się w sławnym Gewandhausie. Ten publiczny egzamin został bardzo pozytywnie oceniony, przede wszystkim przez krytyków. W prasie pisano m.in.: „Symfonia Kałaczewskiego – to wybitne dzieło, jest to oryginalne spojrzenie na wykonawstwo orkiestrowe, szczególnie rozkoszna jest muzyka drugiej części – *Intermezzo*”¹.

W Ukrainie dzieło zostało wykonane po raz pierwszy 2 marca 1901 roku w Krzemieńczuku. Publiczność po każdej części wywoływała autora na scenę i witała go gromkimi brawami. *Symfonia „Ukraińska”* jest oparta na motywach ludowych. Wykorzystując je jako tematy utworu, kompozytor zachował ich autentyczne brzmienie i stworzył swoiste, ludowe obrazy.

Zofia Iwanowa

¹ Cyt. za: H. Stadnyk, *Mychajło Kałaczewski. Rozszuki ta znahidky*, Muzyka, 28.06.2016, <http://mus.art.co.ua/myhajlo-kolachevskij-rozshuky-znahidky/> [dostęp 26.07.2023].

to February 2014. The composer himself attended those protests, and the atmosphere in Maidan—songs and prayers—made a huge impression on him. The meditative, even melancholic *Prayer for Ukraine*, through its static nature and calmness, opposes the cruelty that surrounded the protesters. As if the composer wanted to say: look how fragile our civilisation is.

Mykhailo Kalachevsky (1851–1907)—Ukrainian composer, pianist, music activist. His most important work is the **‘Ukrainian’ Symphony**, which he wrote in 1876 as his diploma project at the Leipzig Conservatory; its premiere took place in the famous Gewandhaus. This public exam met with a positive reception, primarily from the critics. The press wrote, among other things, ‘Kalachevsky’s Symphony is an outstanding work; it is an original look at the orchestral performance, while the music of the second movement—*Intermezzo*—is particularly delightful.’¹

In Ukraine, the piece was performed for the first time on 2 March 1901, in Kremenchuk. The audience called the composer to the stage after each movement and greeted him with a thunderous applause. The *‘Ukrainian’ Symphony* is based on folk motifs. Kalachevsky used them as themes in the work while preserving their authentic sound and creating peculiar folk images.

Zofia Iwanowa

¹ Quote in: H. Stadnyk, *Mychajło Kałaczewski. Rozszuki ta znahidky*, Muzyka, 28/06/2016, <http://mus.art.co.ua/myhajlo-kolachevskij-rozshuky-znahidky/> (accessed on 26/07/2023).

Łukasz Długosz – flet / flute

Uznany przez krytyków za jednego z najwybitniejszych współczesnych wirtuozów fletu. Najliczniej uhonorowany polski flecista. Zwycięzca kilkunastu prestiżowych konkursów, m.in. w Paryżu, Monachium, Odense. Za płytę *Flute Stories* okrzyknięty przez „Pizzicato” jednym z najwybitniejszych flecistów na świecie. W 2010 roku zadebiutował z London Symphony Orchestra.

Występował w najsłynniejszych salach, jak: Carnegie Hall, Musikverein Goldener Saal i Konzerthaus w Wiedniu, Konzerthaus w Berlinie, Carl-Orff-Saal w Gasteig i Herkulesaal w Monachium, Poly Theatre w Pekinie, Xinghai Concert Hall w Guangzhou, Shanghai Concert Hall, Opera House w Katarze. Grał pod batutą takich gwiazd jak: Zubin Mehta, James Levine, Mariss Jansons, Jesús López Cobos, Jerzy Maksymiuk, Jan Krenz, Jerzy Semkow, Gabriel Chmura. Był wielokrotnie zapraszany do wykonania koncertu Krzysztofa Pendereckiego pod batutą kompozytora.

Nagrał 58 albumów płytowych, wyróżnionych wieloma prestiżowymi nagrodami fonograficznymi, w tym ICMA, Pizzicato Supersonic Award i Fryderykami. Jego koncerty transmitowały rozgłośnie BBC Radio 3, NDR, SWR, BR4, Mezzo, Deutschland Radio Kultur, Polskie Radio 2, Radio France, RMF Classic. Powstało ponad 200 utworów jemu dedykowanych. Wraz z małżonką Agatą Kielar-Długosz stworzył nowatorski projekt flautoforte.pl, polegający na zamawianiu, praktykowaniu, nagrywaniu i udostępnianiu polskiej współczesnej literatury fletowej.

Za wybitną działalność kulturalną i promocję kultury polskiej otrzymał liczne nagrody, m.in.: Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Deutsche Stiftung Musikleben, Gasteig Musikpreis, Zeit-Preis. Uhonorowany Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, statuetką „Orfeusz” Stowarzyszenia Polskich Artystów Muzyków oraz Nagrodą Honorową Związku Kompozytorów Polskich. W 2019 roku Prezydent RP nadał mu tytuł profesora sztuki oraz odznaczył zaszczytnym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Dorota Bodnar

Recognised by critics as one of the most outstanding contemporary flute virtuosos, the most awarded Polish flautist. Winner of several dozen prestigious competitions, including the ones in Paris, Munich, and Odense. For the *Flute Stories* album, *Pizzicato* hailed him as one of the greatest flautists in the world. In 2010, he made his debut with the London Symphony Orchestra.

He has performed at the most famous venues, e.g., Carnegie Hall, the Musikverein Goldener Saal and the Konzerthaus in Vienna, the Konzerthaus in Berlin, the Carl-Orff-Saal in Gasteig and Herkulesaal in Munich, the Poly Theatre in Beijing, the Xinghai Concert Hall in Guangzhou, the Shanghai Concert Hall, and the Opera House in Qatar. The artist has played under the baton of such stars as Zubin Mehta, James Levine, Mariss Jansons, Jesús López Cobos, Jerzy Maksymiuk, Jan Krenz, Jerzy Semkow, and Gabriel Chmura. He was often invited to perform Krzysztof Penderecki's flute concerto under the baton of the composer himself.

He has recorded fifty-eight albums, distinguished with many prestigious recording awards, including an ICMA, a Pizzicato Supersonic Award, and a Fryderyk. His concerts have been broadcast by BBC Radio 3, NDR, SWR, BR4, Mezzo, Deutschland Radio Kultur, Polskie Radio 2, Radio France, RMF Classic. Over two hundred compositions have been dedicated to him. Together with his wife Agata Kielar-Długosz, he created an innovative project flautoforte.pl consisting in commissioning, premiering, recording, and sharing Polish contemporary flute music.

The flautist has received numerous awards for his remarkable cultural activities and for the promotion of Polish culture, including an award of the Minister of Culture and National Heritage, Deutsche Stiftung Musikleben, Gasteig Musikpreis, Zeit-Preis. He has been honoured with a Silver Medal 'For Merit to Culture—Gloria Artis', an 'Orpheus' from the Association of Polish Music Artists, and an Honorary Award from the Polish Composers' Union. In 2019, the President of the Republic of Poland awarded him the title of Professor of Art and decorated him with the honourable Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta.

„Nadiia” Ukraińska Orkiestra Symfoniczna / ‘Nadiia’ Ukrainian Symphony Orchestra

„Nadiia” Ukraińska Orkiestra Symfoniczna to utworzona na czas rezydencji w Polsce orkiestra ukraińskich muzyków, którzy kontynuują tradycję Młodzieżowej Akademickiej Orkiestry Symfonicznej „Slobozhansky” z Charkowa (MASO Charków).

Orkiestra przed wybuchem wojny dawała cotygodniowe koncerty abonamentowe dla charkowskiej publiczności. Została założona w 1993 roku, by już rok później otrzymać tytuł najlepszej młodzieżowej orkiestry europejskiej na Festiwalu Orkiestr Młodzieżowych w Kopenhadze. W 2008 nadano jej status zespołu akademickiego, co jest w Ukrainie wyrazem najwyższego uznania.

W wyniku inwazji rosyjskiej na Ukrainę zespół utracił możliwość koncertowania w swoim, doświadczonym działaniami wojennymi, mieście. Nowy artystyczny dom muzycy NUSO (wcześniej MASO) Charków znaleźli przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, m.in. w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach, w Lublinie, Zakopanem, Wrocławiu i Szklarskiej Porębie. Obecnie, w ramach programu „WspieraMY” Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca, orkiestra NUSO funkcjonuje dzięki Instytucji Kultury Katowice Miasto Ogrodów, przy organizacyjnym wsparciu Stowarzyszenia Purpurowy Stradivarius i pod artystycznym kierownictwem charyzmatycznego dyrygenta oraz muzyka Filharmoników Wiedeńskich – Jurka Dybała.

W ramach polskiej rezydencji zespół wystąpił już ponad 110 razy, m.in. w Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Witolda Lutosławskiego w Warszawie, Filharmonii Krakowskiej, Filharmonii Śląskiej, na festiwalu Emanacje, Brandenburgische Sommerkonzerte w Niemczech oraz Spiaggia Festival we Włoszech wspólnie z Rémy Ballotem, Vanessą Benelli Mosell, Maciejem Błyszczkiem, Igozem Budinsteinem, Jakubem Chrenowiczem, Juanem Carlosem Fernándezem-Nieto, Michałem Klauzą, Vincentem Kozlovskym, Konstantym Andrzejem Kulką, Robertem Łaguniakiem, Zoryaną Kushpler, Michele Lethieciem, Niną Matwijkeno, Giuseppe Mengolim, Szymonem Morusem, Elizabeth Pitcairn, Yulianą Prado, Rubenem Silvą, Geoffem Westleyem, Maciejem Zakrzewskim.

We współpracy z Akademią Muzyczną w Katowicach orkiestra zorganizowała kursy dyrygenckie oraz przedstawienia operowe. Charkowski zespół wziął udział w koncercie „Symfonia Wolności” w Wiedniu oraz uświetnił Radę DyploMACJI OBWE w Łodzi. Pod dyrekcją Jurka Dybała orkiestra wykonała wymagającą *II Symfonię „Wigilijną”* Krzysztofa Pendereckiego oraz wspólnie z Orkiestrą Teatru Wielkiego Opery Narodowej wzięła udział w koncercie telewizyjnym „Solidarni z Ukrainą”.

‘Nadiia’ Ukrainian Symphony Orchestra is an orchestra of Ukrainian musicians established for the duration of their residence in Poland; it continues the tradition of the ‘Slobozhansky’ Youth Academic Symphony Orchestra from Kharkiv (MASO Kharkiv).

Prior to the Russian invasion of Ukraine, the Orchestra would give weekly subscription concerts for the Kharkiv audience. It was established in 1993 and just a year later, at the Festival of Youth Orchestras in Copenhagen, it received the title of the best European youth orchestra. In 2008, the Orchestra was granted the status of an Academic Ensemble, which is an expression of the highest recognition in Ukraine.

Due to the war, the ensemble lost the opportunity to offer concerts in its native city as it was affected by the hostilities. Thanks to the support of the Ministry of Culture and National Heritage of the Republic of Poland, the NUSO (formerly MASO) Kharkiv musicians found a new artistic home in Poland, including at the Krzysztof Penderecki European Centre for Music in Lusławice, in Lublin, Zakopane, Wrocław, and Szklarska Poręba. Currently, as part of the ‘WspieraMY’ programme of the National Institute of Music and Dance, the NUSO Orchestra operates thanks to the Krystyna Bochenek Cultural Institution—Katowice the City of Gardens with the organisational support from the Purple Stradivarius Association and under the artistic direction of the charismatic conductor and musician in the Wiener Philharmoniker, Jurek Dybał.

As part of the Polish residence, the ensemble has already performed over one hundred and ten times in, among other halls, the Witold Lutosławski Concert Studio of Polish Radio in Warsaw, the Cracow Philharmonic, the Silesian Philharmonic, the Emanations Festival, the Brandenburgische Sommerkonzerte in Germany, and the Spiaggia Festival in Italy, along with Rémy Ballot, Vanessa Benelli Mosell, Maciej Błyszczczyk, Igor Budinstein, Jakub Chrenowicz, Juan Carlos Fernández-Nieto, Michał Klauza, Vincent Kozlovsky, Konstanty Andrzej Kulka, Robert Łaguniak, Zoryana Kushpler, Michel Lethiec, Nina Matviienko, Giuseppe Mengoli, Szymon Morus, Elizabeth Pitcairn, Yuliana Prado, Ruben Silva, Geoff Westley, and Maciej Zakrzewski.

In cooperation with the Academy of Music in Katowice, the Orchestra has organised conducting courses and opera performances. The Kharkiv ensemble took part in the ‘Symphony of Freedom’ concert in Vienna and graced the OSCE Council in Łódź. Under the direction of Jurek Dybał, the Orchestra has performed Krzysztof Penderecki’s demanding *Symphony No. 2 ‘Christmas Eve’* and—together with the Orchestra of the Teatr Wielki—Polish National Opera—took part in the TV concert ‘Solidarni z Ukrainą’.

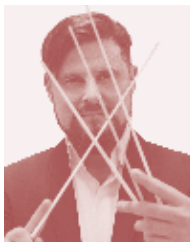
Jurek Dybał — dyrygent / conductor

Ceniony dyrygent, animator życia kulturalnego, kontrabasista, muzyk słynnej orkiestry Filharmoników Wiedeńskich. Dyrygent orkiestry Sinfonietta Cracovia w latach 2014–2022. Dyrygował takimi orkiestrami jak: Beethoven Orchester Bonn, Radio Symphonie Orchester Wien, Wiener Kammerorchester, Wiener Concert-Verein, Bayerische Kammerphilharmonie, Orkiestra Filharmonii w Monte Carlo, Teatro di San Carlo w Genui, Czeska Narodowa Orkiestra Symfoniczna, Orkiestra Filharmonii w Brnie, Concerto Köln, Orkiestra Filharmonii Narodowej, Sinfonia Varsovia, NOSPR, Polska Orkiestra Radiowa, Śląska Orkiestra Kameralna, Radomska Orkiestra Kameralna, Opera Krakowska, Leopoldinum i Orkiestra Symfoniczna NFM oraz zespołami filharmonii w Poznaniu, Krakowie, Łodzi i Gdańsku.

Jego repertuar operowy obejmuje dzieła kompozytorów od Telemanna, Glucka i Mozarta przez Donizettiego i Dvořáka po współczesnych — Frieda i Nymana. Prowadził produkcję Opery Wiedeńskiej *Kinderring* z muzyką Wagnera. Dyrygował polskimi prawykonaniami dzieł Pendereckiego: *Adagia na smyczki*, *Muzyki na smyczki*, *flety proste*, *marimbę i perkusję*, *Concertina na trąbkę i orkiestrę*, którego nagranie płytowe (Sony Classical) otrzymało International Classical Music Award, oraz fragmentów niedokończonej opery *Fedra* we własnym opracowaniu. Był kierownikiem muzycznym owocnie przyjętego wystawienia opery *Ubu Król* w Operze Śląskiej. Jest pomysłodawcą i dyrektorem Międzynarodowego Festiwalu im. Krzysztofa Pendereckiego — poziom 320 w Zabrze. Oddał hołd swojemu mistrzowi podczas uroczystości pogrzebowych, dyrygując jego kompozycjami.

Jest dwukrotnym laureatem nagrody Fryderyk, laureatem Nagrody Prezydenta Miasta Bytomia, Złotej Maski — nagrody Województwa Śląskiego (Przedstawienie Roku: *Ubu Król*), Nagrody Prezydenta Miasta Zabrze i Nagrody im. Jana Kiepury w kategorii Najlepszy Dyrygent Operowy.

Ostatnio objął kierownictwo merytoryczno-artystyczne nad rezydencją Orkiestry NUSO z Charkowa w Polsce oraz związał się z Radomską Orkiestrą Kameralną.

Michał Mąsior

Respected conductor, animator of cultural life, double bassist, musician in the famous Wiener Philharmoniker. Director of the Sinfonietta Cracovia orchestra between 2014–2022. He has conducted such orchestras as the Beethoven Orchester Bonn, the Radio Symphonie Orchester Wien, the Wiener Kammerorchester, the Wiener Concert-Verein, the Bayerische Kammerphilharmonie, the Monte Carlo Philharmonic Orchestra, the Teatro di San Carlo in Genoa, the Czech National Symphony Orchestra, the Brno Philharmonic Orchestra, the Concerto Köln, the Warsaw Philharmonic Orchestra, the Sinfonia Varsovia, the NOSPR, the Polish Radio Orchestra, the Silesian Chamber Orchestra, the Radom Chamber Orchestra, the Cracow Opera, the NFM Leopoldinum and Symphony Orchestra as well as philharmonic ensembles from Poznań, Cracow, Łódź, and Gdańsk.

His operatic repertoire includes works by composers ranging from Telemann, Gluck, and Mozart, to Donizetti and Dvořák, to contemporary creators—Fried and Nyman. He has led the Vienna State Opera's production *Kinderring* with Wagner's music. He conducted Polish premieres of Penderecki's works: *Adagio for Strings*, *Music for Strings*, *Recorders*, *Marimba and Percussion*, *Concertino for Trumpet and Orchestra*, whose recording (Sony Classical) received an International Classical Music Award, and excerpts from the unfinished opera *Fedra* in his own arrangement. He was the musical director of the enthusiastically received staging of the opera *Ubu Roi* at the Silesian Opera. Originator and director of the Krzysztof Penderecki International Festival—level 320 in Zabrze. During Penderecki's funeral ceremonies, he paid tribute to his master by conducting his compositions.

A two-time Fryderyk winner, winner of an award from the Mayor of the City of Bytom, a Golden Mask—an award for Show of the Year (*Ubu Roi*) in the Silesian Voivodeship, an award from the Mayor of the City of Zabrze, and a Jan Kiepura Award in the category Best Opera Conductor.

Recently, he has taken over the substantive and artistic direction over the residence of the NUSO Kharkiv Orchestra in Poland and has become associated with the Radom Chamber Orchestra.

f

Muzyczne wędrówki Lakatosa i AUKSO / Lakatos & AUKSO: Musical Journeys

22 listopada (środa) ————— 19.30

Teatr Palladium
ul. Złota 9

Środowy koncert w Palladium będzie łączył kilka muzycznych światów – tradycyjnej wiejskiej i popularnej muzyki z terenu Węgier oraz Rumunii, instrumentalnej praktyki *Romungro*, węgierskiej muzyki romantycznej, *tango nuevo* oraz jazzu. Wszystko to dzięki Robyemu Lakatosowi i jego muzykom – znanym wirtuozom skrzypiec, cymbałów, fortepianu, kontrabas i gitary. Na sali zabrzmiały czardasze, sirba, tango i walc. Pojawi się też mało znana dotąd kompozycja Witolda Lutosławskiego.

22 November (Wednesday) ————— 7.30 pm

Palladium Theatre
9 Złota Street

The Wednesday concert in the Palladium Theatre will combine several musical worlds: traditional rural and popular music from Hungary and Romania, the *Romungro* instrumental practice, Hungarian Romantic music, *tango nuevo*, and jazz. All thanks to Roby Lakatos and his musicians, i.e., famous violin, cimbalom, piano, double bass, and guitar virtuosos. We will listen to the following dances: csárdás, sârba, tango, and waltz. A little-known composition by Witold Lutosławski will also be featured.

Program koncertu / Concert programme

Darius Blasband

(ur. 1965)

Tic Tac

(2021)

Jenő Hubay

(1858–1937)

Na falach Balatonu (Hullámzó Balaton) – Scènes de la csárda nr 5 op. 33

(1887)

Astor Piazzolla

(1921–1992)

Roby Lakatos

(ur. 1965)

Zapomnienie (Oblivion)

(1982)

Vittorio Monti

(1868–1922)

Csárdás

(1904)

Roby Lakatos

(ur. 1965)

Taniec ognisty (Fire Dance)

(2005)

Darius Blasband

(ur. 1965)

Nina

(2021)

***

Andy Smeets

Walc budapesztański (Budapest Waltz)

(2021)

Ferenc Liszt

(1811–1886)

Rapsodia węgierska cis-moll S. 244 nr 2

(1847)

wersja na cymbały solo

Darius Blasband

(b. 1965)

Tic Tac

(2021)

Jenő Hubay

(1858–1937)

On the Waves of Lake Balaton (Hullámzó Balaton)–Scènes de la csárda No. 5, Op. 33

(1887)

Astor Piazzolla

(1921–1992)

Roby Lakatos

(b. 1965)

Oblivion

(1982)

Vittorio Monti

(1868–1922)

Csárdás

(1904)

Roby Lakatos

(b. 1965)

Fire Dance

(2005)

Darius Blasband

(b. 1965)

Nina

(2021)

***

Andy Smeets

Budapest Waltz

(2021)

Franz Liszt

(1811–1886)

Hungarian Rhapsody No. 2 in C-sharp minor, S. 244

(1847)

version for cimbalom solo

Ivó Csámpai

(1899–1984)

Pamięci Biharięgo
(*In Memory of Bihari*)**Jenő Hubay**

(1858–1937)

Chodźże, Kasiu (Hejre Kati) –
Scènes de la csárda nr 4 op. 32
(1882–1886)**Derwid – Witold****Lutosławski**

(1913–1994)

Nie oczekuję dziś nikogo
(1959)**Georges Boulanger –****George Pantazi**

(1893–1958)

Przed śmiercią
(*Avant de mourir*)
(1926)**Vladimir Cosma**

(ur. 1940)

Sirba – temat główny z filmu
Tajemniczy blondyn w czarnym
bucie (Le Grand Blond avec
une chaussure noire),
reż. Yves Robert
(1972)**Ivó Csámpai**

(1899–1984)

*In Memory of Bihari***Jenő Hubay**

(1858–1937)

Come on Katy (Hejre Kati)–
Scènes de la csárda No. 4, Op. 32
(1882–1886)**Derwid–Witold****Lutosławski**

(1913–1994)

I Am Not Expecting Anyone Today
(*Nie oczekuję dziś nikogo*)
(1959)**Georges Boulanger–****George Pantazi**

(1893–1958)

Before Dying
(*Avant de mourir*)
(1926)**Vladimir Cosma**

(b. 1940)

Sirba – Main Theme from the
Film *The Tall Blond Man with One*
Black Shoe (Le Grand Blond avec
une chaussure noire),
dir. Yves Robert
(1972)**Derwid–Witold****Lutosławski**

(1913–1994)

I Am Not Expecting Anyone Today
(*Nie oczekuję dziś nikogo*)
(1959)**Georges Boulanger–****George Pantazi**

(1893–1958)

Before Dying
(*Avant de mourir*)
(1926)

Performers:

Roby Lakatos and Ensemble**AUKSO—the Chamber Orchestra**
of the City of Tychy**Marek Moś**
conductor

Muzyczne wędrówki Lakatosa i AUKSO / Lakatos & AUKSO: Musical Journeys

Gdy mówimy o muzyce węgierskiej, przychodzi nam na myśl cały szereg skojarzeń – Liszt, Bartók, Kodály, czardasz, muzycy romscy... No właśnie – czy możemy wyobrazić sobie, że nie wymienilibyśmy muzyków romskich? Bo przecież od co najmniej XVIII wieku to właśnie oni, wywodzący się z grupy Romungrów, obsługiwali węgierskie dwory i karczmy, a także wiejskie wesela, przygrywając do tańca. Jest tak również obecnie. Dziś jednak ich muzyka coraz częściej koncentruje się na estradzie, na której łączy się i przenika z muzyką klasyczną i jazzową. Przedstawicielami tego estradowego nurtu muzycznego są Roby Lakatos i jego muzycy, którzy wystąpią na śródownym koncercie w Palladium.

Rozpoczynający koncert utwór **Tic Tac Dariusa Blasbanda** nawiązuje swym charakterem do tradycji rosyjskich romansów z początku XX wieku. Otwierające go skrzypcowe solo zadziwia niespotykanym u innych wirtuozów opanowaniem techniki pizzicato, która w tym wypadku imituje brzmienie rosyjskiej bałałajki. Nastrój jednak szybko ulega zmianie, muzycy przenoszą nas w świat jazzu, a w końcu do budapesztańskich lokali z romską muzyką.

Powstały w 1887 roku utwór **Na falach Balatonu** (*Hullámzó Balaton – Scènes de la csárda nr 5 op. 33*) **Jenő Hubaya** jest kompozycją popularną na Węgrzech, a bardzo mało znaną w Polsce. Wynika to być może z faktu, że bliższa nam jest twórczość Henryka Wieniawskiego, która w Polsce odgrywa taką samą rolę jak twórczość Hubaya w kraju nad środkowym Dunajem. Prezentowana kompozycja zachowuje klasyczny układ węgierskiego czardasza – rozpoczyna ją powolny i poważny *lassu*, a kończy szybki i radosny *friss*.

When speaking of Hungarian music, there is a whole range of associations that come to our minds, i.e., Liszt, Bartók, Kodály, csárdás, Romani musicians... Indeed, can we imagine not naming Romani musicians? After all, since at least the eighteenth century, it is they—coming from the Romungro group—who have been serving Hungarian courts, inns, and rural weddings in terms of dance music. What is more, it continues to this day. Nowadays, however, they are to be seen more and more often on stage, where their music combines and permeates with classical and jazz music. One of the representatives of this stage music trend is Roby Lakatos and his musicians, who will perform at the Wednesday concert in the Palladium Theatre.

The nature of the opening piece, **Tic Tac** by **Darius Blasband**, refers to the tradition of Russian romances from the beginning of the twentieth century. The initial violin solo amazes us with a unique mastery of the pizzicato technique, which in this case imitates the sound of the Russian balalaika. However, the mood changes quickly, and the musicians take us to the world of jazz and eventually to Budapest venues with Romani music.

The 1887 piece entitled **On the Waves of Lake Balaton** (*Hullámzó Balaton – Scènes de la Csárda No. 5, Op. 33*) by **Jenő Hubay** is popular in Hungary yet very little known in Poland. This is perhaps due to the fact that we are more familiar with the output of Henryk Wieniawski, which in Poland plays the same role as Hubay's oeuvre in the country on the Middle Danube. This composition follows the classic structure of the Hungarian csárdás, i.e., it begins with a slow and serious *lassú* and ends with a quick and joyful *friss*.

Trzecim utworem, jaki muzycy zaprezentują we własnej, autorskiej wersji, będzie melancholijne **Zapomnienie (Oblivion) Astora Piazzolli**. Kompozycja ta powstała w 1982 roku i znalazła się w filmie *Henryk IV* Marca Bellocchia z roku 1984. Jak zdecydowana większość twórczości Piazzolli, utwór ten jest utrzymany w stylistyce *tango nuevo*, łączącej idiomy rytmiczne i melodyczne tanga argentyńskiego z elementami muzyki jazzowej i poważnej, a także chromatyką, charakterystycznymi środkami artykulacyjnymi i efektami sonorystycznymi.

Na warszawskim koncercie tego budapesztańskiego zespołu nie mogło chyba zabraknąć najbardziej lubianego nad Wisłą czardasza – **Czardasza d–moll/D–dur Vittoria Montiego**. Utwór ten, jakkolwiek skomponowany został przez neapolitańczyka w 1904 roku na potrzeby paryskich sal koncertowych, pełen jest motywów wpisujących się w stylistykę muzyki węgierskich czard (karczm).

Kompozycja **Taniec ognisty (Fire dance) Robyego Lakatosa** jest romantyczną rapsodią. Wirtuoz zestawia i przetwarza w niej tematy popularnych pieśni, melodii tanecznych i kompozycji koncertowych. Tę część koncertu kończy **Nina Dariusza Blasbanda**, która swoją fakturą w pierwszej i końcowej części przywodzi na myśl kwartety Paula Hindemitha. Nie brak tu jednak także romsko–siedmiogrodzkich motywów, zaprawionych rytmiką i harmonią jazzową.

Walc budapesztański (Budapest Waltz) jest kompozycją pochodzącego z Limburgii plastyka i pianisty jazzowego **Andy’ego Smeetsa**. Prosta i bardzo klarowna linia melodyczna walca stwarza dogodną przestrzeń do wypełnienia kolejnymi improwizacjami muzyków zespołu. Improwizacyjny charakter będzie miało również solowe wykonanie na cymbałach **Rapsodii węgierskiej cis–moll S. 244 nr 2 Ferenc Liszta**.

The third piece that the musicians will present in their own original version will be the melancholy **Oblivion by Astor Piazzolla**. The composition was created in 1982 and featured in Marco Bellocchi’s 1984 film *Enrico IV*. Like the vast majority of Piazzolla’s output, this piece keeps to the *tango nuevo* style, which combines the rhythmic and melodic idioms of Argentine tango with elements of jazz and classical music; in addition, we can also find here chromaticism, characteristic means of articulation, and sonoristic effects.

The **Csárdás in D minor/D major by Vittorio Monti** could not be left out of the Warsaw concert by this Budapest ensemble. It is probably the most beloved csárdás in Poland. Although the piece was composed by a Neapolitan for the needs of Parisian concert halls in 1904, it abounds with motifs that match the style of Hungarian taverns.

Roby Lakatos’ Fire Dance is a romantic rhapsody. The virtuoso juxtaposes and develops themes from popular songs, dance melodies, and concert compositions. This part of the concert ends with **Nina by Darius Blasband**, whose texture in the first and final movements brings to mind Paul Hindemith’s string quartets. However, there are also Romani and Transylvanian motifs, embellished with jazz rhythm and harmony.

The **Budapest Waltz** is a composition by Limburg–born artist and jazz pianist **Andy Smeets**. The waltz’ simple and very clear melodic line creates a convenient space to be filled with subsequent improvisations by the ensemble’s musicians. The solo performance of the **Hungarian Rhapsody in C–sharp minor S. 244 No. 2 by Franz Liszt** on the cimbalom will also be of improvisational nature.

Pamięci Biharięgo to popularna na Węgrzech kompozycja, którą **Ivó Csámpai** poświęcił legendarnemu muzykowi Jánosowi Bihariemu (1764–1827). Jego muzyka była inspiracją dla Ludwiga van Beethovena i Ferencza Liszta. Istotną rolę odegrały tu szczególnie pieśni, odznaczające się głębokim liryzmem, urozmaiconą linią melodyczną oraz wyważoną formą. Taki charakter ma też kompozycja **Pamięci Biharięgo**. Roby Lakatos jest potomkiem Jánosa Biharięgo – w jego koncercie nie mogłoby więc zabraknąć tego utworu. Jest on jednak zestawiony z fragmentami z **Chodźże, Kasiu Jenő Hubaya** (*Scènes de la csárda nr 4 op. 32*).

Ukłonem w stronę polskiej publiczności będzie instrumentalne wykonanie pieśni **Nie oczekuję dziś nikogo**. Oryginalnie utwór ten, ze słowami Zbigniewa Kaszkura i Zbigniewa Zaperta, jest slow-foxem skomponowanym przez **Derwida**, czyli... **Witolda Lutosławskiego**. Wydany w roku 1959, już rok później został rozpropagowany przez nagranie płytowe Reny Rolskiej.

Powstały w 1926 roku utwór **Przed śmiercią** (*Avant de mourir*) jest kompozycją **Georgego Pantaziego**, romskiego skrzypka salonowego z naddunajskiej Tulczy, znanego pod pseudonimem Georges Boulanger. Warstwa muzyczna zyskała międzynarodową sławę dzięki temu, że w roku 1939 w Stanach Zjednoczonych opatrzone ją anglojęzycznym tekstem zatytułowanym *My Prayer* i przez lata wielokrotnie nagrywano w różnych rytmach tanecznych.

Finał koncertu pozostanie utrzymany w atmosferze muzyki rumuńskiej, choć tym razem tanecznej – zespół Robyęgo Lakatosa wykona sirbę skomponowaną w 1972 roku przez **Vladimira Cosmę** na potrzeby filmu **Tajemniczy blondyn w czarnym bucie** (*Le Grand Blond avec une chaussure noire*) Yves’a Roberta.

Tomasz Nowak

In Memory of Bihari is popular in Hungary; it was composed by **Ivó Csámpai** and dedicated to legendary musician János Bihari (1764–1827). His music inspired both Ludwig van Beethoven and Franz Liszt. In this case, it was songs that played an important role, characterised by profound lyricism, a varied melodic line, and balanced form. This is also the nature of **In Memory of Bihari**. Roby Lakatos is a descendant of János Bihari, so this piece could not be missing in his concert. However, it is juxtaposed with excerpts from **Hejre Kati** by **Jenő Hubay** (*Scènes de la Csárda No. 4, Op. 32*).

The instrumental performance of the song **I Am Not Expecting Anyone Today** (*Nie oczekuję dziś nikogo*) will be a nod to the Polish audience. Originally, this song, to words by Zbigniew Kaszkur and Zbigniew Zapert, was a slowfox composed by **Derwid**, i.e., **Witold Lutosławski**. Released in 1959, it became widely popular a year later due to a gramophone recording by Rena Rolska.

The 1926 piece **Before Dying** (*Avant de mourir*) is a composition by **George Pantazi**, a Romani salon violinist from Danubian Tulcea, known under the pseudonym Georges Boulanger. The musical layer became world-famous thanks to the fact that in 1939 in the USA it was provided with English lyrics and renamed *My Prayer*; for years, it has been recorded in various dance rhythms.

The concert finale will remain in the atmosphere of Romanian music, although this time the ensemble of Roby Lakatos will perform a sârba composed in 1972 by **Vladimir Cosma** for the film **The Tall Blond Man with One Black Shoe** (*Le Grand Blond avec une chaussure noire*) by Yves Robert.

Tomasz Nowak

Roby Lakatos – skrzypek / violinist

Roby Lakatos jest nie tylko wirtuozem skrzypiec, ale także niezwykle wszechstronnym muzykiem, który świetnie odnajduje się zarówno w wykonawstwie muzyki klasycznej i jazzu, jak i ludowego idiomu swojego ojczystego kraju, Węgier. Artysta wymyka się klasyfikacji. Najczęściej określa się go mianem cygańskiego skrzypka, diabelskiego skrzypka, mistrza klasyki, improwizatora jazzowego, kompozytora i aranżera – jego niezwykła osobowość artystyczna skupia wszystkie te cechy. Jest muzykiem uniwersalnym, łączącym genialną technikę, która czyni go jednym z najlepszych skrzypków na świecie, z kreatywnym podejściem do improwizacji i kompozycji.

Roby Lakatos urodził się w 1965 roku w legendarnej rodzinie romskich muzyków jako członek siódmego pokolenia bezpośrednich potomków Jánosa Bihariego, słynnego „Króla cygańskich skrzypków”, który był podziwiany przez Ludwiga van Beethovena. To on pokazał Johannesowi Brahmsowi tematy, które ten zawarł później w swoich tańcach węgierskich. Ferenc Liszt powiedział o nim: „Stodkie dźwięki wydobyte z jego magicznych skrzypiec spłynęły niczym krople nektaru na nasze zaczarowane uszy”. Tradycję techniki skrzypcowej i ornamentacji poznał już w młodym wieku, ale edukację formalną zdobywał także w Konserwatorium im. Béli Bartóka w Budapeszcie.

Jego kariera koncertowa rozwijała się stopniowo. Obecnie Roby Lakatos większość czasu spędza, występując na różnych scenach na całym świecie. Jego zespół gościł m.in. na Schleswig-Holstein Musik Festival, w Académies Musicales de Saintes, na Festiwalu Muzyki Kameralnej w Ottawie, Ludwigsburg Schloßfestspiele i Helsinki Festival, a także w prestiżowych salach koncertowych (Santa Cecilia w Rzymie, Concertgebouw w Amsterdamie, Zankel Hall – Carnegie Hall w Nowym Jorku). Dzięki swojej wszechstronności artysta i jego zespół mają możliwość współpracy z największymi orkiestrami: Londyńska Orkiestra Symfoniczna, Narodowa Orkiestra Radia Francuskiego, Orkiestra Filharmonii w Dreźnie, a także z wieloma wyjątkowymi artystami, jak Giora Feidman, Herbie Hancock, Joshua Bell, Maksim Wiengierow, Nigel Kennedy i Randy Brecker.

© Istvan Lajtos

Roby Lakatos is not only a violin virtuoso, but also an extremely versatile musician who is equally adept at performing classical music, jazz, and the folk idiom of his home country of Hungary. He is hard to define: most often, he is described as a Romani violinist, devil’s fiddler, classical master, jazz improviser, composer, and arranger, and his unique artistic personality is all that. He is a universal musician who combines the brilliant technique that makes him one of the best violinists in the world with creativity in improvisation and composing power.

Roby Lakatos was born in 1965 to a legendary family of Romani musicians as a member of the seventh generation of direct descendants to János Bihari—the famous ‘King of Gypsy Violinists’, who was admired by Ludwig van Beethoven, introduced Johannes Brahms to the themes for his Hungarian Dances, and of whom Franz Liszt said: ‘The sweet tones drawn from his magic violin fell like drops of nectar on our enchanted ears.’ He learned the tradition of violin technique and ornamentation at an early age, but also gained formal education at the Béla Bartók Conservatory in Budapest.

His concert career has developed gradually, and now Roby Lakatos spends most of his time performing on various stages around the world. His Ensemble has appeared, among other places, at the Schleswig-Holstein Festival, the Académies Musicales de Saintes, the Ottawa Chamber Music Festival, the Ludwigsburg Schloßfestspiele, and the Helsinki Festival as well as in prestigious concert halls (Santa Cecilia in Rome, Concertgebouw in Amsterdam, Zankel Hall—Carnegie Hall in New York). His versatility has given him and his Ensemble the opportunity to collaborate with major orchestras: the London Symphony Orchestra, the French National Radio Orchestra, the Dresden Philharmonic Orchestra, to name a few, as well as with numerous exceptional artists, including Giora Feidman, Herbie Hancock, Joshua Bell, Maxim Vengerov, Nigel Kennedy, and Randy Brecker.

Roby Lakatos and Ensemble

Roby Lakatos zazwyczaj występuje ze swoim zespołem składającym się z wyjątkowych muzyków grających na instrumentach smyczkowych, pianisty i cymbalisty. Zespół jest często zapraszany do występów w aranżacjach orkiestrowych.

W skład zespołu Robyego wchodzi obecnie wirtuozi z klasycznym wykształceniem muzycznym, którzy doskonale odnajdują się również w tradycji folkloru węgierskich Romów. Jedno jest pewne: zespół wie, jak rozgrzać publiczność. Artyści umiejętnie łączą style, wplatając np. elementy jazzu, wiedzą, kiedy zagrać melodię pizzicato czy dołączyć fortepianowe pasaże. W pewnym momencie okazuje się, że nagle wszyscy grają razem, prowadząc cały występ do optymistycznego finału!

Gábor Ladányi (gitara) uczył się muzyki klasycznej w Szkole Muzycznej II stopnia im. Zoltána Kodálya w Debreczynie, a także studiował jazz w Szkole Muzycznej Kőbánya w Budapeszcie oraz na wydziale jazzu Królewskiego Konserwatorium w Brukseli. Jest członkiem Roby Lakatos Ensemble od 2020 roku.

László Bóni (drugie skrzypce) pobierał nauki u ojca Robyego Lakatosa, a także grał w jego orkiestrze i uzyskał dyplom solisty jako skrzypek romski. Następnie spędził sześć miesięcy w Japonii, występując z triem romskim, z którym później odbył trasę koncertową po całej Europie.

Vilmos Csikós (kontrabas) od najmłodszych lat miał kontakt z różnymi gatunkami muzycznymi: amerykańskim jazzem, muzyką klasyczną, rumuńską muzyką tradycyjną itp. Jego ulubionym instrumentem od zawsze był kontrabas, ale edukację muzyczną rozpoczął od nauki gry na fortepianie. Uczęszczał na zajęcia do słynnej Szkoły im. Andrása Dugonicsa w Budapeszcie. Vili regularnie występuje z zespołem Robyego od 2017 roku.

Jenő Lisztes (cymbały) miał zaledwie cztery lata, kiedy zaczął uczyć się gry na cymbałach klasycznych u Ágnes Székely. Następnie zgłębiał tajniki muzyki klasycznej i romskiej oraz studiował w Akademii Muzycznej im. Ferencza Liszta w Budapeszcie. Jest członkiem Roby Lakatos and Ensemble od 2006 roku.

Róbert Szakcsi Lakatos (fortepian) gra w zespole Robyego od 2019 roku. Ten wyjątkowo utalentowany pianista jazzowy i klasyczny zdobył pierwszą nagrodę w kategorii fortepian solo na Montreux Jazz Festival w 2000 roku. W 2005 roku został uznany za najlepszego solistę na Międzynarodowym Festiwalu Jazzowym w Awinionie.

Roby Lakatos usually performs with his Ensemble consisting of exceptional string instrumentalists, a pianist, and a cymbalist. The group is often invited to play in orchestral arrangements.

Today, Roby's Ensemble is composed of virtuoso musicians with a classical musical education who are also well versed in the folklore tradition of the Hungarian Roma. They certainly know how to warm up the audience. The artists combine styles easily, adding elements of jazz, the tune of the violin pizzicato, the piano passages, and all of a sudden, they all get together and lead to the finale, to an optimistic note!

Gábor Ladányi (guitar) studied classical music at the Zoltán Kodály Music High School in Debrecen as well as jazz at the Kőbánya Music School in Budapest and at the jazz department of the Koninklijk Conservatorium in Brussels. He has been a member of Roby Lakatos Ensemble since 2020.

László Bóni (second violin) studied with Roby Lakatos' father, playing in his orchestra and earning a soloist's diploma as a Romani violinist. He then spent six months in Japan, performing with a Romani trio that subsequently toured the whole of Europe.

Vilmos Csikós (double bass) has been in contact with a variety of musical genres from an early age: American jazz, classical music, Romanian traditional music, etc. His favourite instrument has always been the double bass, but he was first introduced to the piano. He attended classes at the famous Dugonics School in Budapest. Vili has regularly played with Roby's Ensemble since 2017.

Jenő Lisztes (cymbalom) was only four when he started studying the classical cymbalom with Ágnes Székely. He then learned classical and Romani music, and studied at the Franz Liszt Music Academy in Budapest. He has been a member of Roby Lakatos and Ensemble since 2006.

Róbert Szakcsi Lakatos (piano) has been part of Roby's Ensemble since 2019. This exceptionally gifted jazz and classical pianist won the first prize in the solo piano competition at the Montreux Jazz Festival in 2000. In 2005, he was voted best soloist at the Avignon International Jazz Festival.

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy / AUKSO—the Chamber Orchestra of the City of Tychy

Jedna z najlepszych orkiestr kameralnych w Europie, niekwestionowany lider zespołów tego rodzaju w Polsce. Od niemal 20 lat wizytówka Polski w świecie. AUKSO – powołana przez grupę absolwentów Akademii Muzycznej w Katowicach wspólnie z Markiem Mosiem, wybitnym skrzypkiem, dyrygentem i kameralistą, od początku miała być obszarem artystycznych poszukiwań i twórczego rozwoju, wspólnego kreowania sztuki najwyższej jakości.

Nazwa AUKSO, z greckiego wzrastanie, stała się dewizą zespołu. Odnosi się do aspiracji tworzących go muzyków, wyznacza jednocześnie kierunek ich zawodowej drogi. Mówi o potrzebie doskonalenia i konsekwencji, o podejmowaniu wyzwań i otwartości.

Repertuar zespołu obejmuje muzykę od klasyki po współczesną, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki polskiej. Prawykonania swoich utworów powierzali mu m.in.: Wojciech Kilar, Zbigniew Bujarski, Aleksander Lasoń, Grażyna Pstrokońska-Nawratil, Piotr Moss czy Cezary Duchnowski. AUKSO nagrywa też z powodzeniem muzykę filmową kompozytorów o światowej sławie, takich jak m.in. Elliot Goldenthal, czy ścieżki dźwiękowe do gier komputerowych.

Szczególnie interesująca dla AUKSO jest strefa pogranicza – w tym obszarze orkiestra współpracowała z takimi osobowościami świata muzyki jak: Leszek Możdżer, Tomasz Stańko, Urszula Dudziak, Michał Urbaniak czy Motion Trio.

Szerokim echem odbiła się współpraca AUKSO z Aphexem Twinem i Jonnym Greenwoodem, która zaowocowała głośnym albumem pt. *Krzysztof Penderecki / Jonny Greenwood*, zestawiającym repertuar Pendereckiego i inspirowane jego twórczością kompozycje Jonnego Greenwooda.

Orkiestra koncertuje w Europie, Azji i Ameryce Południowej i może poszczycić się współpracą z najznakomitszymi osobowościami świata muzycznego.

One of Europe's best chamber orchestras, an unquestioned leader in this field on the Polish music scene, and Poland's flagship ensemble, representing its country worldwide for nearly 20 years. Founded by a group of graduates from the Katowice Academy of Music and by Marek Moś—an eminent violinist, conductor, and chamber musician—the orchestra has been designed from its inception as a platform for artistic explorations and creative development, and for the joint creation of best quality art.

AUKSO means 'growing' (from Greek). The word is also the Orchestra's motto. It reflects the aspirations of its members and the direction of their professional progress. The orchestra's name stands for self-improvement, determination, openness, and the acceptance of ever new challenges.

The Orchestra's repertoire comprises works from the classics to contemporary music, with special focus on Polish music. Composers such as Wojciech Kilar, Zbigniew Bujarski, Aleksander Lasoń, Grażyna Pstrokońska-Nawratil, Piotr Moss, and Cezary Duchnowski have entrusted the Orchestra with the task of presenting the world premieres of their new compositions. AUKSO has also scored successes with its recordings of film music (by such world-famous composers as Elliot Goldenthal) as well as soundtracks for computer games.

The musicians take special interest in crossover projects. In this field, AUKSO has performed with such great music personalities as Leszek Możdżer, Tomasz Stańko, Urszula Dudziak, Michał Urbaniak, and Motion Trio.

AUKSO's much publicised joint projects included cooperation with Aphex Twin and Jonny Greenwood. The effect of this artistic meeting is a well-known album *Krzysztof Penderecki / Jonny Greenwood*, which presents works by Prof. Penderecki side by side with pieces by Jonny Greenwood inspired by the music of the Polish composer.

The Orchestra's numerous tours have taken the musicians throughout Europe, Asia, and South America. AUKSO boasts numerous excellent collaborations with the biggest personalities of the musical world.

AUKSO — Orkiestra Kameralna Miasta Tychy /
AUKSO—the Chamber Orchestra of the City of Tychy

Marek Moś — dyrygent / conductor

Wybitny polski dyrygent, a także skrzypek i kameralista. Założyciel i dyrektor artystyczny AUKSO — Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy, a także dyrektor festiwalu Letnia Filharmonia AUKSO oraz AUKSODRONE.

Założyciel i wieloletni prymariusz Kwartetu Śląskiego — zespołu, który w krótkim czasie stał się jednym z najwybitniejszych kwartetów smyczkowych w Europie. Wraz z nim występował na prestiżowych festiwalach i najznakomitszych estradach świata.

Dzięki szerokim horyzontom muzycznym i otwartości na nowe doświadczenia od ponad 20 lat prowadzi jedną z najlepszych orkiestr kameralnych w Europie. Z AUKSO wykonuje muzykę współczesną, filmową, jazzową, popularną; szczególnym upodobaniem darzy twórczość balansującą na granicy gatunków. Bierze udział w projektach rozszerzających pojęcie muzyki orkiestrowej. Występował z czołowymi przedstawicielami polskiej i zagranicznej muzyki elektronicznej; współpracował z Aphexem Twinem i Jonnym Greenwoodem.

Prowadził orkiestry zarówno krajowe, jak i zagraniczne (m.in. Chicago Philharmonic Orchestra, Ensemble Modern). Kieruje nie tylko AUKSO — Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy, ale jest także opiekunem artystycznym Elbląskiej Orkiestry Kameralnej.

Dyrygował w krajach Europy, Azji, Ameryki Południowej, a ostatnio także w Ameryce Północnej, w nowojorskiej Carnegie Hall (koncert „Głosy Gór”). Występował na czołowych polskich festiwalach muzyki współczesnej, m.in. Sacrum Profanum w Krakowie, „Warszawska Jesień”, Festiwal Prawykonañ „Polska Muzyka Najnowsza” w Katowicach; z AUKSO regularnie gości na Festiwalu Muzyki Filmowej w Krakowie.

Marek Moś jest laureatem wielu nagród, m.in.: Konkursu Muzyki Współczesnej w Krakowie, Międzynarodowej Trybuny UNESCO w Paryżu, Związku Kompozytorów Polskich, Koryfeusza Muzyki Polskiej, Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego, a także kilku statuetek Fryderyka. W roku 2005 otrzymał Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, a w roku 2009 honorowe obywatelstwo Miasta Tychy.

Poza intensywną aktywnością koncertową i nagraniową wykłada w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach.

© Dorota Koperska

An outstanding Polish conductor, violinist, and chamber musician. Founder and artistic director of AUKSO—the Chamber Orchestra of the City of Tychy; moreover, director of the AUKSO Summer Philharmonic and the AUKSODRONE festivals.

Founder and long-time leader of the Silesian String Quartet—an ensemble which in a short time became one of the finest string quartets in Europe. Together with the quartet, he has performed at prestigious festivals and in the most prestigious concert venues worldwide.

Thanks to his broad musical horizons and openness to new experiences, he has been leading one of the best chamber orchestras in Europe for over twenty years. With AUKSO, he performs contemporary, film, jazz, and popular music; he is particularly fond of works balancing on the border of genres. He participates in projects expanding the concept of orchestral music. The artist has worked with leading representatives of Polish and foreign electronic music; he has collaborated with Aphex Twin and Jonny Greenwood.

He has led both Polish and foreign orchestras (including the Chicago Philharmonic Orchestra and the Ensemble Modern). In addition to directing AUKSO—the Chamber Orchestra of the City of Tychy, he is the artistic supervisor of the Elbląg Chamber Orchestra.

He has conducted in Europe, Asia, South America, and recently also in North America, in New York's Carnegie Hall (the Głosy Gór concert [Voices of the Mountains]). He has performed at leading Polish contemporary music festivals, e.g., the Sacrum Profanum in Cracow, the Warsaw Autumn, the Festival of Premieres, the Polish Modern Music in Katowice; with AUKSO, he is a regular guest at the Cracow Film Music Festival.

Marek Moś has received numerous awards, e.g., in the Contemporary Music Competition in Cracow, at the UNESCO International Rostrum of Composers in Paris, of the Polish Composers' Union, a Coryphaeus of Polish Music, a Silver Medal 'For Merit to Culture—Gloria Artis', an award of the Marshal of the Silesian Voivodeship, and several Fryderyks. In 2009, he received the honorary citizenship of the City of Tychy.

In addition to his busy concert and recording schedule, he lectures at the Karol Szymanowski Academy of Music in Katowice.

Hover: muzyka chóralna z Armenii / Hover: Choral Music from Armenia

23 listopada (czwartek) — 19.30

Kościół Ewangelicko–Augsburski Świętej Trójcy
pl. Małachowskiego 1

Program Narodowego Kameralnego Chóru Armenii „Hover” obejmuje obszar historyczny muzyki od XIX do XX wieku, z większym naciskiem na wiek XX. W pierwszej części koncertu usłyszymy utwory kompozytorów europejskich i jednego kanadyjskiego, w drugiej dzieła kompozytorów ormiańskich. Ważnym wątkiem obu części jest muzyka związana ze sferą *sacrum*; w części drugiej także z tradycją twórczości ludowej. Wachlarz stylów i technik wokalnych jest tu ogromny i świadczy o żywotności nurtu muzycznego, jakim jest śpiew zespołowy.

23 November (Thursday) — 7.30 pm

Holy Trinity Evangelical Church of the Augsburg Confession
1 Małachowski Square

The repertoire of the Armenian Hover State Chamber Choir covers both nineteenth- and twentieth-century music, with a greater emphasis on the latter. In the first part, we will hear works by European composers and a Canadian artist; in the second part—pieces by Armenian creators. In both parts, music related to the sacred plays an important role; in the Armenian part—also to the tradition of folk art. The range of styles and vocal techniques is enormous, which proves that ensemble singing is still going strong.

Program koncertu / Concert programme

Ferenc Liszt

(1811–1886)

Ave Maria

(ok. 1852)

na chór mieszany

Gustav Mahler

(1860–1911)

Pierwotne światło (Urlicht)

(1892)

w opracowaniu Clytusa Gottwalda

na chór mieszany

Krzysztof Penderecki

(1933–2020)

Pieśń Cherubinów (Iže cheruvimi)

(1987)

na chór mieszany a cappella

Zoltán Kodály

(1882–1967)

Pieśń wieczorna (Esti Dal)

(1938)

na chór mieszany

György Ligeti

(1923–2006)

Alfabet ze zbioru Nonsense Madrigals

(1988–1993)

na sześć głosów męskich

Arvo Pärt

(ur. 1935)

Krzyk jelenia (The Deer's Cry)

(2007)

na chór mieszany a cappella

R. Murray Schafer

(1933–2021)

Miniwanka or the Moments of Water

(1971)

na chór żeński lub mieszany a cappella

Henryk Mikołaj Górecki

(1933–2010)

Amen op. 35

(1975)

na chór mieszany a cappella

Franz Liszt

(1811–1886)

Ave Maria

(1842)

for mixed choir

Gustav Mahler

(1860–1911)

Primal Light (Urlicht)

(1892)

arr. by Clytus Gottwald for mixed choir

Krzysztof Penderecki

(1933–2020)

Song of Cherubim (Iže cheruvimi)

(1987)

for mixed choir a cappella

Zoltán Kodály

(1882–1967)

Evening Song (Esti Dal)

(1938)

for mixed choir

György Ligeti

(1923–2006)

The Alphabet from the Collection Nonsense Madrigals

(1988–1993)

for six male voices

Arvo Pärt

(b. 1935)

The Deer's Cry

(2007)

for mixed choir a cappella

R. Murray Schafer

(1933–2021)

Miniwanka or the Moments of Water

(1971)

for female choir or mixed choir a cappella

Henryk Mikołaj Górecki

(1933–2010)

Amen, Op. 35

(1975)

for mixed choir a cappella

***

**Komitas Wardapet, właśc.
Soghomon Soghomonian**

(1869–1935)

*Hymn dziękczynienia z ormiańskiej
mszy Patarag*

(1933)

**Komitas Wardapet, właśc.
Soghomon Soghomonian**

(1869–1935)

*Pieśń pracy***Edgar Hovhannisyan**

(1930–1998)

*Niebo jest pochmurne, cień jest
przyjemny (The Sky is Cloudy,
the Shade is Nice)*

(1977)

Arzas Voskanyan

(ur. 1947)

*Trzy kompozycje chóralne
do słów Varderesy*

(1982)

do słów Varderesy Karagyozyana

Anna Azizyan

(1965–2023)

*Kukułka przyleci i zaśpiewa
(The Cuckoo will Come and Sing)*

(2013)

Vaché Sharafyan

(ur. 1966)

Muzyka opadania (Petal–fall Music)

do tekstów haiku Matsuo Basho

(1644–1694)

wersja na chór mieszany

(2009/2010)

Vaché Sharafyan

(ur. 1966)

*Kobieta myjąca ziarna soczewicy
(A Woman Cleaning Lentils)*

(2020)

do tekstu Zahrada – Zareha Yaldizciyana

(1924–2007) z *Amazingly Pure and Simple
Things***Komitas Wardapet, właśc.
Soghomon Soghomonian**

(1869–1935)

Pieśni taneczne

Wykonawcy:

**Narodowy Kameralny Chór Armenii
„Hover”****Sona Hovhannisyan**
dyrygent

***

**Komitas Vardapet,
real name Soghomon
Soghomonian**

(1869–1935)

*The Thanksgiving Hymn from the
Armenian Mass Patarag*

(1933)

**Komitas Vardapet,
real name Soghomon
Soghomonian**

(1869–1935)

*Labour Song***Edgar Hovhannisyan**

(1930–1998)

The Sky Is Cloudy, the Shade Is Nice

(1977)

Arzas Voskanyan

(b. 1947)

Three Choral Pieces by Varderes(1982)
to words by Varderes Karagyozyan**Anna Azizyan**

(1965–2023)

The Cuckoo Will Come and Sing
(2013)**Vaché Sharafyan**

(b. 1966)

Petal–fall Music

to haiku by Matsuo Basho

(1644–1694)

version for mixed choir

(2009/2010)

Vaché Sharafyan

(b. 1966)

A Woman Cleaning Lentils

(2020)

to a text by Zahrad–Zareh Yaldizciyan

(1924–2007) from *Amazingly Pure
and Simple Things***Komitas Vardapet,
real name Soghomon
Soghomonian**

(1869–1935)

Dance Songs

Performers:

Hover State Chamber Choir**Sona Hovhannisyan**
conductor

Hover: muzyka chóralna z Armenii / Hover: Choral Music from Armenia

Rozpoczynająca koncert kompozycja **Ave Maria Ferenc Liszta** do łacińskich słów *Pozdrowienia anielskiego* to, pochodząca z 1852 roku jedna z kilku wersji tego utworu w dorobku romantycznego twórcy.

Pierwotne światło (Urlicht) Gustava Mahlera to pieśń powstała w 1892 roku i włączona do cyklu znanego pod tytułem *Des Knaben Wunderhorn*, z tekstami przypowieści ludowych zebranych przez poetów Achima von Arnima i Clemensa Brentana. Pieśń *Ulricht* w wersji na alt i orkiestrę włączył Mahler jako część czwartą do komponowanej w latach 1888–1894 *II Symfonii „Zmartwychwstanie”*. W 2008 roku Clytus Gottwald – niemiecki muzykolog i chórmistrz – dokonał transkrypcji pieśni na 8-głosowy chór.

Pieśń Cherubinów na chór mieszany **Krzysztofa Pendereckiego** była prezentem dla Mścislawa Rostropowicza z okazji jego 60. urodzin przypadających w 1987 roku. Cherubini to istoty anielskie, które, obok serafinów, są najbliższymi Bogu. *Pieśń Cherubinów* ze słowami św. Jana Chryzostoma jest w liturgii wschodniej hymnem na cześć Świętej Trójcy. W utworze Pendereckiego można wyczuć emocjonalną gradację od spokojnego śpiewu samych altów do różnych form wielogłosu i na koniec wypowiedzanego coraz spokojniej słowa: „Aliłuja” (Alleluja).

Pieśń wieczorna (Esti Dal) Zoltána Kodálya to jedna z wielu pieśni węgierskiego twórcy powstałych na bazie zbieranej przez wiele lat muzyki ludowej. To modlitwa strudzonego wędrowca, prośba o spokojną noc. Prosta melodia tej zwrotkowej pieśni otrzymuje

Gustav Mahler

☒ A. Dupont, N.Y., LOC

Krzysztof Penderecki

☒ Andrzej Zborski, ZKP

Zoltán Kodály

☒ Ernst Hoernisch

The 1852 *Ave Maria* by **Franz Liszt** to the Latin words of the *Angelic Salutation*, which opens the concert, is one of several versions of this work in the output of the Romantic artist.

Gustav Mahler's *Primal Light (Urlicht)* is a song written in 1892 and included in the cycle known as *Des Knaben Wunderhorn*, to texts of folk tales collected by poets Achim von Arnim and Clemens Brentan. Mahler used the song *Urlicht* in a version for alto and orchestra as the fourth movement in the *Symphony No. 2 'Resurrection'* composed between 1888 and 1894. In 2008, Clytus Gottwald—a German musicologist and choirmaster—transcribed the song for an eight-part choir.

The Song of Cherubim for mixed choir by **Krzysztof Penderecki** was a gift for Mstislav Rostropovich on his sixtieth birthday, which he celebrated in 1987. The cherubim are angelic beings who, next to the seraphim, are closest to God. *The Song of Cherubim* to the words of St John Chrysostom is a hymn to the Holy Trinity in the Orthodox liturgy. In Penderecki's work, one can feel an emotional gradation from the calm singing of the altos to various forms of polyphony and the final word *Aliłuja* [Hallelujah], pronounced more and more calmly.

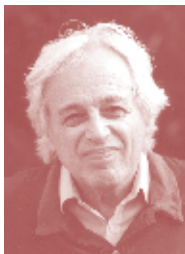
Evening Song (Esti Dal) by **Zoltán Kodály** is one of many songs by the Hungarian artist based on folk music collected over many years. It is the prayer of a weary wanderer, a request for a quiet night. With each repetition, the simple melody of

przy każdym powtórzeniu nową postać dzięki zmiennemu akompaniamentowi głosów towarzyszących.

Alfabet to trzeci utwór cyklu **Nonsense Madrigals Györgya Ligetiego**, pisanego w latach 1988–1993 dla zespołu The King's Singers. Cały cykl jest wyrafinowaną grą stylami, stanowi niemal pastisz całej historii muzyki, nie tylko europejskiej, ale także afrykańskiej, popularnej, jazzowej, gatunkowo zmieszanej ze sobą w sposób absurdalny, o wysokim stopniu komizmu. W utworze *Alfabet* nie ma tekstu, są za to litery alfabetu wymawiane z wielką emfazą i wytrzymywane na długich nutach przez poszczególne głosy, wybrzmiewające w zmieniających się co jakiś czas układach harmonicznyc.

Kompozycja **Krzyk jelenia** (*The Deer's Cry*) **Arvo Pärta** powstała w 2007 roku na zamówienie Louth Contemporary Music Society. Kompozytor wykorzystał tekst modlitwy przypisywanej św. Patrykowi, patronowi Irlandii, który, widziany przez wrogów jako jelen, zdołał, wraz z towarzyszącymi mu mnichami, uniknąć śmierci. Utwór zbudowany jest na wzór motetu z powtarzającymi się na początku i na końcu motywami na słowach *Christ with me* (*Chrystus ze mną*), wzbogacanymi kolejnymi wersami modlitwy.

R. Murray Schafer (właśc. Raymond Murray Schafer), kanadyjski kompozytor, uważany jest za protagonistę ruchu, który można określić mianem ekologii dźwiękowej. Stworzony przez niego termin „*soundscape*” (pejzaż dźwiękowy) stał się istotnym elementem rozważań nad związkami natury i środowiska dźwiękowego będącego wytworem cywilizacji. Wyrazem fascynacji naturą jest utwór **Miniwanka or Moments of Water**,

György Ligeti

☐ Schott-Promotion
Peter Andersen

Arvo Pärt

☐ Universal Edition

R. Murray Schafer

☐ Universal Edition

this stanzaic song obtains a new form thanks to the variable accompaniment of the other voices.

The Alphabet is the third piece in **György Ligeti's Nonsense Madrigals** series, written between 1988 and 1993 for The King's Singers. The entire series is a sophisticated play on styles, constituting almost a pastiche of the entire history of music, not only European, but also African, popular, jazz, mixed with each other in an absurd way in terms of genres, with a high degree of humour. There is no text in *The Alphabet*, but letters of the alphabet pronounced with a great emphasis and held on long notes by individual voices resounding in harmonic blocks that change from time to time.

Arvo Pärt's composition **The Deer's Cry** was commissioned by the Louth Contemporary Music Society in 2007. The composer used the text of a prayer attributed to St Patrick, the patron saint of Ireland, who, seen by his enemies as a deer, together with the accompanying monks managed to avoid death. The piece is built on the basis of a motet with motifs on the words *Christ with Me* repeating at the beginning and at the end, enriched with subsequent verses of the prayer.

R. Murray Schafer (real name Raymond Murray Schafer), a Canadian composer, is considered a protagonist of a movement that can be described as acoustic ecology. He coined the term *soundscape*, which has become an important element of considerations on the relationships between nature and the acoustic environment created by our civilisation. The piece **Miniwanka or Moments of Water** expresses his fascination

swoista dźwiękowa kronika różnych stanów wody – od deszczu, płynącego strumyka, wzburzonych fal do oceanu, oddana za pomocą różnych technik wokalnych.

„Amen” – to jedno słowo, powtarzane w długo wybrzmiewających, spokojnych frazach, stanowi treść utworu **Amen op. 35 Henryka Mikołaja Góreckiego**, skomponowanego w 1975 roku. Siła tej kompozycji, porównywanej do gotyckiej katedry, tkwi w zagęszczeniach i rozrzedzeniach harmonii, emocjonalnych kulminacjach i momentach wyciszenia, spokoju.

Komitas Wardapet to zakonne imię ormiańskiego mnicha, kompozytora i dyrygenta Soghomona Soghomoniana (1869–1935), uważanego za twórcę współczesnej muzyki ormiańskiej. **Hymn dziękczynienia** jest fragmentem mszy zwanej w Armenii *Patarag*. Komitas pragnął stworzyć mszę narodową, oczyszczoną z wszelkich obcych wpływów. Dziś *Patarag* Komitasa uważany jest za najwyższe osiągnięcie w dziedzinie ormiańskiej muzyki sakralnej.

Utwory innych kompozytorów to albo opracowania istniejących ludowych pierwowzorów, albo próba ożywienia ludowej przypowieści nowym muzycznym ujęciem, jak w dowcipnej piosence o kukułce **Anny Azizyan**, jedynej kobiety, której utwór znalazł się w programie. Jest też pieśń **Vaché Sharafyana** do słów Matsuo Bashō – XVII-wiecznego japońskiego mistrza haiku. Spełnia się zatem marzenie Komitasa, aby świat poznał muzykę ormiańską w całej jej różnorodności.

Małgorzata Gąsiorowska

Henryk Mikołaj Górecki

Andrzej Zborski, ZKP

Komitas Wardapet

autor nieznany / author unknown, Wikimedia Commons

Vaché Sharafyan

Maxim Novikov

with nature; it is a peculiar sonic chronicle of various states of water—from rain, to a flowing stream, turbulent waves, to the ocean, conveyed through the use of various vocal techniques.

‘Amen’—this single word repeated in long-lasting, calm phrases constitutes the content of the piece **Amen, Op. 35** by **Henryk Mikołaj Górecki**, composed in 1975. The power of this composition, compared to a Gothic cathedral, lies in the densification and attenuation of harmony, emotional climaxes and moments of calm and tranquillity.

Komitas Vardapet is the religious name of Armenian monk, composer, and conductor Soghomon Soghomonian (1869–1935), who is considered to be the creator of modern Armenian music. **The Thanksgiving Hymn** is a fragment of the *Patarag* (the Armenian counterpart of the mass). Komitas’ aim was to create a national mass, free from all foreign influence. Nowadays, Komitas’ *Patarag* is regarded as the highest achievement in the field of Armenian sacred music.

The works of the remaining composers are either arrangements of existing folk prototypes or an attempt to revive a folk parable through a new musical approach, e.g., in the witty song about the cuckoo by **Anna Azizyan**, the only woman whose piece is featured in the programme. There is also a song by **Vaché Sharafyan** to the words of Matsuo Bashō—a seventeenth-century Japanese haiku master. Therefore, Komitas’ dream comes true, for the world to get to know Armenian music in all its diversity.

Małgorzata Gąsiorowska

Narodowy Kameralny Chór Armenii „Hover” /
Hover State Chamber Choir

Narodowy Chór Armenii „Hover” / Hover State Chamber Choir

Chór kameralny „Hover” (Հովհե՛ր) został założony w 1992 roku. Zespół powstał z prywatnej inicjatywy Sony Hovhannisyana, dyrygentki chóru, bez wsparcia sponsorów. Już od pierwszych występów chór prezentował oryginalny rodzaj ormiańskiej muzyki chóralnej, otwartej na każdy styl i gatunek, ściśle powiązanej ze sztuką europejskiej muzyki chóralnej. Przykłada on dużą wagę do eksperymentu i innowacji oraz do syntezy różnych sztuk, nawet wykonując tradycyjne utwory akademickie.

W 2008 roku dyrektor artystyczna chóru „Hover” Sona Hovhannisyana została odznaczona Złotym Medalem Ministerstwa Kultury Armenii, a w 2010 roku otrzymała tytuł Zasłużonego Pracownika Sztuki. W 2009 roku „Hover” uzyskał status chóru państwowego. Stała aktywna współpraca z Ministerstwem Kultury Armenii sprzyja zrównoważonej i konsekwentnej promocji chóru. „Hover” w dalszym ciągu prezentuje nowe projekty mające na celu promocję współczesnej muzyki chóralnej poprzez wzbogacanie ormiańskiej muzyki chóralnej.

Od samego początku swojej działalności „Hover” wykonywał utwory ormiańskich kompozytorów współczesnych, należą do nich: Edward Mirzoyan, Edgar Hovhannisyana, Yervand Yerkanian, Vartan Adjemian, Vaché Sharafyan, Armen Boyamyan, Artur Avanesov, Arzas Voskanyan, Vard Manukyan, Anna Azizyan, Stepan Babatorosyan, Sergey Aghajanyan, Ashot Ghazaryan i wielu innych. Chór występował z licznymi wybitnymi muzykami, takimi jak Gidon Kremer, Andres Mustonen, Robertas Šervenikas, David Geringas i John Nelson. Koncertował we Włoszech, Francji, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Austrii, Rosji, Polsce, na Tajwanie, w Belgii i USA. Występował w renomowanych salach koncertowych, jak Teatro Dal Verme, Cité de la Musique, Le Quartz, Théâtre Nanterre–Amandiers, Strathmore Hall, Carnegie Hall, Lincoln Center, oraz uczestniczył w prestiżowych uroczystościach, np. w odbywających się w Nowym Jorku obchodach 25. rocznicy członkostwa Armenii w Organizacji Narodów Zjednoczonych.

The Hover (Հովհե՛ր) Chamber Choir was founded in 1992. The choir was established at the personal initiative of Sona Hovhannisyana, a choir conductor, without any sponsorship. Right from its first appearances, the choir has presented an original type of Armenian choral music, open to any style and genre, closely connected with the art of European choral music. The choir attaches great importance to experiment and innovation, and to the synthesis of various arts even while performing the most traditional academic pieces.

In 2008, Hover’s artistic director, Sona Hovhannisyana, was awarded a Gold Medal of the Ministry of Culture of Armenia and in 2010, she was granted the title of the Honoured Worker of Art. In 2009, Hover was awarded with the status of a state choir. Constant active cooperation with the Ministry of Culture of Armenia has encouraged stable promotion of the choir. Hover continues to present new projects aiming at promotion of contemporary choral art by enriching the palette of the Armenian choral music.

During all years of its professional activity, Hover has performed works by Armenian contemporary composers, including Edward Mirzoyan, Edgar Hovhannisyana, Yervand Yerkanian, Vartan Adjemian, Vache Sharafyan, Armen Boyamyan, Artur Avanesov, Arzas Voskanyan, Vard Manukyan, Anna Azizyan, Stepan Babatorosyan, Sergey Aghajanyan, Ashot Ghazaryan, and others. The choir has appeared with numerous prominent musicians, such as Gidon Kremer, Andres Mustonen, Robertas Šervenikas, David Geringas, and John Nelson. It has sung in Italy, France, the UK, Germany, Austria, Russia, Poland, Taiwan, Belgium, and the USA. It has had performances in such prestigious concert halls as the Teatro Dal Verme, the Cite de la Musique, Le Quartz, the Théâtre Nanterre–Amandiers, Strathmore Hall, Carnegie Hall, and the Lincoln Center, and participated in prestigious ceremonies, e.g., the 25th anniversary of Armenia’s membership in the UN held in New York.

Sona Hovhannisyán – dyrygent / conductor

Urodzona w stolicy Armenii Sona Hovhannisyán jest dyrygentką chóralną, absolwentką Wydziału Dyrygentury Państwowego Konserwatorium Muzycznego Komitas w Erywaniu w klasie Rafaela Mangasaryana.

W latach 1984–1989 dyrygowała dwoma chórami amatorskimi: „Hayren” i „Hallelujah”. Od 1995 roku jest profesorem dyrygentury w Państwowym Konserwatorium Muzycznym Komitas w Erywaniu. W 2007 roku Sona Hovhannisyán otrzymała Złoty Medal Ministerstwa Kultury Armenii. W 2010 roku artystka została uhonorowana tytułem Zasłużonego Pracownika Sztuki Republiki Armenii. W 2019 roku rząd Armenii mianował ją rektorem Państwowego Konserwatorium Muzycznego Komitas w Erywaniu.

W 1992 roku Sona Hovhannisyán założyła własny chór pod nazwą „Hover”, który w 2009 roku uzyskał status chóru państwowego. W 2017 roku dyrygentka zainicjowała utworzenie żeńskiego oddziału chóru „Hover”, „Le”, który prowadzi Narine Voskanyán.

Sona Hovhannisyán i jej chór występowali w wielu prestiżowych salach koncertowych, np. Teatro Dal Verme, Théâtre Nanterre–Amandiers, Cité de la Musique, Le Quartz, Strathmore Hall, Carnegie Hall, Narodowa Sala Koncertowa Tajwanu, Lincoln Hall, Sala Ermitażu i wielu innych. Z inicjatywy Sona Hovhannisyán chór „Hover” realizował szereg projektów eksperymentalnych (*The Six Fables* – spektakl chóralny, muzyka Stepana Babatorosyana, *The Parallel* – chóralny spektakl teatralny, muzyka Anny Azizyan, a także cykl *Pieśni tanecznych* Komitasa). Sona Hovhannisyán nagrała ścieżki dźwiękowe do kilku filmów i spektakli teatralnych (*Ararat*, *The Lark Farm*, *Tevanik*, *The Last Refuge*, *The Tailless Monk*, *The Promise*, *Pepo*, *Namus*). We współpracy z Orkiestrą Armeńskiej Filharmonii Narodowej wykonała szereg wielkich form wokalnie–chóralnych i oper (*Cyrylik sewilski*, *Pajace*, *Madame Butterfly*, *Rycerskość wieśniacza*, *Eugeniusz Oniegin*, *Anoush*, *Tosca*, *Artsvaberd*, *Ring of Fire*, *Cyganeria*).

© Suren Mamelyan

Born in the capital city of Armenia, Sona Hovhannisyán is a choir conductor who graduated from the Department of Conducting at the Yerevan Komitas State Conservatory, the class of Rafael Mangasaryán.

Between 1984–1989, she was the conductor of two amateur choirs: Hayren and Hallelujah. Since 1995, she has been a professor of conducting at the Yerevan Komitas State Conservatory. In 2007, Sona Hovhannisyán was granted the Gold Medal of the Ministry of Culture of Armenia, and in 2010, she was granted the title of Honoured Worker of Art of the Republic of Armenia. In 2019, the Armenian government appointed Sona Hovhannisyán rector of the Yerevan Komitas State Conservatory.

In 1992, Sona Hovhannisyán founded her own choir named ‘Hover’, which was granted the status of a state choir in 2009. In 2017, she initiated the establishment of a female cast for the Hover Chamber Choir, ‘Le’, conducted by Narine Voskanyán.

Sona Hovhannisyán and her choir have appeared at a number of prestigious music halls: Teatro Dal Verme, Théâtre Nanterre–Amandiers, Cité de la Musique, Le Quartz, Strathmore Hall, Carnegie Hall, the National Music Hall of Taiwan, the Lincoln Hall, the Hermitage Hall, and many others. At the initiative of Sona Hovhannisyán, the Hover Choir has realised a number of experimental projects (*The Six Fables*—a choral performance, music by Stepan Babatorosyan, *The Parallel*—a choral theatrical performance, music by Anna Azizyan, as well as a series of *Dance Songs* by Komitas). Sona Hovhannisyán has recorded soundtracks to several movies and theatrical performances (*Ararat*, *The Lark Farm*, *Tevanik*, *The Last Refuge*, *The Tailless Monk*, *The Promise*, *Pepo*, *Namus*). In cooperation with the Armenian National Philharmonic Orchestra, she has performed a number of large-scale vocal-choral pieces and operas (*The Barber of Seville*, *Pagliacci*, *Madama Butterfly*, *Cavalleria Rusticana*, *Eugene Onegin*, *Anoush*, *Tosca*, *Artsvaberd*, *Ring of Fire*, and *La Bohème*).

f

Tańce tradycyjne łuku karpackiego / Traditional Dances of the Carpathian Arch

24 listopada (piątek) — 19.30

Mała Warszawa
Otwocka 14

Muzyczne i taneczne spotkanie z muzykami i tancerzami ze Śląska Cieszyńskiego i wspólna wyprawa łukiem Karpat. Naszą muzyczną wycieczkę rozpoczniemy w Beskidzie Śląskim i Cieszynie, zmierzając w kierunku Janosikowej Terchowej, następnie do niemal nieznannej w Polsce, a zadziwiającej muzycznie Detvy, aż po wschodnie krańce Słowacji, zamieszkiwane przez Rusnaków. Wrócimy północnymi stokami Karpat, przez Podhale i Beskid Żywiecki, by zakończyć naszą wyprawę na Morawach. Koncert uwieńczy potańcówka.

24 November (Friday) — 7.30 pm

Mała Warszawa
14 Otwocka Street

A musical and dance encounter with musicians and dancers from Cieszyn Silesia and a joint expedition through the Carpathian Arch. We will start our musical trip in the Silesian Beskids and Cieszyn, heading towards Jánošík's Terchová, whence we will move to Detva, almost unknown in Poland but musically amazing, to end up in the eastern ends of Slovakia, inhabited by Ruthenians. On the way back, we will travel through the northern slopes of the Carpathians, through Podhale and the Żywiec Beskids, and see the end of our trip in the region of Moravia. The concert will end with a dance party.

Program koncertu / Concert programme**Koncert i potańcówka**

Wykonawcy:**Zespół Pieśni i Tańca „Olza”****Kapela Lipka:****Chrystian Heczko**

śpiew, skrzypce

Ondřej Pazdera

śpiew, altówka

Marian Mazur

śpiew, skrzypce

Vojtěch Pazdera

śpiew, bassetla

Concert and Dance Party

Performers:**Folk Song & Dance Ensemble ‘Olza’****Lipka Band:****Chrystian Heczko**

vocals, violin

Ondřej Pazdera

vocals, viola

Marian Mazur

vocals, violin

Vojtěch Pazdera

vocals, basolia

Tańce tradycyjne łuku karpackiego / Traditional Dances of the Carpathian Arch

Istniejąca już dwie dekady **Kapela Lipka** jest zespołem górali z Beskidu Śląskiego. Nic więc dziwnego, że szczególną estymą członkowie zespołu darzą pieśni i muzykę taneczną własnego regionu i całego Śląska Cieszyńskiego. Choć wyniesiona z domu rodzinna mowa jest dla nich świętością, muzycznie wykazują się większą otwartością. W swym dorobku mają bowiem nagrania, które sięgają po repertuar, instrumenty i stylistykę wielu innych regionów etnomuzycznych, a także klasycyzujące i współczesne środki aranżacyjne.

Tym, co najmocniej łączy repertuar muzyków Lipki jest poczucie wspólnoty z kręgiem kultury karpackiej. Wynika ono ze zbliżonych warunków życia, doświadczania otaczającego świata, ale również świadomości pokrewieństwa z kulturą wołoską. Odcisnęła ona bowiem piętno nie tylko w mowie, metodach gospodarowania i kulturze materialnej, ale również w kulturze duchowej, także w muzyce – od stosowanych skal muzycznych, charakterystycznych zwrotów melodycznych i wzorców rytmicznych po preferencje brzmieniowe i praktyki wykonawcze. Stąd muzykom Kapeli Lipka bliskie są nie tylko rodzime owięzioki, masztołki i kołomajki, ale też szerzej znane, karpackie obyrtki, hajduki, odzemoki i ciardasie.

Krąg kultury karpackiej cementuje też jeszcze jeden element – pamięć wspólnoty państwowej czasów monarchii austro-węgierskiej. Jej dziedzictwem są współdzielone praktycznie przez wszystkich jej spadkobierców walce, sztajery i jakże zróżnicowane polki. Nic więc dziwnego, że, chociaż granice państw narodowych powstałych po 1918 roku od ponad wieku dzielą różne społeczności karpackie,

The two-decades-old **Lipka Band** is a group of highlanders from the Silesian Beskids. No wonder then that the members of the ensemble have a special esteem for the songs and dance music of their own region and the entire Cieszyn Silesia region. However, although the native language they learned at home is sacred to them, they are very open as far as their music is concerned. Their achievements include recordings that reach for the repertoire, instruments, and styles of many other ethnomusical regions; in addition, they use classicising and contemporary arrangement techniques.

The factor that most strongly connects the repertoire of the Lipka Band's musicians is the sense of community with the Carpathian culture circle. It results from similar living conditions, from experiencing the surrounding world, but also from the awareness of kinship with the Wallachian culture. It has left its mark not only in the language, agricultural methods, and material culture, but also in spiritual culture, including music—from the musical scales and modes, to characteristic melodic phrases and rhythmic patterns, to sound preferences and performance practices. Hence, the musicians of the Lipka Band are close not only to the native dances (owięziok, masztołka, and kołomajka), but also to the more popular Carpathian ones (obyrtka, hajduk, odzemok, and ciardaś).

However, the circle of the Carpathian culture is also cemented by another element—the memory of the state community during the Austro-Hungarian monarchy. After all, its legacy includes waltz, sztajer, and a wide variety of polkas; a legacy shared by practically all of its heirs. It is not surprising, therefore, that although the borders of the states created after 1918 have been dividing various Carpathian communities

większość z nich czuje związki z innymi grupami góralskimi tego potężnego łańcucha górskiego.

Swe muzyczne pasje Kapela Lipka dzieli z istniejącym już bez mała siedemdziesiąt lat **Zespołem Pieśni i Tańca „Olza”** z Czeskiego Cieszyna, działającym przy Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym w Republice Czeskiej. Zespół ten, założony przez Janinę Marcinkową – zasłużoną badaczkę folkloru tanecznego ziem Śląska – pielęgnuje przede wszystkim tańce ze Śląska Cieszyńskiego. Funkcjonując jednak na obszarze znajdującym się na granicy dwóch państw i będącym pomostem między czterema narodami, zespół „Olza” sięga w swej działalności artystycznej jeszcze dalej niż Kapela Lipka w swych samodzielnych poszukiwaniach. W bardzo bogatym repertuarze „Olza” posiada bowiem tańce polskie (narodowe i regionalne), czeskie, morawskie, słowackie i węgierskie. Program zespołu porządkowany jest na ogół w suitach wokalnie-tanecznych, tak jak ma to miejsce w niemal wszystkich zespołach pieśni i tańca. Inaczej jednak niż w przypadku większości polskich zespołów tego typu nie są to tylko suitki regionalne, ale również tematyczne, poświęcone jednemu rodzajowi tanecznemu czy też muzycznemu (np. *Starouherská, Zbojnické*). W repertuarze „Olzy” dostrzeżemy też wyraźne wpływy różnych stylów choreograficznych – z Polski, Czech i Słowacji – wyrażające się w różnym podejściu do pierwowzoru tanecznego, tematyki, zagospodarowania przestrzeni tanecznej czy też samych wykonawców.

Kapela Lipka i Zespół Pieśni i Tańca „Olza” zabiorą nas w muzyczno-taneczną wycieczkę po łuku karpaccim. Rozpocznie się ona oczywiście w Beskidzie Śląskim. Stamtąd wyruszymy na południe, w kierunku Terchovej, wsi na styku Małej Fatry i Gór Kisuckich, w której przed trzema wiekami urodził się Juraj Janosik. Słynie ona na Słowacji ze śpiewów wielogłosowych, wielu aktywnych kapel muzycznych oraz

for over a century, most of them feel connected to other highlander groups of this huge mountain range.

The Lipka Band shares its musical passions with **the Folk Song & Dance Ensemble ‘Olza’** from Český Těšín, which has been active for almost seventy years; currently, it operates at the Polish Cultural and Educational Union in the Czech Republic. The ensemble, founded by Janina Marcinkowa—an accomplished researcher of Silesian dance folklore—cultivates primarily dances from Cieszyn Silesia. However, operating in an area on the border between two countries and being a bridge between four nations, the ‘Olza’ ensemble reaches even further in its artistic activities than the Lipka Band in its independent quest. The very rich repertoire of ‘Olza’ includes Polish (national and regional), Czech, Moravian, Slovak, and Hungarian dances. The ensemble’s programme is generally arranged in vocal and dance suites, as is the case with almost all song and dance ensembles. However, unlike most Polish folk ensembles, these are not only regional suites, but also thematic ones, dedicated to one dance or music genre (e.g., *Starouherská, Zbojnické*). In the repertoire of the ensemble, we can also notice clear influences of various choreographic styles—from Poland, the Czech Republic, and Slovakia—expressed in a different approach to the dance prototype, theme, dance space use or to the performers themselves.

Together—the Lipka Band and the Folk Song & Dance Ensemble ‘Olza’—will take us on a musical and dance tour of the Carpathian Arch. It will start, of course, in the Silesian Beskids. From there, we will head south towards Terchová, a village at the junction of the Little Fatra and the Kysucká vrchovina, where Juraj Jánošík was born three centuries ago. In Slovakia, the village is famous for polyphonic singing,

pogodnego w charakterze repertuaru muzyczno-tanecznego. Następnie obierzemy kierunek na południe, gdzie znajduje się rzadko odwiedzany przez zagranicznych turystów region Podpolania. Tu leży miasto i powiat Detva, słynące z bogato zdobionych strojów, ogromnych, nisko brzmiących fujar oraz zwyczaju *rozkazovaček*, stanowiącego swego rodzaju współzawodnictwo pomiędzy zamawiającym melodie tancerzem a odpowiadającym mu muzykiem. Następnie wybierzemy się na północny wschód Słowacji, który zamieszkuje ludność rusnacka (Łemkowie, Bojkowie), kultywująca do dziś swoje nastrojowe pieśni. Nie zabraknie też pieśni i tańców Romów, którzy zamieszkują wszystkie regiony Słowacji. Droga powrotna naszej podróży powiedzie przez bardziej nam znane Podhale i Beskid Żywiecki, a zakończymy ją na Morawach, słynących w Czechach ze swoich pieśni.

Zachęcenie prezentacjami scenicznymi, sami będziemy mieli okazję zatańczyć. Bo jakkolwiek przed pół wiekiem wybitny polski antropolog tańca Roderyk Lange ubolewał, że „Zdezintegrowany typ współczesnego społeczeństwa stracił swą bezpośrednią łączność z tańcem i nie jest on już obecnie nieodłączną częścią naszego życia zbiorowego”, to przed trzema dekadami udało się na polski grunt przeschepić z Węgier ideę „domów tańca”. Współcześnie coraz popularniejsze stają się potańcówki z tradycyjną muzyką graną na żywo. I dziś właśnie mamy okazję w potańcówce takiej wziąć udział. Nie można takiej okazji przegapić!

Tomasz Nowak

¹ R. Lange, *O istocie tańca i jego przejawach w kulturze. Perspektywa antropologiczna*, Poznań 2009, s. 150.

many active music bands, and a cheerful music and dance repertoire. Then, we will set off for the south, to the Podpol'anie region, rarely visited by foreign tourists. This is where the city and district of Detva are located, famous for their richly decorated costumes, huge, low-sounding fujaras, and the *rozkazovaček* custom, which is a kind of competition between the dancer ordering melodies and the reacting musician. Afterwards, we will move to the northeast of Slovakia, which is inhabited by the Ruthenian population (Lemkos, Boykos), cultivating their atmospheric songs to this day. There will also be songs and dances of the Romani, who live in all regions of Slovakia. On our way back, the trip will take us through more familiar regions, i.e., Podhale and the Żywiec Beskids, and everything will end in the Moravia region, famous in the Czech Republic for its songs.

Encouraged by the stage presentations, we will have the opportunity to dance ourselves. Although half a century ago, outstanding Polish dance anthropologist Roderyk Lange lamented that ‘The disintegrated type of contemporary society has lost its direct connection with dance, thus it is no longer an integral part of our collective life,’¹ three decades ago the idea of a ‘dance-house’ was successfully transplanted from Hungary to Poland. Nowadays, dance parties with traditional live music are becoming more and more popular. And today, we have the opportunity to take part in one. It would be a shame to miss it!

Tomasz Nowak

¹ R. Lange, *O istocie tańca i jego przejawach w kulturze. Perspektywa antropologiczna*, Poznań 2009, p. 150.

Kapela Lipka / Lipka Band

Jesteśmy góralską kapelą pochodzącą z Beskidu Śląskiego, która w tradycyjnych oraz zupełnie nowych aranżacjach wykonuje muzykę całych Karpat. Tworzymy też własne piosenki (te swym charakterem nawiązują do regionu, z którego się wywodzimy). Nasz repertuar to przebogata podróż przez skoczne polki i czule walczyki Śląska Cieszyńskiego, tęskne pieśni Łemkowszczyzny, zawrotne czardasze słowackie, urzekające kantyczki z okolic Jabłonkowa czy rozmiłowane melodie ukraińskie... Kapela Lipka to żywy dowód na to, że każdą muzykę da się odkrywać na nowo. Zespół powstał 20 lat temu, ale w swym obecnym składzie gra od 2012 roku. Ten skład to czterech chłopaków z Beskidu Śląskiego, mających bzika na punkcie folkloru i nosa do dobrej zabawy.

Kapela Lipka to także rodzina, bo razem podróżujemy po świecie za inspiracją, razem próbujemy, razem spędzamy wolny czas. Nie boimy się wyzwań. Na scenie towarzyszymy lokalnym i międzynarodowym zespołom: Olza, Zaolzie, Bystrzyca, Błędowice, Mioduła, wykonując muzykę do suit z całych Karpat.

Tworzymy własne, ludowe kompozycje oraz gramy te dobrze znane – tak w tradycyjnych, jak i w zupełnie nowych aranżacjach, w zależności od tego, co nam w duszy gra. Tak było w przypadku naszej ostatniej płyty *Kapela Lipka na granicy* czy w trakcie współpracy z Teatrem Cieszyńskim przy spektaklach *Rajska jabłonka* oraz *Powsinogi beskidzkie* (spektakl wyróżniony nagrodą specjalną w konkursie Klasyka Żywa).

Naszym chlebem powszednim są akustyczne koncerty w salach koncertowych i klubach. Prezentujemy własny region w jego autentycznej postaci w ramach festiwalu i koncertów, ale równie wielką przyjemność sprawia nam granie do tańca i zabawy gościom weselnym, bywalcom regionalnych potańcówek oraz wszelakich imprez, na które bywamy zapraszani. Nasze twórcze eskapady w poszukiwaniu natchnienia nie kończą się na festiwalach nam bliskich: Rzeszów, Strażnica, Východná... Czasami należy nas szukać w odległych miejscach Europy, np. na wybrzeżach Atlantyku, i poza nią – np. w odległej Jakucji.

We are a highlander band from the Silesian Beskids performing music from the entire Carpathians both in traditional and in completely new arrangements. We also create our own songs (these refer to the region from which we come). Our repertoire represents a varied journey through lively polkas and tender waltzes from Cieszyn Silesia, wistful songs from the Lemko region, dizzying Slovak csárdás, captivating canticles from the Jabłonków area, or melancholy Ukrainian melodies... The Lipka Band is living proof that every type of music can be rediscovered. The band was established twenty years ago, but in its current composition it has been playing since 2012. It consists of four boys from the Silesian Beskids who are crazy about folklore and know how to have fun with music.

The Lipka Band is also a family, because we travel across the world together in search of inspiration, we rehearse together, and we spend our free time together. We are not afraid of challenges. On stage, we accompany local and international ensembles: Olza, Zaolzie, Bystrzyca, Błędowice, Mioduła, performing music for suites from all over the Carpathians.

We create our own folk compositions and play well-known ones—both in traditional and completely new arrangements, depending on what is playing in our hearts. This was the case with our last album *The Lipka Band on the Border (Kapela Lipka na granicy)* or during our cooperation with the Cieszyn Theatre on the plays *Paradise Apple Tree (Rajska jabłonka)* and *The Beskid Vagabonds (Powsinogi beskidzkie)* (the latter was awarded a special prize in the Klasyka Żywa competition).

Our bread and butter are acoustic concerts in concert halls and clubs. We present our own region in its authentic form at festivals and concerts, but we also enjoy playing dance music at wedding receptions, regional dance parties, and all kinds of events to which we are invited. Our creative escapades in search of inspiration do not end at festivals that are close to us: Rzeszów, Strażnica, Východná... Sometimes, you have to look for us in distant places of Europe like on the Atlantic coast and even beyond the Old Continent, for example, in distant Yakutia.

Zespół Pieśni i Tańca „Olza” / Folk Song & Dance Ensemble ‘Olza’

Jego historia sięga roku 1953, kiedy to Janina Marcinkowa (później kierowniczka artystyczna Zespołu Ziemi Cieszyńskiej) zorganizowała kurs dla kierowników zespołów folklorystycznych. Na tym kursie zesłała się grupa zapaleńców, która wkrótce bardzo się zżyła i stworzyła zgrany kolektyw. Już 19 stycznia 1954 roku odbyła się pierwsza próba nowo powstałego zespołu, w którego skład weszli głównie uczestnicy konkursu. W 1957 roku zespół przyjął nazwę od rzeki granicznej Olzy. Pierwszą kierowniczką artystyczną została Janina Marcinkowa.

Ze względu na miejsce swojej działalności zespół „Olza” oprócz folkloru rodzimego prezentuje również folklor czeski i słowacki. W ciągu swej wieloletniej działalności miał w repertuarze także tańce węgierskie, republik byłego Związku Radzieckiego, salonowe; do dziś corocznie przygotowuje różne tańce towarzyskie prezentowane na licznych balach.

Aktualnie w repertuarze zespołu „Olza” znajdują się tańce cieszyńskie (tańce mieszczańskie cieszyńskie, polka wekslowana, trojak, czardasz śląski, szotmadziar i sarocz), polskie tańce narodowe i regionalne (polonez i mazur, kujawiak, oberek, tańce żywieckie i opoczyńskie), tańce czeskie i morawskie (chodskie, wałaskie) oraz słowackie (tańce z okolic Zemplína, Trenčina i Šariša).

Cały program przygotowujący i utrwalany jest na cotygodniowych próbach, odbywających się w budynku PZKO przy ulicy Bożka w Czeskim Cieszynie. W trakcie prób ćwiczone jest również nowy repertuar. Wśród wielu choreografów współpracujących z zespołem „Olza” warto wymienić nazwiska: Janina Marcinek, Otto Jaworek, Aleksandra Żaczek, Vladimír i Hana Herberkovie, Jan Blaho, Štefan Sadovský, Miloš Vršecký i Martin Krajňak.

Od kilku lat działa również reaktywowany zespół dziecięcy „Rytmika”. Jego celem jest nauczenie dzieci podstawowych zasad tańca, koordynacji ruchów, ale również ich poprawny rozwój fizyczny. Wychowankowie mogą również w przyszłości stanowić narybek dla grupy podstawowej zespołu „Olza”.

Its history dates back to 1953, when Janina Marcinkowa (later Artistic Director of the Cieszyn Land Ensemble) organised a course for leaders of folklore ensembles. During that course, a group of enthusiasts came together, who soon became very close, creating a harmonious collective. Already on 19 January 1954, a rehearsal of the newly founded ensemble formed by the participants of the course took place. In 1957, the ensemble took its name from the Olza border river. The first artistic director was Janina Marcinkowa.

Due to its location, in addition to the native folklore, the ‘Olza’ ensemble also presents Czech and Slovak folklore. Over the years, the ensemble’s repertoire has also featured dances from Hungary and from the republics of the former Soviet Union or even social dances; to this day, various ballroom dances presented at numerous balls are prepared annually.

Currently, the repertoire of the ‘Olza’ ensemble includes Cieszyn dances (dances of the Cieszyn burghers, polka wekslowana, trojak, czardasz śląski, szotmadziar, and sarocz), Polish national and regional dances (polonaise and mazur, kujawiak, oberek, żywiec and Opoczno dances), Czech and Moravian dances (from the Chodska and Valasska regions) and Slovak dances (dances from the vicinity of Zemplín, Trenčín, and Šariš).

The entire programme is prepared and practised at weekly rehearsals, held in the PZKO building in Božka Street in Český Těšín. New repertoire is also practised. Among the many choreographers working with ‘Olza’, the following are worth mentioning: Janina Marcinek, Otto Jaworek, Aleksandra Žaczek, Vladimír and Hana Herberkovi, Jan Blaho, Štefan Sadovský, Miloš Vršecký, and Martin Krajňak.

The reactivated children’s band ‘Rytmika’ has also been active for several years. The aim of the ensemble is not only to teach children the basic principles of dance and coordination of movements but also to provide them with a proper physical development. The ensemble’s pupils may also join the core of the ‘Olza’ group in the future.

Zespół Pieśni i Tańca „Olza” /
Folk Song & Dance Ensemble ‘Olza’

f

ACh Duo: Dialog na 53 struny / ACh Duo: Dialogue for 53 Strings

25 listopada (sobota) — 17.00

Kościół Ewangelicko–Augsburski Świętej Trójcy
pl. Małachowskiego 1

Harfa i gitara – to połączenie może wydać się nietypowe, ale gdy przyjrzeć się bliżej, można zauważyć, że oba instrumenty więcej łączy niż dzieli. Zarówno harfa, jak i gitara to instrumenty strunowe szarpane i chociaż z racji odmiennej budowy z każdego z nich dźwięk wydobywa się w odmienny sposób, wspólne brzmienie okazuje się bardzo stopliwe, doskonale uzupełniające się zarówno w wolnych, jak i szybkich przebiegach muzycznych.

25 November (Saturday) — 5.00 pm

Holy Trinity Evangelical Church of the Augsburg Confession
1 Małachowski Square

Harp and guitar—this combination may seem unusual, but when we take a closer look, both instruments are more alike than unlike. Both the harp and the guitar are plucked string instruments. Although, due to their different structure, the sound is produced differently, when combined, it turns out to be very compatible. The instruments perfectly complement each other both in slow and fast sections.

Program koncertu / Concert programme

Aleksander Tansman

(1897–1986)

Suite in modo polonico

(1976)

na gitarę i harfę

- I. *Entrée*
- II. *Gaillarde*
- III. *Kujawiak*
- IV. *Tempo de Polonaise*
- V. *Kołysanka nr 1*
(*Berceuse d'orient*)
- VI. *Rêverie*
- VII. *Alla Polacca*
- VIII. *Kołysanka nr 2*
- IX. *Oberek (Mazurka vive)*

Mikołaj Piotr Górecki

(ur. 1971)

*Wariacje podwójne na harfę i gitarę op. 56b**

(2011/2023)

* prapremiera

Dušan Bogdanović

(ur. 1955)

Jovano, Jovanke

(1989)

na harfę i gitarę

Eric Sessler

(ur. 1969)

Sonata na gitarę i harfę

(1989)

- I. *Allegro moderato*
- II. *Andante*
- III. *Allegro*

Alexandre Tansman

(1897–1986)

Suite in modo polonico

(1962)

for guitar and harp

- I. *Entrée*
- II. *Gaillarde*
- III. *Kujawiak*
- IV. *Tempo de Polonaise*
- V. *Lullaby No. 1*
(*Berceuse d'orient*)
- VI. *Rêverie*
- VII. *Alla Polacca*
- VIII. *Lullaby No. 2*
- IX. *Oberek (Mazurka vive)*

Mikołaj Piotr Górecki

(b. 1971)

*Double Variations for Harp and Guitar, Op. 56b**

(2011/2023)

* world premiere

Dušan Bogdanović

(b. 1955)

Jovano, Jovanke

(1989)

for harp and guitar

Eric Sessler

(b. 1969)

Sonata for Guitar and Harp

(1989)

- I. *Allegro moderato*
- II. *Andante*
- III. *Allegro*

Béla Bartók

(1881–1945)

Rumuńskie tańce ludowe

(1915/1917)

opracowanie na gitarę i harfę

- I. *Taniec z kijem – Allegro moderato*
(*Joc cu bâță*)
- II. *Taniec z szarfą – Allegro (Brâul)*
- III. *Taniec w miejscu – Andante*
(*Pe loc*)
- IV. *Taniec z rogami – Moderato*
(*Buciumeana*)
- V. *Rumuńska polka – Allegro*
(*Poarga Românească*)
- VI. *Szybki taniec – L'istesso tempo.*
Allegro (Mărunțel)

Wykonawcy:**ACh Duo:****Aleksander Pankowski vel Jankowski**
gitara**Julia Łopuszyńska**
harfa

144

Béla Bartók

(1881–1945)

Romanian Folk Dances

(1915/1917)

arr. for guitar and harp

- I. *Stick Dance—Allegro moderato*
(*Joc cu bâță*)
- II. *Sash Dance—Allegro (Brâul)*
- III. *Spot Dance—Andante (Pe loc)*
- IV. *Dance with a Horn—Moderato*
(*Buciumeana*)
- V. *Romanian Polka—Allegro (Poarga*
Românească)
- VI. *Fast Dance—L'istesso tempo.*
Allegro (Mărunțel)

Performers:**ACh Duo:****Aleksander Pankowski vel Jankowski**
guitar**Julia Łopuszyńska**
harp

ACh Duo: Dialog na 53 struny / ACh Duo: Dialogue for 53 Strings

Rozpoczynająca koncert ***Suite in modo polonico*** na gitarę i harfę **Aleksandra Tansmana** powstała pierwotnie w 1962 roku, w wersji na gitarę solo, i została zadedykowana zaprzyjaźnionemu wielkiemu gitarzyście hiszpańskiemu Andrésowi Segovii, z którym kompozytor już wcześniej współpracował. Segovia wykonywał *Suite* wielokrotnie, zawsze z wielkim sukcesem. Poprosił Tansmana, aby sporządził wersję na gitarę i harfę, z myślą o hiszpańskim harfiście Nicanorze Zabalecie. Tansman chętnie tę prośbę spełnił. W utworze, oprócz melodii typowo polskich (np. *Kujawiak* oparty jest na motywach pieśni ludowej *Umarł Maciek umarł*), znajdziemy też XVI-wieczną francusko-włoską galiardę czy kołysankę wschodnią. Otrzymujemy zatem pełny pejzaż dawnej, wielokulturowej Polski.

Nową wersją wcześniejszego utworu są także ***Wariacje podwójne na harfę i gitarę Mikołaja Góreckiego***. Oto komentarz kompozytora: „Jest to utwór dwuczęściowy. Podwójność odnosi się nie tylko do składu oraz ilości części, ale również do struktury owych części. Każda z nich składa się z dwóch ogniów przedzielonych kupлетem, gdzie drugie ogniwo jest wariacją pierwszego, a druga część jest wariacjami dwóch ogniów i kupletu części pierwszej. Owa podwójność odnosi się również do mikroformy każdego z ogniów, gdzie użycie inwersji i innych technik potęguje dwoistość strukturalną. Utwór jest wersją *Wariacji podwójnych* na mandolinę i gitarę napisanych w 2011 roku. Nowa wersja dedykowana

The ***Suite in modo polonico*** for guitar and harp by **Alexandre Tansman**, which opens the concert, was originally created in 1962 for solo guitar and dedicated to great Spanish guitarist Andrés Segovia, with whom the composer was friends and with whom he had previously collaborated. Segovia performed the *Suite* many times, always with great success. He asked Tansman to arrange the piece for guitar and harp, with Spanish harpist Nicanor Zabaleta in mind. Tansman was happy to meet that request. In the piece, in addition to typically Polish melodies (e.g., *Kujawiak* is based on the motifs of the folk song *Maciek Died [Umarł Maciek umarł]*), we can also find the sixteenth-century French-Italian galliard or an eastern lullaby. Therefore, we get a complete picture of the former, multicultural Poland.

Aleksander Tansman

☐ autor nieznany, ilustrowany
Kurier Codzienny / author
unknown, NAC

Mikołaj Piotr Górecki

☐ Maria Górecka

Mikołaj Górecki's *Double Variations for Harp and Guitar* are also a new version of an earlier piece. Here is the composer's comment: 'It is a two-movement piece. Duality refers not only to the ensemble and number of movements, but also to the structure of those movements. Each of them consists of two links separated by a couplet, where the second link is a variation on the first one, while the second movement is a variation on the two links and the couplet of the first movement. This duality also applies to the microform of each link, where the use of inversion and other techniques enhances structural duality. The piece is a version of the 2011 *Double Variations* for mandolin and guitar. The new version is dedicated to the ACh Duo.

jest ACh Duo. W opracowaniu wersji harfy cennych uwag udzieliła pani Julia Łopuszyńska”¹.

„**Jovano, Jovanke!**” – tak woła swoją ukochaną zakochany chłopiec w starej macedońskiej piosence. Szczęściu dwojga młodych ludzi przeciwstawiła się surowa matka macedońskiej Joanny. Ta piosenka istnieje w wielu wersjach, także w instrumentalnej transkrypcji na gitarę i harfę, której dokonał amerykański gitarzysta i kompozytor pochodzenia serbskiego **Dušan Bogdanović**. Artysta ma na swym koncie ogromną liczbę kompozycji nie tylko na gitarę klasyczną, ale też na różne składy instrumentalne. Jest autorem prac teoretycznych, a w wielu utworach dokonuje udanej syntezy różnych stylów muzycznych, łącząc idiom klasyczny, jazzowy z elementami muzyki etnicznej.

Eric Sessler to amerykański kompozytor pochodzenia węgierskiego. Studiował kompozycję i grę na gitarze klasycznej. Jest profesorem Curtis Institute of Music w Filadelfii i Juilliard School of Music w Nowym Jorku. Powstała w 1989 roku **Sonata na gitarę i harfę** ma klasyczny układ części. Są to: 1. *Allegro moderato*, 2. *Andante*, 3. *Allegro*.

Béla Bartók, wielki kompozytor węgierski, przez niemal całe życie zbierał i dokumentował folklor, wędrując po okolicach zamieszkałych przez ludność węgierską, rumuńską, słowacką, ukraińską, ludność, która na mocy wyroków historii znajdowała się co jakiś czas w granicach innych państw, ale zachowała, głównie w pieśni, swą tożsamość

¹ Korespondencja z zespołem ACh Duo z dnia 23 czerwca 2023 roku.

Mrs Julia Łopuszyńska provided valuable comments for the development of the harp version.¹

Dušan Bogdanović

Eric Sessler

‘**Jovano, Jovanke!**’—this is how a boy in love calls his sweetheart in an old Macedonian song. The happiness of the two young people was opposed by the strict mother of the Macedonian Joanna. There are many versions of the song; there is also an instrumental transcription for guitar and harp made by **Dušan Bogdanović**, an American guitarist and composer of Serbian origin. The artist has written a huge number of compositions not only for classical guitar, but also for various instrumental ensembles. In addition, he has published numerous theoretical works. In his compositions, he successfully combines various music styles, i.e., the classical and jazz idioms with elements of ethnic music.

Eric Sessler is an American composer of Hungarian origin. He studied Composition and Classical Guitar. Professor at the Curtis Institute of Music in Philadelphia and the Juilliard School of Music in New York. The 1989 **Sonata for Guitar and Harp** is provided with a classic structure, i.e., 1. *Allegro moderato*; 2. *Andante*; 3. *Allegro*.

Béla Bartók, the great Hungarian composer, spent almost his entire life collecting and documenting folklore, wandering around the areas inhabited by Hungarian, Romanian, Slovak, and Ukrainian populations; people who, due to history’s verdicts, lived in an area whose borders were changed once and again. Nevertheless, they managed to preserve their national

¹ A correspondence with the ACh Duo ensemble, dated 23 June 2023.

narodową. Dla Bartóka autentyczna twórczość ludowa warta była nie tylko utrwalenia dla historii; stanowiła także cenne źródło inspiracji. Najślawniejszym dziełem inspirowanym folklorem są **Rumuńskie tańce ludowe** skomponowane w 1915 roku na fortepian i zinstrumentowane na małą orkiestrę dwa lata później. Bartók komponował te tańce w trudnym dla Węgrów i Rumunów okresie wzajemnej wrogości związanej z wybuchem I wojny światowej. Mimo to do zaprzyjaźnionego rumuńskiego nauczyciela i muzyka Iona Busitii, który pomógł mu w zbieraniu folkloru rumuńskiego, pisał z nadzieją: „Obyśmy tylko pozostali z Rumunią w przyjaźni”². Sześć tańców rumuńskich pochodzi z Transylwanii, pierwotnie grane były na skrzypcach lub flecie pasterskim. Wśród wielu transkrypcji utworu wersja na gitarę i harfę z pewnością należy do najbardziej oryginalnych.

Małgorzata Gąsiorowska

² T.A. Ziełiński, *Bartók*, Kraków 1980, s. 178.

identity (mainly through songs). For Bartók, authentic folk art was not only worth preserving for history; it was also a valuable source of inspiration. The most famous work inspired by folklore are the **Romanian Folk Dances**, composed in 1915 for piano and orchestrated for small orchestra two years later. Bartók composed those dances during the period of mutual hostility between Hungarians and Romanians associated with the outbreak of World War I, which was difficult for both nations. And yet, he wrote with hope to a friend, Romanian teacher and musician Ion Busitia, who helped him collect Romanian folklore, ‘May we remain friends with Romania.’² Six Romanian dances come from Transylvania; originally, they were played on a violin or a shepherd’s flute. Among the many transcriptions of the piece, the version for guitar and harp is certainly one of the most original.

Małgorzata Gąsiorowska

² T.A. Ziełiński, *Bartók*, Kraków 1980, p. 178.

ACh Duo

Zespół powstał z inicjatywy gitarzysty Aleksandra Pankowskiego vel Jankowskiego i harfistki Noemi Hańczyk podczas ich nauki w Zespole Szkół Muzycznych im. Feliksa Nowowiejskiego w Szczecinie pod kierunkiem Piotra Pałaca. Przy wyborze nazwy duetu artyści zainspirowali się włoskimi nazwami instrumentów: *arpa* (harfa) i *chitarra* (gitara). Od 2023 roku Noemi Hańczyk zastępuje Julia Łopuszyńska.

Duet został doceniony na ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach, zdobywając m.in.: II miejsce oraz nagrodę specjalną w postaci nagrania studyjnego w Ogólnopolskim Konkursie Duetów z Harfą w Cieszynie (2013), II miejsce na XVI Międzynarodowym Festiwalu Gitarowym w Trzemeszku (2013), III miejsce na V Ogólnopolskim Festiwalu i Konkursie Gitarowym w Kielcach (2013), I miejsce i nagrodę specjalną w postaci recitalu w Bolonii w Międzynarodowym Konkursie Suoni d'Arpa w Saluzzo (2018), II miejsce w Międzynarodowym Konkursie Harfowym im. Marcela Tourniera w Cosenzy (2018) oraz III miejsce, nagrodę publiczności i nagrodę specjalną – recital w Chorwacji – podczas II Międzynarodowego Konkursu Gitarowego „Ida Presti” w Samoborze (2020). Duet występował również m.in. w Filharmonii Opolskiej i Zielonogórskiej, CK Jordanki na zaproszenie Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej oraz cyklu „Miejscówka z Dwójką” (Program 2 Polskiego Radia).

W swoim repertuarze zespół posiada zarówno kompozycje napisane oryginalnie na duet gitarowo-harfowy (w tym Aleksandra Tansmana i Maxima Diega Pujola), jak i własne aranżacje, m.in. utworów Fryderyka Chopina i Claude'a Debussy'ego. W 2021 roku

zespół wydał swoją debiutancką płytę zatytułowaną *Alla Polacca*, zawierającą polską muzykę napisaną w oryginale oraz opracowaną na duet gitara—harfa, która jest pierwszym tego typu albumem w polskiej fonografii. Nietypowe zestawienie instrumentów i oryginalny repertuar stanowią o unikatowości duetu, który jest jedynym aktywnie działającym zespołem tego typu w Polsce oraz jednym z niewielu na świecie.

The ensemble was created on the initiative of guitarist Aleksander Pankowski aka Jankowski and harpist Noemi Hańczyk while studying at the Feliks Nowowiejski Music School Complex in Szczecin under the direction of Piotr Pałac. The name of the duo was inspired by the Italian names of the instruments, i.e., *arpa* (harp) and *chitarra* (guitar). Since 2023, Noemi Hańczyk has been replaced by Julia Łopuszyńska.

The Duo has been recognised at Polish and international festivals, winning, among other awards, second prize and a special award in the form of a studio recording in the National Competition of Duets with Harp in Cieszyn (2013), second prize at the 16th International Guitar Festival in Trzemeszko (2013), third prize at the 5th National Guitar Festival and Competition in Kielce (2013), first prize and a special award in the form of a recital in Bologna in the International Suoni d'Arpa Competition in Saluzzo (Italy, 2018), second prize in the International Harp Competition 'Marcel Tournier' in Cosenza (Italy, 2018) and third prize, the audience award, and a special prize—a recital in Croatia—in the 2nd International Guitar Competition 'Ida Presti' in Samobor (Croatia, 2020). The Duo has also performed, e.g., at the Opole and Zielona Góra Philharmonics,

the CK Jordanki at the invitation of the Toruń Symphony Orchestra, and as part of the 'Miejscówka z Dwójką' series (Programme 2 of Polish Radio).

Their repertoire features both compositions originally written for guitar and harp duo (including by Alexandre Tansman and Máximo Diego Pujol) and their own arrangements of pieces by, e.g., Frederic Chopin and Claude Debussy. In 2021, the ensemble released their debut album entitled *Alla Polacca*, with Polish music originally written and arranged for guitar and harp duo, which is the first such album in the Polish recording industry. The unique nature of the Duo results from the unusual combination of instruments and the original repertoire. The ACh Duo is the only active ensemble of this kind in Poland and one of the few in the world.

Anita Wąsik

Aleksander Pankowski vel Jankowski – gitara / guitar

Aleksander Pankowski vel Jankowski jest gitarzystą, a także producentem muzycznym, aranżerem i kompozytorem muzyki filmowej. Urodził się w 1993 roku w Szczecinie. Naukę gry na gitarze kontynuował w Zespole Szkół Muzycznych II stopnia w Szczecinie pod okiem Jakuba Kościuszki, a następnie w klasie gitary Marka Nosala w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, którą ukończył w 2018 roku. Brał udział w licznych kursach i lekcjach mistrzowskich prowadzonych przez wybitnych pedagogów i wirtuozów gitary, takich jak: Marcin Dylla, Łukasz Kuropaczewski, Zoran Dukić, Carlo Marchione, Gabriel Bianco, Susana Prieto, Alexis Muzurakis, Marek Napiórkowski, Dawid Kostka czy Piotr Wyleżoł.

Jest laureatem międzynarodowych i ogólnopolskich konkursów, m.in.: II International Youth Guitar Competition „Tallinn 2013” (II miejsce), Baltic Guitar Festival 2017 (I miejsce oraz grand prix), II International Guitar Competition Vilnius 2018 (II miejsce), 25th Hermoupolis Guitar Festival 2018 (III miejsce), Tczewski Konkurs Gitarowy 2018 (I miejsce oraz grand prix), IMKA Internet Music Competition (I miejsce). Był członkiem jury podczas Baltic Guitar Festival w litewskim Birstonas (2018). Współpracował m.in. z Adamem Sztabą, Marcinem Macukiem, Piotrem Schmidtem i Andrzejem Mikulskim. W roku 2020 roku wydał swój pierwszy minialbum zatytułowany *Ambient Guitar Improvisations*.

Stworzył jedyny w Polsce duet gitarowo-harflowy ACh Duo, z sukcesem zdobywając nagrody na wielu konkursach polskich i międzynarodowych. Jest dwukrotnym stypendystą Prezydenta Miasta Szczecina. W 2023 roku został stypendystą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w programie Młoda Polska.

☑ Mikołaj Dakowicz

Aleksander Pankowski aka Jankowski is a guitarist, music producer, arranger, and film music composer. He was born in 1993 in Szczecin. He continued learning to play the guitar at the Secondary Music School Complex in Szczecin under the supervision of Jakub Kościuszko and then in the guitar class of Marek Nosal at the Karol Szymanowski Academy of Music in Katowice, from which he graduated in 2018. He has participated in numerous courses and masterclasses conducted by outstanding guitar teachers and virtuosos, e.g., Marcin Dylla, Łukasz Kuropaczewski, Zoran Dukić, Carlo Marchione, Gabriel Bianco, Susana Prieto, Alexis Muzurakis,

Marek Napiórkowski, Dawid Kostka or Piotr Wyleżoł.

Prizewinner of international and nationwide competitions, including the 2nd International Youth Guitar Competition ‘Tallinn 2013’ (second place), the Baltic Guitar Festival 2017 (first place and Grand Prix), the 2nd International Guitar Competition Vilnius 2018 (second place), the 25th Hermoupolis Guitar Festival 2018 (third place), the Tczew Guitar Competition 2018 (first place and Grand Prix), the IMKA Internet Music Competition (first place). He was a member of the jury at the Baltic Guitar Festival in Birstonas, Lithuania (2018). He has worked with, among others, Adam Sztaba, Marcin Macuk, Piotr Schmidt, and Andrzej Mikulski. In 2020, he released his first mini-album entitled *Ambient Guitar Improvisations*.

He established the only guitar and harp duo in Poland, the ACh Duo, which has been successful in numerous Polish and international competitions. Two-time scholarship holder of the Mayor of the City of Szczecin. In 2023, he became a scholarship holder of the Minister of Culture and National Heritage under the Young Poland programme.

Julia Łopuszyńska – harfa / harp

Urodziła się w Warszawie. Swoją edukację muzyczną rozpoczęła w wieku sześciu lat od gry na skrzypcach, harfie i fortepianie. Przez 12 lat pobierała lekcje gry na harfie u Anny Sikorzak-Olek. Studiowała w Akademii Muzycznej w Katowicach pod kierunkiem Helgi Storck, a także w Zürcher Hochschule der Künste i Hochschule für Musik Basel w Szwajcarii.

Zdobywała nagrody w wielu krajowych i międzynarodowych konkursach solowych i kameralnych, m.in. we Włoszech, w Polsce, Ukrainie, Niemczech, Słowenii i Czechach. W 2014 roku została włączona do programu Młody Muzyk Roku. W latach 2015 i 2022 była stypendystką programu MKiDN Młoda Polska, a także Stypendium im. Lesława A. Pagi. Dwukrotnie została zaproszona do występu na Światowym Kongresie Harfowym w Amsterdamie (2008) oraz w Hongkongu (2017).

Jako muzyk orkiestrowy harfistka współpracowała z wieloma orkiestrami, m.in. z Orkiestrą Filharmonii Narodowej w Warszawie, Orkiestrą Polskiego Radia w Warszawie, AUKSO – Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy, Orkiestrą Muzyki Nowej, Orkiestrą Kameralną Amadeus, Filharmonią Częstochowską, Monachijską Orkiestrą Kameralną. Wystąpiła m.in. podczas VII Festiwalu Muzyki Nowej w NOSPR (2017), Berner Seefestspiele, Schleswig-Holstein Music Festival oraz 22. Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena w Warszawie (2018). Wygrała również przesłuchanie do stałej współpracy z Filharmonią Krakowską im. Karola Szymanowskiego we wrześniu 2021 roku.

Od 2022 roku pracuje w dwóch szkołach muzycznych w Szwajcarii. Wraz z bratem Stanisławem Łopuszyńskim (klawesyn) tworzy duet Harp Chords Duo.

© Maria Jarzyna

She was born in Warsaw. She began her music education at the age of six, playing the violin, harp, and piano. For twelve years, she took harp lessons with Anna Sikorzak-Olek. She studied at the Academy of Music in Katowice under Helga Storck, at the Zürcher Hochschule der Künste, and at the Hochschule für Musik Basel in Switzerland.

Julia has won prizes in many national and international solo and chamber music competitions, including in Italy, Poland, Ukraine, Germany, Slovenia, and the Czech Republic. In 2014, she was included in the Young Musician of the Year programme. In 2015 and 2022, she was a scholarship holder of the Young Poland programme of the Ministry of Culture and National Heritage and of the Lesław A. Paga Scholarship. She was invited to perform at the World Harp Congress twice: in Amsterdam (2008) and Hong Kong (2017).

As an orchestral musician, the harpist has cooperated with numerous orchestras, including the Warsaw Philharmonic Orchestra, the Polish Radio Orchestra in Warsaw, AUKSO—the Chamber Orchestra of the City of Tychy, the New Music Orchestra, the Amadeus Chamber Orchestra, the Częstochowa Philharmonic, the Munich Chamber Orchestra. She has performed, among other events, at the 7th Festival of New Music at the NOSPR (2017), the Berner Seefestspiele, the Schleswig-Holstein Musik Festival, and the 22nd Ludwig van Beethoven Easter Festival in Warsaw (2018). She also won an audition for a permanent cooperation with the Cracow Philharmonic in September 2021.

Since 2022, she has been working in two music schools in Switzerland. She co-creates the Harp Chords Duo with her brother Stanisław Łopuszyński (harpsichord).

f

Penderecki: *Jutrznia* / Penderecki: *Utrenja*

25 listopada (sobota) ————— 19.30

Kościół Wszystkich Świętych
Plac Grzybowski 3/5

Jutrznia (Utrenja) to kolejne po *Pasji według św. Łukasza* dzieło religijne Krzysztofa Pendereckiego odnoszące się do tematyki śmierci i zmartwychwstania Chrystusa. *Jutrznia I. Złożenie Chrystusa do grobu* powstała na przełomie roku 1969/70, a *Jutrznia II. Zmartwychwstanie* ukończona została w kwietniu 1971. Po wysłuchaniu obu części w Münster 28 maja 1971 roku Ludwik Erhardt napisał: „*Jutrznia* jest dziełem wielkim, najlepszym ze wszystkich, jakie Krzysztof Penderecki dotychczas skomponował”.

25 November (Saturday) ————— 7.30 pm

All Saints Church
3/5 Grzybowski Square

Utrenja is Krzysztof Penderecki's religious work referring to the subject of the death and resurrection of Christ; he had already approached those themes in *St Luke Passion*. *Utrenja I. The Entombment of Christ* was created at the turn of 1970, and *Utrenja II. The Resurrection of Christ* was completed in April 1971. After listening to both parts on 28 May 1971 in Münster, Ludwik Erhardt wrote, 'Utrenja is a great work, the best of all that Krzysztof Penderecki has so far composed.'

Program koncertu / Concert programme

Krzysztof Penderecki

(1933–2020)

Jutrznia (Utrenja)

(1969–1971)

na pięć głosów solowych,
chór chłopięcy, dwa chóry
mieszane i orkiestrę

- I. *Złożenie Chrystusa do grobu*
- II. *Zmartwychwstanie*

Wykonawcy:

Bożena Bujnicka
sopran

Agnieszka Rehlis
mezzosopran

Rafał Bartmiński
tenor

Tomasz Konieczny
baryton

Volodymyr Tyshkov
basso profondo

Chór Filharmonii Narodowej

Bartosz Michałowski
dyrektor chóru

Poznański Chór Chłopięcy

Jacek Sykulski
dyrektor chóru

Sinfonia Varsovia

Zsolt Nagy
dyrygent

Krzysztof Penderecki

(1933–2020)

Utrenja

(1969–1971)

for five solo voices, boys' choir,
two mixed choirs and orchestra

- I. *The Entombment of Christ*
- II. *The Resurrection of Christ*

Performers:

Bożena Bujnicka
soprano

Agnieszka Rehlis
mezzo-soprano

Rafał Bartmiński
tenor

Tomasz Konieczny
baritone

Volodymyr Tyshkov
basso profondo

Warsaw Philharmonic Choir

Bartosz Michałowski
Choir Director

Poznań Boys' Choir

Jacek Sykulski
Choir Director

Sinfonia Varsovia

Zsolt Nagy
conductor

Penderecki: *Jutrznia* / Penderecki: *Utrenja*

Krzysztof Penderecki (1933–2020) już podczas pracy nad *Pasją według św. Łukasza* (1965–1966) myślał o stworzeniu paschalnego tryptyku, w którym muzyczny opis Męki Pańskiej zostałyby dopełnione obrazami Złożenia do grobu i Zmartwychwstania. Ale o ile *Pasja* była nawiązaniem do muzycznej tradycji Zachodu, o tyle w *Jutrzni* (*Utrenji*) kompozytor postanowił sięgnąć do obrzędów prawosławnych, nadając muzyce wschodni koloryt. Do pracy nad tym utworem zabrał się jednak dopiero w 1969 roku, w ciągu kolejnych miesięcy tworząc obie części dzieła. *Jutrznia I. Złożenie Chrystusa do grobu* skomponowana została na przełomie roku 1969/70 i wykonana w kwietniu 1970 w katedrze w Altenbergu niedaleko Kolonii; *Jutrznia II. Zmartwychwstanie*, ukończona w kwietniu 1971 roku, zabrzmiała pod koniec maja w katedrze w Münster – tej samej, która w marcu 1966 roku była świadkiem premiery *Pasji*. W Münster wykonano obie części *Jutrzni* – i tak zwykle się odtąd robi. Obecny na koncercie Ludwik Erhardt pisał: „Miałem opisać swoje wrażenia? Dają się one ująć w jednym zdaniu: *Jutrznia* jest dziełem wielkim, najlepszym ze wszystkich, jakie Krzysztof Penderecki dotychczas skomponował”¹. Także inni krytycy uznali wybitność dzieła, stawiając je nawet ponad wcześniejszą *Pasję*. Sięgnięcie przez Pendereckiego po religijny temat uznano wówczas za zdradę ideałów awangardy, teraz doceniono rozmach kompozytorskiego zamierzenia, podkreślając barwność i nowoczesność języka umiejętnie łączącego sonorystyczne doświadczenia twórcy z wpływami muzyki cerkiewnej.

Krzysztof Penderecki

Andrzej Zborski, ZKP

Krzysztof Penderecki (1933–2020) was pondering the creation of a paschal triptych already while working on his *St Luke Passion* (1965–1966); a triptych in which the musical description of the Passion would be completed by pictures of the Entombment and Resurrection. While the *Passion* referred to the musical tradition of the West, in the *Utrenja* the composer decided to reach for Orthodox rites, thus giving the music an eastern tone colour. However, he did not start working on that piece until 1969, when he created both parts of the work over several months. *Utrenja I. The Entombment of Christ* was composed at the turn of 1970 and performed in April 1970 in the Altenberg Cathedral near Cologne; *Utrenja II. The Resurrection of Christ*, completed in April 1971, was heard for the first time at the end of May in the Münster Cathedral—the same that witnessed the premiere of the *Passion* in March 1966. In Münster, both parts of the *Utrenja* were performed, which has been standard practice ever since. Ludwik Erhardt, who was present at the concert, wrote, ‘Am I supposed to describe my impressions? They can be summed up in one sentence: *Utrenja* is a great work, the best of all that Krzysztof Penderecki has so far composed.’¹ Other critics also recognised the excellence of the piece, putting it even above the earlier *Passion*. At that time, however, Penderecki’s reaching for a religious theme was considered a betrayal of the ideals of the avant-garde; now, the momentum of the composer’s intention became appreciated, emphasising the variety and modernity of the musical

¹ L. Erhardt, *W Münster i Krakowie*, „Kultura”, 20 VI 1971. Cyt. za M. Tomaszewski, *Penderecki. Bunt i wyzwolenie*, t. 1, *Rozpętanie żywiołów*, Kraków 2008, s. 235.

¹ L. Erhardt, *W Münster i Krakowie*, ‘Kultura’, 20 June 1971. Quoted in M. Tomaszewski, *Penderecki. Bunt i wyzwolenie*, vol. 1, *Rozpętanie żywiołów*, Kraków 2008, p. 235.

Mieczysław Tomaszewski, opisując w swej książce o Pendereckim *Jutrznę*, zatytułował poświęcony temu dziełu rozdział: „Teatr śmierci i zmartwychwstania”². Nawiązał tym samym nie tylko do charakteru obu części dzieła, ale i do słów kompozytora, który przyznawał, że w tradycji muzyki prawosławnej fascynowała go także jej teatralność związana z obrzędami Wielkiej Nocy. „*Jutrznia* – przyznawał – to nie jest wyłącznie skupiona modlitwa, lecz zarazem ekstaza. My jednak tak ekstatycznie nie przeżywamy Zmartwychwstania. Procesja ekstatyczna, turba, orgia dzwonów...”³. Pendereckiego pociągała ta inność, choć tak naprawdę nie była mu ona obca. Jego ojciec był wyznania greckokatolickiego i zabierał niekiedy syna do cerkwi. Tkwiące w pamięci kompozytora muzyczne wrażenia odżyły i spotęgowały się w latach 60. dzięki wizytom w Związku Radzieckim, Bułgarii i Jugosławii. Chodził tam do cerkwi i chłonał miejscowe obrzędy oraz towarzyszącą im muzykę. Doświadczenia te zawarł w *Jutrzni*.

Obie części dyptyku wymagają olbrzymiej obsady wykonawczej. *Złożenie do grobu* przeznaczone jest na pięciu solistów – do zwyczajowego kwartetu śpiewaków kompozytor dołączył tu *basso profundo*, czyli niski głos basowy, oraz dwa chóry mieszane i orkiestrę. W *Zmartwychwstaniu* poszerzył ten skład jeszcze o chór chłopięcy, dodał też kilka instrumentów do grupy perkusji, a chórzystów wyposażył w kościelne kołatki i dzwonki.

Jutrznia I składa się z pięciu części tworzących narracyjną całość. Kompozytor ułożył je z wybranych przez siebie tekstów prawosławnej liturgii Wielkiego Piątku (nieszpory) i Wielkiej Soboty (*jutrznia*). Zebrani opłakują wtedy śmierć Chrystusa. Stąd niedowierzanie, lament i ból,

² Tamże, s. 225.

³ K. Penderecki, M. Tomaszewski, *Penderecki*, t. 1: *Rozmowy lusławickie*, Olszanica 2005, s. 185.

language, skilfully combining the artist’s sonoristic experiences with the influences of Orthodox Church music.

Mieczysław Tomaszewski, while describing the *Utrenja* in his book about Penderecki, titled the chapter devoted to this work ‘Theatre of Death and Resurrection’.² Thus, he referred not only to the character of both parts of the work, but also to the words of the composer, who admitted that it was also the theatrical aspect related to the Easter rites that fascinated him in Orthodox music. ‘The *Utrenja*,’ he admitted, ‘is not only a focused prayer, but also an ecstasy. However, we do not experience the Resurrection so ecstatically. Ecstatic procession, *turba*, bell orgy...’³ Penderecki was attracted to that otherness, although he was not really a stranger to it. His father was Greek Catholic and sometimes took his son to an Orthodox church. The composer’s musical impressions etched in his memory were refreshed and intensified in the 1960s due to his visits to the Soviet Union, Bulgaria, and Yugoslavia. He went to church there and absorbed local rites and the accompanying music. He included those experiences in the *Utrenja*.

Both parts of the diptych require a huge number of performers. *The Entombment* is written for five soloists—the composer added *basso profundo* to the usual quartet of singers, i.e., a low bass voice—and two mixed choirs and orchestra. In *The Resurrection*, he expanded that line-up to include a boys’ choir, added several instruments to the percussion group and equipped the choir members with church rattles and bells.

Utrenja I consists of five movements forming a narrative whole. The composer arranged them from selected texts of the Orthodox liturgy

² Ibidem, p. 225.

³ K. Penderecki, M. Tomaszewski, *Penderecki*, vol. 1: *Rozmowy lusławickie*, Olszanica 2005, p. 185.

ale i wiara w zwycięstwo nad śmiercią. W muzyce dominuje nastrój oczekiwania i skupionej modlitwy, przeplatany żarliwymi hymnami na cześć Boga. Pojawia się głos Chrystusa pocieszającego płaczącą Matkę obietnicą zmartwychwstania („Nie opłakuj mnie, Matko, albowiem powrócę”). Finał to lamentacja zgromadzonego w świątyni tłumu, pełne ekspresji opłakiwanie ciała Chrystusa owijanego w żałobny całun. Dominują ciemne barwy i sonorystyczne brzmienia gęsto nakładających się na siebie dźwięków chóru i orkiestry.

Jutrznia II. Zmartwychwstanie przynosi inny świat – jasności i triumfu nad ciemnością. Całość ułożona z ośmiu bezpośrednio po sobie następujących części opiera się na tekstach liturgicznych Wielkiej Soboty i Niedzieli Wielkanocnej, uzupełnionych o kilka zdań z Ewangelii św. Mateusza. W muzycznej interpretacji Pendereckiego na pierwszy plan wysuwa się reakcja tłumu na wieści o Zmartwychwstaniu. Jak pisze Tomaszewski: „Można by rzec, iż chodzi o dźwiękowy reportaż z jakiegoś podobnego momentu, zapraszający słuchacza do współuczestnictwa, do wejścia w tłum i dzielenia z nim uczuć, których spontaniczność i żywiołowość potrafi sięgnąć szczytu”⁴. Jest tu wspomiana przez Pendereckiego ekstatyczna *turba* (tłum) i żywiołowa orgia brzmieniowa całego aparatu wykonawczego. Finałowa kulminacja pozostawia słuchacza wręcz oszołomionego rozpętanym przez kompozytora żywiołem pełnych uniesienia i ekstatycznej radości dźwięków.

Beata Bolesławska-Lewandowska

⁴ M. Tomaszewski, dz. cyt., s. 236.

of Good Friday (vespers) and Holy Saturday (matins). It is a time when the congregation mourns the death of Christ, hence disbelief, lament, and pain but also faith in victory over death. The music is dominated by the mood of waiting and focused prayer, interspersed with ardent hymns to God. The voice of Christ appears, comforting the weeping Mother with the promise of resurrection (‘Do not mourn me, Mother, for I will return.’) The finale is a lament of the crowd gathered in the temple, a passionate and expressive mourning of the body of Christ wrapped in a funeral shroud. Dark tone colours and sonoristic sounds of the densely overlapping choir and orchestra dominate.

Utrenja II. The Resurrection of Christ introduces us to a different world; a world of light and triumph over darkness. The whole, composed of eight consecutive movements, is based on the liturgical texts of Holy Saturday and Easter Sunday, supplemented by a few sentences from the Gospel of Matthew. In Penderecki’s musical interpretation, it is the crowd’s reaction to the news of the Resurrection that comes to the fore. As Tomaszewski writes, ‘It could be said that it is an audio report on a similar moment, inviting the listener to participate, to enter the crowd and share its feelings, whose spontaneity and liveliness can reach their peak.’⁴ There is the ecstatic *turba* (crowd) mentioned by Penderecki and the exuberant sonic orgy of the entire cast. The final climax leaves the listener stunned by the sounds introduced by the composer, full of elation and ecstatic joy.

Beata Bolesławska-Lewandowska

⁴ M. Tomaszewski, op. cit., p. 236.

Bożena Bujnicka — sopran / soprano

Sopranistka ceniona za unikalną barwę głosu, zdolności aktorskie oraz umiejętność adaptacji do różnych epok muzycznych — z łatwością porusza się w repertuarze od baroku po muzykę współczesną. Laureatka wielu konkursów wokalnych. Z wyróżnieniem ukończyła studia na UMFC w Warszawie na wydziale wokalny-aktorskim w klasie Izabeli Kłosińskiej oraz w Guildhall School of Music and Drama w Londynie. Doskonalenie artystyczne kontynuowała w Akademii Operowej przy Teatrze Wielkim — Operze Narodowej oraz w International Opera Studio przy słynnym Opernhaus Zürich.

Kinga Karpaci

Soprano, valued for her unique voice, acting skills, and ability to adapt to different musical periods; her repertoire ranges from Baroque to contemporary music. Prizewinner of numerous vocal competitions. She graduated with honours from the Chopin University of Music in Warsaw (Department of Vocal and Acting Studies) in the class of Izabela Kłosińska and from the Guildhall School of Music and Drama in London. She continued her artistic development at the Opera Academy at the Teatr Wielki—Polish National Opera and at the International Opera Studio at the famous Opernhaus Zürich.

Już w trakcie studiów debiutowała w tytułowej roli w *Koronacji Poppei* Monteverdiego. Od tamtej pory występuje m.in. jako Eurydyka w *Orfeuszu i Eurydyce*, Donna Elvira w *Don Giovannim* Mozarta, Hrabina w Mozartowskim *Weselu Figara*, Miss Jessel w polskiej premierze *Dokręcania śruby* Brittena i in. Repertuar Bożeny Bujnickiej obejmuje również ważne partie na sopran liryczny, takie jak: Tatiana, Mimi, Liù czy Governess. Za swoją wyjątkową interpretację roli Iris w światowej prapremierze współczesnej francuskiej opery *Guru* Petitgirarda uhonorowana została Nagrodą im. Jana Kiepury. Chętnie wykonuje również repertuar pieśniarski oraz muzykę oratoryjną. Wielokrotnie śpiewała prawykonania utworów.

Równolegle Bożena Bujnicka rozwija swoje umiejętności reżyserskie (profesjonalny debiut w TWON, 2017). Produkcja dla Narodowego Forum Muzyki pod jej kierownictwem została wybrana przez Mezzo TV i była transmitowana na cały świat. Jako jedna z założycieli Let Me See Productions reżyseruje oryginalne realizacje wideo do muzyki klasycznej, łącząc wykształcenie muzyczne i wrażliwość artystyczną z nowatorskim podejściem i umożliwiając tym samym wzrost zainteresowania muzyką klasyczną wśród różnorodnej publiczności.

As early as during her studies, she made her debut in the title role in *The Coronation of Poppea* by Monteverdi. Since then, she has appeared as, among others, Euridice in *Orfeo ed Euridice*, Donna Elvira in Mozart's *Don Giovanni*, the Countess in Mozart's *The Marriage of Figaro*, Miss Jessel in the Polish premiere of *The Turn of the Screw* by Britten, and many others. Bożena Bujnicka's repertoire also includes important lyric soprano parts, e.g. Tatiana, Mimi, Liù, or Governess. For her unique interpretation of the role of Iris in the world premiere of the contemporary French opera *Guru* by Petitgirard, she won a Jan Kiepura Award. She also eagerly performs songs and oratorio music. Bożena often takes part in world premieres of contemporary works.

At the same time, she develops her directing skills (professional debut at the Teatr Wielki—Polish National Opera, 2017). The production she directed for the National Forum of Music was selected by Mezzo TV and broadcast worldwide. As a co-founder of Let Me See Productions, she directs original video productions for classical music, combining her music education and artistic sensitivity with an innovative approach, which translates into an increased interest in classical music among a diverse audience.

Agnieszka Rehlis — mezzosopran / mezzo-soprano

Laureatka nagrody Gloria Artis (2022), w sezonie 2023/2024 ponownie wystąpi w Operze w Zurychu jako Fryka (*Pierścier Nibelunga*) i mezzosopran w *Requiem* Verdiego, będzie też można ją podziwiać w następujących rolach: Niewidomej (*Gioconda*) na Wielkanocnym Festiwalu w Salzburgu, Amneris (*Aida*) w Operze we Frankfurcie, Ortrudy (*Lohengrin*) w Operze w Oviedo, Brangien (*Tristan i Izolda*) w Teatro de la Maestranza w Sewilli, Ulryki i Madame Arvidson (*Bal maskowy*) w Palau de les Arts Reina Sofia w Walencji i Cześnikowej (*Straszny dwór*) w Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina.

Ubiegły sezon artystki obfitował w występy w takich teatrach operowych jak Royal Opera House jako Amneris (*Aida*), Holenderska Opera Narodowa jako mezzosopran w opracowaniu scenicznym *Requiem* Verdiego, Opera w Zurychu (ponownie) jako Waltraute (*Zmierzch bogów*), Teatro alla Scala jako niania Kseni (*Borys Godunow*), Théâtre du Capitole Toulouse, w tytułowej roli w *Gwałcie na Lukrecji*, oraz Opera Australia jako Amneris (*Aida*) i Laura Badoero / Niewidoma w wersji koncertowej opery *Gioconda*.

Co się tyczy poprzednich sezonów, warto wymienić występy śpiewaczki w Teatro Real w Madrycie jako Wróżka (*Ognisty anioł*), powrót do Opery w Zurychu jako Azucena (*Trubadur*) i Waltraute w *Pierścieniu Nibelunga*, Amneris (*Aida*) w Teatro San Carlo di Napoli, na Savonlinna Festival, w Opera Australia, Teatrze Narodowym w Pradze, Théâtre du Capitole Toulouse, Bawarskiej Operze Państwowej, Operze w Oviedo, Teatro de la Maestranza, Operze w Zurychu czy Komische Oper Berlin.

Artystka jest ceniona za znakomite interpretacje muzyki współczesnej. Wykonywała utwory skomponowane i dyrygowane przez Krzysztofa Pendereckiego, wzięła udział w prawykonaniu jego *VIII Symfonii „Lieder der Vergänglichkeit”*, a także w nagraniu w nagrodzonej Grammy płyty *Penderecki conducts Penderecki*.

Kinga Karpát & Daniel Zarewicz

2022 Gloria Artis award winner, in the 2023/24 season, Agnieszka Rehlis returns to the Zürich Opera House as Fricka (*The Ring of the Nibelung*) and Mezzo in Verdi's *Requiem*. She will also be seen as La Cieca (*La Gioconda*) at the Salzburg Easter Festival, as Amneris (*Aida*) in the Frankfurt Staatsoper, Ortrud (*Lohengrin*) in the Oviedo Opera, Brangane (*Tristan and Isolde*) with the Teatro de la Maestranza Seville, Ulrica and Madame Arvidson (*Un Ballo in Maschera*) at the Valencia Palau de les Arts, and Reina Sofia and Cześnikowa (*The Haunted Manor*) at the Fryderyk Chopin Institute.

The last season was highlighted with engagements in such opera houses as the Royal Opera House as Amneris (*Aida*), the Dutch National Opera as Mezzo soloist in the staged version of Verdi's *Requiem*, a return to the Zürich Opera House as Waltraute (*Götterdämmerung*), the Teatro alla Scala as Ksenia's Nurse (*Boris Godunov*), the Théâtre du Capitole de Toulouse, in the title role in *The Rape of Lucretia*, and Opera Australia as Amneris (*Aida*) and Laura Badoero/La Cieca in a concert version of *La Gioconda*.

Past seasons engagements include appearances at the Teatro Real Madrid as Fortune Teller (*The Fiery Angel*), a return to the Zürich Opera House as Azucena (*Il Trovatore*), and Waltraute in the *Ring Cycle*, Amneris (*Aida*) in the Teatro San Carlo di Napoli, at the Savonlinna Festival, in Opera Australia, the National Theatre Prague, the Théâtre du Capitole Toulouse, the Bayerische Staatsoper, the Oviedo Opera, the Teatro de la Maestranza, the Zürich Opera House, and the Komische Oper Berlin.

An accomplished performer of modern music, she has sung pieces composed and conducted by Krzysztof Penderecki, participated in the world premiere of his *Symphony No. 8 'Lieder der Vergänglichkeit'*, and is featured in the Grammy Award winning recording of *Penderecki Conducts Penderecki*.

Rafał Bartmiński – tenor

Tenor, absolwent Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie Eugeniusza Sęsiadka, zdobywca III lokaty w konkursie wokalnym im. Ady Sari w Nowym Sączu oraz II miejsca i jedenastu nagród pozaregulaminowych w 6. Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Stanisława Moniuszki w Warszawie.

Jego debiut operowy to partia Leńskiego w *Eugeniuszu Onieginie* Czajkowskiego w 2002 roku na deskach Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w reż. Macieja Prusa. Od tej pory stale współpracuje z tą sceną, wykonując główne partie tenorowe. W roli Tamburmajora w *Wozzecku* Berga – w reż. Dmitrija Tcherniakova i pod batutą Teodora Currentzisa – zadebiutował w moskiewskim Teatrze Bolszoi.

Wyróżnił się w takich rolach jak: Nemorino w *Napój miłosnym* Donizettiego (w Operze Wrocławskiej), Don Ottavio w *Don Giovannim* Mozarta (w Operze Wrocławskiej i Krakowskiej), Alfredo w *Traviacie* Verdiego (w Operze Podlaskiej oraz w Państwowej Operze Łódzkiej w Rydze), Rodolfo w *Cyganerii* Pucciniego i Don José w *Carmen* Bizeta (obie role w Operze Podlaskiej), Wacław w *Marii* Romana Statkowskiego (Wexford Festival Opera) czy Pasterz w *Królu Rogerze* Karola Szymanowskiego (w Operze Wrocławskiej, Oper Wiesbaden, Teatro Real w Madrycie, Opéra Bastille w Paryżu, Opernhaus w Wuppertalu). Poza operowymi wykonuje też wybitne partie tenorowe w największych dziełach niescenicznym, jak Krzysztofa Pendereckiego: *Te Deum*, *Kosmogonia*, *Credo*, *VII Symfonia „Siedem bram Jeruzolimy”* i *Polskie Requiem*, Szymanowskiego *Harnasie* i *III Symfonia „Pieśń o nocy”*, a także *Mesjasz* Händla, *Missa Solemnis* i *IX Symfonia* Beethovena, *Messa da Requiem* Verdiego i *VIII Symfonia* Mahlera.

Występował również jako aktor dramatyczny. W Teatrze Telewizji zagrał w spektaklu *Sesjaastingowa* w reż. Krzysztofa Zanussiego. W Teatrze Och wystąpił u boku Krystyny Jandy w spektaklu Andrzeja Domalika *Maria Callas – master class*. Za wkład w promocję muzyki Stanisława Moniuszki otrzymał z rąk Marii Fołtyn „Małe Berto” Fundacji Kultury Polskiej.

z archiwum artysty /
from the artist's archive

Tenor, a graduate of the Academy of Music in Katowice in the class of Eugeniusz Sęsiadek, the winner of third prize in the Ada Sari Vocal Competition in Nowy Sącz and second prize and eleven extra-statutory awards in the 6th International Stanisław Moniuszko Vocal Competition in Warsaw.

His stage debut as Lensky in *Eugene Onegin* by Tchaikovsky took place at the Teatr Wielki—Polish National Opera in 2002. The performance was directed by Maciej Prus. Since then, he has been constantly collaborating with that opera house, performing the main tenor parts. He debuted in the Moscow Bolshoi Theatre as Drum Major in *Wozzeck* by Berg—directed by Dmitri Tcherniakov and under the baton of Teodor Currentzis.

He is known for such roles as Nemorino in Donizetti's *L'elisir d'amore* (at the Wrocław Opera), Don Ottavio in W. A. Mozart's *Don Giovanni* (at the Wrocław and Cracow Opera), Alfredo in Verdi's *La traviata* (at the Podlasie Opera and at the Latvian National Opera in Riga), Rodolfo in Puccini's *La Bohème* and Don José in Bizet's *Carmen* (both roles at the Podlasie Opera), Wacław in Roman Statkowski's *Maria* (the Wexford Festival Opera) or Shepherd in *King Roger* by Karol Szymanowski (at the Wrocław Opera, the Opera Wiesbaden, the Teatro Real in Madrid, the Opéra Bastille in Paris, the Opernhaus in Wuppertal). In addition to opera, he also performs outstanding tenor parts in the greatest non-stage works, e.g. Krzysztof Penderecki's *Te Deum*, *Cosmogony*, *Credo*, *Symphony No. 7 'Seven Gates of Jerusalem'*, and *Polish Requiem*, Szymanowski's *Harnasie* and *Symphony No. 3 'Song of the Night'*, Handel's *Messiah*, Beethoven's *Missa Solemnis* and *Symphony No. 9*, Verdi's *Messa da Requiem*, and Mahler's *Symphony No. 8*.

He has also performed as a stage actor. In the Teatr Telewizji, he has starred in the play *Sesjaastingowa* directed by Krzysztof Zanussi. At the Och Theatre, he has performed alongside Krystyna Janda in Andrzej Domalik's *Maria Callas—Master Class*. For his contribution to the promotion of Moniuszko's music, he has received the 'Little Sceptre' award from the Polish Cultural Foundation presented by Maria Fołtyn.

Tomasz Konieczny – baryton / baritone

Bas-baryton. Studiował aktorstwo w Łodzi oraz śpiew solowy w Akademii Muzycznej (obecnie UMFC) w Warszawie oraz Hochschule für Musik Carl Maria von Weber w Dreźnie.

Debiutował jako aktor w filmie *Pierścionek z orłem w koronie* w reż. Andrzeja Wajdy. Następnie występował w kolejnych produkcjach filmowych, telewizyjnych i teatralnych oraz pracował jako reżyser – m.in. przygotował sztukę *Cyd Corneille'a* (1996, Teatr Adekwatny).

Od 2009 roku artystycznym domem śpiewaka jest Wiener Staatsoper, gdzie należy do ulubieńców publiczności. Po sensacyjnym sukcesie, jaki odniósł w sezonie 2008/2009 w *Pierścieniu Nibelunga* Wagnera pod dyrekcją Franza Welsera-Mosta, błyskotliwym wykonaniu partii Jochanaana w *Salome* Richarda Straussa, Wotana w *Pierścieniu Nibelunga* (2011) oraz roli Jacka Rance'a w *Dziewczynie z Dzikiego Zachodu* Pucciniego (2013) trafił na stałe do światowej czołówki bas-barytonów śpiewających muzykę niemiecką.

W 2014 roku odniósł sukces na prestiżowym Salzburger Festspiele, gdzie szczególnie owacyjnie odebrano jego kreację Jupitera w *Miłości Danae* Richarda Straussa. W 2019 roku został znakomicie przyjęty w Metropolitan Opera w Nowym Jorku. W tym samym czasie rozpoczęły się jego triumfalne popisy w Bayreuth, gdzie po pierwszym występie w 2018 roku i przerwie z powodu pandemii jest entuzjastycznie oklaskiwany w roli Wotana w *Walkirii*, *Zygfrydzie* i *Złocie Renu*. Wśród najnowszych ról warto wyróżnić partię Janusza w *Halce* Moniuszki, wystawionej z wielkim powodzeniem w Theater an der Wien (2016), tytułową rolę w operze *Cardillac* Hindemitha w warszawskim TWON (2021), udział w spektaklu *Wanda* z muzyką Joanny Wnuk-Nazarowej (Opera Krakowska, 2021).

W 2017 roku otrzymał honorowe obywatelstwo Austrii, zaś w 2019 (na wniosek Opery Wiedeńskiej) tytuł „Österreichischer Kammersänger” będący najwyższym odznaczeniem zawodowym w niemieckojęzycznym środowisku operowym. W roku 2022 został uhonorowany Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Był inicjatorem Baltic Opera Festival, który po raz pierwszy odbył się w Trójmieście w lipcu 2023 i zyskał znakomite recenzje.

© Igor Omulecki

Bass-baritone. He studied acting in Łódź and solo singing at the Academy of Music (now Chopin University of Music) in Warsaw and at the Hochschule für Musik C.M. von Weber in Dresden.

He debuted as an actor in the film *The Ring with a Crowned Eagle* directed by Andrzej Wajda. Afterwards, he appeared in many film, television, and theatre productions and used to work as a director, e.g., he prepared Corneille's play *Le Cid* (1996, Adekwatny Theatre).

Since 2009, the artistic home of the singer has been the Wiener Staatsoper, where he is one of the audience's favourites. After the sensational success he achieved in the 2008/2009 season in Wagner's *The Ring of the Nibelung* under the direction of Franz Welsler-Most, the brilliant performance of Jochanaan in *Salome* by Richard Strauss, Wotan in *The Ring of the Nibelung* (2011) and the role of Jack Rance in Puccini's *La fanciulla del West* (2013), he became one of the world's leading bass-baritones singing German music.

In 2014, he achieved great success at the prestigious Salzburger Festspiele, where his creation of Jupiter in *The Love of Danae* by Richard Strauss was particularly well received. In 2019, he met with an enthusiastic reception at the Metropolitan Opera in New York. At the same time, his triumphant performances in Bayreuth began, where, after his first performance in 2018 and a break due to the pandemic, he was applauded for his role as Wotan in *The Valkyrie*, *Siegfried*, and *The Rhinegold*. Among his latest roles, it is worth highlighting the part of Janusz in Moniuszko's *Halka*, staged with great success at the Theater an der Wien (2016), the title role in Hindemith's opera *Cardillac* at the Warsaw Teatr Wielki—Polish National Opera (2021) or his participation in *Wanda* to music by Wnuk-Nazarowa (Cracow Opera, 2021).

In 2017, he received honorary citizenship from Austria, and in 2019 (at the request of the Vienna Opera)—the title of 'Österreichischer Kammersänger', which is the highest professional distinction in the German-speaking opera community. In 2022, he was awarded a Gold Medal 'For Merit to Culture—Gloria Artis'.

He has initiated the Baltic Opera Festival, which was held for the first time in July 2023 in the Tri-City and received excellent reviews.

Volodymyr Tyshkov – basso profondo

Nadchodzące występy Volodymyra Tyshkova obejmują role Publia w *Łaskawości Tytusa* w Operze Gdańskiej oraz II Re w *Aidzie* w Teatrze Wielkim w Warszawie. Tyshkov zadebiutował ostatnio na scenie Narodowej Opery Paryża jako Pierwszy Strzelec w *Chowańszczyźnie*, zaśpiewał partię basu w *Missa Pro Pace* Wojciecha Kilara dla Polskiej Orkiestry Radiowej, rolę Komandora w *Don Giovannim* w Opera di Sassari oraz brał udział w koncertach w Teatrze Wielkim i Operze Poznańskiej. Można go było również zobaczyć jako Akebara w *Parii* Stanisława Moniuszki z Filharmonikami Berlińskimi.

Jako członek zespołu Kijowskiej Opery Narodowej interpretuje takie postaci jak Don Basilio w *Cyruliku sewilskim*, Colline w *Cyganerii*, Sparafucile w *Rigoletcie*, Wielki Inkwizytor w operze *Don Carlos*, Alidoro w *Kopciuszku* czy Oroveso w *Normie*. Jako Oroveso wystąpił również w Teatro Comunale Mario del Monaco i Teatro Comunale Claudio Abbado. Jego inne role to II Re w *Aidzie* w Danii, Timur w *Turandot*, Wielki Inkwizytor w *Don Carlosie* oraz partia basu w *Requiem* Mozarta w Kijowskiej Operze Narodowej.

Tyshkov jest zwycięzcą II nagrody w Konkursie im. Stanisława Moniuszki (2022); I nagrody w XLVI Międzynarodowym Konkursie „Toti dal Monte” w Treviso (2016); II nagrody w V Międzynarodowym Konkursie Śpiewaków Operowych im. Solomii Kruszelnyckiej we Lwowie (2019); finalistą IV Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Ewy Marton. Jedną z nagród był debiut w Operze w Astanie (Kazachstan). Otrzymał również zaproszenie na występy z Orkiestrą Węgierskiej Filharmonii Narodowej i Teatrem Narodowym w Segedynie.

© Viktor Sachok

The upcoming engagements of Volodymyr Tyshkov include Publio in *La Clemenza di Tito* with the Gdańsk Opera, and II Re in *Aida* for the Teatr Wielki, Warsaw. Tyshkov's recent engagements include debuting on the stage of the Opera National de Paris as the First Strelets in *Khovanshchina*, the bass part in Wojciech Kilar's *Missa Pro Pace* for the Polish Radio Orchestra, Commendatore in *Don Giovanni* at the Opera di Sassari, and concerts with the Teatr Wielki in Warsaw and the Poznań Opera, and Akebar in *Paria* by Stanislaw Moniuszko with the Berliner Philharmonie.

As an ensemble member of the Kyiv National Opera, he performs such roles as Don Basilio in *The Barber of Seville*, Colline in *La Bohème*, Sparafucile in *Rigoletto*, Il Grande Inquisitor in *Don Carlos*, Alidoro in *La Cenerentola*, Oroveso in *Norma*, among others. Other past appearances include Oroveso in *Norma* with the Teatro Comunale Mario del Monaco and the Teatro Comunale Claudio Abbado, II Re in *Aida* performed in Denmark, Timur in *Turandot*, The Grand Inquisitor in *Don Carlos*, and the bass part in Mozart's *Requiem* with the Kyiv National Opera.

Tyshkov is the second-prize winner of the Moniuszko Competition 2022, first-prize winner of the 46th Toti dal Monte International Competition Treviso, Italy 2016; second-prize winner of the 5th Solomia Krushelnytska International Competition of Opera Singers, Lviv, Ukraine 2019, and the finalist in the 4th Eva Marton International Singing Competition. He was also awarded for a debut performance at the Astana Opera in Kazakhstan, and had an invitation to perform with the Hungarian National Philharmonic and the National Theatre of Szeged.

Chór Filharmonii Narodowej /
Warsaw Philharmonic Choir

Chór Filharmonii Narodowej / Warsaw Philharmonic Choir

Chór Filharmonii Narodowej rozpoczął profesjonalną działalność artystyczną w 1953 roku pod kierunkiem Zbigniewa Soi. Kolejnymi kierownikami byli: Roman Kuklewicz (1955–1971), Józef Bok (1971–1974), Antoni Szaliński (1974–1978), Henryk Wojnarowski (1978–2016). Od 2017 roku dyrektorem chóru jest Bartosz Michałowski.

Zespół koncertował w najważniejszych ośrodkach muzycznych Europy, współpracując z wybitnymi orkiestrami, m.in. Berliner Philharmoniker (2013). Ważnymi wydarzeniami w historii chóru były udziały w spektaklach operowych w mediolańskiej La Scali, weneckim Teatro La Fenice i teatrach operowych w Pesaro, Palermo i Paryżu. Chór trzykrotnie brał udział w uroczystych koncertach organizowanych dla Jana Pawła II w Watykanie.

Zespołem dyrygowali wybitni polscy i zagraniczni mistrzowie batuty, m.in. Gary Bertini, Andrzej Boreyko, Sergiu Comissiona, Henryk Czyż, Jacek Kaspszyk, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Lorin Maazel, Jerzy Maksymiuk, Zubin Mehta, Grzegorz Nowak, Seiji Ozawa, Krzysztof Penderecki, sir Simon Rattle, Witold Rowicki, Jerzy Semkow, Giuseppe Sinopoli, Stanisław Skrowaczewski, Leopold Stokowski, Igor Strawiński, Stanisław Wisłocki, Antoni Wit, Bohdan Wodiczko.

Ogromny repertuar Chóru FN obejmuje kilkaset dzieł oratoryjnych i utworów a cappella różnych epok — od średniowiecza do współczesności. Szczególne miejsce zajmuje w nim muzyka polska, zwłaszcza twórczość Krzysztofa Pendereckiego. Zespół wykonuje wszystkie jego dzieła oratoryjne i a cappella. Wydana w 2016 roku płyta *Penderecki conducts Penderecki* (vol. 1) uhonorowana została najbardziej prestiżową nagrodą światowego przemysłu fonograficznego — Grammy 2017. Płyty chóru uzyskały wcześniej sześć innych nominacji do tej nagrody (pięć nominacji za dzieła Pendereckiego, jedna za Szymanowskiego). Nagrania kompletu mszy Moniuszki nagrodzone zostały Fryderykiem (2009, cz. I) oraz Złotym Orfeuszem — Arturo Toscanini francuskiej Académie du Disque Lyrique (2010, cz. II). Zespół zdobył także nagrodę Fryderyk za swoje dokonania fonograficzne w latach 2011, 2018 i 2020.

The Warsaw Philharmonic Choir began its professional artistic activity in 1953 under the direction of Zbigniew Soja. The next directors of the Choir were Roman Kuklewicz (1955–1971), Józef Bok (1971–1974), Antoni Szaliński (1974–1978), and Henryk Wojnarowski (1978–2016). Since 2017, the position of Director of the Choir has been held by Bartosz Michałowski.

The ensemble has given concerts in the most important music venues in Europe, cooperating with outstanding orchestras, including the Berliner Philharmoniker (2013). Some of the highlights of the Choir's history include participation in opera performances in La Scala (Milan), the Teatro La Fenice (Venice) and opera theatres in Pesaro, Palermo, and Paris. The Choir took part in gala concerts organised for John Paul II in the Vatican three times.

The ensemble has been conducted by outstanding Polish and foreign maestros, including Gary Bertini, Andrzej Boreyko, Sergiu Comissiona, Henryk Czyż, Jacek Kaspszyk, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Lorin Maazel, Jerzy Maksymiuk, Zubin Mehta, Grzegorz Nowak, Seiji Ozawa, Krzysztof Penderecki, Sir Simon Rattle, Witold Rowicki, Jerzy Semkow, Giuseppe Sinopoli, Stanisław Skrowaczewski, Leopold Stokowski, Igor Stravinsky, Stanisław Wisłocki, Antoni Wit, and Bohdan Wodiczko.

The enormous repertoire of the Choir covers several hundred oratorios and a cappella works from different eras—from the Middle Ages to the present day. Among them, Polish music, especially the output of Krzysztof Penderecki, is of particular importance: the ensemble performs all his oratorio and a cappella pieces. The 2016 album *Penderecki Conducts Penderecki* (vol. 1) was honoured with the most prestigious award of the world recording industry—a Grammy 2017. The Choir's albums had previously received six other nominations for that award (five nominations for Penderecki's works, one for Szymanowski's). The recordings of Moniuszko's complete masses were awarded with a Fryderyk (2009, vol. 1) and a Golden Orpheus—Arturo Toscanini Award by the French Académie du Disque Lyrique (2010, vol. 2). The ensemble also won a Fryderyk for its recording achievements in 2011, 2018, and 2020.

Poznański Chór Chłopięcy / Poznań Boys' Choir

ze zbiorów własnych /
from its own collection

Poznański Chór Chłopięcy / Poznań Boys' Choir

Poznański Chór Chłopięcy powołany został 1 września 2003 roku jako nowa, samorządowa instytucja kultury. Nowy podmiot utworzono z inicjatywy Prezydenta Miasta Poznania w celu zachowania ciągłości tradycji istnienia zespołu, którego początki sięgają 1945 roku.

Założycielem chóru był Jerzy Kurczewski – dyrygent i pedagog, autorytet w dziedzinie chóralistyki, twórca istniejącej od 1957 roku jedynej w Polsce szkoły chóralnej. Jego Poznański Chór Chłopięcy koncertował ponad 2200 razy w wielu krajach na czterech kontynentach. Brał udział w licznych prestiżowych festiwalach muzycznych, występował m.in. w Carnegie Hall, Filharmonii Berlińskiej, Wiedeńskim Musikverein.

Od 2003 roku dyrektorem nowego Poznańskiego Chóru Chłopięcego jest Jacek Sykulski – kompozytor i dyrygent.

W ostatnich latach Poznański Chór Chłopięcy reprezentował kulturę polską w Niemczech, Francji, Belgii, Holandii, Czechach, Rosji, na Białorusi, Ukrainie, we Włoszech, w Turcji, Boliwii, Japonii, Stanach Zjednoczonych, Chinach oraz na Tajwanie. Brał udział w prestiżowych festiwalach muzycznych, występował m.in. w Filharmonii Berlińskiej, Wiedeńskim Musikverein, Konzerthaus Berlin, Berliner Dom, Notre Dame w Paryżu, Gewandhaus w Lipsku, Rudolfinum w Pradze, Filharmonii Petersburskiej, Changsha Meixihu International Culture Art Centre (Chiny) czy Matsumoto Harmony Hall w Japonii.

Instytucja jest organizatorem ważnych wydarzeń kulturalnych w Poznaniu, w tym odbywającego się na przełomie każdego roku Poznańskiego Kolędowania – Bożonarodzeniowego Festiwalu Muzycznego oraz wielu artystycznych przedsięwzięć promujących szeroko pojętą chóralistykę.

W 2012 roku zespół został wyróżniony za swoje dokonania artystyczne nagrodą Honorowej Perły Kultury, a w latach 2014 i 2021 odebrał nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dzięki swej szeroko rozwiniętej działalności ogólnopolskiej i międzynarodowej stanowi muzyczną wizytówkę kulturalną miasta Poznania.

The Poznań Boys' Choir was established on 1 September 2003 as a new, local government cultural institution. The new choir was created on the initiative of the Mayor of the City of Poznań in order to maintain the continuity of the ensemble's tradition, whose origins date back to 1945.

The founder of the choir was Jerzy Kurczewski—a conductor and teacher, an authority in the field of choral studies, and creator of the only choral school in Poland (est. in 1957). His Poznań Boys' Choir performed over two thousand two hundred times in many countries on four continents. It participated in numerous prestigious music festivals and performed in such venues as Carnegie Hall, the Berliner Philharmonie, and the Vienna Musikverein.

Since 2003, Jacek Sykulski (composer and conductor) has been Director of the new Poznań Boys' Choir.

In recent years, the Poznań Boys' Choir has represented Polish culture in Germany, France, Belgium, the Netherlands, the Czech Republic, Russia, Belarus, Ukraine, Italy, Turkey, Bolivia, Japan, the USA, China, and Taiwan. The ensemble has participated in prestigious music festivals and has performed in the Berliner Philharmonie, the Vienna Musikverein, the Konzerthaus Berlin, the Berliner Dom, Notre Dame in Paris, the Gewandhaus in Leipzig, the Rudolfinum in Prague, the Saint Petersburg Philharmonia, the Changsha Meixihu International Culture Art Centre (China), and the Matsumoto Harmony Hall in Japan.

The institution organises important cultural events in Poznań, including the Poznań Christmas Carolling—Christmas Music Festival, which takes place at the turn of each year, and many artistic undertakings promoting choral music in a broad sense.

In 2012, the ensemble was awarded an Honorary Pearl of Culture for its artistic achievements, and in 2014 and 2021, it received awards from the Minister of Culture and National Heritage. Thanks to its extensive nationwide and international activities, it constitutes a musical showcase of the city of Poznań.

Sinfonia Varsovia

Sinfonia Varsovia jest ambasadorem polskiej kultury muzycznej od początków swojego istnienia. Jej zagraniczne podróże to tysiące spotkań z dyrygentami, kompozytorami, solistami, wreszcie – publicznością. Orkiestra od prawie czterdziestu lat stale gości na zagranicznych i krajowych estradach, dostarczając słuchaczom niezapomnianych muzycznych przeżyć.

Zespół kontynuuje tradycję założonej w 1972 roku Polskiej Orkiestry Kameralnej, z której wyłonił się w wyniku powiększenia jej składu. Impulsem do tego był przyjazd w 1984 roku legendarnego skrzypka Yehudiego Menuhina, który niebawem objął funkcję pierwszego gościnnego dyrygenta. „Praca z żadną inną orkiestrą nie dała mi tyle satysfakcji, co moja praca, w charakterze solisty i dyrygenta, z orkiestrą Sinfonia Varsovia” – wypowiadał się w wywiadach.

Niedługo potem Sinfonia Varsovia rozpoczęła światowe tournée, występując w najbardziej prestiżowych salach koncertowych świata, takich jak: Carnegie Hall (Nowy Jork), Théâtre des Champs-Élysées (Paryż), Barbican Centre (Londyn), Wiener Musikverein (Wiedeń), Teatro Colón (Buenos Aires), Suntory Hall (Tokio) i Herkulesaal (Monachium). Orkiestra występowała pod batutą takich dyrygentów jak Claudio Abbado, Witold Lutosławski, Lorin Maazel, Emmanuel Krivine i Jerzy Maksymiuk, oraz u boku takich solistów jak Mścisław Rostropowicz, Anne-Sophie Mutter, Alfred Brendel, Martha Argerich i Piotr Anderszewski.

Sinfonia Varsovia zagrała ponad 4 tysiące koncertów na całym świecie i nagrała ponad 300 płyt, w tym dla wytwórni Decca, Deutsche Grammophon, Naxos, Sony i Warner. Zarejestrowany repertuar obejmuje dzieła od XVIII wieku do współczesności. Szczególne miejsce w programie koncertów orkiestry zajmuje twórczość polskich kompozytorów, w tym Chopina, Pendereckiego, Paderewskiego, Lutosławskiego, Góreckiego i Kilara. Orkiestra ma na swoim koncie liczne prawykonania utworów, w tym autorstwa Henryka Mikołaja Góreckiego, Pawła Mykietyna i Krzysztofa Pendereckiego.

Sinfonia Varsovia has been an ambassador of Polish musical culture since its inception. Its international travels include thousands of meetings with conductors, composers, soloists, and finally—audiences. For nearly forty years, the Orchestra has been a regular guest both on foreign and domestic stages, providing listeners with an unforgettable musical experience.

The ensemble continues the tradition of the Polish Chamber Orchestra (PCO) founded in 1972 from which it evolved as new members joined. The impulse for expansion was provided in 1984 by the arrival of the legendary violinist Yehudi Menuhin, who took over as first guest conductor. ‘Working with no other orchestra gave me as much satisfaction as my work, as soloist and conductor, with Sinfonia Varsovia,’ he said in interviews.

Soon after Sinfonia Varsovia began its world tour, performing in the world’s most prestigious concert halls such as Carnegie Hall (New York), the Théâtre des Champs-Élysées (Paris), the Barbican Centre (London), the Wiener Musikverein (Vienna), the Teatro Colón (Buenos Aires), the Suntory Hall (Tokyo), and the Herkulesaal (Munich). The Orchestra has performed under the baton of such conductors as Claudio Abbado, Witold Lutosławski, Lorin Maazel, Emmanuel Krivine, and Jerzy Maksymiuk, as well as with soloists including Mstislav Rostropovich, Anne-Sophie Mutter, Alfred Brendel, Martha Argerich, and Piotr Anderszewski.

Sinfonia Varsovia has played over four thousand concerts all over the world and made over three hundred records, including for Decca, Deutsche Grammophon, Naxos, Sony, and Warner. The recorded repertoire includes works from the eighteenth century to the present day. A special place in the Orchestra’s concert programme is occupied by the works of Polish composers, such as Chopin, Penderecki, Paderewski, Lutosławski, Górecki, and Kilar. The Orchestra has premiered numerous works, including those by Henryk Mikołaj Górecki, Paweł Mykietyń, and Krzysztof Penderecki.

Zsolt Nagy – dyrygent / conductor

Zsolt Nagy studiował dyrygenturę u Istvána Párkaia w Akademii Muzycznej im. Ferenc Liszta w Budapeszcie, a następnie pod kierunkiem Pétera Eötvösa. Te ostatnie studia zaowocowały pracą w charakterze asystenta Eötvösa w Instytucie Muzyki Nowej Staatliche Hochschule für Musik w Karlsruhe, a także wieloma innymi projektami, m.in. wykładami gościnnymi w ramach kursów Międzynarodowego Instytutu Pétera Eötvösa w Stuttgarcie (1995), Kolonii (1997), Edenkoben (1998, 2005, 2009) oraz Budapeszcie (2015). Karierę dyrygenta orkiestrowego i operowego Zsolt Nagy rozpoczął w roku 1987. Od roku 1992 kieruje różnymi projektami orkiestrowymi, a także prowadzi kursy mistrzowskie dla dyrygentów w europejskich konserwatoriach muzycznych. Od 1999 roku jest pierwszym dyrygentem i doradcą muzycznym zespołu Israel Contemporary Players. W latach 2002–2014 był profesorem dyrygentury w Konserwatorium Paryskim (CNSMDP).

Zsolt Nagy pracował z wieloma czołowymi orkiestrami i zespołami, m.in. orkiestrami RAI w Mediolanie i Turynie, Jeruzolimską Orkiestrą Symfoniczną, Orkiestrą Symfoniczną BBC, BBC Singers, BBC Scottish Symphony Orchestra, Orkiestrą Filharmonii w Buenos Aires, Węgierską Narodową Orkiestrą Symfoniczną, RIAS Berlin, Berliner Sinfonie-Orchester, rzymską Orchestra di Santa Cecilia, Radiową Orkiestrą Filharmoniczną w Hilversum, Orkiestrą Filharmoniczną Geidai oraz New Japan Philharmonic (obie w Tokio), Orkiestrą Symfoniczną Radia Fińskiego, orkiestrami radiowymi w Baden-Baden, Kolonii, Saarbrücken i Stuttgarcie, London Sinfonietta, Ensemble Intercontemporain, Ensemble Contrechamps w Genewie, Ensemble Recherche, Klangforum Wien, Musikfabrik NRW i wieloma innymi.

Artysta ma na swoim koncie ponad 800 premier, a także liczne nagrania radiowe i płytowe. Jest laureatem nagrody specjalnej za promocję nowej muzyki izraelskiej, Nagrody im. Victora Tevaha, przyznanej przez Chilijską Orkiestrę Symfoniczną, a także nagrody RadioHead 2017.

© Janusch FotoDesign
Karlsruhe

Zsolt Nagy studied conducting with István Párkai at the Franz Liszt Academy of Music in Budapest. Further studies with Péter Eötvös led him to become Eötvös's assistant at the Institute for New Music of the Staatliche Hochschule für Musik in Karlsruhe, and to numerous other projects including appearances as Guest Professor at the International Eötvös Institute in Stuttgart (1995), Cologne (1997), Edenkoben (1998, 2005, 2009), and Budapest (2015). He has been active as an opera and orchestra conductor since 1987, and leader of various orchestra projects and masterclasses for conductors in European conservatories since 1992. In 1999, he was appointed Chief Conductor and Musical Advisor of the Israel Contemporary Players. Between 2002 and 2014, he was Professor of Conducting at the Conservatoire National Supérieur in Paris (CNSMDP).

Zsolt Nagy has worked with many leading orchestras and ensembles, including the RAI orchestras in Milan and Turin, the Jerusalem Symphony Orchestra, the BBC Symphony Orchestra, the BBC Singers, the BBC Scottish Symphony Orchestra, the Buenos Aires Philharmonic, the National Hungarian Symphony Orchestra, RIAS Berlin, the Berliner Sinfonie-Orchester, the Orchestra di Santa Cecilia in Rome, the Radio Philharmonic Orchestra in Hilversum, the Tokyo Geidai Philharmonic Orchestra and the New Japan Philharmonic in Tokyo, the Finnish Radio Symphony Orchestra, the Radio Orchestras in Baden-Baden, Cologne, Saarbrücken, and Stuttgart, London Sinfonietta, Ensemble Intercontemporain, Ensemble Contrechamps in Geneva, Ensemble Recherche, Klangforum Wien, Musikfabrik NRW, etc.

He has more than eight hundred first performances to his name, as well as numerous radio recordings and CD releases. He received a special award for the promotion of new Israeli music, a Victor Tevah Award of the Symphony Orchestra of Chile, and the RadioHead Award of 2017.

f

WYDARZENIE SPECJALNE / SPECIAL EVENT

Penderecki. Ideografie / Penderecki. Ideograms

Krzysztof Penderecki, Zygmunt Piotrowski

16 listopada – 3 grudnia

Filharmonia Narodowa, Foyer Witolda Rowickiego

Kurator wystawy:

Zygmunt Piotrowski

Koordynator wystawy:

Katarzyna Haber

Wystawa jest prezentacją nieznanych akwafort sygnowanych przez Maestra, przeniesionych na matrycę przez artystę grafika Zygmunta Piotrowskiego. Stanowią one zapis znaków kodu wyseparowanego z klasycznego porządku pięciolinii. Na wystawie zobaczyć można także serię grafik – fragmentów partytury *Kosmogonii*, zapisanej sekwencją wielobarwnych znaków ideograficznych.

16 November–3 December

Warsaw Philharmonic, Witold Rowicki Foyer

Exhibition curator:

Zygmunt Piotrowski

Exhibition coordinator:

Katarzyna Haber

The exhibition presents unknown etchings signed by Maestro, transferred to the plate by graphic artist Zygmunt Piotrowski. They are a record of the characters of a code separated from the classical order of the staff. The exhibition also presents a series of graphics—fragments of the score of *Cosmogony* written in a sequence of multicoloured ideographic characters.

W 1970 roku Krzysztof Penderecki otrzymał prestiżowe zamówienie na skomponowanie utworu z okazji 25. rocznicy powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych. Stworzona wówczas *Kosmogonia* to opowieść o powstaniu i historii świata. Literacką kanwą utworu stały się pisma Mikołaja Kopernika, teksty jońskiej szkoły filozofii, traktat Mikołaja z Kuzy, Księga Rodzaju, utwory Lukrecjusza, Owidiusza, Leonarda da Vinci i Giordana Bruna. Tekst składa się z osiemnastu cytatów, jak prowokacyjnie wyznał kompozytor, „zatartych” i niemal pozbawionych warstwy semantycznej. Dwudziestominutowe oratorium na głosy solowe, chór mieszany i orkiestrę jest jednym z najwybitniejszych utworów Pendereckiego.

Kompozytor zastosował przy tworzeniu *Kosmogonii* specyficzną metodę graficzną, polegającą na naszkicowaniu schematu utworu na kilku kartkach, stanowiących tzw. partyturę. Projektując formę i przebieg utworu, stosował notację graficzną z wykorzystaniem kolorowych, rysowanych flamastrami ideografów. Na podstawie oryginalnych szkiców kompozytora powstały w 1985 roku trzy akwaforty przeniesione na matrycę przez artystę grafika Zygmunta Piotrowskiego. Stanowią one zapis znaków kodu wyseparowanego z klasycznego porządku pięciolinii. Akwaforty, a także seria grafik cyfrowych – fragmentów partytury zapisanej sekwencją wielobarwnych znaków, prezentowane są na wystawie we Foyer Witolda Rowickiego Filharmonii Narodowej od 16 listopada 2023 roku.

In 1970, Krzysztof Penderecki received a prestigious commission to compose a piece on the occasion of the twenty-fifth anniversary of the United Nations. The piece he wrote at that time, entitled *Cosmogony*, is a tale about the creation and history of the world. As far as literary sources are concerned, the work was inspired by writings by Nicolaus Copernicus, texts of the Ionian School, the treatise by Nicholas of Cusa, the Book of Genesis, works by Lucretius, Ovid, Leonardo da Vinci, and Giordano Bruno. The text consists of eighteen quotations, as the composer provocatively confessed, ‘blurred’ and almost devoid of the semantic layer. The twenty-minute oratorio for solo voices, mixed choir, and orchestra is one of Penderecki’s most outstanding pieces.

The composer used a specific graphical method when creating *Cosmogony*; the method consisted in sketching the scheme of the piece on several sheets, constituting the so-called ‘pre-score’. While designing the form and course of the work, he employed graphic notation by using colourful ideographs drawn with felt-tip pens. On the basis of the composer’s original sketches, three etchings were created in 1985, transferred to the plate by graphic artist Zygmunt Piotrowski. They are a record of the characters of the code separated from the classical order of the staff. The etchings and a series of digital graphics—fragments of the pre-score written in a sequence of multicoloured characters—have been on display in the exhibition in the Witold Rowicki Foyer of the Warsaw Philharmonic since 16 November 2023.

Warszawa

eufonie

Międzynarodowy Festiwal
Muzyki Europy Wschodniej
Śródlasow

eufonie.pl

MECENAS
V FESTIWALU
EUFONIE

Filharmonia
Narodowa

Dyrektor artystyczny
Andrzej Boreyko

FILHARMONIA. OTO CZ SIĘ DŹWIĘKIEM

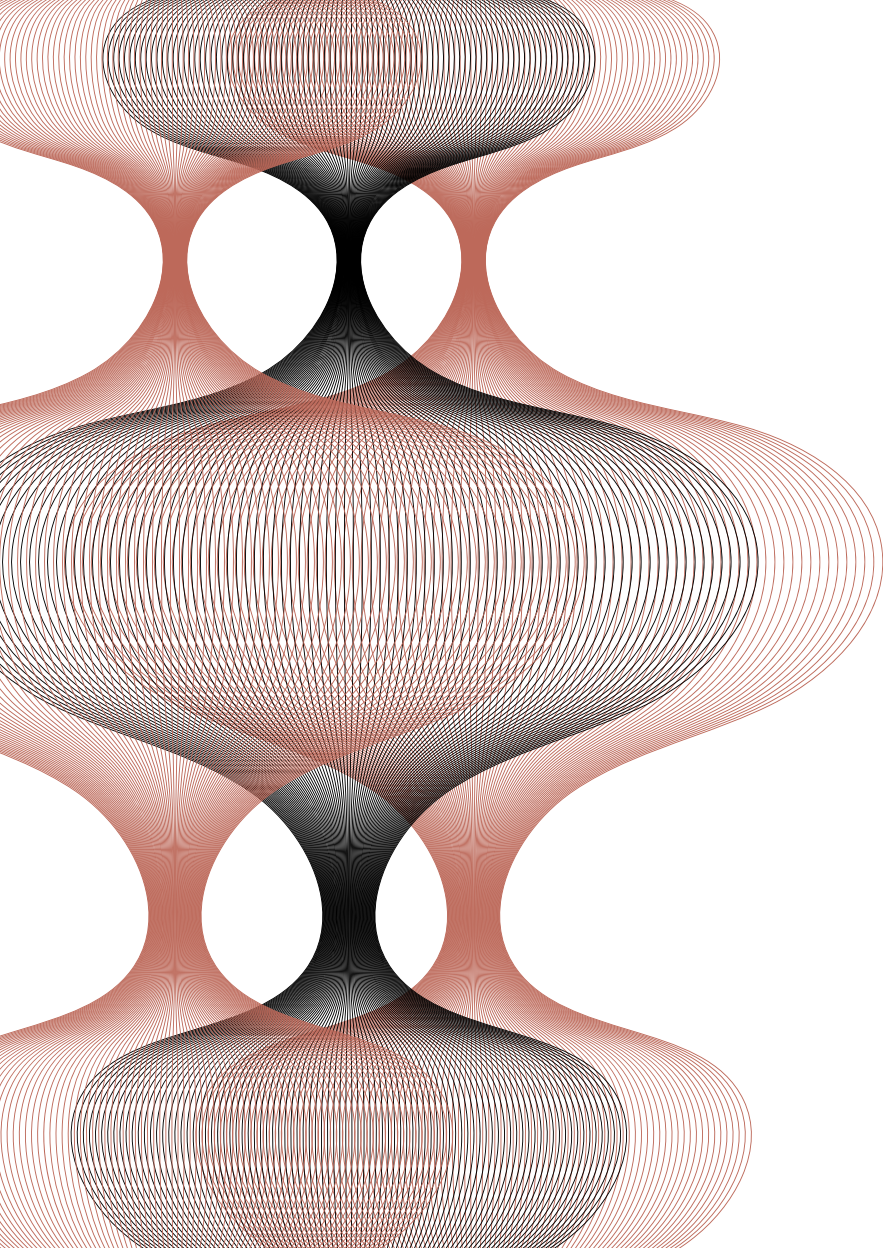
/ Filharmonia Narodowa

/ warsawphil

/ FilharmoniaNarodowa

THE BEST OF POLISH CULTURE IN JUST ONE CLICK

CULTURE.PL

CULTURE.PL is the flagship brand of the Adam Mickiewicz Institute, a state-run cultural institution under the auspices of the Polish Minister of Culture and National Heritage, which promotes Poland and Polish culture worldwide.

Featuring over 50,000 articles in Polish, English, Ukrainian and Korean, **CULTURE.PL** covers the best of Polish literature, design, visual arts, music, film and more, with millions of visitors every year.

Ministry of Culture and National Heritage
Republic of Poland

Co-financed by the Minister of Culture and National Heritage of the Republic of Poland

FESTIWAL
KRZYSZTOFA
PENDE-
RECKIEGO

WARSZAWA, 21-26.11.2023

67 **Warszawska Jesień**
Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej

20-28
września
2024

Festiwal dający do myślenia
Festival to make **you** think

20-28
September
2024

67 **Warsaw Autumn**
International Festival of Contemporary Music

f

Mecenas / Patronage:

Partnerzy / Partners:

Patronat medialny / Media Patronage:

Partner redakcyjny / Editorial Partner:

Bilety / Tickets:

Festiwal jest członkiem / The festival is a member of:

Organizatorzy / Organisers:

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Honorowy patronat:

Jej Ekscelencja Shpresa Kureta

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocna
Republiki Albanii w Polsce

Jego Ekscelencja Samvel Mkrtchian

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny
Republiki Armenii w Polsce

Jego Ekscelencja Andreas Stadler

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny
Republiki Austrii w Polsce

Pan Miroslav Kolatek

Radca Minister, Chargé d'Affaires a.i.
Republiki Czeskiej w Polsce

Jego Ekscelencja Miko Haljas

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny
Republiki Estońskiej w Polsce

Jej Ekscelencja Päivi Laine

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny
Republiki Finlandii w Polsce

Jej Ekscelencja Andrea Elscheková Matisová

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny
Republiki Słowackiej w Polsce

Jego Ekscelencja Bojan Pograjc

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny
Republiki Słowenii w Polsce

Jego Ekscelencja Wasyl Zwarycz

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny
Ukrainy w Polsce

Jej Ekscelencja Orsolya Zsuzsanna Kovács

Ambasador Nadzwyczajna i Pełnomocna
Węgier w Polsce

Honorary patronage:

Her Excellency Shpresa Kureta

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of the Republic of Albania to Poland

His Excellency Samvel Mkrtchian

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of the Republic of Armenia to Poland

His Excellency Andreas Stadler

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of the Republic of Austria to Poland

Mr Miroslav Kolatek

Minister Counsellor, Chargé d’Affaires a.i.
of the Czech Republic to Poland

His Excellency Miko Haljas

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of the Republic of Estonia to Poland

Her Excellency Päivi Laine

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of the Republic of Finland to Poland

Her Excellency Andrea Elscheková–Matisová

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of the Republic of Slovakia to Poland

His Excellency Bojan Pograjc

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of the Republic of Slovenia to Poland

His Excellency Vasil Zvarich

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of Ukraine to Poland

Her Excellency Orsolya Zsuzsanna Kovács

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of Hungary to Poland

Organizacja festiwalu:

Narodowe Centrum Kultury

Dyrektor – dr hab. Rafał Wiśniewski, prof. ucz.

Produkcja:

Elżbieta Milwiw-Baron – Zastępca Dyrektora NCK

Karolina Gonta – Zastępca Kierownika Działu Projektów Kulturalnych

Aleksandra Jagiełło-Skupińska – Koordynatorka projektu

Sylvia Błażej, Natalia Gruszczyńska, Dominika Olender, Paulina Rajchel

Wystawa:

Zygmunt Piotrowski – kurator

Katarzyna Haber – koordynator

Promocja:

Anna Górny – Kierownik Działu Marketingu i Promocji NCK

Katarzyna Skrzypek-Niemierska – Zastępczyni Kierownika Działu Marketingu i Promocji NCK

Magda Klimczyk, Karolina Kruczek, Izabela Osiadacz, Lech Poluszyński,

Maciej Rembacz, Mikołaj Włodaków

Biuro Prasowe:

Joanna Banczerowska – rzecznik prasowy, kierownik Biura Prasowego NCK

Helena Palej – koordynator mediów krajowych

Iwona Hope – koordynator mediów zagranicznych

Wydawnictwo:

Małgorzata Chrobak – Kierownik Wydawnictwa NCK

Katarzyna Flera – Zastępca Kierownika Wydawnictwa NCK

Beata Misiewicz

Joanna Solska – Główna Księgowa NCK

r. pr. Marlena Chłopik – Kierownik Działu Prawnego NCK

Dorota Wysocka – Kierownik Działu Zamówień Publicznych NCK

Klaudiusz Dutkiewicz – Kierownik Działu Administracyjnego NCK

Festival Organisers:

National Centre for Culture Poland

Director—Prof. Rafał Wiśniewski

Production Team:

Elżbieta Milwiw-Baron—Deputy Director of the National Centre for Culture Poland

Karolina Gonta—NCC Poland Deputy Head of Cultural Projects Department

Aleksandra Jagiełło-Skupińska—Project Co-ordinator

Sylvia Błażej, Natalia Gruszczyńska, Dominika Olender, Paulina Rajchel

Exhibition:

Zygmunt Piotrowski—Curator

Katarzyna Haber—Co-ordinator

Promotion Team:

Anna Górny—NCC Poland Head of Marketing and Promotion Department

Katarzyna Skrzypek-Niemierska—NCC Poland Deputy Head of Marketing and Promotion Department

Magda Klimczyk, Karolina Kruczek, Izabela Osiadacz, Lech Poluszyński,

Maciej Rembacz, Mikołaj Włodaków

Press Office:

Joanna Banczerowska—NCC Poland Media Spokesperson and Head of Press Office

Helena Palej—National Media Co-ordinator

Iwona Hope—Foreign Media Co-ordinator

Publishing Team:

Małgorzata Chrobak—NCC Poland Publishing House Head of Department

Katarzyna Flera—NCC Poland Publishing House Deputy Head of Department

Beata Misiewicz

Joanna Solska—NCC Poland Chief Accountant

Legal Counsel Marlena Chłopik—NCC Poland Head of Law Department

Dorota Wysocka—NCC Poland Head of Public Procurement Department

Klaudiusz Dutkiewicz—NCC Poland Head of Administration Department

Patronami koncertu Michała Borańskiego są Warner Music Poland oraz Polskie Nagrania:

W książce wykorzystano zdjęcia kompozytorów z zasobów:

Wikimedia Commons

Jean Sibelius (s. 22), Ferenc Liszt (s. 80),
Zoltán Kodály (s. 125), Komitas Wardapet (s. 127)

The Library of Congress

Bedřich Smetana (s. 72), Gustav Mahler (s. 125)

NAC – Narodowe Centrum Cyfrowe

Karol Szymanowski (s. 21), Aleksander Tansman (s. 145)

Związek Kompozytorów Polskich

Krzysztof Penderecki (s. 103, 125, 154), Witold Lutosławski (s. 102),
Henryk Mikołaj Górecki (s. 127)

Universal Edition – Arvo Pärt (s. 126), R. Murray Schafer (s. 126)

Schott-Promotion – Walentyn Sylwestrow (s. 103), Gyorgy Ligeti (s. 126)

National Portrait Gallery, London – Edward Elgar (s. 20)

Organizatorzy zastrzegają sobie możliwość zmian w programie.

Narodowe Centrum Kultury nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych w książce materiałów reklamowych.

Nie stanowią one poglądów i opinii Narodowego Centrum Kultury.

Patrons of the Michał Borański concert are Warner Music Poland and Polskie Nagrania:

The following images of the composers were obtained from:

Wikimedia Commons

Jean Sibelius (p. 22), Ferenc Liszt (p. 80),
Zoltán Kodály (p. 125), Komitas Vardapet (p. 127)

The Library of Congress

Bedřich Smetana (p. 72), Gustav Mahler (p. 125)

The National Digital Archives

Karol Szymanowski (p. 21), Alexandre Tansman (p. 145)

Polish Composers' Union

Krzysztof Penderecki (p. 103, 125, 154), Witold Lutosławski (p. 102),
Henryk Mikołaj Górecki (p. 127)

Universal Edition—Arvo Pärt (p. 126), R. Murray Schafer (p. 126)

Schott-Promotion—Valentin Silvestrov (p. 103), Gyorgy Ligeti (p. 126)

National Portrait Gallery, London—Edward Elgar (p. 20)

The organisers reserve the right to modify the programme.

The National Centre for Culture Poland shall not be held liable for the content of the advertisements included in the festival programme book. This content does not reflect the views or opinions of the National Centre for Culture Poland.

Redaktor prowadzący: Beata Misiewicz
 Tłumaczenia: Żaneta Pniewska
 Redakcja merytoryczna: Izabela Zymer
 Redakcja i korekta (ang.): ExLibro
 Korekta (pol.): Alicja Berman
 Redakcja techniczna: Maryla Broda

Koncepcja graficzna serii katalogów festiwalu: Bękart
 Koncepcja edytorska: Małgorzata Chrobak, Katarzyna Flera
 Skład i łamanie: Marcin Szczęśniak

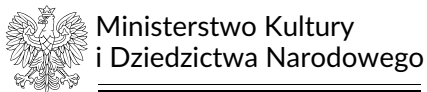
Druk: Zakład Poligraficzny Sindruk

© Narodowe Centrum Kultury 2023

ISBN 978-83-7982-478-6

Warszawa 2023
 ul. Płocka 13
 01-231 Warszawa

sklep.nck.pl
 nck.pl

Publikacja finansowana
ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Narodowe Centrum Kultury
jest instytucją państwową działającą
na rzecz kultury w Polsce.

Project editor: Beata Misiewicz
 Translations: Żaneta Pniewska
 Content edition: Izabela Zymer
 Edition and proofreading of the English version: ExLibro
 Proofreading of the Polish version: Alicja Berman
 Technical edition: Maryla Broda

Graphic concept for the festival's catalog series: Bękart
 Editorial concept: Małgorzata Chrobak, Katarzyna Flera
 Typesetting and book-breaking: Marcin Szczęśniak

Printed by: Zakład Poligraficzny Sindruk

© National Centre for Culture Poland 2023

ISBN 978-83-7982-478-6

Warsaw, 2023
 ul. Płocka 13
 01-231 Warsaw, Poland

sklep.nck.pl
 nck.pl

Ministry of Culture and National Heritage
Republic of Poland

This publication has been
financed by the Minister
of Culture and National Heritage.

NATIONAL
CENTRE FOR
CULTURE
POLAND

The National Centre for Culture Poland
is a state institution that promotes
and supports culture in Poland.